

Ett tryggt
och vackert
Stockholm

Sverigedemokraterna

Sverigedemokraternas förslag till budget för år 2023 för
Stockholms stad
Inriktning för 2024 och 2025

INLEDNING	4
Inriktning och direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser.....	4
NÄMNDER OCH STYRELSE UTOM ROTELINDELNING	28
Kommunstyrelsen m.m	28
Revisorskollegiet	42
Valnämnden	43
STADSDELSNÄMNDER	44
Förskoleverksamhet	44
Barn, kultur och fritid	47
Äldreomsorg	50
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning.....	54
Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri.....	56
Stadsmiljöverksamhet	62
Ekonomiskt bistånd.....	64
Arbetsmarknadsåtgärder	66
FACKNÄMNDER	68
Arbetsmarknadsnämnden.....	68
Avfallsnämnden	74
Exploateringsnämnden.....	75
Fastighetsnämnden.....	79
Förskolenämnden.....	82
Idrottsnämnden	86
Kulturnämnden: kulturförvaltningen	90
Kulturnämnden: stadsarkivet	94
Kyrkogårdsnämnden	95
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	97
Servicenämnden.....	103
Socialnämnden.....	106
Stadsbyggnadsnämnden	121
Trafiknämnden.....	128
Utbildningsnämnden	136
Äldrenämnden.....	144
Överförmyndarnämnden	150
Central medelreserv	152
Finansförvaltning.....	153

BOLAG INOM STOCKHOLMS STADSHUS AB	160
Koncernen Stockholms Stadshus AB (S-husAB).....	160
Bostadsbolagen: AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholmshem	163
Micasa Fastigheter i Stockholm AB.....	168
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB.....	170
Skolfastigheter i Stockholm AB.....	172
Stockholm Vatten och Avfall AB.....	174
Stockholms Hamn AB.....	177
AB Stokab	180
Stockholm Stads Parkerings AB	181
Kulturhuset Stadsteatern AB	183
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB	185
Stockholm Business Region AB	187
S:t Eriks Försäkring AB	189
S:t Erik Markutveckling AB.....	190
Mässfastigheter i Stockholm AB.....	191
INTRESSEBOLAG I STOCKHOLMS STADSHUS AB	193
Stockholms Exergi Holding AB.....	193
STOCKHOLMS STADS ORGANISERING I KOMMUNALFÖRBUND	195
Storstockholms brandförsvaret (SSBF).....	195
STOCKHOLMS STADS KOMMUNALA STIFTELSE	197
SIHS Bostäder – Stiftelse hotellhem i Stockholm.....	197
BILAGOR	199
1 Ekonomiska tabeller	199
2 Cesam-bilaga	200
3 Investeringsstrategi.....	211
4 Stadsdelsnämndernas budgetar.....	225
5 Kommunfullmäktiges indikatorer.....	226
6 Peng, schabloner, ersättningsnivåer samt volymer.....	244
7 Avgifter m.m.	259
8 Regler för ekonomisk förvaltning.....	286
9 Stadens ledning och styrning.....	308
10 Stadsövergripande dokument	314
11 Ärenden som avslutats eller besvaras i samband med budgeten	323
12 Basnyckeltal	325
13 Utveckling av centrala it-kostnader	329
14 Fastighets och lokalpolicy	330
15 Ansvarsfördelning Agenda 2030.....	349
16 Ansvarsfördelning inköpskategorier.....	350

Inledning

Inriktning och direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser

Budget 2023 för Stockholms stad och inriktning för 2024–2025 samt ägardirektiv 2023–2025 för koncernen Stockholms Stadshus AB

I detta avsnitt beskrivs inriktning gemensamma direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Direktiven rör prioriterade områden där det finns ett särskilt stort behov av utvecklade processer och samverkan mellan flera av stadens nämnder och bolagsstyrelser.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

I Stockholm talar medborgare svenska, lever efter svenska värderingar och strävar mot självförsörjning.

Stockholm ska vara ett samhälle präglad av gemenskap, möjligheter och skyldigheter. Var och en som vistas eller bor i staden ska göra sitt yttersta för att bidra till att staden når sin fulla potential. Stockholm ska vara en välkomnande stad som attraherar såväl unga från övriga delar av Sverige som söker sig till storstadslivets spänning. Men även internationell kompetens som genom sitt arbete och strävsamhet bidrar till samhället samtidigt som de själva får ett bättre liv. Oavsett nationalitet eller kulturell bakgrund ska människor som önskar bli en del av Stockholm ta seden dit de kommer. Vägen in i det svenska samhället är först och främst genom språket. Staden ska tillsammans med berörda myndigheter säkerställa språkutbildningar av hög kvalitet mot nyanlända med olika studiebakgrund. Möjligheten att erhålla kostnadsfri svensk utbildning kombineras med den centrala skyldigheten att även ta del av och lära sig språket.

Den som vistas i Stockholm ska aktivt sträva mot att lära sig om den svenska majoritetskulturen. I detta innefattas värderingar som jämställdhet, religionsfrihet och sekularism. Normer, beteenden och oskrivna regler. Kulturhistoria i dess olika former genom högtidstraditioner och mattraditioner. Stockholm ska vara en plats där människor tillåts ha egna kulturella identiteter så länge dessa inte står i strid med de svenska grundvärderingarna. Oavsett kulturell bakgrund ska dock alla dela uppfattningen om att den svenska kulturen ska respekteras och att var och en ska göra sitt yttersta för att anpassa sig till det svenska samhället. Sverige är ett sekulärt land präglad av en kristen idétradition och kristna ideal. Kristendomen har en särskild prägel på vår stads kulturhistoria och inte minst på den fysiska stadsmiljön som framhäver kyrktorn och kyrkklockor i stadsilhuetten.

I Stockholm ska alla sträva mot självförsörjning utifrån sina egna förutsättningar. Alla människor är unika och ska behandlas utifrån sina individuella förutsättningar. Funktionsvarierade personer ska känna stöd och förståelse i samhället. Ingen som kan och vill arbeta ska begränsas på grund av dålig studievägledning eller bristande matchning. För personer med långtidssjukskrivning och andra vårdrelaterade behov ska samarbetet mellan Försäkringskassans och Region Stockholm som vårdgivare fungera sömlöst. Vården, omsorgen och arbetsanpassningen ska fungera sömlöst. Ingen ska känna att de bollas runt mellan olika aktörer där ingen vill ta ett helhetsansvar.

Det ekonomiska biståndet är samhällets yttersta sociala skyddsnät. Trots det är närmare varannan bidragstagare fullt arbetsför. Bristande samhällsinsatser, studievägledning och dubbelarbete med arbetsförmedlingen skapar en ohållbar arbetsmarknadspolitik. Resultatet är att de som vill nå självförsörjning inte ges de rätta verktygen, samtidigt som biståndet blir ett attraktivt försörjningsmedel för vissa grupper av nyanlända och utrikesfödda. Stockholm ska vägleda fler till yrken med arbetskraftsbrist genom stärkt studievägledning. Yrkesutbildningar ska inte överakademiseras utan ges i syfte att på kortast möjliga tid förse eleven med de rätta kunskaperna för ett arbete. För de som inte vill fortbilda sig, utan systematiskt arbetar för att bestå i försörjningsstöd ska tydligare motprestationskrav riktas. Deltagande i språkutbildning, eller yrkespraktik i offentlig kommunal verksamhet så som snöröjning och gatustädning är viktiga medel för att klargöra förväntningarna på arbetsföra personer.

Stockholm är en trygg, säker och välskött stad

Alla som vistas i Stockholm ska känna sig trygga. Ingen ung kvinna ska vara orolig för att gå hem själv i mörkret och ingen ung man ska vara orolig för att bli rånad på sin jacka. Dagens Stockholm är inte tryggt. Gängkriminaliteten tar över bostadskvarter och ingjuter skräck i hela områden. Segregationen förvärras när miljonprogramsområdena anses vara otrygga och osäkra. Insikten om detta är grundläggande för det fortsatta intensifierade arbetet.

Staden ska agera för att uppfylla sina skyldigheter som en av många parter för att komma till bukt med den spirande kriminaliteten och den påföljande otryggheten. Det minskade polisantalet Stockholm nu står med efter en socialdemokratisk regering vittnar om en oroande trend. Alla förvaltningar ska vara öppna och sträva mot en nära samverkan med Polisen. Det är av yttersta vikt att polisen ges allt det stöd som efterfrågas för att rekrytera och behålla fler poliser i tjänst. Staden ska specifikt bidra till att underlätta bostadssituationen för poliser genom att ge poliser företräde i den kommunala bostadskön.

I väntan på att antalet poliser ökar ska staden satsa på att upprätthålla tryggheten genom egen personal. Ordningsvakter och väktare fyller viktiga funktioner genom att synas på plats eller finnas inom räckhåll vid ordningsstörning. Personalnumerären av de båda yrkesgrupperna ska utökas. Staden ska aktivt verka för att utöka antalet särskilda förordningsområden, för att på så sätt få till fler ordningsvakter. I de fall som en utsättning av ordningsvakter inte är möjlig ska väktare utplaceras. Väktarna fyller en viktig funktion eftersom de både är uniformerade men även redo att ingripa när brott begås. Samtidigt agerar de som såväl ordningsvakternas som polisens förlängda arm, vilket leder till snabbare utryckningar vid behov.

Förekomsten av trygghetspersonal ska kompletteras genom stärkt satsning på grannsamverkan och nattvandring. I dessa arbetsformer ligger ett stort ansvar på volontärer som gemensamt hjälps åt att hålla uppsikt. Staden ska göra mer för att bidra med finansiella medel till deras verksamhet och förenkla för fler grupper att bildas.

Flera trygghetsinvesteringar så som förbättrad park- och gatubelysning samt trygghetskameror utgör evidensbaserade verktyg för att stävja otryggheten och förhindra brottslighet. Ingen ska känna sig orolig att gå hem på natten på grund av becksvalt mörker. Därför ska upplysningen utvecklas med ett särskilt fokus på områden som pekats ut av lokalborna. Trygghetskameror fyller en viktig funktion i att få bort kriminella från vissa utsatta platser. Därmed kan centrumområdena och kollektivtrafiknoderna återtas.

Arbetet mot kriminalitet måste börja redan vid födseln. Hembesöksprogrammet för förstföderskor erbjuder viktig hjälp för att främja barns utveckling. När arbetet i förskolan tar vid är det avgörande att alla barn tillförsäkras bra förskolelokaler, platslagad mat och tillräckliga lek- och grönytor. Kunskapen hos förskolepersonalen ska vara god om hur vissa barn kan utveckla ett riskbeteende. Rätta insatser för barn som riskerar att hamna efter fysiskt, kognitivt eller socialt ska sättas in. Likaså ska föräldrar erbjudas ett starkt stöd i sitt föräldraskap genom evidensbaserade digitala och fysiska program. En arsenal av skolförberedande program med fokus på barn med språksvårigheter, i kombination med mentorsskapsprogram för grundskoleelever som riskerar att utveckla ett antisocialt beteende ska vara tillgängligt. Stockholms stads förebyggande arbete ska satsa tidigt och rejält på de barn som riskerar att hamna snett. Alla insatser ska präglas av hög evidens och vid utvärderingar visa på reella effekter.

I Stockholm når alla barn sin fulla potential genom kompetent personal och attraktiva skolmiljöer

Alla barn ska växa upp med rätt och lika förutsättningar till lärande och utveckling, oavsett vilken stadsdel man föds i. Stadens verksamheter som riktar sig mot barn ska alltid utgå från barnkonventionen som bland annat säger att barnets bästa alltid ska komma först och att varje barn har rätt att utvecklas, leka och att uttrycka sin åsikt.

Stockholms skolor, förskolor, öppna förskolor och fritidsverksamheter ska vara platser där alla barn känner sig trygga och omhändertagna. För att de ska kunna bygga förtroliga relationer till sina lärare, pedagoger, fritidsledare och andra vuxna är det viktigt att staden arbetar långsiktigt med kompetensförsörjning och ställer höga krav på vilka som arbetar med barn. Krav på goda kunskaper inom svenska och avkrävande av årliga utdrag ur belastningsregistret ska utgöra självklara verktyg för att säkerställa att de som arbetar med barn också är lämpade för det.

En vuxen person behöver ett ordförråd på minst 50 000 ord för att kunna delta aktivt i det dagliga livet. Att kunna uttrycka sig i tal och skrift är en viktig demokratifråga och en förutsättning för att kunna ta del av samhället. Stadens förskolor ska därför arbeta aktivt och medvetet med språkutveckling för att ge barn rätt förutsättningar till en bra start i livet och en lyckad skolgång. Alla barn ska ges individuellt stöd och ges möjlighet att utvecklas utifrån egen förmåga genom hela skolgången.

Staden ska säkerställa att förskole- och grundskolemiljöerna uppmuntrar till lek, lärande och kreativitet. Miljön kring skolor och förskolor spelar en viktig roll för barns och ungas hälsa. Skolgårdarna och inomhusytorna ska vara tillräckligt stora i förhållande till elevantalet och ändamålsenliga material ska finnas tillgängligt.

Inget barn ska ärva sina föräldrars utanförskap. Skola och förskola utgör en viktig del i att motverka utanförskap, våld i hemmet, våldsbejakande extremism samt hedersrelaterat våld och förtryck. De normer och värden man får med sig som barn kan vara avgörande för resten av livet. Därför är det särskilt viktigt att verksamheter som riktar sig mot barn kännetecknas av jämställdhet, barns rättigheter och goda förebilder. Svenska ska vara det huvudsakliga samtalsspråket i stadens skolor och förskolor och personalen ska ha goda verktyg att agera vid misstanke om att barn far illa. Staden ska också verka för att öka andelen inskrivna barn i förskolan i stadsdelar med låg inskrivningsgrad.

Den psykiska ohälsan bland unga blir allt sämre. Elevhälsan behöver prioriteras mer och ytterligare resurser krävs. Samverkan mellan skola, BUP och socialtjänst behöver stärkas för att säkerställa att inget barn faller utanför systemet. Att öka den psykiska hälsan bland stadens elever ska vara högprioriterat och då måste elevhälsan stärkas och tröskeln att söka hjälp sänkas.

Alla skolor ska följa de mänskliga rättigheterna och förståelsen och bemötandet av barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och särskilda behov ska stärkas.

Stockholm ger människor i behov rätt insatser som präglas av hög evidens, kvalitet och rättssäkerhet.

Alla stockholmare ska erbjudas insatser som bidrar till hög livskvalitet från den gemensamma välfärden. Den sociala omsorgen ska vara rättssäker och präglas av ett starkt barnrättsperspektiv. Stockholmare ska känna sig säkra på att nya forskningsrön och framgångsexempel snabbt fångas upp och pilot testas i verksamheten. En hög kvalitet, evidensbaserat arbetssätt, och en nära samverkan med civilsamhället leder till effektiva insatser för samtliga medborgare. Effekten av sociala insatser ska kunna följas upp och utvärderas. Felaktiga eller onödiga insatser riskerar att urholka förtroendet för socialtjänsten och på sikt skapa en misstro från såväl brukare som skattebetalare.

Likaså ska hårda kvalitets- och uppföljningskrav ställas på alla aktörer inom social omsorg. Den ökade välfärdsbrottsligheten kräver fördjupade granskningar och kontinuerliga avtalsuppföljningar. Oseriösa aktörer ska stävjas innan de har hunnit sko sig på allmänna skattemedel och orsakat lidande för klienten. Likaså får välfärdens verksamheter får aldrig bli en inkomstkälla för den organiserade brottsligheten.

Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla invånare. Funktionsförmåga ska inte avgöra individens möjlighet till att delta i samhället på lika villkor. Så långt som möjligt ska var och en, utifrån sina förutsättningar, leva ett självständigt liv och ha ett arbete att gå till. Stöd och service för personer med funktionsnedsättning ska främja delaktighet och självständighet. Genom ett stöd av hög kvalitet med en hög grad av individuellt självbestämmande ska alla medborgare ges möjlighet till en god livskvalitet. Familje- och anhöriga omsorgstagare ska ges ett bra stöd samtidigt som de erbjuds avlastning vid behov.

Ingen ska bollas runt, eller falla mellan stolarna. En spindel i nätet ska alltid finnas inom den offentliga verksamheten som har kontakt med individen och bistår i koordinationen och planeringen av de många olika sociala insatserna. Stockholmare med skadligt bruk och beroende ska få rätt hjälpinsatser för att komma bort från missbruket. Den ofrivilliga hemlösheten ska motverkas hos svenska medborgare. Samverkan med första linjens psykiska hälsovård, samt den regionala psykiatrin är avgörande för att garantera personer med multifunktionella behov en anpassning till samhället. Alla som vill ska ges möjlighet att påverka den vård- och omsorg som de får genom sin samordnande individuella plan (SIP).

Människor med särskilda behov på grund av utsatthet för våld i nära relationer, hedersvåld eller brott mot barn ska ges god hjälp i tid. Ingen ska behöva bo tillsammans med sin förövare, eller känna en oro för familjemässiga repressalier om de väljer att avsluta ett destruktivt och skadligt förhållande.

Stockholm ger äldre en god livskvalitet och stort självbestämmande

Stockholm ska vara en äldrevänlig stad. Äldre ska känna en hög livskvalitet och vara trygga med att den kommunala servicen är i absolut världsklass. Äldreomsorgen ska präglas av valfrihet men även säkerhet om att samtliga leverantörer uppfyller hårda kvalitetskrav. En blandning av boendialternativ och äldreomsorgsutförare ska finnas, där såväl kommunala, privata och civilsamhällesorganisationer erbjuder sina unika tjänster. Vägen ska vara kort för de företag som vill utveckla och testa ny välfärdsteknik i äldreomsorgens verksamhet.

Olika boendelösningar ska erbjudas för olika stadier av åldrandet. Från det tidiga åldrandet med seniorbostäder, till trygghetsboenden/servicehus och slutligen särskilda boenden. För de som kan och vill ska hemtjänsten erbjuda möjligheten att bo kvar i hemmet utan att göra avkall på vare sig den fysiska eller psykiska hälsan. En ökad rörlighet mellan kommuner, och länder, innebär möjligheten till nytänkande boendelösningar i naturnära miljöer. Äldreomsorgen ska vara anpassad för de särskilda behov som personer med funktionsvariation har. Alla äldre ska kunna kommunicera oavsett hörselnedsättning, därför ska teckenspråkig kompetens finnas tillgänglig i särskilda boenden.

Personalförsörjningen och kompetensförsörjningen ska vara tillräckligt god för att säkerställa en äldreomsorg av hög kvalitet. Äldreomsorgens medarbetare ska inte bara bli fler utan även mer kvalificerade med mycket goda språkkunskaper i svenska. Ingen ska känna oro och ångest för att inte förstå vad omsorgspersonalen säger. Det svenska språket ska vara centralt i äldreomsorgen. Höga krav ska ställas på språkkunskaper vid nyrekrytering. Samtidigt som befintlig personal ska fortbilda sig för att höja sin språknivå.

Läkar- och sjuksköterskenärvaron är avgörande i äldreomsorgen vilket föranleder behovet av nära dialog med Region Stockholm. Ett aktivt arbete med förebyggande åtgärder ska leda till att äldre inte behöver söka sig till akutmottagningar och närakuter vid sub-akuta åkommor. Tillsammans med äldreomsorgens aktörer och Region Stockholm ska nya enklare vård- och omsorgsformer tas fram för att undvika inläggning på akutmottagningen. Lätt-geriatriska korttidsboenden för enkel men akut omsorg, samt utvecklade direktintag på geriatriska och ortopediska avdelningar vid sjukhusen är viktiga verktyg för att minska de onödiga besöken vid akuten.

Ett stärkt förebyggande arbete behövs för att undvika ohälsa som leder till såväl hospitalisering som hemmasittande och psykisk ohälsa. Krafttag mot fallolyckor leder till ökad livskvalitet och förebygger undvikbar slutenvård. Stockholm ska utveckla en ny modell för äldrevänlig snöröjning. Där fokus ska ligga på att snö- och isröja i områden med anknytning till vårdcentraler, äldreboenden och busstationer i syfte att minska halkolyckorna.

Region Stockholms primärvård ska utgöra spindeln i nätet och vårdkoordinatören för äldre sjukvård. Ingen ska ständigt behöva få hembesök av okända omsorgsgivare. Därför ska hemtjänsten präglas av hög personkontinuitet och en stark tilltro från de äldre. En utbyggd hemtjänst är en avgörande del i ett sjukdomsförebyggande arbete och bidrar till förmågan att delta fullt ut i det sociala samhällslivet trots hemmabonde.

En varsamt växande huvudstad

Stockholm byggs varsamt, vackert och grönt med stor hänsyn till närboendes medbestämmande

Öarnas stad, vår huvudstad, uppskattas av både invånare och besökare. Dess unika och kulturhistoriska särart förtjänar att värnas. Stockholm ska vara en grön och modern stad som inte vänder ryggen till sin historia. Det är oacceptabelt att kulturarv rivs, förvanskas eller kvävs av förtätning. I stället ska stadens och dess olika områdens historia framhävas genom bevarande och underhåll. Det ska vara mycket höga krav för rivningslov av kulturmärkta byggnader. Kulturbyggnader ska stå i centrum vid områdesutveckling och inspirerar eventuell ny bebyggelse. Det kulturhistoriska värdet av fasader på hus i klassisk arkitektur berör hela Stockholm. Därför ska staden spela en aktiv roll i att bevara och återställa hyvlade fasader i centrala lägen, tillsammans med fastighetsägare.

Områden ska inte förtätas till den grad att livskvaliteten försämras med brist på grönområden, för såväl människor som djurliv. Alla stadsutvecklingar måste värna om det befintliga området. Ny bebyggelse ska tas fram i samklang med befintliga byggnader och mötespunkter i märkesbyggnader respekteras och framhävas.

Stockholm behöver en tillräcklig byggtakt för att säkerställa stadens åtaganden genom Stockholmsförhandlingen och Sverigeförhandlingen, men exploateringen måste ha fler värden än att bara skapa fler bostäder och arbetsplatser. När Stockholm växer så ska det tjäna Stockholm långsiktigt. Stadsbyggnaden måste tydligare demokratiseras så att ny bebyggelse får ett högt folkligt stöd och gör Stockholm bättre, även ur närboendes synvinkel. För att detta ska vara möjligt måste mer medborgarinflytande ges tidigare i processerna, innan stadsbyggnadskontor eller exploitörer investerar för mycket för att kunna vara inlyssnande. Stockholm ska växa utan att förlora de kultur- och naturvärden som präglar vår stad.

Av Stockholms arkitekturpolicy framgår att arkitekturen och stadsmiljön ska präglas av kvalitet och att policyn ska bidra till en sammanhållen gestaltning utifrån ett helhetsperspektiv som tar stöd i Stockholms identitet. Policyn i sin helhet innehåller många fina ord om Stockholms arkitektur och historia men pekar inte ut någon tydlig riktning eller önskan. Policyn behöver revideras i syfte att stimulera till mer klassisk arkitektur i dess olika former, med förebilder i internationella bästa praxis-exempel och ledorden: harmoni, bevarande, enhetlighet och grönska.

Vid ny stadsplanering vägleds ofta byggare och arkitekter med ledord som att bebyggelsen ska vara experimentell, visionär eller samtida, vilket har visat sig leda till en strömlinjeformad arkitektur. Skulle en bevarandetanke i stället sättas i fokus menar vi att arkitekturen i regel kan bli mer områdes- och naturanpassad samt mer human. Det vore positivt att vid ny stadsbyggnad utgå ifrån och blanda in element från den klassiska arkitekturen.

I stället för brokig förtätning med höghus bör Stockholm växa på bredden genom ny kvartersbebyggelse. Våningsantalet vid nybyggnation ska i huvudsak anpassas till den befintliga bebyggelsen i området. Vi ställer oss negativa till moderna påbyggnader i city och menar att Stockholms stad aktivt ska arbeta för att bevara Stockholms siluett. På liknande sätt som nya stadsdelar planeras vi vill se planprogram för befintliga områden innan fortsatt småskalig förtätning tillåts. Planerna behöver tas fram med stor lyhörddhet för lokalbors önskemål och områdets historia med målet att skapa en attraktiv och trivsam boendemiljö och tydliga levande centrum. Målbilden för områdets exploateringsgrad, näringsliv, slutgiltiga gestaltning och täthet bör konkretiseras. På så vis kan ett helhetsgrepp om området tas där framtida behov kring infrastruktur, grönytor, idrottsplatser, välfärdsverksamhet och så vidare kan fastställas samtidigt som en slutgiltig fastställd täthet uppnås och området kan anses färdigbyggt.

Stockholm har tillgänglig infrastruktur med god framkomlighet för samtliga transportslag

Stockholm ska vara en grön, framkomlig och vacker stad. Fotgängare, kollektivtrafikanter, bilister och cyklister måste samsas om gatuutrymmet och väginfrastrukturen. Det begränsade utrymmet i innerstaden förutsätter att de korta resorna sker utan bilen. Däremot har bilen en viktig funktion för de längre resorna till särskilda aktiviteter, storhandel eller andra sträckor där cykel och kollektivtrafik inte är funktionellt möjligt.

Stockholm ska vara en vibrant och blomstrande sommarstad med levande sommargator fyllda med uteserveringar och gröna promenadstråk i såväl city som i strategiska delar av ytterstaden. Under sommartid ska kajerna livas upp med aktivitet och rörelse. Under vintertid ska hänsyn tas till befolkningens resmönster, då såväl cyklandet som kollektivtrafikens framkomlighet begränsas. Cykelvägbanorna ska möjliggöra den säsongsvisa reseomställningen för att undvika ett alltför lågt nyttjande under vintern.

Alla stockholmare ska ges en tillräcklig tillgång av bilparkeringsplatser till överkomliga priser. Inga fler parkeringsplatser ska byggas bort utan att samtidigt kompenseras. Lämpliga områden för underjordiska garage i innerstaden ska utredas och vid nyexploatering i kollektivnära lägen ska p-normen vara högre än områdesbehovet i syfte att möjliggöra yta för pendlarparkeringar. Pendlarparkeringar i ytterstadens kollektivtrafikhärlägen är fundamentala för ett blandat pendlande för de som bor utanför city. Antalet pendlarparkeringar ska ökas med god tillgänglighet och till förmånliga priser. Parkeringsavgifterna för såväl boende som besöksparkering ska behållas på dagens nivåer.

Stockholm ska vara en naturgrön stad. Stadens mest populära promenadstråk ska premieras i syfte att skapa ett vackrare Stockholm med växtlighet och färgglada blomster. Mer vintergrönska ska präglade såväl innerstaden som ytterstadens kvarter, vilket möjliggör en grön stad året om. Arbetet mot skyfall ska stärkas genom att kombinera grönska med fler växtbäddar i särskilt känsliga miljöer. Behovet av svalkande utomhusmiljöer ska beaktas vid utformandet av nya stadsmiljöer.

Investeringar i väginfrastrukturen ska utgå från ekonomisk rationalitet, resmönster och samhällsekonomiska värderingar. Ideologiska skygglappar och politiska pekpinnar om att begränsa resenärens egna val i valet av trafikslag ska upphöra. Stockholm ska vara en trygg, säker, ren och välskött stad och standarden ska vara likvärdig i hela staden.

Stockholm är en välbesökt kulturstad där svensk kulturhistoria blandas med samtida internationella evenemang

I Stockholm behöver man inte leta länge efter en vacker park för utelunch eller en grön promenad mitt i city. Stockholms alla parker står som en praktfull kontrast mot det blå vattnet och de färgglada byggnaderna.

Stockholm är en av Europas snabbast växande turiststäder. En rik historia, närheten till vatten och den idylliska skärgården samt ett utmärkt utbud av restauranger är några saker som utmärker Stockholm och som gör det till en stad väl värd att besöka, både för inrikes och utrikes gäster.

Vår gemensamma kultur är kopplad till en kollektiv identitet baserad på traditioner, språk, geografisk särpräglighet, men även skapandet av uttrycksformer som litteratur, musik, teater och konst i allmänhet. Kulturen med alla dess olika element utgör en av grundpelarna för Sverige som nation. Stadens kulturhistoria är ett värde, som utöver värdet i sig, speglar Stockholm genom tiden. Den kulturella historiska identiteten ska värnas och därmed förankra samhället i förståelse för hur och varför våra traditioner, normer och värderingar växt fram. Samtidigt ska kulturen få utrymme att naturligt utvecklas då den är i ständig utveckling.

För att Stockholm ska förbli en stad som människor vill besöka och bosätta sig i ska medborgarinflytandet över den offentliga konsten öka. Den offentliga konsten ska inte användas som ett medel för politiker och kulturexpertter att skapa debatt och reaktioner, utan den ska vara tilltalande för de människor som tar del av den och som finansierar den med sina skattemedel.

Staden ska arbeta för att långsiktigt stärka Stockholms varumärke och attraktionskraft som en turistdestination och för att öka Stockholms attraktionskraft internationellt ska staden arbeta för att locka fler festivaler, utomhuskonserter och internationella evenemang, vilket gagnar både turistnäringen och medborgarna.

På stadens museum kan man ta del av svensk historia, på 4H-gårdarna kan man lära sig om svenska utrotade lantraser och hembygdsgårdarna arbetar med att bevara svenskt kulturarv. För att fler ska ges möjlighet att vara nära djur, natur och ta del av svenskt kulturarv och historia ska staden värna dessa.

Stockholm ska tillåtas att fortsätta förädla sin unika kulturella sär egenhet och vi ska värna om de fantastiska värden som existerar runt omkring oss. En stad som ständigt utvecklas genom tid och rum, med siktet framåt och blicken bakåt.

Stockholm har Nordens främsta företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

Stockholm ska vara Nordens mest attraktiva stad för företagande. Stockholms mål ska inte begränsas till att vara Sveriges mest attraktiva företagsstad, utan Nordens främsta. De lokala småföretagen är kritiska för Stockholm som företagastad. Deras synpunkter måste i ökad utsträckning beaktas i det kommunala arbetet, vilket sker genom ett företagarråd. Stockholms främsta prioritet ska vara att skapa nöjda småföretagare i kommunen.

Framkomligheten inom Stockholms arbetsmarknadsregion är avgörande för att stå ut i den tuffa internationella konkurrensen om företagsetableringar, men även för att behålla befintliga företag. Genom att dra nytta av sin geografiska position som nav för såväl tåg, bil- och flygtrafiken kan företagen erbjudas kostnadseffektiva transporter.

Biltrafiken för yrkestransporter i innerstaden, men även för längre persontransporter i Stockholms arbetsmarknadsregion måste bevaras och utvecklas. Ökade bilköer på bekostnad av cykelinfrastruktur innebär en försämring av näringslivets konkurrenskraft. Likaså behöver kollektivtrafiken vara trygg, punktlig och flexibel i syfte att förenkla arbetsresandet för anställda. Likaså är tillgängligheten och kapaciteten för flygtransporterna på Arlanda och Bromma flygplats kritisk för att behålla en internationell prägel.

För att nya företag ska etableras behöver ändamålsenliga verksamhetslokaler finnas för såväl kontor som små- och lättindustri. Verksamhetsområden måste utgöra det lokala navet för tung industri i syfte att säkerställa korta transporter. I samverkan med Stockholms hamnar ska transport- och logistiknäringen utvecklas i nära samverkan med det lokala näringslivets behov.

Stockholm ska dra fördel av de lokala universiteten, startup-inkubatorerna och ingenjörsföretagen för att bli världsledande inom miljö- och välfärdsteknik. Det ska vara låga inträdesbarriärer för start-up företag som önskar pilottesta nya produkter. Innovationsupphandlingar riktade mot småföretag och start-up företag ska främja lokala startup-företag som vill hitta nya lösningar på samhällsproblem. Genom att börja lokalt med stöd av staden, kan startup-företagen på sikt skala upp globalt med etablerade proof of concept.

En trygg och säker stad, med ett attraktivt nöjes- och idrottsliv samt med naturen ständigt tätt inpå knuten ger Stockholm en konkurrensfördel. Den internationella kryssningsturismen är en viktig näring för de lokala småföretagen med fysiska butiker i centrala Stockholm. Genom att framhäva Stockholms kulturhistoria med fokus på högtids- och mattraditioner får de internationella turisterna en speciell upplevelse. Samtidigt ska centrala stråk präglas av trygghet och renlighet. Nedskräpning och oro för kriminalitet får inte förekomma.

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

Stockholm fokuserar på välfärdens kärnverksamhet med en konkurrenskraftig skattenivå

Stockholm ska ha en låg kommunalskatt och prioritera välfärdens kärnuppgifter. En konkurrenskraftig skattesats är avgörande för att ge fler personer incitament att uppnå självförsörjning. Men även för att minska utgiftsbördan för alla personer i arbete som har sett sin köpkraft sjunka och upplever reallönesänkningar. Likaså är det fundamentalt med en låg skattesats för att locka och behålla företagandet i staden.

Välfärdens verksamheter som skola, social- och äldreomsorg samt stadsbyggnationen och trafikarbetet ska vara prioriterade. Först och främst ska staden uppnå sina skyldigheter som den enligt lag har åtagit sig. Därefter ska kommunen verka för att utveckla angränsande verksamheter som är viktiga men inte fundamentala för det kommunala ansvaret.

Den kommunala administrationen har växt år efter år. En svårnavigerad organisation med motstridiga regelverk präglade av olika politiska majoriteters ofta osammanhängande ändringar och tillägg hindrar utvecklingen mot en kostnadseffektiv organisation. Det är dags att göra en översyn av samtliga kommunala uppgifter och åtaganden. De kommunala utgifterna ska först saneras, för att därefter byggas upp igen. Först och främst välfärdens kärnuppgifter, och därefter med övriga uppdrag. Det är avgörande för att behålla en stark tilltro till stadens politiska verksamhet och för att öka-benägenheten att betala skatt.

Upphandlingar ska innebära en vinstaffär för Stockholm. När stora upphandlingar genomförs måste staden känna sig trygg med att besitta den avancerade kompetensen som krävs för att undvika alltför omfattande ekonomiska risker. Mindre upphandlingar är att föredra när osäkerhet råder om de potentiella effekterna. För att undvika glädjekalkyler och oväntade fördyringar ska riskpåslaget ökas.

Stockholm genomför klimat-och miljöåtgärder som är ekonomiskt rationella

Stockholm ska vara en aktiv part i klimat- och miljöarbetet. Staden ska särskilt beakta sitt ansvar för den fysiska miljön. Rening av vattendrag, sanering av mark samt arbetet med miljö- och hälsoskydd tillhör de kommunala kärnuppgifterna. Det viktiga arbetet med att bevara och freda natur- och grönområden från exploatering är högaktuellt i tider av kraftig nybyggnation. Naturreservaten ska fredas från ingrepp i syfte att bevara såväl den biologiska mångfalden som att ge möjlighet till rekreation i närhet av bostaden. Kungliga Djurgårdens Nationalstadspark är en av Sveriges mest skyddsvärda platser. Parken ska vara fredad och möjliggöra för framtida generationer att njuta av den gröna oasen.

Naturreservat, grönområden och våtmarker fyller en viktig funktion vid kraftiga skyfall. En alltför kraftig exploatering och framför allt en asfaltering av tidigare grönområden riskerar att förvärpa effekterna av kraftiga regn. Likaså måste växter som träd, blommor och vintergrönor finnas i rikt utbud i hela staden. Förutom att erbjuda evidensbelagda värden för avslappning och attraktivitet så fyller de även en viktig roll för att ge skugga under heta sommarkvällen.

Vattendrag och badplatser ska vara rena och öppna för allmänheten. De tydliga hälsoeffekterna av vinterbad ska präglade arbetet med fler öppna badplatser. Likaså ska stadens badplatser demokratiseras. Bastuklubbar på stadens mark ska vara inkluderande och öppna upp för alla stockholmare som vill delta.

Stockholm ska vara världens mest hälsosamma stad, där miljöarbetet är tätt knutet till det förebyggande hälsoarbetet. Luftföroreningar skapade i staden, men även i tunga industrier i våra grannländer, överexponering av UV-ljus med risk för hudcancer, ökad antibiotikaresistens, dödsfall och olyckor i trafiken. Dessa är akuta miljöfrågor som Stockholm har rådighet över. Om miljön förbättras så förbättras även hälsan. Här krävs ett hälsoekonomiskt rationellt arbete där kostnadseffektiva insatser riktas in mot erkända ohälsosaker.

Stockholm ska bidra till världens klimatarbete med minskade utsläpp. Detta ska ske genom utsläppseffektiva lösningar som ger såväl ekonomisk nytta som klimatnytta. Samtidigt som staden ska sträva mot att bli klimatpositiv så måste den avtagande marginalnyttan alltid beaktas. En effektiv klimatpolitik för minskade utsläpp ska alltid beakta hur varje krona ska investeras för att maximera utsläppsminskningen. Arbetet med utsläppsminskning ska ske i en internationell dimension där Stockholm använder sina möjligheter till internationellt klimatbistånd genom att dela med sig av teknisk kompetens. Men även där staden främjar utvecklingen av ny klimat- och miljöteknik för att svara upp mot omvärldens behov.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområden

I denna budget för 2023 med inriktning för 2024 och 2025 fastslås tre inriktningsmål för stadens verksamheter. Under respektive inriktningsmål fastslås mål för verksamhetsområdena enligt nedan:

1. En trygg huvudstad med hög livskvalitet
 - 1.1. I Stockholm talar medborgare svenska, lever efter svenska värderingar och strävar mot självförsörjning
 - 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad
 - 1.3. I Stockholm når alla barn sin fulla potential genom kompetent personal och attraktiva skolmiljöer
 - 1.4. Stockholm ger människor i behov rätt insatser som präglas av hög evidens, kvalitet och rättssäkerhet
 - 1.5. Stockholm ger äldre en god livskvalitet och stort självbestämmande
2. En varsamt växande huvudstad
 - 2.1. Stockholm har Nordens främsta företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv
 - 2.2. Stockholm byggs varsamt, vackert och grönt med stor hänsyn till närboendes medbestämmande
 - 2.3. Stockholm har tillgänglig infrastruktur med god framkomlighet för samtliga transportslag
 - 2.4. Stockholm är en välbesökt kulturstad där svensk kulturhistoria blandas med samtida internationella evenemang
3. En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten.
 - 3.1. Stockholm fokuserar på välfärdens kärnverksamhet med en konkurrenskraftig skattenivå
 - 3.2. Stockholm genomför klimat- och miljöåtgärder som är ekonomiskt rationella

Förutsättningar

Samhällsekonomiska förutsättningar – Uppdaterad efterslutlig skatteunderlagsprognos och budgetpropositionen

Försämrade globala tillväxtutsikter

Den begynnande globala återhämtningen under år 2021 med en BNP-tillväxt på 6,1 procent har följts av en allt dystrare utveckling under 2022. Det ryska anfallskriget mot Ukraina har förutom det stora mänskliga lidandet, bidragit till högre energipriser och utbudsstörningar, inte minst i Europa. Den globala inflationen fortsätter att överraska på uppsidan och har lett till kraftfulla räntehöjningar som stramar åt ekonomierna. Den svaga tillväxten i Kina till följd av nya nedstängningar i spåren av pandemin får även globala återverkningar i form av leveransproblem och minskad import till Kina. De politiska spänningarna i sydkinesiska sjön skapar också en oro i närområdet och skulle vid en eskalering få stor påverkan på global ekonomi och världsordning. Även i USA inleddes året svagt med sjunkande BNP och en hög inflation, vilket leder till en svagare privatkonsumtion och stramare penningpolitik. Internationella valutafonden, IMF, räknar nu med att den globala ekonomin växer med 3,2 procent i år och 2,7 procent år 2023. Jämfört med IMF:s prognos i april är det en nedjustering med 0,4 procentenheter för 2022 och 0,9 procentenheter för 2023.

Sverige väntas gå in i en lågkonjunktur 2023

Under sommaren har konjunkturutsikterna i Sverige försämrats, även om BNP-tillväxten det andra kvartalet 2022 var oväntat hög. Brist på gas i Europa gör att energipriserna väntas bli rekordhöga i vinter och vilket kan sätta press på de svenska konsumenterna. Därför reviderar Konjunkturinstitutet (KI) ner prognosen för BNP-tillväxten år 2023 till 0,1 procent och bedömer att den svenska ekonomin går in i en lågkonjunktur.

Sysselsättningen förväntas fortsätta öka i år för att därefter plana ut under loppet av nästa år. Arbetslösheten bottnar i år på 7,4 procent och väntas öka något nästa år. Inflationen fortsätter att stiga och toppar på nära 10 procent vid årsskiftet, vilket innebär att Riksbanken kommer att höja styrräntan i snabb takt och reporäntan väntas uppgå till 2 procent i slutet av året. Inflationen bedöms sedan betydligt under 2023 när bland annat energipriserna faller tillbaka och prisökningarna på livsmedel dämpas. Sverige har samtidigt fortsatt starka offentliga finanser. Om den svenska ekonomin skulle utvecklas svagare än förutsett bedömer KI därför att det finns utrymme att stimulera ekonomin med aktiv finanspolitik.

Utvalda nyckeltal, årlig procentuell förändring resp. procent (KI sept)**(Juni 2022 inom parentes)**

	2021	2022	2023
BNP	5,1	2,7	0,1
	(5,1)	(1,9)	(1,2)
Arbetslöshet 15-74	8,8	7,4	7,7
år	(8,8)	(7,6)	(7,4)
KPIF (inflation)	2,4	7,7	4,6
	(2,4)	(6,8)	(3,2)
Reporänta*	0,0	2,3	2,3
	(0,0)	(1,5)	(1,5)
Offentligt finansiellt sparande**	-0,3	0,8	0,0
	(-0,3)	(0,4)	(0,0)

Källa: Konjunkturläget september 2022, Konjunkturinstitutet

Förklaring: *Vid årets slut, **Procent av BNP

Nedåtgående trend, men fortsatt stark konjunktur i Stockholm

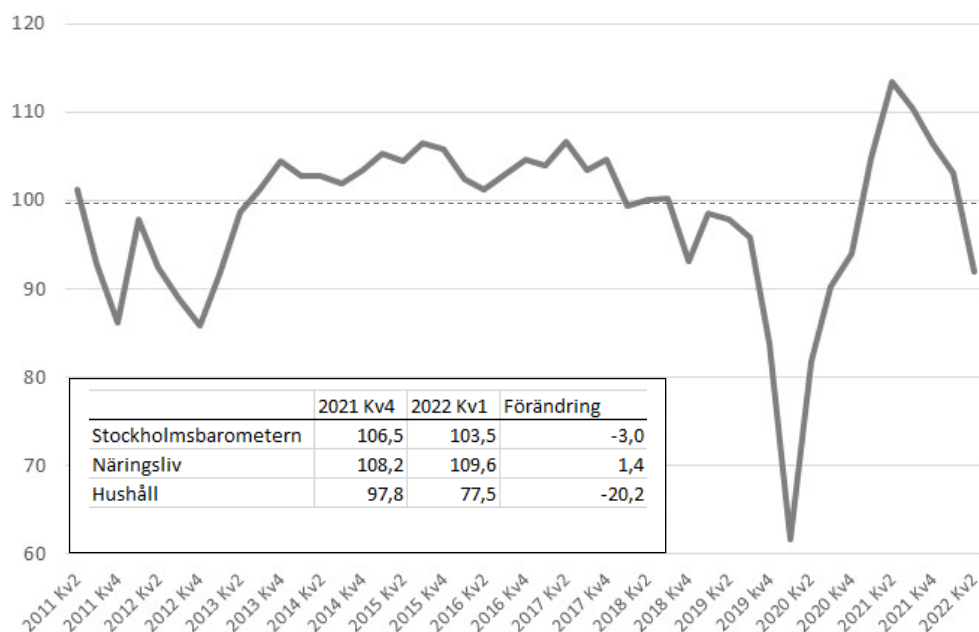
Handelskammarens Stockholmsbarometer som mäter både hushållens och näringslivets syn på ekonomin backade med 11,3 enheter till 91,9 under det andra kvartalet 2022. Stockholmsbarometern har därmed haft en nedåtgående trend fyra kvartal i rad, och nedgången under det andra kvartalet gör att stämningläget i stockholmsekonomin är svagare än det historiska normalläget som ligger på 100. Framför allt är hushållen mycket pessimistiska om sin egen ekonomi. För första gången sedan 1990-talskrisen sjunker hushållens köpkraft.

Trots den vikande konjunkturen är efterfrågan på arbetskraft fortsatt stor, vilket understryks av att 42 procent av företagen i handelskammarens rapport uppgav att de hade brist på personal under det andra kvartalet 2022.

Antalet lediga platser hos arbetsförmedlingen är också högre än normalt.

Stockholmsbarometern, 2011 till och med andra kvartalet 2022

Stockholmsbarometern visar hur hushåll och företag bedömer det ekonomiska läget. Värdet runt 100 betyder att konjunkturläget är normalt.

Anm: Barometerindikator baserad på både hushåll och företag i Stockholm. Index, medelvärde = 100. Säsongsrensade värden.

Källa: Stockholms Handelskammare i samarbete med Konjunkturinstitutet.

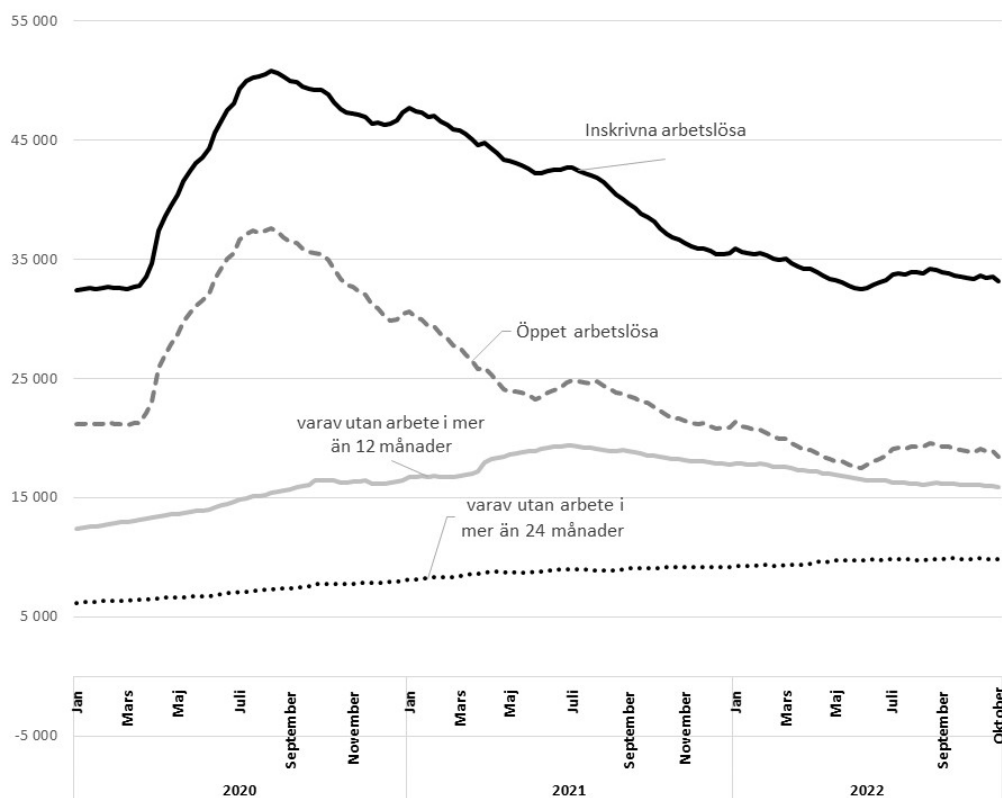
Arbetsmarknaden har stärkts

Trots det osäkra omvärldsläget stärktes Stockholms arbetsmarknad under de tre första kvartalen 2022. Sedan sommaren 2020 har återhämtningen på arbetsmarknaden varit god och den öppna arbetslösheten ligger numera på eller strax under nivån före pandemin. Arbetsförmedlingens senaste bedömning är dock att arbetslösheten kommer att öka under 2023 och under första halvåret 2024, men att bristen på personal i många branscher väntas bestå.

Den relativa arbetslöshetsnivån (18–64 år), det vill säga antalet inskrivna arbetslösa som andel av den registerbaserade arbetskraften, var 6,4 procent i Stockholms stad under det tredje kvartalet 2022, vilket är en minskning med 1,1 procentenhet jämfört med motsvarande period 2021. I Sverige som helhet var arbetslösheten 6,6 procent andra kvartalet 2022.

Även bland ungdomar minskar arbetslösheten. I slutet av september var 2 800 ungdomar (18–24 år) inskrivna som arbetslösa i Stockholms stad. Det är en minskning med 22 procent på ett år och motsvarar en arbetslöshet på 7,3 procent. I september för ett år sedan var arbetslösheten bland unga 8,2 procent.

Utveckling av arbetslösheten i Stockholms stad

Långtidsarbetslöshet är en stor utmaning

Långtidsarbetslöshet är en stor utmaning på Stockholms arbetsmarknad liksom i hela Sverige. Under det tredje kvartalet 2022 utgjorde de långtidsarbetslösa nära hälften av det totala antalet inskrivna arbetslösa i Stockholm. Under det senaste året har dock antalet arbetslösa som varit utan arbete i 12 månader eller mer minskat med nära 3 000 personer till knappt 16 000 i Stockholms stad. Samtidigt har antalet personer som varit utan arbete i 24 månader eller mer ökat något.

Trots att långtidsarbetslösheten har minskat bedömer Arbetsförmedlingen att det finns en stor risk för att den högre arbetslöshetsnivån som nu observeras bland dem som varit utan arbete i 24 månader permanentas. De som varit utan arbete i 24 månader eller mer utgör nu mer än hälften av alla långtidsarbetslösa. En generell slutsats är att personer med kort utbildning samt utrikesfödda är överrepresenterade bland de långtidsarbetslösa.

Långtidsarbetslösheten påverkar stadens verksamheter och ekonomi på flera sätt. Dels påverkas skatteunderlaget genom lägre skatteintäkter, dels påverkas kostnaderna för ekonomiskt bistånd. Samtidigt är bristen på arbetskraft en utmaning för tillväxten i Stockholm. Personer med kort utbildning behöver studera vidare för att stärka sin position på arbetsmarknaden. Fler behöver också utbilda sig inom bristyrken. En ökad samverkan mellan kommunen, Arbetsförmedlingen och andra aktörer på arbetsmarknaden är centralt. Det är också viktigt att fler av Stockholms unga fullföljer en gymnasieutbildning. Erfarenheten visar att de som inte klarar sina gymnasiestudier, riskerar att långvarigt hamna utanför arbetsmarknaden och har svårt att ta sig tillbaka till utbildning.

Sysselsättningen ökade

Antalet sysselsatta i åldern 15–74 år uppgick till 572 000 personer i Stockholms stad andra kvartalet 2022. Det är en ökning med 35 200 personer jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Antalet sysselsatta kvinnor ökade med 19 200 personer och uppgick till 282 400 personer. Antalet sysselsatta män ökade med 16 000 till 289 600 personer. Sysselsättningsgraden ökade med 4,4 procentenheter och uppgick till 76,8 procent, vilket kan jämföras med snittet i riket som ligger på 69,4 procent. Bland kvinnor ökade sysselsättningsgraden med 4,7 procentenheter till 75,4 procent och för män ökade den med 4,4 procentenheter och uppgick till 78,4 procent.

Budgetens finansiering

Skatteunderlagsutvecklingen

Stadens finansiering bygger till övervägande del på skatteintäkter. Storleken på dessa beror i sin tur på såväl stadens som rikets skatteunderlag och på det kommunala utjämningsystemet. Prognosen för stadens finansiering baseras på Sveriges kommuner och regioners (SKR) skatteunderlagsprognos. I tabellen nedan redovisas SKR:s skatteunderlagsprognos från den 20 oktober och regeringens prognos från vårpropositionen.

SKR:s nuvarande bedömning visar en högre skatteunderlagstillväxt än den prognos regeringen presenterade i vårpropositionen i april. Det har tillkommit data som visar på en starkare arbetsmarknad i år med fler sysselsatta och stigande timlöner. En ytterligare faktor som lyfter skatteunderlaget under hela prognosperioden är de höjda garantipensionerna. Detta sker dels genom beslutet att höja garantipensionsnivån från augusti 2022, dels genom en hög inflation 2022 och 2023. Den höga inflationen lyfter prisbasbeloppen som garantipensionerna är kopplade till. Stadens kostnad till det kommunala utjämningsystemet uppgår i budget 2023 till cirka 6,0 mdkr. Sedan 2014 har denna kostnad ökat med drygt 5,4 mdkr.

Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2021	2022	2023	2024	2025	2021–2025
SKR okt 2022	5,3	5,2	4,0	4,5	4,1	25,3
Regeringen nov 2022	5,0	5,1	4,0	3,5	5,4	23,0

Källa: Regeringen, Sveriges Kommuner och Regioner.

Samtidigt urholkas de nominella ökningarna i skatteunderlaget av kostnadsökningarna för pensioner och högre insatspriser, så som ökade kostnader för varor och tjänster. Realt sett syns därför snarare en historiskt svag utveckling av skatteunderlaget. Nästa år beräknas det reala skatteunderlaget till och med minska med 2,7 procent enligt SKR:s beräkningar. Anledningen till de snabbt stigande kommunala utgifterna är att de priser och löner som påverkar kommunernas kostnader nu stiger snabbare. Urholkningen av skatteunderlaget försvagar kommunernas köpkraft. Trots relativt höga ökningarna av skatteinkomsterna kommer det att bli en utmaning att finansiera det ökade behovet av välfärd när en ökande andel av befolkningen blir äldre under kommande år.

Det reala skatteunderlaget minskar

Procentuell förändring					
	2021	2022	2023	2024	2025
Nominellt skatteunderlag	5,3	5,2	4,0	4,5	4,1
Prisökning	2,9	3,6	6,0	3,9	0,2
Realt skatteunderlag	2,6	2,0	-2,7	0,6	4,4

Källa: Pensionsmyndigheten och Sveriges Kommuner och Regioner.

Skatteunderlagets utveckling under kommande år kan inte förväntas räcka till att finansiera en ökande kommunal verksamhetsvolym i samma utsträckning som under den senaste tioårsperioden.

Budgetpropositionen 2023

I regeringens budgetproposition finns förslag om reformer på drygt 40 miljarder kronor – där omkring 35 miljarder går till nya satsningar. Viktigast för kommunerna är förslaget om en permanent ökning av de generella statsbidragen till kommuner och regioner med närmare 6 miljarder kronor årligen, varav 4,2 miljarder kronor går till kommunerna och 1,8 miljarder kronor till regionerna. Det innebär enligt SKR att kommuner och regioner bibehåller den nuvarande nivån på de generella statsbidragen.

Inom skolans område läggs förslag om riktade statsbidrag till bland annat läroböcker, speciallärare och specialpedagogiska insatser. Inom klimatområdet görs både satsningar för att främja en ökad elektrifiering samtidigt som priset på bensin och diesel sänks och klimatbonusen för nya elbilar slopas. Budgetpropositionen innehåller även förlängningar av tidigare satsningar som berör kommunerna, vilket innebär fortsatt riktade statsbidrag till vård, omsorg och skola.

Kommunkoncernens investeringar

Stockholm har en fortsatt ambition om att upprätthålla en hög planeringstakt för att skapa förutsättningar för en långsiktigt jämn och stabil tillväxt. Staden har en stor investeringsvolym med många planerade och pågående projekt. Under 2022 har både global och nationell inflation ökat kraftigt, inte minst vad gäller insatsvaror inom bygg- och infrastrukturprojekt. En viktig förutsättning för att stockholmarna ska kunna bli fler är att nya bostäder och arbetsplatser byggs och att infrastrukturen utvecklas, vilket kräver en långsiktigt hållbar finansiering. Det långsiktiga målet i Stockholms stad är att skapa förutsättningar för att uppfylla sina förpliktelser enligt de nationella förhandlingarna. Därtill kommer investeringar i gator, parker, natur, idrottsanläggningar förskolor, skolor, gruppboende och äldreboenden. Investeringar i energieffektiviseringar och klimatanpassningsåtgärder ska genomföras. Staden har stora åtaganden för medfinansiering av ett antal statliga infrastrukturprojekt med syfte att kunna genomföra angelägna satsningar på väg- och spårtrafiken i Stockholm.

Det osäkra ekonomiska läget i omvärlden och den kraftiga kostnadsutvecklingen innebär att staden tydligt behöver prioritera investeringsprojekt som måste genomföras medan övriga projekt kan behöva avvakta ett stabilare läge. Utöver det behöver staden fortsätta prioritera hårt bland investeringarna för att upprätthålla en hög grad av egenfinansiering och därmed begränsa skuldökningen. Trafikinvesteringsprojekt som inte bedöms samhällsekonomiskt lönsamma ska inte genomföras. Ökade verksamhetsresultat och avyttringar av icke strategiska tillgångar som inte behövs för av staden finansierad verksamhet är ytterligare medel för att möjliggöra en hög investeringstakt med en hållbar egenfinansieringsgrad. De högt ställda målen för produktion av nya bostäder ställer krav på demografiskt betingade följdinvesteringar i förskolor, skolor med mera. Återköp av vissa tidigare sålda förskolor och skolor har potentialen att öka belåningsgraden. Ökade räntekostnader för dessa lån ska kompenseras genom hyresintäkter från hyresgästerna.

Framtida investeringar och investeringsstrategi

De stora investeringsvolymerna och det rådande omvärldsläget med påföljande kostnadsutvecklingen och i viss utsträckning materialbrist kräver prioriteringar av respektive nämnd och bolagsstyrelse samt en utvecklad kostnadsstyrning i projekten i syfte att begränsa investeringsutgifterna, öka lönsamheten där det är möjligt och hålla budgetramarna. En hårdare prioritering i tid, ambition och omfattning av stadens investeringsprojekt är nödvändig eftersom de finansiella resurserna under planperioden är begränsade samtidigt som kostnadsläget riskerar vara högt. En kommunkoncernövergripande samordning av de prioriterade investeringarna ska utvecklas av berörda nämnder och bolagsstyrelser.

Den av kommunfullmäktige fastställda investeringsstrategin (bilaga 3) har legat till grund för nämndernas och bolagsstyrelsernas 5-åriga investeringsplaner inför budget 2023. Stadens planerade investeringsprojekt har samlats, kategoriserats och prioriterats utifrån beslutskriterier som måluppfyllelse, lönsamhet/resultatpåverkan, driftskostnadskonsekvenser, projektrisk, projektberoenden och tidsprioritet. En hårdare prioritering kan innebära att vissa projekt, kan behöva senareläggas och att prioritering inom och mellan projekt kan behöva göras i syfte att dels hålla beslutad investeringsbudget för respektive nämnd/bolagsstyrelse, dels beslutade projektbudgetar. Fattade genomförandebeslut ska hållas. Därutöver kan vissa verksamhetskritiska åtgärder behöva prövas för att motverka förskjutningar och kostnadsökningar som exempelvis samordning av upphandlingar och viss lagerhållning av insatsvaror.

En hållbar investeringstakt beror inte bara på storleken på investeringsutgifterna, utan även på tidplanen för genomförandet och när utgifter respektive inkomster faller ut samt i vilken grad investeringarna finansieras med egna eller lånade medel. Det är viktigt att tidigt i projektprocessen, redan vid utredningsbeslut, översiktligt bedöma lönsamhetspotentialen i investeringsprojektet.

Lönsamheten i exploateringarna är avgörande för hur många icke lönsamma projekt staden kommer att ha råd med. Staden bör prioritera områden för bostadsexploatering där det finns eller investeras i infrastrukturlösningar. Detta innebär en god ekonomisk hushållning, eftersom det blir möjligt att utnyttja redan gjorda investeringar i väg- och ledningsnät, kommunikationer och till viss del även anläggningar för social- och kommunal service.

Finansieringsstrategi

Det investeringsutrymme som investeringsstrategin tar sin utgångspunkt i är det långsiktiga ekonomiska utrymmet som medges utan att befintlig verksamhet och utveckling utifrån angelägna behov ska behöva begränsas. Syftet med en finansieringsstrategi är bland annat att ange riktlinjer för hur investeringsverksamhetens ekonomiska konsekvenser ska styras och följas upp utifrån målsättningen om en god ekonomiskushållning.

En viktig förutsättning, för att Stockholm ska kunna genomföra investeringsplanen med god finansiell styrka, kommer att vara balansen mellan egen finansiering och upplåning. Investeringar och reinvesteringar i till exempel trafikinfrastruktur, idrottsanläggningar och verksamhetsfastigheter genererar inga direkta intäkter för staden, men däremot ökade drift- och kapitalkostnader. Sådana investeringar ska därför i huvudsak vara egenfinansierade. Stadens ersättningsinvesteringar ska finansieras med egna medel, och därmed innebära att stadens ekonomi inte belastas av ökade räntekostnader. Målsättningen för den investeringsverksamheten inom staden är 100 procent egenfinansiering.

Investeringar som kräver nyupplåning har en långsiktig påverkan på stadens finansiella ställning och soliditet. I och med att stadens kreditbetyg, upplåningskostnad, och på sikt låneutrymme, är beroende av att staden kan uppvisa starka finansiella nyckeltal kan det därför vara nödvändigt att prioritera även bland lönsamma investeringar. Lånefinansierade investeringar som genererar intäkter som täcker kostnaderna för drift, avskrivningar och ränta belastar resultaträkningen under genomförandet men inte över längre tid. Det kan innebära att även lönsamma investeringar i vissa fall kan behöva senareläggas för att bibehålla finansiell stabilitet. Staden ska pröva hur finansieringen av investeringar sker mest ändamålsenligt och hur staden kan få bästa möjliga kreditvillkor.

Nämndernas investeringar

Merparten av stadens investeringar avser beredande av mark och infrastruktur som gör det möjligt att bygga bostäder. Nämndernas planerade investeringsprojekt är grunden till nämndernas totala investeringsplan som fastställs i denna budget. Investeringsnivåerna följer av åtagandet i enlighet med de nationella bostads- och infrastrukturförhandlingarna. Prioriteringar, god projektstyrning och hög kostnadsmedvetenhet i investeringsverksamheten är avgörande för budgethållning och ekonomisk stabilitet i genomförande samt långsiktig drift och förvaltning. Inkomsterna från markförsäljningar i samband med exploatering är betydelsefulla för stadens investeringsverksamhet och bedöms fortsatt uppgå till betydande belopp. Behovet av ersättningsinvesteringar i stadens byggnader och anläggningar är stort och flera reinvesteringsprogram med syfte att säkerställa funktionen i stadens infrastruktur pågår. Cirka en fjärdedel bedöms utgöra ersättningsinvesteringar och resten strategiska investeringar. Det finansiella läget och kostnadsutvecklingen innebär att ett samordnat arbete med prioriteringar måste utvecklas.

Bolagens investeringar

Bolagskoncernens investeringsverksamhet är koncentrerad till fastigheter och infrastruktur. Under de närmsta åren består investeringarna främst av nyproduktion av bostäder, investeringar i pedagogiska lokaler och investeringar hos Stockholm Vatten och Avfall AB. Bolagskoncernen planerar för investeringar om totalt cirka 40 mdkr under den närmsta treårsperioden. De stora investeringsvolymerna kräver noggrann styrning och uppföljning av projekten. God ekonomistyrning är en förutsättning för ekonomisk stabilitet och att planerade projekt genomförs med rimliga avkastningskrav. Nödvändiga ersättningsinvesteringar får inte trängas ut av nyproduktionsprojekt.

Den höga investeringsvolymen förutsätter en rimlig och långsiktig avkastning. Ett starkt resultat tillsammans med optimerat driftnetto bidrar till detta. Det innebär också att självfinansieringsgraden på sikt ökar, vilket är nödvändigt för en långsiktigt hållbar ekonomi.

Stockholm Vatten och Avfall AB:s projekt SFA, Stockholms Framtida Avloppsrening, är det enskilt största projektet. Den totala prognosen för projektet beräknas till cirka 11,8 mdkr. Stockholm Vatten och Avfall AB har även ett flertal större investeringar inom andra områden, bland annat i ny sorteringsanläggning, befintligt ledningsnät och i utbyggnad av exploateringsområden.

Medfinansiering

För att kunna genomföra angelägna satsningar på väg- och spårtrafiken i Stockholm är staden medfinansierare i ett antal stora statliga och regionala infrastrukturprojekt. Medfinansiering av nya projekt ska endast ske i undantagsfall. Ansvarig huvudman ska bära sina egna investeringar. Kvarvarande beslutade åtaganden för staden uppgår sammanlagt till cirka 11 mdkr fram till år 2035. Utbetalningarna till dessa minskar det kassaflöde som finns tillgängligt för finansiering av stadens egna investeringar. En finansiell förutsättning för medfinansiering av statlig och regional infrastruktur är att den kan ske med egna medel.

Utbetalningarna till medfinansiering beräknas under perioden 2023–2025 uppgå till cirka 4,3 mdkr, varav drygt hälften avser medfinansiering och förskottering för utbyggnad av tunnelbanan inom ramen för Stockholmsförhandlingen. I beloppet ingår även utbetalningar för kollektivtrafikobjekten i Sverigeförhandlingen; Tunnelbanan Älvsjö-Fridhemsplan, Roslagsbanan till City och Spårväg syd. Övriga stora projekt är Tvärbana Norr Kistagrenen och bussterminalen vid Slussen. Staden ska ompröva sin finansiering av Roslagsbanan till City i syfte att avsluta projektet.

Ytterligare avsättning om cirka 1 mdkr kvarstår avseende förstärkning och förnyelse av elnätet i Stockholmsregionen inom projekt Stockholms Ström.

Extern finansiering

Stockholm har valts ut som en av 100 klimatstäder i EU:s satsning på Klimatneutrala städer till 2030. Det innebär en möjlighet att teckna ett klimatkontrakt med EU-kommissionen som ger ökade möjligheter att genomföra stadens klimathandlingsplan samt ökade möjligheter till samarbeten med andra utvalda städer, innovation och finansiering. Staden ska aktivt söka extern finansiering från staten och EU. I den gröna omställningen ges möjligheter till statlig finansiering genom återstartsarbetet och Klimatkontrakt 2030. I de stora infrastrukturprojekt som syftar till ett klimatneutralt Europa år 2050 kan större EU-finansiering sökas inom ramen för bland annat European Green Deal Call och Climate City Contract. Innan investeringsmedel beviljas från staden ska möjliga alternativa finansieringskällor från staten respektive EU prövas.

Krav på god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning

Sedan 1992 års kommunallag trädde ikraft har kommuner haft krav på sig att verksamheten ska bedrivas enligt god ekonomisk hushållning. Under år 2000 tillkom balanskravet och under 2013 infördes en möjlighet att använda en resultatutjämningsreserv. Samtliga delar av regelverket ska årligen följas upp i årsredovisningens förvaltningsberättelse. Regeringen tillsatte i september 2020 en kommitté för att titta närmare på bland annat god ekonomisk hushållning och balanskravet. Utredaren lämnade sitt slutbetänkande i september 2021. Då inget regeringsförslag hittills har presenterats kan eventuella förändringar troligen tidigast träda ikraft under 2024. Regeringen har även gett en parlamentarisk kommitté i uppdrag att göra en bred översyn av det kommunalekonomiska utjämningsystemet. Sedan 2014 har stadens kostnad till utjämningsystemet ökat med cirka 5 mdkr. Då staden för 2023 beräknas betala cirka 6,0 mdkr till utjämningsystemet kan eventuella förändringar få stor påverkan på stadens ekonomi. Kommittén ska redovisa uppdraget senast den 4 maj 2024.

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige gör bedömningen att stadens riktlinjer för god ekonomisk hushållning utgörs av kommunfullmäktiges mål, indikatorer samt ett flertal dokument i kommunfullmäktiges budget, bland andra *Regler för ekonomisk förvaltning* (bilaga 8) samt *Stockholms stads investeringsstrategi* (bilaga 3). Stadens konjunkturärende utgör därutöver underlag för den långsiktiga planeringen.

Finansiella mål av betydelse för god ekonomisk hushållning

Stockholms stad står de kommande åren inför utmaningar som en hög nivå på investeringarna och kraftigt ökade behov till följd av befolkningsförändringar. God ekonomisk hushållning är en förutsättning för att staden i framtiden ska klara av att möta de krav som morgondagens stockholmare ställer på en effektiv användning av skattebetalarnas pengar för att klara behovet av bland annat vård, skola och omsorg. Därför innehåller budgeten mål för verksamhet och ekonomi samt riktlinjer av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Målen för verksamhet och ekonomi anges i budgetens inledning. Vidare har staden fastställt sex finansiella mål för 2023 som redogörs nedan.

Årets ekonomiska resultat

Årets ekonomiska resultat är det mål som tydligast sammanfattar det ekonomiska läget. Årets resultat kan mätas exklusive jämförelsestörande poster och/eller enligt det kommunala balanskravet. Målet är att stadens ekonomiska resultat enligt balanskravet för år 2023 ska uppgå till minst 0,1 mnkr.

Stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter

Detta mål visar hur stor del av stadens löpande nettokostnader som finansieras med skatteintäkter. Om nettokostnaderna i förhållande till skatteintäkter överstiger 100 procent kan staden tvingas använda det egna kapitalet till den löpande driftverksamheten. Det långsiktigt hållbara målet är att andelen av stadens löpande driftkostnader som finansieras med skatteintäkter inte ska överstiga 100 procent. På kort sikt kan finansieringen vid särskilda satsningar även ske med ändliga resurser, det vill säga stadens positiva finansnetto och utdelning från bolagskoncernen. Målet är dock att nettokostnaderna inte ska överstiga skatteintäkterna inklusive finansiellt resultat och utdelning.

Stadens soliditet

Soliditet definieras som det egna kapitalet i relation till tillgångarna. Om soliditeten är hög, har tillgångarna i hög grad finansierats av egna medel och graden av lånefinansiering är låg. Ett mål för soliditeten finns både för staden och för kommunkoncernen. För att få en samlad och komplett bild ska detta mål redovisas inklusive samtliga stadens pensionsåtaganden. Soliditeten ska varken för staden eller för kommunkoncernen understiga 34 procent på lång sikt och 30 procent på kort sikt. Soliditeten kan enskilda år understiga 34 procent. Under planeringsperioden kan dock soliditeten kortsiktigt komma att minska på grund av stora åtaganden för byggnation av bostäder och infrastruktur.

Samband mellan investeringar och ekonomiskt utrymme

Stadens investeringar medför årliga drift- och kapitalkostnader, som i flera fall överstiger beräknade inkomster/intäkter från investeringarna. Sådana projekt motiveras utifrån andra än ekonomiska skäl och belastar stadens löpande ekonomi. Investeringsvolymer måste anpassas efter stadens finansiella resurser, annars kommer utrymmet för befintlig verksamhet och andra nya angelägna behov att behöva begränsas. Det långsiktiga målet för staden är att kapitalkostnadernas andel av stadens nettodriftkostnader (inklusive kapitalkostnader) inte överstiger 8 procent.

Budgetföljsamhet

En god budgetföljsamhet är en förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning. Budgetföljsamhet mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar i budgeten.

Budgetföljsamheten mäts som avvikelse i procent, mellan årets prognoser och utfall, inklusive resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar. För nämnderna görs uppföljningen totalt för driftbudgeten inklusive kapitalkostnader, disposition/avsättning av resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar. Målet för budgetföljsamheten är att den före och efter tekniska justeringar inte får överskrida 100 procent.

(SD):26

Prognossäkerhet

Prognossäkerhet beskriver förmågan att bedöma avvikelser under året och att vidta åtgärder för att hålla given budget. Prognossäkerheten mäts som avvikelse mellan årets prognoser och utfall, inklusive kapitalkostnader, disposition/avsättning av resultatenheterens resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar.

Målet är att prognossäkerheten i tertialrapport 2, jämfört med utfallet på helår, ska vara högst +/- 1 procent.

Skattesats

För år 2023 föreslås att en kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 17,74 per skattekrona.

För år 2023 föreslås en utdebitering av begravningsavgiften med 6,5 öre per skattekrona.

Stockholm den 28 november 2022

Gabriel Kroon, gruppledare Sverigedemokraterna

Resultatbudget

Mnkr	Förslag till budget 2023 KS	Förslag till budget 2023 SD	Avvikelse mellan förslagen
Verksamhetens intäkter	9 037,1	9 037,1	0,0
Verksamhetens kostnader (-)	-58 223,8	-58 223,8	0,0
Avskrivningar (-)	-2 057,1	-2 057,1	0,0
Central medelsreserv (-)			
Oförutsedda behov	-731,0	-731,0	0,0
Prestationsreserv	-657,5	-657,5	0,0
Pensionsavgifter (-)	-1 523,4	-1 523,4	0,0
Verksamhetens nettokostnader	-54 155,7	-54 155,7	0,0
Skatter	59 336,4	59 336,4	0,0
Begravningsavgift	218,0	218,0	0,0
Inkomstutjämnning	-6 706,6	-6 706,6	0,0
Kostnadsutjämnning	-907,9	-907,9	0,0
Regleringspost	1 895,4	1 895,4	0,0
Fastighetsavgift	1 358,3	1 358,3	0,0
LSS-utjämnning	-1 878,9	-1 878,9	0,0
Verksamhetens resultat	-841,0	-841,0	0,0
Finansiellt resultat (inkl. avgifter bank och pg)	-589,4	-589,4	0,0
Utdelning Stockholm Stadshus AB	1 440,0	1 440,0	0,0
Disposition/avsättning begravningsfond	-9,5	-9,5	0,0
Resultat efter finansiella poster	0,1	0,1	0,0
Förändring av redovisat eget kapital	0,1	0,1	0,0

Nämnder och styrelser utom rotelindelning

Kommunstyrelsen m.m

Stockholm ska vara en resurseffektiv huvudstad med strävan efter att leverera bästa möjliga välfärd till lägsta möjliga kostnad. Kommunstyrelsen har ett strategiskt ansvar att, tillsammans med koncernledningen för Stockholms Stadshus AB, leda och samordna stadens angelägenheter och ge nämnder och bolagsstyrelser goda förutsättningar att fullgöra kommunfullmäktiges mål.

Kommunstyrelsen ska samordna stadens insatser för att säkra ett effektivt klimat-och miljöarbete, utveckla Stockholm som en företagardstad, samt säkra tillräcklig infrastruktur i form av vägar och fastigheter. Tillsammans med övriga nämnder ska trygghetsarbetet utvecklas i utsatta områden med fokus på språk, kultur och arbete.

Nämndens uppgifter

Kommunstyrelsen omfattar kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och stadsledningskontoret. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för uppföljning av kommunfullmäktiges budget i sin helhet och arbetar med samtliga av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsåret. Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och har uppsiktsplikt över nämndernas verksamhet samt kommunens bolagsstyrelser. Stadsledningskontoret är kommunstyrelsens förvaltning. Under kommunstyrelsen finns borgarrådsberedning, ekonomi- och trygghetsutskott, personal- och jämställdhetsutskott, råd för Agenda 2030, råd för funktionshinderfrågor, pensionärsråd, funktionshinderombudsman, barnombudsman och äldreombudsman.

Stadsledningskontorets huvudsakliga ansvar omfattar:

- styrning, utveckling och uppföljning av verksamhet, ekonomi och finansstrategi
- strategiskt arbete med kvalitetsutveckling, innovationer och digitalisering
- strategiska personal-, ledarskaps- och arbetsgivarfrågor
- strategiska välfärdsfrågor
- strategiska stadsutvecklingsfrågor
- styrning, samordning och uppföljning av stadens lokala näringslivsarbete
- strategisk infrastrukturplanering och bostadsbyggande
- it-strategier samt strategisk ledning och samordning av det stadsövergripande informationssäkerhetsarbetet
- strategiskt miljö- och klimatarbete samt arbete med klimatbudgeten
- styrning, utveckling och uppföljning av stadens arbete med FN:s Agenda 2030 och dess globala mål för hållbar utveckling
- strategiskt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete, inklusive övergripande samverkan med polisen, arbete mot välfärdsbrottslighet och mot våldsbejakande extremism
- samordning av övergripande MR-frågor och arbete för de nationella minoriteternas rättigheter
- stadens säkerhetsarbete, inklusive krisberedskaps- och totalförsvarsfrågor

- strategisk fastighets- och markutveckling samt hyres- och lokalfrågor inklusive strategisk lokalförsörjning och processer för en övergripande lokalresursplanering med kontroll och styrning av fastighetshantering och lokalutnyttjande
- strategiska inköpsfrågor i kommunkoncernen inklusive kategoristyrning och gemensamma processer
- kommunkoncernens gemensamma inköpskategori it-konsulter
- service åt kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, dess utskott, beredningar och råd samt rotlar och partikanslier
- juridisk rådgivning till stadens nämnder, förvaltningar, bolag, stiftelser och kommunalförbund
- drift, förvaltning och utveckling av stads- och koncerngemensamma system och plattformar
- strategisk kommunikation och information gentemot stadens medarbetare, invånare, företagare och besökare
- strategiskt arbete med evenemang i staden
- stadsövergripande internationella relationer och besök

För år 2023 budgeteras följande för rotlar och partikanslier (tkr):

Moderata samlingspartiet	16 808
Socialdemokratiska arbetarpartiet	47 226
Liberalerna	8 719
Miljöpartiet de gröna	15 701
Centerpartiet	8 393
Vänsterpartiet	25 188
Kristdemokraterna	3 417
Sverigedemokraterna	6 534
SUMMA	131 985

Kostnaderna avser främst arvoden till förtroendevalda, omkostnader i den politiska organisationen, och viss representation. Partiernas budgetmedel används fritt inom kommunallagens ram. Över- eller underskott som uppstår ett år, överförs till kommande år. De partier som har överskott i sina budgetar vid utgången av föregående mandatperiod, får överföra detta överskott till den nya mandatperioden.

Partistödet beräknas enligt följande per år (tkr):

Grundstöd per parti	599
Partistöd per mandat	434

Partierna ska senast den 30 juni redovisa hur partistödet har använts under föregående år.

Bidrag till information och utbildning av nämndemän

De nämndemannaföreningar som organiserar nämndemän utsedda av Stockholms stad kan få bidrag för nödvändig utbildning av nämndemän. Bidraget ska beräknas på antalet nämndemän inom föreningen som utsetts av Stockholms stad och per mandatperiod. Det ska vara på samma nivå för alla nämndemannaföreningar. Bidraget är maximalt 1 000 kronor per nämndeman och mandatperiod.

Ersättningar till utomstående organisationer och föreningar

Under kommunstyrelsen m.m. finns anslag för ersättningar till utomstående organisationer och föreningar. Samtliga anslag ska vara knutna till avtal med tydliga och gemensamma mål. Avtalen ska vara ettåriga. Ersättningarna fördelar sig enligt tabellen nedan. Ersättning utgår för STING.

Bidrag till akademien	(tkr)
Handelshögskolan i Stockholm	2 000
Professur i stadshistoria	280
Stockholms Akademiska Forum, StAF	2 600
Övriga ersättningar	(tkr)
Sveriges Tonsättares Internationella Musikbyrå, STIM	3 300
Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation, SAMI	260
Tyresta Nationalpark	250
Föreningen Spårvagnsstäder	100
Summa	8 790

Ersättningar till stadsinterna organisationer och föreningar samt organisationer och föreningar inom offentlig sektor

Under kommunstyrelsen m.m. finns anslag för ersättningar till stadsinterna organisationer och föreningar samt organisationer och föreningar inom offentlig sektor. Även ersättningar till samarbeten mellan staden, akademien och näringslivet ingår. Samtliga anslag ska vara knutna till avtal med tydliga och gemensamma mål. Ersättningarna fördelar sig enligt tabellen nedan. Ersättning utgår för medlemsavgifter till ECCAR, ICLEI samt pris Katarina Taikons minne.

Bidrag till näringslivsfrämjande åtgärder	(tkr)
Stockholm Business Region AB inkl. marknadsförings- och entreprenörstöd	110 000
Stiftelsen Electrum	7 500
Urban ICT Arena	1 400
Medlemsavgifter	(tkr)
Counter-Terrorism Preparedness Network	850
Förbundsavgift Sveriges Kommuner och Regioner, SKR	24 662
Medlemsavgift Storsthlm (<i>prognos</i>)	20 482
Stockholmsregionens Europaförening	2 500
Eurocities	230
Medlemsavgift till Storstockholms brandförvar, SSBF	445 588
POLIS Cities and Regions for Transport innovation	100
CNCA Carbon Neutral Cities Alliance	100
Medlemsavgift Samverkan Stockholmsregionen	1 700
Bidrag till akademien	(tkr)
Vetenskapsstaden	2 600
OpenLab	2 800
Digital Demo	500
Samverkan Kungliga Tekniska Högskolan	5 000
Övriga ersättningar	(tkr)
Partistöd med mera	49 225
Livräntor, S:t Eriksveteranerna, Stadshusets konstförening, SKIMF, Eldkvarns IF, Föreningen Stockholms förvaltningschefer	1 470
Samverkan Stockholmsregionen regional inriktning mot terror och regional hubb	850
Summa	677 657

Stockholm Business Region AB och dess verksamhet finansieras via ersättning från stadens budget med totalt 110 mnkr 2023, vilka är avsatta under kommunstyrelsen m.m. Ett marknadsföringsstöd ska rymmas inom en årlig ram om 6 mnkr. Bolagets styrelse beslutar om marknadsföring av evenemang och bolaget hanterar utbetalningar för detta. Bolaget handlägger även entreprenörstöd som ska rymmas inom en ram om 12 mnkr år 2023. Bolaget leder och administrerar stadens medlemskap i Stockholm Business Alliance enligt avtal för innevarande period. Stadens årliga medlemsavgift till Stockholm Business Alliance är 7,5 mnkr.

Kommunförsäkring

Stadens nämnder får genom S:t Erik Försäkrings AB en kommunförsäkring som omfattar försäkringsskydd för lös egendom, utställningar, entreprenad, terrorism, ansvar, tjänsteresor, VD- och styrelseansvar, förmögenhetsbrott samt olycksfall för volontärer. Premien för år 2023 är 21,8 mnkr för stadens samtliga nämnder och finansieras av medel avsatta under kommunstyrelsen m.m.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden/bolagsstyrelsen, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamhet

Stockholm ska ha en effektiv förvaltning som först och främst uppfyller de grundläggande kommunala välfärdsåtagandena enligt lag. En genomsyn ska göras av samtliga förvaltningsuppdrag i syfte att utröna vad som utgör kärnverksamhet samt vad som är en särskild pålaga från den politiska sfären. Under kommunstyrelsens uppsikt ska även ett arbete initieras med ny nämndorganisation. Utgångspunkten ska vara att centralisera såväl insats- och utföransvaret som det övergripande koordinationsansvaret på respektive facknämnd. Stadsdelsnämnderna ska knytas närmare facknämnderna genom att kontinuerligt ges möjlighet till information och remissinflytande. De kommunala bolagen ska ha en tät samverkan med ansvarig facknämnd, vilket säkerställer en god transparens och ger nämnden full insyn i bolagens strategiska verksamhet.

- Utredda vilka förvaltningsuppgifter och dess tillhörande kostnader, som utgör kärnverksamhet respektive övrig verksamhet.
- Göra en översyn över den politiska organisationen, tydliggöra ansvar och transparensen mellan stadsdelsnämnder, bolag och facknämnder.

Miljö, klimat och energi

Stockholm ska verka för att bli en utsläppsneutral stad till år 2030. Arbetet ska utgå från evidens och kostnadseffektiva metoder som leder till såväl ekonomiska som ekologiska besparingar i den offentliga verksamheten. Klimatarbetet ska gå i harmoni med målen om god ekonomisk hushållning. Kommunstyrelsen ska verka för att utöka solcellsanläggningarna där så är lämpligt. Därtill ska en utredning tillsättas för att möjliggöra för Stockholm att delta i den framtida utbyggnaden av småskaliga kärnkraftverk (SMR). Stockholm ska inte verka för att bygga vindkraft till havs eftersom detta innebär stora ingrepp i de höga natur- och rekreationsvärdena kopplat till Mälaren och skärgården.

- Utforma ekonomiskt rationella klimat- och miljöinsatser för att bli utsläppsneutrala 2030.
- Verka för att utveckla nybyggnationen av solceller.
- Bli en pilotkommun för småskalig modulär kärnkraft.
- Undvika utbyggnad av vindkraftverk till havs i skärgården.

Kommunstyrelsen ska säkerställa att förvaltningarna använder sig av effektiva klimatåtgärder. Stadens klimatåtgärder ska i högre grad dra nytta av extern finansiering genom medel från statliga myndigheter och EU-fonderna. En ny tjänst som stadsekolog ska utveckla finanseringsarbetet och säkerställa att natur- och miljöperspektivet beaktas vid stadsbyggnation och exploatering av markområden. Arbetet med klimat Anpassning mot skyfall och extremvärme ska integreras i stadsbyggnadsarbetet. Särskilt värdefulla naturmiljöer ska vara fredade från exploatering. Förtätning av grönyta genom nybyggnation ska ske varsamt. Agenda 2030-rådets verksamhet ska integreras i kommunstyrelsens och miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete.

- Öka den externa finansieringen av statliga och EU-fonder för klimat- och miljöinsatser.
- Fortsätta arbetet med klimatanpassning genom att ta höjd för extremväder och skyfallsrisker.
- Bevara särskilt värdefulla naturmiljöer och vara varsam vid ny exploatering.
- Integrera Agenda 2030 rådet i kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Stockholm ska vara en innovativ stad med nya lösningar inom miljöteknik. Kommunstyrelsen ska erbjuda en väg in för de företag som önskar utveckla innovationer riktade mot verksamheter och konsumenter. Arbetet med att tillgängliggöra öppen data och öppna källkoder ska möjliggöra för företag att utveckla nya lösningar. Kommunstyrelsen ska verka för att kommunala verksamheter agerar som testbäddar för ny miljö- och välfärdsteknik. Kommunstyrelsen ska intensifiera arbetet med utsläppsneutrala fordon i fastighets- och anläggningsupphandlingar. En utredning ska särskilt se över förutsättningarna för att elektrifiera tunga fordon. Tillsammans med miljö- och hälskyddsnämnden ska en vätgasstrategi tas fram för för staden. Vätgastechniken ska prövas och möjliggöras genom tillgång till bland annat vätgasstationer.

- En väg in för miljö- och klimatinnovationer samt erbjudande om testbädd för prövning av nya lösningar på verksamheters och konsumenters problem.
- Utred elektrifieringskrav för tunga fordon i fastighets- och anläggningsupphandlingar.
- Ta fram en vätgasstrategi.

Stockholms tekniska anläggningsbehov av vatten och värme ska tillgodoses utan för långtgående ingrepp i naturvärdena. Projektet kraftvärmeverket vid Lövsta ska utvärderas ytterligare i syfte att kompensera upp för natur och rekreationsvärden som tar skada. Projektet ny vattenreservoar vid Uggleviken innebär ett omfattande ingrepp i en av Sveriges mest värdefulla kulturhistoriska miljöer. För detta behöver en kompletterande utredning beakta alternativa förläggningar, samt en anpassad arkitektonisk utformning.

- Utreda kraftvärmeverket i Lövsta ur miljö-, kultur- och klimatsynpunkt.
- Utreda projektet ny vattenreservoar vid Uggleviken ur miljö-, kultur- och klimatsynpunkt.

Trafik och stadsplanering

Flyget är ett fundamentalt trafikslag för att öka Stockholms attraktivitet som huvudstad. Näringslivets behov av god flygkommunikation måste tillgodoses om Stockholm ska kunna bibehålla företag och konkurrera med övriga länder om nyetableringar. Bromma flygplats fyller en viktig funktion för affärsflygets nationella och internationella framkomlighet. Arlandas begränsade kapacitet i kombination med de ökade sårbarheterna av ett enbart ha en flygplats i nära anknytning till Stockholm innebär att Bromma flygplats måste bevaras. Kommunstyrelsen ska möjliggöra användande av flyget när det är lämpligt, sett till tidsvinster och resekostnader. Den snabba elektrifieringen av korttidsansflygen innebär omställning av trafikslaget.

- Bevara och vidareutveckla Bromma flygplats.
- Fortsatt delta i flygfrämjandet Connect Sweden.

Kommunstyrelsen ska verka gentemot regeringen och Region Stockholm för att få medfinansiering i kritiska infrastrukturprojekt. Vägprojektet östlig förbindelse samt en lösning för köerna vid Brommarondellen är akuta. Därutöver ska kommunstyrelsen verka för en upprustning av station Årstaberget. Gestaltning av nya miljöer i kollektiv- och vägtrafiken ska präglas av ett medborgarinflytande för att tillsäkra eftertraktade kulturella värden.

- Verka för upprustning av station Årstaberget.
- Verka gentemot regeringen för östlig förbindelse.
- Rusta upp Brommaplansrondellen.
- Öka det medborgerliga inflytandet i gestaltningen av kollektivtrafiken och väginfrastrukturen.

Stockholm ska vara en långsiktig fastighetsförvaltare och fastighetsutvecklare. Kommunstyrelsen ska säkerställa ett fullgott kommunalt fastighetsägande som gör staden oberoende av andra marknadsaktörer för att uppfylla sitt åtagande av utbildning, äldreomsorg, och idrott. Ombildning av hyresfastigheter till bostadsrätter kan ske om hyresgästerna så önskar. Försäljning av hyresfastigheter, och andra samhällsfastigheter till privata aktörer ska inte ske. I undantag kan icke-strategiska mindre fastigheter säljas. Kommunstyrelsen ska koordinera arbetet med att köpa tillbaka sålda skolor och förskolor, primärt under åren 2018–2022. Återköpet ska göras ifall köparen kan garanteras ett lägre återköpspris än dåtidens försäljningspris.

- Tillåt ombildningar av hyresrätter till bostadsrätter.
- I övrigt undvika försäljning av samhällsfastigheter och hyresfastigheter.
- Utredda återköp av skol- och förskolefastigheter.

Näringsliv och trygghet

Stockholm ska ha ett företagssklimat i världsklass. Kommunstyrelsen ska inrätta ett företagarråd i syfte att fånga upp näringslivets synpunkter. Tillgången på lokaler för små- och lättindustri måste utvecklas. Nya exploateringsplaner ska särskilt beakta näringslivets behov, inte minst inom tillverknings- utvecklings och IT-industrin. Stadens verksamhetsområden är viktiga för att behålla arbetsplatser inom kommungränsen. Dessa ska i regel bevaras och undantas från bostadsexploatering som indirekt begränsar verksamheterna genom bullerkrav. Bättre information ska spridas till verksamhetsområden och övriga näringslivet vid infrastrukturenoveringar och evenemang som inskränker framkomligheten till verksamhetslokalerna. Slutligen ska det lokala näringslivet främjas genom fler uppdelade upphandlingar vilket ökar deltagandet av små- och mikroföretag.

- Tillsätt ett företagarråd.
- Bevara verksamhetsområdena och inkludera näringslivets lokalbehov vid utformningen av nya stadsområden, samt ombyggnation av miljonprogrammen.
- Säkerställa framkomligheten med bil och tunga fordon, samt utveckla informationen om trafikåtgärder som påverkar företagarna.
- Mindre upphandlingar för lokala företagare.
- Utveckla besöksnäringen.

Stockholm ska vara en trygg och säker stad. Det eskalerade dödliga våldet i kombination med rån och andra brott mot person inskränker medborgarnas frihet. Kommunstyrelsen ska tillsätta en trygghetskommission med syfte att utvärdera och föreslå kommunala trygghetsåtgärder. Trygghetsarbetet i de olika stadsdelsnämnderna, och facknämnderna ska koordineras och samplaneras med kommunstyrelsen. Ordningsvakter och väktare ska utökas i väntan på fler poliser i Stockholm. Fokus Järva ska syfta till att stärka områdets trygghet genom en förbättrad integration av de grupper som står längst bort från det svenska samhället med fokus på utrikesfödda som saknar det svenska språket och befinner sig i arbetslöshet, samt unga i social utsatthet. Slutligen ska arbetet mot välfärdsfusk intensifieras genom ökad samverkan mellan förvaltningar i frågor om bidrag och utbetalningar, samt stärkt information om tjänstemännens underrättelseskyldighet gentemot Skatteverket vid felaktig bokföring.

- Inrätta en trygghetskommission.
- Samla trygghetsarbetet med koordination och planering under kommunstyrelsen.
- Utforma projektet Fokus Järva som en integrationssatsning med fokus på språk, kultur och arbete.
- Stärka arbetet mot välfärdsfusk genom förvaltningsgemensam informationsdelning vid bidrag och utbetalningar samt utvecklad underrättelseskyldighet till Skatteverket vid misstanke om felaktig folkbokföring.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utbildningsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen planera för att stadens skolor beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för samtliga elever och personal under flera dygn.	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna göra en översyn av ersättning för bostäder enligt SoL.	2023-01-01	2023-08-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda om kostnader för gemensamhetsutrymmen i LSS-boenden kan finansieras på annat sätt än genom hyran.	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på nya ersättningsnivåer inom Bostad med särskild service (LSS) och Daglig verksamhet (LSS).	2023-01-01	2023-08-31
Kommunstyrelsen ska revidera program för tillgänglighet och delaktighet.	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska tillsammans med socialnämnden skyndsamt inleda arbetet för att revidera förfrågningsunderlaget enligt LOV i syfte att stävja välfärdsfusk, förbättra arbetsvillkoren och höja kvaliteten hos privata utförare inom socialtjänst och LSS.	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska utveckla former för och inrätta en stadsövergripande funktion för teckenspråk på något av stadens medborgarkontor.	2023-01-01	2023-06-30
Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna förbereda för en centralisering av hälso- och sjukvården inom socialpsykiatriens bostäder med särskild service från den 1 januari 2024.	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen ta fram förslag på ersättning och utformning för insatsen korttidsvistelse på dagtid.	2023-01-01	2023-09-30
Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen uppdatera dokumentationen för det bedömningsinstrument som ligger till grund för ersättningsnivån (LSS).	2023-01-01	2023-05-31
Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen utreda hur socialtjänsten kan bevilja fler insatser utan att de föregås av individuell behovsprövning i syfte att säkerställa likställighet i tillgång till insatser inom staden.	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna samt i samråd med kommunstyrelsen revidera handlingsplanen för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare.	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden, äldrenämnden och utbildningsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen ta fram en gemensam målbild och handlingsplan för stadens fortsatta arbete i omställningen till en god och nära vård.	2023-01-01	2023-08-31
Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen ta fram ett förslag på en ny indikator om andel sjuksköterskor inom särskilda boenden i syfte att höja den medicinska kompetensen inom äldreomsorgen.	2023-01-01	2023-06-30
Fastighetsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, idrottsnämnden och kultur- och fritidsnämnden utreda möjlighet till utveckling eller komplettering av anläggningar och lokaler för att bidra till stadens arbete inom Fokus Järva.	2023-01-01	2023-12-31
Idrottsnämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden ta fram förslag på förbättrad samordning för den strategiska planeringen av idrottsytor.	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska samordna planering och genomförande av stadens kommunikation och aktiviteter inför Stadshusets hundraårsjubileum 2023.	2023-01-01	2023-09-01
Kommunstyrelsen ska tillsammans med idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad.	2023-01-01	2023-08-31
Kommunstyrelsen ska utreda hos vilken nämnd det övergripande ansvaret	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
för samordning av olika typer av badsatsningar bör ligga.		
Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Stadshus AB ta fram en handlingsplan för att öka energilagringen och/eller värmelagring i stadens egna fastigheter samt i privata aktörers fastigheter.	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med S:t Erik Försäkrings AB utreda hur forskningen om det förebyggande klimatanpassningsarbetet i stadens fastigheter kan stärkas, exempelvis genom att tillskapa en doktorandtjänst.	2023-01-01	2023-12-31
Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation.	2023-01-01	2023-12-31
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföreningar och trygghetsaspekten.	2023-01-01	2023-12-31
Exploateringsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och Stockholms Hamn AB ta fram en stadsövergripande masshanteringsstrategi.	2023-01-01	2023-12-31
Exploateringsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden projektera bussterminaler vid Brommaplan och Gullmarsplan så att dessa projekt med Region Stockholm som huvudman kan sättas igång mellan åren 2025-2027.	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska genomföra en översyn i syfte att trafiknämndens resurser för trafikplanering ska delta i samtliga stadsbyggnadsprojekt på samma sätt som exploateringsnämndens och stadsbyggnadsnämndens resurser bekostas av exploateringsekonomin.	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden se över och tydliggöra stödfunktioner och kompetensresursers placering i syfte att möjliggöra en snabb elektrifieringstakt.	2023-01-01	2023-06-30
Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen identifiera ett antal strategiskt belägna prioriterade trafiksignalskåp för fiberanslutning. Långsiktiga nyttoeffekter och möjliga modeller för finansiering ska utgöra underlag för beslut och ställningstagande om ytterligare utbyggnad.	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda en styrnings- och finansieringsmodell för att öka takten i framtagandet och genomförandet av stadens lokala åtgärdsprogram för vatten.	2023-01-01	2023-06-30
Fastighetsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda och framställa förslag till beslut om en stadsintern hyresmodell enligt en kostnadsbaserad princip. I förslag till beslut ska princip för överskottskrav fastställas	2023-01-01	2023-06-30
Fastighetsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen utreda alternativ till nuvarande strategi avseende förvärv av bostadsrätter för förskolor och LSS boende	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska göra en översyn av anslagen till utomstående och stadsinterna organisationer och föreningar i syfte att uppnå en effektiv och ändamålsenlig bidragsgivning. I detta ingår en översyn av medlemskapet i kommunalförbund Storstockholms brandförsvaret	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med AB Familjebostäder och AB Svenska Bostäder och berörda stadsdelsnämnder utreda lokalisering av den nya stadsdelsförvaltningen på Järva respektive att utreda lokalisering i Rågsved av förvaltningskontoret för Enskede-Årsta-Vantör när nuvarande hyresavtal löper ut	2023-01-01	2023-06-30
Kommunstyrelsen ska i samarbete med kulturnämnden och stadsdelsnäm-	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
derna upphandla och införa ett gemensamt digitalt system för handläggning av stadsdelsnämndernas föreningsbidrag		
Kommunstyrelsen ska i samarbete med trafiknämnden utreda om vinter- och barmarksrenhållningen kan organiseras som exempelvis en egen resultatenheter eller liknande i syfte att balansera variationer i behov mellan olika år	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska revidera fastighets- och lokalpolicy för kommunkoncernen Stockholms stad	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska ta fram en plan för stadens långsiktiga arbete med att utveckla och förstärka förmågan att erbjuda en sammanhållen digital service till stockholmare och näringsliv i enlighet med intentionerna i kvalitetsprogrammet	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska utreda förutsättningarna för att samla områden som endast delvis kan betraktas ingå i de ordinarie verksamhetsområdena, samt föreslå modell för resursfördelning	2023-01-01	2023-04-30
Kommunstyrelsen ska utreda förutsättningarna för flytt av ansvaret för årliga hyresförhandlingar SoL och LSS lägenheter.	2023-01-01	2023-04-30
Kommunstyrelsen ska utreda hur stadens sammanhållna arkitekturförmåga inom it och digitalisering kan stärkas i syfte att skapa en stadsövergripande målbild och ett ramverk för att styra stadens it-utveckling, digitalisering och informationshanteringsförmåga i enlighet med intentionerna i kvalitetsprogrammet	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska utreda vilka verksamheter som bör prioriteras för en anslutning till "Säker digital kommunikation"	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska, i samråd med berörda nämnder, göra en översyn av stadens styrdokument i syfte att renodla och tydliggöra målsättningar och åtgärder samt uppnå en effektivare styrning	2023-01-01	2023-12-31
Servicenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen etablera en operativ stödfunktion, i syfte att stödja primärt facknämndernas arbete med digitalisering	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utveckla behovsanalysen för grundskolans lokalförsörjning i syfte att göra den mer transparent	2023-01-01	2023-12-31
Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en samlad strategi för kompetensförsörjningen inom förskolan i Stockholms stad	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska inrätta en lots för att företag/personer som vill använda Stockholms stads data för att vidareutveckla tjänster ska ha en väg in	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska samlat redovisa myndighetsutövande nämnders egna undersökningar av kundnöjdhet	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska ta fram uppföljande näringslivsrapporter	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska under året genomföra en uppdatering av tillväxtanalysen	2023-01-01	2023-06-30
Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och Stiftelsen Hotellhem i Stockholm utreda frågan om boenden för komplexa målgrupper	2023-01-01	2023-05-31
Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, och i samråd med kommunstyrelsen, utreda möjligheten att inrätta vikariepooler med fast anställd personal för att främja kontinuitet i förskolan	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samverkan med äldrenämnden och socialnämnden utreda möjligheterna att öka likställigheten mellan socialsekreterare och biståndshandläggare inom äldreomsorg, socialpsykiatri och stöd och service för personer med funktionsnedsättning i fråga om bland annat titulatur, lön och förutsättningar att ägna sig åt socialt arbete	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska se över regelverken kring friskvård och friskvårdstimme i syfte att säkerställa likvärdigheten och öka anställdas möjligheter att använda friskvårdstimmen under sin arbetstid	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska säkerställa förvaltning av systemstöd för hantering av arbetsmiljöincidenter	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska ta fram riktlinjer för maximalt antal medarbetare per chef i stadens verksamheter	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av äldreomsorgens organisation med det långsiktiga målet att riktvärdet för antalet medarbetare per chef ska vara 25–30 personer för att möjliggöra ett nära ledarskap	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska se över möjligheten att ta fram en lösning som möjliggör för staden att ställa arbetsrättsliga kontraktsvillkor avseende försäkringar för anställda vid upphandling av verksamhet	2023-01-01	2023-12-31
Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden ska under ledning av kommunstyrelsen utreda hur totalförsvarets behov påverkar stadsutvecklingsprocessen	2023-01-01	2023-12-31
Förskolenämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen, planera för att stadens förskolor beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för samtliga förskolebarn och personal under flera dygn.	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska förbereda inför kommande upphandlingar av nästa generations gemensam it-service (GSIT) utifrån framtagna försörjningsstrategi och verksamheternas behov	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska leda ett samlat arbete för att snabba på stadens planeringsförutsättningar för skyddsrum samt identifiera lämpliga projekt där skyddsrum kan inrymmas. Samverkan ska ske med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och en utredning kring finansieringsförutsättningar ska genomföras.	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Servicenämnden ska från och med den 1 januari 2023 och i samarbete med kommunstyrelsen, kulturnämnden och trafiknämnden överta etablerad drift av omsättningslager för visst medicinskt skydds- och förbrukningsmateriel från kommunstyrelsen	2023-01-01	2023-06-30
Servicenämnden ska under ledning av kommunstyrelsen och i samarbete med socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda och påbörja etablering av ett centralt omsättningslager för vissa livsmedel och vissa förbrukningsvaror i syfte att höja stadens beredskapsförmåga	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska göra en översyn av och vid behov uppdatera de lokala ordningsföreskrifterna	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna, trafiknämnden och Stockholms Hamnar AB utreda för- och nackdelar med att avskaffa det generella badförbudet och i stället införa badförbud på lämpliga platser	2023-01-01	2023-06-30
Kommunstyrelsen ska tillsammans med Rinkeby/Kista, Spånga/Tensta samt Järva stadsdelsnämnder och med stöd av Skärholmens stadsdelsnämnd pröva förutsättningarna och förbereda inför att Järva stadsdelsnämnd ska påbörja driften av natur- och parkskötsel i egen regi från 2024 i de park- och naturområden som stadsdelsnämnden svarar för	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska utarbeta utbildningsinsatser för att medvetandegöra stadens medarbetare om vad välfärdsbrott är, hur man kan upptäcka och motverka samt agera vid misstanke	2023-01-01	2023-04-30
Socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ska i samråd med	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
kommunstyrelsen planera för att stadens boenden inom äldreomsorg och LSS beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för brukare och personal under minst sju dygn.		
Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda vilka funktioner som bör erbjudas på ett medborgarkontor.	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden inleda arbete för att uppdatera de lokala utvecklingsprogrammen.	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska utreda hur de remissvar som staden skickar kan göras mer tydliga och klargörande för mottagaren.	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden samt berörda nämnder ska medverka i kommunstyrelsens och servicenämndens arbete för nya arbetssätt för webbpublicering som säkerställer efterlevnad av lagkrav gällande tillgänglighet och personuppgifter.	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter		
Utreda vilka förvaltningsuppgifter och dess kostnader som utgör kärnverksamheten respektive övrig verksamhet.	2023-01-01	2023-12-31
Göra en översyn över den politiska organisationen, tydliggöra ansvar och transparens mellan stadsdelsnämnder, bolag och facknämnder.	2023-01-01	2023-12-31
Ta fram en vägasstrategi.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda elektrifieringskrav för tunga fordon i fastighets- och anläggningsupphandlingar.	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Stockholms Stadshus AB, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholmshem utreda hur hyrorna kan Kommunstyrelsen ska utreda hur hyror pressas ytterligare vid nyproduktion, utan att inskränka på den arkitektoniska kvaliteten.	2023-01-01	2023-12-31
Starta Fokus Järva för att få till en sammanhängande satsning och en samlad plan för utvecklingen av Järva med fokus på språklig och kulturell integration.	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra och förenkla för föreningslivet i Stockholm med målet att Stockholm ska ha Nordens bästa föreningsklimat.	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB utreda viktningfaktorer i syfte att säkerställa att byggnader har ett kostnadseffektivt klimatskal för fastigheter.	2023-01-01	2023-06-30
Kommunstyrelsen ska med stöd av miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB utreda om tillgången till ökad tillgång till sol- och småskalig kärnkraft kan gynnas av ett kommunalt energibolag, och om så är fallet bilda ett	2023-01-01	2023-12-31
Initiera förberedelser för SMR kraftverk.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda förutsättningen att inte förlänga avtalet med kommunfullmäktige stenograferna, samt avveckla radiosändningen.	2023-01-01	2023-12-31
Genomföra en översyn över den politiska organisationen, tydliggöra ansvar och transparens mellan stadsdelsnämnder, bolag och facknämnder.	2023-01-01	2023-12-31
Revidera klimat- och miljöpolicyen.	2023-01-01	2023-12-31
Kompletterings utreda kraftvärmeverket Lövsta noggrant ur miljö-, kultur-, och klimatsynpunkt.	2023-01-01	2023-12-31
Kompletterings utreda projektet ny vattenreservoar vid Uggleviken ur miljö-, kultur- och klimatsynpunkt.	2023-01-01	2023-12-31
Utveckla en väg in för miljö- och klimatinnovationer	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utreda elektrifieringskrav på tunga fordon vid fastighets- och anläggningsupphandlingar.	2023-01-01	2023-12-31
Utöka den externa finansieringen av klimat och miljöåtgärder.	2023-01-01	2023-12-31
Integrera Agenda 2030-rådet i kommunstyrelsens ordinarie verksamhet.	2023-01-01	2023-12-31
Inrätta ett företagarråd under kommunstyrelsen.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda återköp av skol- och förskolefastigheter.	2023-01-01	2023-12-31
Verka gentemot stat och Region Stockholm för projekten Årstabergr station, östlig förbindelse, Brommaplansrondellen.	2023-01-01	2023-12-31
Behåll och vidareutveckla Bromma flygplats.	2023-01-01	2023-12-31
Inrätta en trygghetskommission.	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för **Kommunstyrelsen** godkänns.

Revisorskollegiet

Stadsrevisionens uppgifter

Stadsrevisionens huvudsakliga ansvar omfattar:

- att granska all kommunal verksamhet som bedrivs av staden, inklusive bolag och stiftelser med mera, i den omfattning som följer av god kommunal revisionsred

Kommunfullmäktiges presidiums förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025

Mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-33,9	-35,3	-35,3	-35,3
Intäkter	3,3	3,5	3,5	3,5
Netto	-30,6	-31,8	-31,8	-31,8

Förslaget till budgetram för 2023 har enligt god revisionsred beretts av kommunfullmäktiges presidium. Budgeten för 2023 ökar med 1,2 mnkr jämfört med 2022. I nämndens budget ingår en kostnadsneutral justering av personalomkostnadspålägg.

I stadsrevisionens revisionsplan beskrivs stadsrevisionens mål, uppdrag och arbetssätt samt nämnd- och bolagsgranskningen. I revisionsplanen beskrivs även de större revisionsprojekt som planeras genomföras under revisionsåret.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för **Revisorskollegiet** godkänns.

Valnämnden

Alla röstberättigade ska ges goda chanser att använda sig av sin demokratiska rättighet att rösta. Valnämnden ska planera för att valen kan organiseras och genomföras på ett sådant sätt att alla röstberättigade ges goda förutsättningar att rösta. Nämnden ska prioritera åtgärder för att värna valhemligheten och motverka alla former av otillbörligt verkande vid röstning.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- organisation och genomförande av val till riksdagen samt val till regionfullmäktige och kommunfullmäktige
- val till Europaparlamentet
- organisation och genomförande av eventuella extraval och folkomröstningar

Förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025

Mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-65,4	-7,7	-62,7	-7,3
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-65,4	-7,7	-62,7	-7,3

Budgeten för 2023 minskar med 57,7 mnkr jämfört med 2022. Minskningen beror på att det inte är planerat att genomföras något val 2023. Valförberedelser för 2024 års val till Europaparlamentet genomförs 2023. I nämndens budget ingår en kostnadsneutral justering av personalomkostnadspålägg. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för **Valnämnden** godkänns.

Stadsdelsnämnder

Förskoleverksamhet

I Stockholm ska alla barn växa upp med lika förutsättningar till lärande och utveckling, oavsett vilken stadsdel man föds i. Stadens förskoleverksamhet ska präglas av barnkonventionen som bland annat säger att barnets bästa alltid ska komma först och att varje barn har rätt att utvecklas, leka och att uttrycka sin åsikt.

Förskolan utgör en viktig del i arbetet för att motverka utanförskap. Stockholms förskolor ska vara en plats där alla barn ges stimulans och möjlighet att växa i sin egen takt och utifrån sina individuella förutsättningar. En trygg start i livet med tillitsfulla relationer till vuxna är en avgörande skyddsfaktor för resten av livet. Staden ska därför intensifiera arbetet för att skydda barn mot övergrepp och sexualbrott.

Stadens förskoleverksamhet ska utvecklas i nära samverkan med stadsdelsnämnderna, samt i dialog med fristående aktörer i frågor som är gemensamma för stadens förskolor och öppna förskolor. I förskolan läggs en viktig grund för barns språkutveckling. Därför behöver förskolan arbeta medvetet med språket för att skapa goda förutsättningar till en lyckad skolgång och framtid.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar:

- att driva och utveckla kommunala förskolor, öppen förskola, introduktionsförskola och allmän förskola
- att alla barn som bor i stadsdelsnämndsområdet har tillgång till förskoleverksamhet
- att stadens platsgaranti uppfylls och att ramöppettiderna hålls

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

En trygg förskola med hög kvalitet

I Stockholm ska alla barn kunna känna sig trygga och omhändertagna. Det ska gälla oavsett var i staden man bor. Förskolan ska vara en lugn och trygg plats där alla barn serveras goda och näringsriktiga måltider och kan känna förtroende för sina pedagoger. De som arbetar inom förskolan ska erbjudas goda arbetsvillkor och konkurrenskraftiga löner.

Verksamheter som riktar sig mot barn ska alltid ha barnens bästa i fokus. Därför är det viktigt att staden ställer höga krav samt arbetar långsiktigt med sin kompetensförsörjning. Språktester och årliga utdrag ur belastningsregistret för förskolepersonal ska utgöra ett obligatoriskt inslag för att säkerställa att de som arbetar med barn också är lämpliga att arbeta med barn utan att utsätta dem för fara eller skada.

Inget barn ska ärva sina föräldrars utanförskap. För en del barn innebär förskolan den första kontakten med det svenska samhället. Förskoleverksamheten är därför en viktig del i att börja förstå sociala relationer och jämlikhet i det svenska samhället, motverka utanförskap, våld i hemmet, våldsbejakande extremism samt hedersrelaterat våld och förtryck. De värden och normer man får med sig som barn kan vara avgörande för en god hälsa resten av livet. Det är därför särskilt viktigt att förskoleverksamheten kännetecknas av jämställdhet, barns rättigheter och goda förebilder. Svenska ska vara det huvudsakliga språket i förskolan och förskolepersonal ska ha goda verktyg att agera vid misstanke om att barn far illa. Staden ska verka för att öka andelen inskrivna barn i stadsdelar med låg inskrivningsgrad.

- Avkräva årliga utdrag ur belastningsregistret av personer som arbetar inom förskolan för att motverka sexualbrott mot barn.
- Verka för att stadens förskolor tillagar mat i egen regi.
- Säkerställa att alla barn erhåller en varierad och näringsrik kost med kött, fågel eller fisk som alternativ.

En verksamhet som är pedagogisk och tillgänglig för alla

Alla barn ska ges individuellt stöd för att utveckla sitt språk i sin egen takt och utifrån egen förmåga. Eftersom språkkunskap spelar en avgörande roll i att ta del av samhället och demokratiska processer ska förskolan redan från tidig ålder arbeta medvetet med språket. För många barn är TAKK-tecken ett viktigt verktyg i språkutvecklingen och stadens förskolepersonal bör erbjudas utbildningar i TAKK. Framgångsrika arbetsätt och metoder som utvecklas inom förskolans språkutveckling kan med fördel implementeras i fler av stadens verksamheter. Dagbarnvårdare, eller ”dagmamma” utgör i många fall ett bra alternativ för de barn som är i behov av en mer hemmanära miljö. Därför ska förskolenämnden verka för att göra yrket som dagbarnvårdare mer attraktivt.

Nämnden ska också verka för att stärka förskolornas kunskap och förståelse för barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och särskilda behov, och för utökad samverkan med BVC och socialtjänst. Nämnden ska även fortsätta att utveckla den redan påbörjade dialogen med Region Stockholm angående BUS-samverkan för samordnade insatser till barn i behov av särskilt stöd.

I samverkan med stadsdelsnämnderna ska förskolenämnden säkerställa att efterfrågan på öppna förskolor möts upp. Stadens öppna förskolor spelar en viktig del i det uppsökande arbetet för att öka inskrivningsgraden i förskolor samt att informera föräldrar om olika stödinsatser som staden erbjuder.

Staden ska fortsätta att erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid för de föräldrarna med behov.

Barn har rätt att leka, utforska sin fantasi och ge uttryck för sin kreativitet. Förskolenämnden ska säkerställa att stadens förskolemiljöer möter upp detta genom att bland annat tillhandahålla ändamålsenliga lokaler och material. Nämnden ska säkerställa att förskolornas inomhus- och utomhuslektytor är stimulerande och tillräckligt stora i relation till barnantalet, samt göra en översyn av buller, ventilation och inomhusmiljö.

- Säkerställa att svenska språket är det huvudsakliga samtalsspråket i förskolan samt införa krav på goda svenskkunskaper för personal inom stadens förskolor.
- Verka för att öka attraktiviteten för dagbarnvårdaryrket
- Säkerställa att alla förskolor har tillräckligt stora och säkra lektytor inomhus och utomhus.
- Stärka förståelsen, kunskapen och bemötandet för barn med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och särskilda behov.
- Erbjud barnomsorg för föräldrar med obekväma arbetstider.

Barn, kultur och fritid

Rätten till lek, fritid och vila är avgörande för en god fysisk och psykisk hälsa hos barn och unga. I Stockholm ska alla barn och unga ha en god uppväxt med en meningsfull fritid med tillgång till trygga mötesplatser och möjlighet att delta i fysisk aktivitet. Det ska finnas kvalitativa och avgiftsfria fritidsverksamheter i hela Stockholm. Stadsdelsnämnderna ansvarar för att tillhandahålla anpassade mötesplatser, fritidsverksamheter och parklekar utifrån befolkningssammansättningen och barn och ungas behov.

Barn och ungas möjlighet att utöva lagsporter och fysisk träning är beroende av tillgången till idrottsplatser, inomhushallar och inte minst skolgårdar i tillräcklig storlek så att alla barn kan ta del av idrotten. Trots att fysisk aktivitet är viktigt för folkhälsan råder det i dag ett stort underskott av idrottsplatser. Därtill ska den fysiska aktiviteten öka i grund och gymnasieskolan. Samtliga kommunala skolor ska planera in friluftsdagar och arbeta för att öka idrottandet.

Stadens fritidsverksamheter spelar en viktig roll i att fånga upp barn och unga som riskerar att fara illa, därför ska stadsdelsnämnderna säkerställa att de som arbetar med barn har goda rutiner och verktyg att agera vid sådana misstankar.

I enlighet med barnkonventionen så ska barnets bästa alltid vara i centrum. Barn ska finnas med och vara delaktiga i beslut som de själva påverkas av. Därför ska stadsdelsnämnderna möjliggöra att ge barn och unga ökat inflytande vid om- och nybyggnationer av lekplatser, parklekar och fritidsgårdar.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar:

- fritidsverksamhet för barn och ungdomar
- upplåtelse av allmänna samlingslokaler
- lokal kulturverksamhet
- bidragsgivning till föreningar
- sommarkoloniverksamhet
- konsumentrådgivning
- medborgarkontor
- lokalt demokrati- och utvecklingsarbete

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

En trygg och demokratisk uppväxt

Alla barn har rätt att känna sig trygga. På stadens parklekar och fritidsgårdar ska det trygghetsförebyggande arbetet stå i fokus och de ska vara utvecklade för att möta barn och ungas behov.

I enlighet med barnkonventionen så ska barnets bästa alltid vara i centrum. Barn ska finnas med och vara delaktiga i beslut som de påverkas av. Därför ska stadsdelsnämnderna möjliggöra att ge barn och unga ökat inflytande vid om- och nybyggnationer av lekplatser, parklekar och fritidsgårdar

För att säkerställa att de som arbetar med barn också är lämpade för det ska årliga utdrag ur belastningsregistret avkrävas personer som arbetar med barn och unga. Syftet är att skydda barn och unga mot alla former av övergrepp samt att motverka kriminell rekrytering. Att använda sig av årliga utdrag ur belastningsregistret för personal som arbetar med barn och unga ska också vara en förutsättning för att erhålla föreningsbidrag.

- Avkräva årliga utdrag ur belastningsregistret av personer som arbetar med barn och unga. Även för externa föreningar som erhåller bidrag.
- Ge barn inflytande i utvecklingen av lekplatser, parklekar och fritidsgårdar i enlighet med barns rätt till delaktighet och inflytande i barnkonventionen.

Närhet till djur, natur och kultur

Att vara ute i frisk luft och nära djur upplevs av många som gynnsamt för den psykiska hälsan. För att möjliggöra för unga stockholmare att komma nära djur och natur ska anslagen till 4H-gårdar i staden utökas. 4H-gårdarna arbetar bland annat med att sprida kunskap om utrotningshotade svenska lantraser, god självhushållning, naturens kretslopp och att uppmuntra barn och unga att utvecklas till välmående, ansvarstagande och engagerade människor med respekt för sin omvärld. Stadsdelsnämnderna ska även uppdras att se över förutsättningarna för fler aktiviteter och mötesplatser utomhus i syfte att stärka ungas psykiska och fysiska hälsa.

- Utöka stadens anslag till 4H-gårdarna.
- Se över förutsättningarna för fler utomhusaktiviteter för barn och unga.
- Stärk stödet till hembygdsföreningar och museer i syfte att öka tillgängligheten för barn och unga.

Kultur och fritid för alla

Oavsett förutsättningar så ska alla barn ha rätt till en meningsfull fritid. Stadsdelsnämnderna ska ges i uppdrag att beakta barn och unga med funktionsvariationer vid upprustning av idrottsplatser. Det är viktigt att stadens bibliotek, museum och fritidsgårdar är tillgängliga och så långt det är möjligt anpassade för alla barn. Stadsdelsnämnderna ska även verka för att i större utsträckning tillgänglighetsanpassa badplatser och promenadstråk.

Då Stockholm till följd av en ansvarslös migrationspolitik har stora problem med segregation, där rena parallell- och skuggsamhällen förekommer, är det problematiskt att samtidigt finansiera organisationer på etnisk grund. Den typen av bidrag riskerar att underminera etablering och anpassning till det svenska samhället och i stället snarare underblåsa de stora segregationsproblem Stockholm redan har. Bidragen till etniska föreningar ska därav begränsas.

Stadsdelsnämnderna ska verka för att fler barn och unga ska kunna delta i sommarkolloverksamhet samt se över och tillgodose efterfrågan av ungdomsgårdar och fritidsytor. Barn och unga med funktionsvariationer ska ges möjlighet att delta i ordinarie sommarkolloverksamhet.

- Beakta barn och unga med funktionsvariation vid upprustning av idrottsplatser.
- Arbeta för att i större utsträckning tillgänglighetsanpassa badplatser och promenadstråk.
- Säkerställa demokratiska politiska partiers och föreningars rätt att hyra allmänna samlingslokaler.
- Begränsa bidragen till etniska föreningar.

Äldreomsorg

Stockholm ska vara en äldrevänlig stad. Äldre ska känna en hög livskvalitet och vara trygga med att den kommunala servicen är i absolut världsklass. Äldreomsorgen ska präglas av valfrihet men även säkerhet om att samtliga leverantörer uppfyller omfattande kvalitetskrav. Olika boendelösningar ska erbjudas för olika stadier av åldrandet. Från det tidiga åldrandet med seniorbostäder, till trygghetsboenden/servicehus och slutligen särskilda boenden. För de som kan och vill ska hemtjänsten erbjuda möjligheten att bo kvar i hemmet utan att göra avkall på vare sig den fysiska eller psykiska hälsan. En ökad rörlighet mellan kommuner innebär möjligheten till nytänkande boendelösningar i naturnära miljöer.

Det strategiska utvecklingsarbetet ska grunda sig i såväl välfärdsteknikens utveckling, men även personalförsörjningen. Högt ställda mål, rätt verktyg för chefer och ledare i kombination med språkutbildningssatsningar på omsorgspersonalen är fundamentalt för en äldreomsorg i världsklass. Äldreomsorgens medarbetare ska inte bara bli fler utan även mer kvalificerade med mycket goda språkkunskaper i svenska. Tills det uppnåtts bör det finnas personer med mycket goda språkkunskaper i svenska i alla arbetspass. Personer med funktionsvariation och personer med åldersrelaterade funktionshinder ska beaktas i äldreomsorgens olika delar. Läkar- och sjuksköterskenärvaron är avgörande i äldreomsorgen vilket föranleder behovet av nära dialog med Region Stockholm. Äldre med subakuta åkommor ska i största möjliga mån undvika akutmottagningen. Alternativa lösningar som direkttag till geriatriken eller ortoped, alternativt lätt-geriatriska boendelösningar med övernattningsalternativ, ska utvecklas.

Ett stärkt förebyggande arbete behövs för att undvika ohälsa som leder till såväl hospitalisering som hemmasittande och psykisk ohälsa. Krafttag mot fallolyckor leder till ökad livskvalitet och förebygger undvikbar slutenvård. Stärkt samverkan mellan hemtjänst och primärvård genom en spindel i nätet för hela vård- och omsorgssystemet är avgörande för att undvika runt-bollning och onödiga vårdinsatser.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar:

- äldreomsorg och den kommunala hälso- och sjukvården för personer över 65 år
- biståndsbedömning
- särskilt boende för äldre samt hemtjänst och dagverksamhet
- förebyggande och uppsökande arbete riktat mot äldre

Äldrenämnden ansvarar för kommunövergripande frågor rörande äldreomsorg.

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

Kvalitet och trygghet

Stockholms stads äldreomsorg ska vara i absolut världsklass där såväl omvårdnads-kvalitet, servicenöjdhet och trivsel hos personalen ska förenas. Dagens faktiska äldreomsorg är däremot långt ifrån tillräcklig. Bristande språkkompetens hos omsorgspersonalen och otillräcklig kontroll och uppföljning av såväl privata som offentliga vårdaktörer skapar ett påtagligt missnöje. Misstag inom omsorgen leder inte bara till en kortsiktigt försämrad livskvalitet utan även långsiktiga hälsoproblem som belastar den redan pressade akutsjukvården. För en utvecklad äldreomsorg behövs såväl privata som offentliga aktörer. Oavsett driftsform ska kvalitetskraven vara hårda och omfattande. Stadsdelsnämnderna ska möjliggöra för privata alternativ att delta i upphandlingarna, men samtidigt stärka den egna rådigheten över boendeanläggningarna genom eget ägande av verksamhetsfastigheten. Granskningar och inspektioner ska löpande förekomma och anmärka på brister. I kombination med detta ska hygienrutinerna stärkas och Silviahemscertifieringen ska införas som grundkrav för samtliga medarbetare inom den brukarnära omsorgen.

- Säkerställ förekomsten av en bred mångfald av privata, offentliga och ideella aktörer.
- Stärka rådigheten över anläggningarna genom eget ägande, men möjlighet till att upphandla verksamheten.
- Stärka inspektionerna genom fler kvalitetsobservationer riktade mot hygienrutiner.
- Säkerställa att samtliga medarbetare har grundkunskap inom demens Silviahemscertifiering.

Äldrenämndens ska tillsammans med stadsdelsnämnderna säkerställa att äldreomsorgens insatser håller hög medicinsk kvalitet. Evidensbaserad omsorg, applikation av nya forskningsrön samt deltagande i vetenskapliga studier ska prägla äldreomsorgens verksamheter. Äldreomsorgen ska präglas av ett akademiskt tänkande med kontinuerlig verksamhetsutveckling som drivs från såväl personal, chefer men även externa forskare. Äldreomsorgens verksamheter ska vara öppna för att agera testbäddar för nya välfärdstekniker och innovationer. I arbete med att utveckla ny välfärdsteknik ska innovationsupphandlingar beaktas i högre utsträckning.

- Stärk den vetenskapliga verksamhetsutvecklingen av äldreomsorgen tillsammans med äldrecentrum.
- Öka tillgängligheten och möjliggör testbäddsverksamhet inom äldreomsorgens verksamheter.
- Möjliggör privata lösningar för äldreomsorgens utmaningar genom innovationsupphandlingar.

De dagliga måltiderna i såväl hemtjänsten som i särskilt boenden är ett fundament för en kvalitativ äldreomsorg. Staden ska tillse att valfrihet råder kring valet av vegetarisk eller animalisk kost. Ingen ska bli påtvingad kost mot sin vilja. Samtidigt ska staden sträva mot att tillaga måltiderna vid riktiga kök i samtliga äldreboenden. Vid nybyggnation av äldreboenden ska särskilda krav åläggas på att konstruera fullgoda kök som möjliggör för brukarna att både se tillagningen och känna lukten av densamma. Ekologiska livsmedel ska omprövas, sett till dess höga kostnader och tveksamma klimateffekter, till förmån för mer närproducerade alternativ med högre kvalitet. Hårda krav på djurskydd ska präglade upphandlingarna, vilket innebär att obedövat ritualslachtat halal- och koscherkött ska förbjudas.

- Eftersträva platsbaserad tillagning av mat vid nya upphandlingar.
- Säkerställa ett brett kosturval med både animalisk och vegetarisk mat.
- Arbeta mot greenwashing genom att avbryta inköp av vissa ekologiska livsmedel.
- Möjliggöra mer närproducerat samt viltkött i upphandlingar.
- Förbjuda inköp av obedövat ritualslachtat halal- och koscherkött.

Det förebyggande arbetet är avgörande för att undvika ohälsa. Därför ska staden ta fram ett handlingsprogram mot fallolyckor. I handlingsprogrammet ska åtgärder beaktas som utdelning av halkbroddar, äldrevänlig snöröjning samt andra innovativa åtgärder hämtade från Sverige och övriga Europa. Varje fallolycka leder till undvikbara besök vid akutmottagningarna, men även ökat behov av hemtjänst och till slut särskilt boenden. Ett proaktivt arbete stärker individens fysiska men även psykiska hälsa och möjliggör ett aktivt deltagande i samhället under den senare delen av livet.

- Inrätta ett handlingsprogram mot fallolyckor i hemmet.
- Tillsammans med trafiknämnden aktivt arbeta för äldrevänlig snöröjning.
- Pilottesta utdelning av halkbroddar under vintertid.

Personalförsörjning och språkrav

Äldreomsorgen är en personalintensiv bransch. Nyttillkommen välfärdsteknik är positiv, men dess utveckling är fortsatt i sin linda. En kvalitetshöjning av äldreomsorgen måste därför grunda sig i en kvalitetshöjning av verksamheterna och ytterst personalen. Staden ska intensivt arbeta med språkliftet inom äldreomsorgen där fokus ska ligga på att säkerställa att samtliga omsorgsgivare enligt SoL och LSS ska uppnå SVA 1. På sikt ska omsorgsgivarna stärka sina språkkunskaper ytterligare för att nå upp till SVA 2, motsvarande gymnasiesvenska. Staden ska stärka rekryteringskraven med språktest för att validera individernas språkkunskaper i svenska. I kombination med ökade språkrav ska äldrenämnden i samverkan med stadsdelsnämnderna agera för att stärka de tidiga rekryteringsinsatserna till yrket genom att stimulera fler grundskoleelever att välja vård- och omsorgsprogrammet. Därtill ska stadsdelsnämndernas arbetsmarknadsinsatser särskilt fokusera mot att styra individer i arbetslöshet mot språk- och omsorgsstudier som på sikt leder till fler anställda i sektorn.

- Verka för att höja språkraven i äldreomsorgen till SVA 2, och succesivt SVA 3.
- Implementera språktest vid nyrekrytering av personal.
- Fokusera statliga kompetensutvecklingsstöd till medarbetare som saknar kunskap motsvarande SVA 1, respektive SVA 2 och SVA 3 för undersköterskor.

- Kravställ att den brukarnära personalen avvärjer sig från att bära politiska, religiösa eller filosofiskt synliga symboler i tjänst.
- Stärka förståelsen för äldreomsorgen som yrkesval tillsammans med utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden.

Hemtjänst och kontinuitet

Hemtjänsten fyller en avgörande funktion för att garantera äldre och vissa funktionsvarierade stockholmare god hälsa. Rätt utförd leder insatsen till att individen ges möjlighet att bo kvar hemma och fullt delta i samhället. Vid en bristande eller otillräcklig insats riskerar individen att bli en fånge i sitt eget hem. Särskilt utsatta är de som helt eller delvis saknar anhörigvårdarnas insatser. Fundamentet för en god hemtjänst ska utöver fullgoda svenskkunskaper vara kontinuitet och personkännedom. Mötet med många olika vårdpersoner under en kort tidsperiod skapar oro och ängslan. Särskilt när assistans behövs med intima hygiensysslor ska och bör den äldre förvänta sig en god personkännedom till personen som ska utföra uppgiften. Ersättningsystemet är tillsammans med uppdragsbeskrivningen viktiga verktyg för att stärka kontinuiteten i hemtjänsten.

- Krav ställa att hemtjänstbesök aviseras till mottagaren via sms med namn på vårdperson.
- Reformera ersättningsystemet inom hemtjänsten i syfte att uppnå kontinuitet och minska antalet olika vårdpersoner som besöker brukaren.
- Stärka samverkan mellan hemrehab och hemtjänst samt inkludera vissa rehabiliteringsuppdrag inom hemtjänsten, exempelvis hjälp med att boka tid eller instruera hur träningsövningar ska genomföras.
- Krav ställa trygg hemgång som tjänst hos samtliga privata aktörer.
- Säkerställa fast kontaktperson i hemtjänsten.

Staden ska arbeta aktivt med att utreda alternativa boendeformer i såväl sitt eget geografiska område som i riket. På kort sikt ska en utredning se över förutsättningarna för att inrätta ett vård- och omsorgsboende för döva personer. Målgruppen växer och har svårigheter att få ordentlig hjälp vid stadens ordinära boenden. Översyn ska även göras över möjligheten att utveckla attraktiva senior- och trygghetsbostäder i angränsade kommuner till Stockholms stad. Därtill kan staden genom samarbeten med privata byggaktörer undersöka möjligheten att bygga naturnära bostäder med koppling till havs- och fjällnatur. Särskilda föregångsexempel skulle kunna vara större anläggningar där bostäder, kombineras med service och aktiviteter för den aktiva pensionären. En utredning ska även se över möjligheten att utveckla korttidsboendena till en lättgeriatrisk övernattningsavdelning i syfte att minska belastningen vid akutmottagningarna av äldre. Långa väntetider i kombination med subakuta åkommor riskerar att leda till såväl liggsår som sjukhusrelaterade infektioner.

- Arbeta med andra kommuner i syfte att utveckla fler senior- och trygghetsbostäder i attraktiva lägen.
- Tillsammans med Region Stockholm vidareutveckla korttidsboende till en lättgeriatrik med omsorgs- och rehabiliteringsuppdrag i syfte att undvika akuten för äldre.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla invånare. Funktionsförmåga ska inte avgöra individens möjlighet att delta i samhället på lika villkor. Stöd och service för personer med funktionsnedsättning ska främja delaktighet och självständighet. Alla medborgare ska känna sig trygga med att de sociala insatserna som erbjuds håller hög standard. Genom ett stöd av hög kvalitet med en hög grad av individuellt självbestämmande ska alla medborgare ges möjlighet till en god livskvalitet. Likaså ska familje- och anhöriga ges rätt stöd och hjälp.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar

- biståndsbedömning
- individuellt behovsprövade insatser till personer med funktionsnedsättning enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- individuellt behovsprövade insatser till personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (SoL)

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

Boende

Stadsdelsnämnderna ska tillförsäkra alla medborgare en hög livskvalitet och möjlighet att delta i samhället på lika villkor. Samtliga stockholmare med behov ska erbjudas ett funktionsanpassat boende. Åtgärder behöver vidtas för att tillskapa fler LSS-boendeplatser. Ett möjligt verktyg är att beakta fasta placeringar utanför den egna kommungränsen. I regel ska en person som placeras utomkommunalt aldrig flyttas från sitt boende så länge biståndsbehovet kvarstår. Därtill bör staden även i vissa välavvägda fall verka gentemot IVO för att få dispens från begränsningarna avseende samlokalisering av LSS-boende med annan omsorgsverksamhet. Stadens tätbebyggda struktur innebär tät exploatering vilket ger de funktionsanpassade boendena möjlighet att smälta in i närområdet utan att för den delen skapa institutionsliknande inslag. Personalen ska behärska det svenska språket och ha tillräcklig kompetens inom palliativ vård. Personalen skall även ha adekvat kunskap inom NPF samt lågaffektivt bemötande. Belastningsregisterutdrag ska ske i regel. Stadsdelsnämnderna ska samverka med socialnämnden för granskning, uppföljning och inspektion av boenden. Hälsan för personer inom LSS har länge var sämre än för övriga stockholmare. Socialtjänsten ska därför uppvakta Region Stockholm i syfte att etablera särskilda vårdcentraler inriktade mot LSS.

- Utredda placering av nya LSS bostäder utanför kommungränserna.
- Undvika förflyttning av personer som rotat sig i utomkommunala LSS-boenden.
- Utredda undantag från begränsningar om samlokalisering med liknande omsorgsverksamheter.

- Stärka personalkompetensen kring palliativ vård i LSS boenden i samverkan med LSS-hälsan.
- Stärka kunskaperna inom NPF och lågaffektivt bemötande hos personalen
- Bearbeta Region Stockholm i syfte att få till särskilda vårdcentraler med inriktning mot LSS-patienter.
- Aktivt verka för att tillgänglighetsanpassa idrottsanläggningar i samband med ombyggnation.

Särskilt stöd och granskning

Stadsdelsnämnderna ska stärka sin tillgång till personligt ombud (PO) som stödjer personer med psykisk funktionsnedsättning genom att tillsammans planera, genomföra och följa upp insatser. Inom LSS ska samtliga som vill ha tillgången till ett ombud. Vidare ska stadsdelsnämnderna säkra att samtliga personer inom LSS har en heltäckande individuell plan, utöver den grundläggande genomförandeplanen för de olika insatserna. Således ska likvärdighet och jämlikhet garanteras för alla stockholmare. Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden arbeta aktivt med att bereda arbetstillfällen för personer inom daglig verksamhet. I såväl stadens verksamheter som i privata upphandlade företag ska arbetsplatser beredas för individer som är högfunktionerande och har möjlighet att klara ett hel-, eller deltidsarbete.

- Säkerställa god tillgång till personligt ombud för personer som omfattas av LSS.
- Säkerställa en heltäckande individuell plan för personer som omfattas av LSS.
- Fler kommunala arbetstillfällen för personer i daglig verksamhet.

Socialtjänsten ska vidta krafttag mot assistansfusk genom stärkt samverkan och uppföljningen med Försäkringskassan, Polisen och övriga myndigheter. Granskningarna ska särskilt beakta korrekt timdebitering för att säkerställa att tjänsten faktiskt har genomförts. Vidare ska Socialnämnden i regel begära in tidsuppföljningsrapporter.

- Stärka arbetet mot assistansfusk genom stadsövergripande insatser och riktlinjer, samt uppföljning och samverkan med IVO, Försäkringskassan, Polismyndigheten, Migrationsverket.
- Stärka arbetet med felaktig debitering av personlig assistans genom att begära in tidsuppföljning i ökad utsträckning.

Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med socialnämnden stärka möjligheten för stockholmare med synnedsättning att ta del av nyheter och aktuella händelser. Med ökade resurstillskott kan fler nummer av stadens egen taltidning ”På tal om Stockholm” och tidningsreportage tas fram. Med ökade resurstillskott kan fler nummer och tidningsreportage tas fram. Den digitala tillgängligheten är viktig för att ge alla stockholmare möjligheten att delta på samma villkor. Därför ska den digitala fixartjänsten utökas till att även inkludera personer inom biståndsbedömda LSS-insatser. Personer som av olika anledningar inte har kunskap eller möjlighet att ta del av digitala tjänster skall ges förutsättningar att ändå bli delaktiga på sina villkor.

- Ökade resurstillskott till taltidningen ”På tal om Stockholm”.
- Utöka den digitala fixartjänsten till målgrupper inom LSS.
- Säkerställa att det finns möjlighet till delaktighet även för personer som inte kan använda sig av digital teknik.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Stadsdelsnämnderna ska erbjuda insatser från den gemensamma välfärden som bidrar till hög livskvalitet. I Stockholm ska ingen som behöver social hjälp bollas runt, eller falla mellan stolarna. Här utgör socialtjänsten en spindel i nätet och bistår i koordinationen och planeringen av de många olika insatserna och myndighetskontakterna. De sociala insatserna ska vara uppföljningsbara med god effekt. Det förebyggande arbetet ska kontinuerligt utvecklas med nya metoder med utgångspunkt i den evidensbaserade praktiken från nya forskningsrön. Socialtjänstens verksamhet ska ha hög tilltro från medborgare, vilket förutsätter en kontinuerligt lärande kunskapsorganisation. Stadsdelsnämnderna har en central roll i arbetet för att öka invånarnas tillit till socialtjänsten.

Socialtjänsten ska vara evidensbaserad med ett tydligt barnperspektiv. I nära samarbete med barn och föräldrar ska socialtjänsten utveckla sitt arbete med barn och unga som riskerar att hamna i kriminalitet. En otrygg uppväxt lägger grunden för en framtida kriminell bana. Stadsdelsnämnderna ska ha god beredskap för att arbeta med barn och unga i tung kriminalitet. Socialtjänsten ska vara en lärande organisation där nya förebyggande insatser implementeras i mindre skala och utvärderas. Stockholmare med skadligt bruk och beroende ska få rätt hjälpinsatser för att komma bort från missbruket. Den ofrivilliga hemlösheten ska motverkas hos svenska medborgare. Personer med funktionsnedsättning ska få sammanhållna insatser för att delta i såväl förenings- som arbetslivet. Samverkan med första linjens psykiska hälsovård, samt den regionala psykiatrin är avgörande för att garantera personer med multifunktionella behov en anpassning till samhället. Ett aktivt arbete ska bedrivas mot hedersvåld och våld i nära relationer.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar:

- biståndsbedömning
- insatser för vuxna med missbruksproblematik
- insatser för barn och unga
- insatser för personer med psykisk funktionsnedsättning
- insatser för personer i hemlöshet
- insatser för personer utsatta för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck
- föräldrastöd
- insatser för personer som är på väg att radikaliseras till eller är en del av våldsbejakande miljöer samt personer som drabbats av extremism
- kris- och katastrofberedskap samt beredskap för psykosocialt omhändertagande vid kris

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

Förebyggande insatser mot barn och unga

Socialtjänsten ska stärka samverkan kring barn och unga som riskerar att hamna i kriminalitet. Med utgångspunkt i Skottlandsmodellen som bygger på ett tidigt och strukturerat samarbete mellan elever, vårdnadshavare, personer inom skola samt socialtjänst, polis, sjukvård och civilsamhällesorganisationer. Samverkan med elevhälsan och den regionala förstalinjens psykiatri är av särskild vikt för att ge alla barn med särskilda neuropsykiatriska funktionsvariationer ett tillräckligt stöd. Genom utökad samverkan mellan de olika enheterna kan glapp förebyggas i systemet. Barnets delaktighet vid de sociala insatserna är central. Barnet ska ges god möjlighet att göra sin röst hörd och delta i utformningen av de sociala insatserna.

- Utveckla implementeringen av Skottlandsmodellen som bygger på ett tidigt och strukturerat samarbete mellan elever, vårdnadshavare och personer inom skola, socialtjänst, polis, sjukvård och ideella organisationer.
- Stärka barnets delaktighet vid sociala insatser.

Tidiga insatser för barn och unga i riskzonen är avgörande för att undvika asocialt beteende och framtida brottslighet. I samverkan med socialnämnden ska stadsdelsnämnderna vidareutveckla arbetet med hembesöksprogram för förstagångsföräldrar. Förskolan har en kritisk roll i att fånga upp och identifiera barn som riskerar att hamna efter fysiskt, kognitivt, socialt. Socialtjänsten ska bistå förskolorna med riktade handlingsprogram för att fånga upp barn i riskzonen. Föräldrastöden ska utvecklas i syfte att rusta föräldrarna och tidigt minska risken för framtida utsattheten bland unga. Socialnämnden ska löpande utvärdera befintliga föräldrastödsprogram. Stadsdelsnämnderna ska vara mottagliga för att bepröva nya varianter av föräldrastöd. Digitalt deltagande ska möjliggöras vid föräldrastödprogrammen. Även särskilda program riktade mot barn är viktiga. I samverkan med Socialnämnden ska ett urval stadsdelsnämnder delta i pilotprojektet Hipp-hopp, med inspiration från det internationella Hippy programmet. Programmet riktas mot barn i 5–6 års ålder med språksvårigheter som får särskild träning inför skolstart i grundskolan. För unga i grundskolan som riskerar att falla in i asocialt beteende ska tidigt insatser så som mentorskapsprogram utvecklas.

- Utveckla hembesöksprogrammet.
- Utveckla det riskfokuserade och förebyggande behandlingsarbetet vid förskolorna genom att tidigt fånga upp barn med selektiva insatser som riskerar att hamna efter genom fysiskt, kognitivt eller socialt.
- Utveckla föräldrastödsprogrammen, se över utbudet och möjliggör digitalisering.
- Pilottesta Hip-hop – ett skolförberedande program för barn i slutet av förskolan (5–6 år) med fokus på språksvårigheter.
- Mentorskapsprogram för unga som är på väg att utveckla ett antisocialt beteende.
- Omprioritera resurser från arbetet med fältassistenter.

Unga som påbörjar sin kriminella bana måste bemötas med effektiva sociala insatser. Socialtjänstens arbete ska grundas i hög vetenskaplig evidens. Effekten av allvarsamtal har framstått som tveksam. Därför ska insatsen utvärderas ytterligare innan den utvidgas. Familjebaserade insatser för att träna föräldrar i att möta och förstå barnens motiv ska utvärderas. Socialtjänsten ska stärka sin samverkan med elevhälsan i syfte att erbjuda fler unga i riskzonen möjlighet till KBT-behandling som är en effektiv evidensbaserad metod för att stärka individens självkontroll över sitt beteende och sina motiv. Socialtjänsten ska vara en aktiv part i den kontinuerliga utvärderingen av metodprogram för unga som mentorer i våldsprevention (MVP) och Fritid fri från våld

- Utveckla de familjebaserade insatser som tränar föräldrar att ta hand om unga i riskzonen.
- Stärk KBT-arbetet i samverkan med elevhälsan vid stadens grundskolor.
- I samverkan med social- och utbildningsnämnden utvärdera arbete med mentorer i våldsprevention (MVP) och Fritid fri från våld.

Trygghet och stöd

Individen ska ges möjlighet att göra sin röst hörd och delta i utformningen av de sociala insatserna. Mer arbete behöver göras för att kommunicera om socialtjänstens arbetssätt gentemot föräldrar i invandratäta områden. Den omfattande ryktesspridningen om den svenska socialtjänsten i arabiska medier riskerar att skapa ett dåligt förtroende för det kommunala uppdraget och dess arbetssätt. Alla föräldrar ska ha ett högt förtroende för socialtjänsten, vilket uppnås genom förståelse för dess arbetssätt. Socialtjänsten ska principiellt sträva mot att stimulera det svenska språket i de sociala insatserna. Särskilt i fritidsgårdarnas verksamhet ska det huvudsakliga arbetsspråket hos personalen vara svenska. Genom att stimulera användandet av språket bland barn och unga med utrikesfödda föräldrar och annat modersmål än svenska kan språkutvecklingen stärkas.

Vidare ska kommunikationsinsatserna om socialtjänstens arbete utvecklas riktat mot utlandsfödda utvecklas för att undvika rädsla och missnöje.

- Stärka svenska språket på fritidsgårdar och ge direktiv om att personal vid fritidsgårdar ska kommunicera och arbeta på det svenska språket.
- Säkerställa att personal som arbetar med utbildnings och omsorgsverksamhet inom kommunen ska kunna uppvisa utdrag ur belastningsregistret.

Stadsdelsnämnden ska utgöra den lokala knypunkten för stadens trygghets- och säkerhetsarbete. Arbetet ska utgå från beprövade insatser med hög evidens. I avsaknaden av tillräcklig polisiära resurser ska ordningsvakter och väktare vara ett förekommande tecken. Nämnderna ska ställa höga kvalitetskrav upphandlade företag som erbjuder väktare och ordningsvakter. Särskilt utsatta centrumområden ska ha en ständig närvaro av trygghetspersonal. Stadsdelsnämnderna ska i under ledning av Socialnämnden använda sig av alternativa trygghetsåtgärder så som gatubelysning, trimning av höga buskar i parker. Nya evidensbaserade trygghetsinsatser ska löpande prövas och utvärderas utifrån deras effekt på närboendes upplevelse.

- Utöka satsningen på ordningsvakter och väktare.
- Utvärdera förutsättningarna för att inrätta flera paragrafer 3 områden.
- Främja fler trygghetskameror, förbättrad belysning samt anpassning av parker för att undvika brott mot person.
- Utveckla ordningsvakternas, och väktarnas roll i samverkan med dialogpolis.

Samverkan med polisen ska utvecklas. Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna upprätta samarbetsavtal för att intensifiera avhysningsarbetet av hemlösa och EU-migranter från offentliga platser. Vidare ska samarbetet stärkas med polisen avseende serveringstillstånd. Ökad informationsdelning ska förhindra individer kopplade till kriminella nätverk från att erhålla alkoholtillstånd. Informationsdelningen ska stärkas mellan kommun och polis avseende misstänksamhet mot krogar med koppling till kriminella nätverk eller som agerar samlingsplats för kriminella.

- Stärka samverkan mellan polis och kommun genom samarbetsavtal för avhysning av EU-migranter och hemlösa i offentliga utrymmen.
- Stärka granskningen och informationsdelningen över restauranger-, barer och nattklubbar med serveringstillstånd som drivs av kriminella nätverk, eller utgör kända tillhåll för kriminella.

En viktig del av det socialpreventiva arbetet är gestaltningen av den fysiska miljön. Socialnämnden ska följa upp stadsdelsnämndernas trygghetsåtgärder så som gatubelysning, trimning av höga buskar i parker med mera. En bra gatu- och parkbelysning är ett av de främsta evidensbaserade verktygen för att minska risken för kriminalitet och öka känslan av trygghet i området. Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med trafiknämnden aktivt verka för att kartlägga dåligt upplysta platser. I samråd med närboende ska otrygga gångstråk rustas upp. Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med trafiknämnden bejaka att offentlig belysning inte släcks i förtid på grund som ett resultat av energibesparingsprogram.

- Göra en trygghetsöversyn av belysningen vid gator, parker och promenadstråk.
- Säkerställa att gatu-och parkbelysning inte släcks i förtid för att spara el.

Grannsamverkan ska uppmuntras av socialnämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna. En utvärdering ska se över möjligheten till kommunal eller extern finansiering och utbildning av nattvandningsgrupper. Som pilot ska projektet trygghetsombud prövas i ett särskilt utsatt centrumområde. Stadsdelsnämnden ska sluta samverkansavtal med ett urval av lokala näringsidkare med uppsikt över centrum, vid oroligheter agerar ombudet som kontaktperson gentemot polis, ordningsvakt och väktare.

- Stärka grannsamverkan samt undersöka kommunal medfinansiering.
- Utvecklat samarbete med nattvandningsgrupper genom föreningsbidrag och utbildning.
- Arbeta med fasta kontaktombud i utsatta områden för att anmäla oroligheter till ordningsvakter och väktare.

En god arbetsmiljö för socialsekreterare och tjänstepersoner vid socialtjänsterna är avgörande för att tillfredsställa kompetensbehoven. De administrativa systemen ska löpande utvärderas och effektiviseras. Ledar- och chefsstöden ska ge medarbetarna rätt stöd och kompetens för att bedriva en framgångsrik resultatenhet. Vidare ska stadsdelsnämnderna stärka uppföljningen av jour- och familjehem samt säkerställa att de HVB-verksamheter som används för placeringar drivs av seriösa aktörer.

- Fortsatt utveckla arbetsmiljön för socialsekreterare.
- Bibehålla ett starkt chefs-och ledarskapsstöd.
- Stärkt granskning.

Stadsdelsnämnderna ska utveckla sin samverkan med Region Stockholm. Utskrivningen av personer från slutna hälso-och sjukvård som lider av psykisk sjukdom och skadligt bruk och beroende, barn med behov av stöd från skola, sjukvård och socialtjänst samt barn och unga som lider av psykisk ohälsa ska fungera sömlöst. Samtliga medborgare i behov ska erbjudas en samordnad individuell plan (SIP) som efterföljs av aktörerna. Medborgarnas egen kännedom om sin SIP ska stärkas. Barn som behöver neuropsykiatriskt stöd ska erbjudas detta inom vårdgarantin. Vid långa väntetider ska stadsdelsnämnderna informera barn och unga om möjligheten att söka utomlänsvård. Slutligen ska stadsdelsnämnderna i samverkan med regionen säkerställa att alla barn som placeras genomgår en hälso- och tandundersökning.

- Säkerställa efterlevnaden av SIP.
- Öka medborgarnas delaktighet och förståelse av den egna SIP:n.
- Stärka informationen om möjligheten till neuropsykiatriskvård.

Stadsdelsnämnderna ska aktivt stötta brottsoffer och anhöriga till brottsoffer. Socialtjänsten ska arbeta uppsökande och sträva efter att sprida god kännedom om möjligheten och rätten till skydd. Förskolan, skolan och andra fritidsverksamheter fyller en viktig funktion i att kartlägga och orosanmäla. Vidare ska arbetet mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstymning intensifieras. Relationsvårdscentrum fyller en viktig funktion för att erbjuda stöd och insatser av hög kvalitet. Samtidigt ska samarbetet med civilsamhället präglas av ömsesidig nytta. Uppföljningen av civilsamhällets verksamhet fyller en viktig funktion i syfte att utvärdera ändamålsenligheten med staden resurstilldelning. Stadsdelsnämnderna behöver också stärka arbetet med skolan och polisen för barn och ungdomar som blivit utsatta för övergrepp i rättssak. Vid placering av barn med medföljande förälder ska skolgången säkras för barnet. Oundvikliga uppbrott ska åtföljas av kompensatoriska åtgärder. Arbetet med kvinnojourer ska värnas och utvecklas.

- Fortsatt utveckla stödet till brottsoffer och anhöriga till brottsoffer.
- Prioritera målgrupperna barn och hedersvårdsutsatta.
- Utveckla arbetet med kvinnojourer.

Ingen ska tvingas vara ofrivilligt hemlös i Stockholm. Socialtjänsten ska fördjupa sitt arbete mot hemlöshet av svenska medborgare. Äldre pensionärer med diverse sociala problematik är en särskilt utsatt grupp. Bostad-först är en viktig insats som ska bibehållas och erbjudas till personer i särskilt behov. En individ i hemlöshet möter ofta många olika samhällsinsatser, kommunalt, regionalt och statligt. Socialtjänsten ska utifrån evidensbaserad praktik erbjuda en fast kontaktperson som en ”spindel-i-nätet”. Personkontinuitet i form av personkännedom mellan handläggaren och klienten ska stärkas. Samtliga stockholmare i ofrivillig hemlöshet ska känna till sin fasta kontaktperson i socialtjänsten som i sin tur samordnar insatserna och framför allt informationsflödena runt individen i behov. Civilsamhällets organisationer fyller en viktig roll som komplement till de kommunala sociala insatserna. Socialnämnden ska verka för att IOP-samarbeten fortsätter att utvecklas samt att civilsamhällets organisationer ges långsiktiga ekonomiska spelregler vilket möjliggör en stabil verksamhet över tid.

- Säkerställa en fast kontaktperson, spindel i nätet, för samtliga hemlösa i behov
- Fortsätta utveckla singelrum på akutboende, samt öka trivselen vid dessa.
- Utveckla IOP-samarbetet med civilsamhället i syfte att säkra långsiktigt stöd och minska den administrativa bördan.

Stadsmiljöverksamhet

Stadsdelsnämnderna ska medverka till en grön och ren stad med höga rekreations- och vistelsevärden för medborgare. Den gemensamma park- och stadsmiljön ska vara trygg, inbjudande och tillgänglig. I takt med förtätning och tillväxt av nya områden ska stadsdelsnämnderna värna grönytor och aktivt arbeta för att bibehålla dessa. Höga krav ska ställas på skötsel och underhåll. Äldrevänlig snöröjning ska ge ökad prioritet till de gångstråk som är kritiskt för äldres framkomlighet.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar:

- drift och underhåll av parker, parkvägar och grönområden, inklusive barmarksrenhållning, vinterväghållning och dagvattenhantering
- skötsel och underhåll av naturområden, naturreservat och strandbad

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En varsamt växande huvudstad

Framkomligheten för fotgängare ska vara god. Gator, parker och promenadstråk ska utformas med ett tillgänglighets- och funktionsperspektiv. Särskilt ska tillgängligheten för barnvagnar och personer med funktionsvariation beaktas. Vid upprustnings- och renoveringsarbeten ska alternativa färdvägar kommuniceras proaktivt och tydligt. Väg- och anläggningsentreprenörerna ska ha en tät samverkan med trafiknämnden som koordinerar och planerar trafiken. Upprustningar får inte strukturellt försämra framkomligheten och öka trängseln för biltrafiken under byggnationstiden. Medborgarinflytande ska vara omfattande vid gestaltningen av gemensamma vägar och andra offentliga ytor. Samråd och därefter politiska beslut ska som regel tas vid ombyggnationer av det offentliga rummet.

- Säkerställ god tillgänglighet för barnvagnar samt personer med funktionsvariation.
- Minimera det trafikstörande arbetet och undvik ökade trängsel.
- Demokratisera gestaltungsprogrammen av offentliga ytor.

En välutförd snöröjning är avgörande för såväl fysisk hälsa som framkomlighet. Trafiknämnden ska arbeta med äldrevänlig snöröjningen med fokus på gångstråk och områden med en högre medelålder samt på kollektiv- och biltrafik. Primära gångstråk ska sopsaltas. Användandet av grus vid gångstråk i anslutning till kollektivtrafiken ska minska i syfte undvika maskinfel och stillastående i tunnelbane- och pendeltågens rulltrappor.

- Utveckla konceptet äldrevänlig snöröjning.
- Minska grusanvändningen i kollektivtrafiknära lägen.

Stockholm ska vara en naturgrön stad. Stadens mest populära promenadstråk ska premieras i syfte att skapa ett vackrare Stockholm med växtlighet och färgglada blomster. Mer vintergrönska ska prägla såväl innerstaden som ytterstadens kvarter, vilket möjliggör en grön stad året om. Arbetet mot skyfall ska stärkas genom att kombinera grönska med fler växtbäddar i särskilt känsliga miljöer. Behovet av svalkande utomhusmiljöer ska beaktas vid utformandet av nya stadsmiljöer. Trygghetshinder ska sömlöst byggas in och bli en konstnärlig del av den fysiska gestaltningen. Förekomsten av trygghetskameror och förbättrad belysning ska utökas. Slutligen ska samtliga soptunnor utgöras av slutna kärl.

- Utveckla arbetet mot skyfall.
- Rusta upp promenadstråk med blomster, samt öka andelen vintergrönska i hela staden.
- Utökad gatubelysning och trygghetskameror.
- Skadedjursbekämpning, soptunnor i form av slutna kräl som standard samt klottersanering inom 24 timmar ska upprätthållas.

Ekonomiskt bistånd

Alla stockholmare ska erbjudas ett ekonomiskt skyddsnät av välfärden. Samtidigt ska var och en utefter sin arbetsförmåga aktivt sträva mot att erhålla ett arbete och en självförsörjning. Ekonomiskt bistånd får aldrig utgöra ett incitament för människor som vistas i Sverige illegalt. Rättssäkerhet, likabehandling och uppföljning ska prägla stadsdelsnämndernas arbete.

Stadsdelsnämnderna ska vägleda individer till utstakade utbildningsalternativ som leder till arbete. Studiekrav och arbetskrav ska syfta till att klargöra förväntningar för individer i arbetslöshet som erhåller ekonomiskt bistånd.

Stadsdelsnämnderna ska samarbeta med de kommunala arbetsmarknadsinsatserna, samt nationella insatserna från arbetsförmedlingen, för att möjliggöra en självförsörjning för stockholmare med särskilda behov så som funktionsvariation, socialpsykiatriska behov eller unga som varken arbetar eller studerar.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas ansvar omfattar bland annat:

- myndighetsutövning gentemot enskilda som ansöker om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen
- insatser för att den enskilde ska bli självförsörjande

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

Fundamentet i en stark välfärd är solidaritet, skötsamhet och strävsamhet. Den som tillfälligt har ett behov av ekonomiskt och socialt stöd från det gemensamma skattekollektivet ska erhålla detta. Den som i strid mot gällande regelverk fuskar till sig felaktiga förmåner ska för dessa bli återbetalningsskyldig och polisanmäld för bidragsbrott där så är berättigat. Erhållandet av ekonomiskt bistånd förutsätter en korrekt och sanningsenlig rapportering. Därför ska stadsdelsnämnderna säkerställa en ordentlig granskning av felaktiga utbetalningar genom FUT-utredarna. Det ekonomiska biståndet är det yttersta skydds nätet i samhället. Staden ska följa lagstiftningens minimikrav avseende tilldelningen av ekonomiskt bistånd. Uppföljning av biståndsförmåner som erhållet SL-kort ska ske mot uppvisande av kvitto. Slutligen ska stadsdelsnämnderna aktivt samverka med Migrationsverket och Polismyndigheten i syfte att avvisa EU/EES medborgare som uppstår ekonomiskt bistånd och därmed utgör en orimlig belastning för biståndssystemet enligt socialtjänstlagen.

- Fortsätta arbetet med att fånga upp bidragsbrott och felaktiga betalningar på grund av vistelse utanför kommunen genom att anställa fler särskilda FUT-utredare i stadsdelsnämnderna.
- Prövning och beräkning av försörjningsstöd ska inte göras mer generös än vad en restriktiv tolkning av gällande lagstiftning medger.
- Personer som av kommunen erhållit ekonomiskt stöd på falska grunder och där det finns misstanke om uppsåt, ska polisanmälas.
- Avkräva att ekonomiskt bistånd för att köpa SL-kort redovisas genom kvitto.
- Utveckla samverkan med migrationsverket och polismyndigheten i syfte att avvisa EU/EES medborgare som uppstår ekonomiskt bistånd.

Stockholmarna med behov av ekonomiskt bistånd förväntas aktivt bidra till att skapa sin egen livsförsörjning. Individer i biståndsbehov med anledning av arbetslöshet har särskilt goda möjligheter att genom vidareutbildning erhålla de praktiska kunskaper som krävs för att få ett arbete i ett av stadens många bristyrken. Studie- och arbetskrav ska åläggas samtliga som saknar andra skäl för ekonomiskt bistånd än arbetslöshet. Deltagande och betygskrav vid svenska för invandrare (SFI) är ett viktigt incitament för att öka svenskkunskaperna hos nyanlända. Företrädesvis kan SFI kombineras med kortare praktiska yrkesutbildningar vilket leder till förhöjd anställningsbarhet. För individer i arbetslöshet på grund av funktionsvariation, socialpsykiatrisk omsorg, vårdrehabilitering eller KAA ska staden aktivt arbeta mot att bistå dessa med förvalda yrkesbanor där det råder ett stort arbetskraftsbehov.

- Deltagande och betygskrav i svenska för invandrare (SFI) i kombination med kortare yrkesutbildning.
- ArbetspraktikkraV i stadens egna verksamheter för de som inte önskar studera.

Arbetsmarknadsåtgärder

I Stockholm ska alla som kan arbeta känna en skyldighet att göra det. Det är grunden för en rättvis välfärd med högt förtroende. Många stockholmare som står utanför arbetsmarknaden gör detta på grund av en bristande yrkes-och studievägledning. Det råder ett stort rekryteringsbehov av individer med praktiska kunskaper som kan erhållas genom kortare utbildning. Stadens insatser med arbetsförberedande insatser måste ställa om till kunskapsförvärvande insatser. Målgrupper med särskilda behov så som personer med funktionsvariation, unga samt individer med socialpsykiatriska behov ska stå i centrum för de kommunala arbetsinsatserna. En tät samverkan ska ske med Försäkringskassan och arbetsförmedlingen i syfte att undvika dubbelarbete med stadsdelsnämnderna och dubbelbeskattning av stockholmarna

Målet är att Stockholm ska vara ett nationellt och internationellt föredöme för effektiva arbetsmarknadsinsatser för målgrupper med särskilda behov. Samtidigt ska individens skyldigheter för att ta del av den gemensamma välfärden vara tydliga. Fullt arbetsföra ska utkrävas studie-och aktivitetskrav som motprestation för att erhålla ekonomiskt försörjningsstöd.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar:

- att utreda behov av förberedande eller parallellt stöd för personer som tar del av arbetsmarknadsinsats inom Jobbtorg Stockholm
- arbetsförberedande insatser för arbetslösa som inte omfattas av arbetsmarknadsnämndens verksamhet inom Jobbtorg Stockholm
- stödinsatser i form av lönebidrags- och OSA-anställningar (offentligt skyddat arbete) i samverkan med arbetsmarknadsnämnden
- rekrytering och anställning av feriearbetande ungdomar

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

Långtgående arbetsmarknadsinsatser för medborgare är inte ett kommunalt kärnuppdrag. Däremot ges kommunerna rätten att erbjuda arbetsmarknadspolitiska insatser till vissa prioriterade grupper. På senare år har dock de kommunala jobbtorgen svält upp, och ständigt ökat i budgetomslutning. Fler studier från bland annat IFAU påpekar osäkerheten av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna.

Samtidigt som stadens kostnader ökar för arbetsmarknadsinsatserna ökar omfattningen av dubbelarbete med Arbetsförmedlingen. Varje ny målgrupp som erbjuds insatser, utanför lagkravens skyldigheter, innebär en potentiell dubbelbeskattning av stadens medborgare.

Staden ska i största möjliga mån utforma arbetsinsatser som är självfinansierade genom olika lönesubventioner från staten, samt programbidrag via EU-fonderna. Ett aktivt arbete med EU-fonderna möjliggör en ökad extern finansiering vilket minskar kostnadsbördan lokalt. I regel ska insatser riktade mot individer i arbetslöshet utan andra omständigheter, finansieras av nationella medel alternativt de EU-gemensamma anslagen. Stadsdelsnämndernas egna kostnadsåtagande för feriearbeten ska begränsas till att fokusera på socialt utsatta ungdomar samt unga med låga grundskolebetyg, för att inte leda till negativa effekter. Stockholmsjobben verkliga effekter på det långsiktiga sysselsättningsdeltagandet ska utvärderas. Den kommunala visstidsanställningen ska inte vara en subventionerad arbetsmarknadsinsats vars främsta syfte är att växa stadens åtagande för ekonomiskt bistånd mot statlig a-kassa.

Utgångspunkten för individer med god arbetsförmåga, men bristande kunskaper, är att leda in dessa till arbetsmarknadsutbildningar och andra former av vuxenutbildningar, med praktisk inriktning som möjliggör förvärv av kunskaper uppfyller arbetsmarknadens behov. Arbetsmarknadsinsatserna ska begränsas till att främst verka uppsökande och förmedla information om tillgängliga program hos Arbetsförmedlingen samt lämpliga yrkesprogram i offentlig och privat regi. I övrigt ska kommunalt finansierade insatser av stödjande karaktär begränsas till särskilt prioriterade målgrupper som unga (KAA), personer med funktionsvariation och socialpsykiatriska behov. Den statliga och EU-finansieringen ska i ökad grad bekosta de stödjande insatserna, särskilt för målgruppen arbetslösa utan andra behov. Arbetsfrågbedömningar ska ske löpande av individer som står långt ifrån arbetsmarknaden för att utröna om Försäkringskassan är den rätta huvudmannen. För de individer som inte önskar fortbilda sig ska stadens Arbetsmarknadsnämnden erbjuda en sammanhängande yrkespraktik i ett enklare arbete i stadens egen regi.

- Utvärdera Stockholmsjobbets effekt på det långsiktiga sysselsättningsdeltagandet.
- Minska egenfinansieringen arbetsmarknadsåtgärder riktade mot arbetslösa utan särskilda behov.
- Verka för att öka projektfinansieringen genom externa medel så som EU-medel, alternativt statliga medel.
- Prioritera målgrupper med funktionsvariation, individer inom socialpsykiatri, KAA.
- Begränsa feriejobben till utsatta grupper som riskerar att hamna långt ifrån arbetsmarknaden.
- Begränsa stadsdelsnämndernas arbetsförberedande insatser.
- Utveckla arbetet med arbetsförmågebedömningar för långtidsarbetslösa för att avgöra rätt huvudman.

Facknämnder

Arbetsmarknadsnämnden

I Stockholm ska alla som kan arbeta känna en skyldighet att göra det. Det är grunden för en rättvis välfärd med högt förtroende. Många stockholmare som står utanför arbetsmarknaden gör detta på grund av en bristande yrkes- och studievägledning. Det råder ett stort rekryteringsbehov av individer med praktiska kunskaper som kan förvärfvas genom kortare utbildning. Stadens insatser med arbetsförberedande insatser måste ställa om till kunskapsförvärvande insatser. Genom att stärka yrkesvägledningen med en uppsjö av passande alternativ baserat på individens egenskaper kan samtliga stockholmare ges möjlighet att bidra till den gemensamma välfärden. Integrationen stärks genom arbete och förvärvade språkkunskaper i svenska. Slutresultatet är att samhället blir mer jämlikt.

Arbetsmarknadsnämnden ska erbjuda korta och effektiva studievägledande insatser som leder till en anställning. Nämnden ska ha ett nära samarbete med stadens olika verksamheter, myndigheter, civilsamhället och framför allt näringslivet. Kunskapsförberedande insatser ska tas fram i tätt samråd med arbetsgivarna och deras dagliga behov. Stadens jobbtorg ska fokusera på de prioriterade målgrupperna enligt lag samt grupper med särskilda behov så som personer med funktionsvariation, socialpsykiatri samt ungdomar enligt det kommunala aktivitetsansvaret (KAA).

Målet är att Stockholm ska vara ett nationellt och internationellt föredöme för effektiva arbetsmarknadsinsatser för målgrupper med särskilda behov. Samtidigt ska individens skyldigheter att ta del av den gemensamma välfärden vara tydliga. Fullt arbetsföra ska utkrävas studie- och aktivitetskrav som motprestation för att erhålla ekonomiskt försörjningsstöd.

Stockholm ska vara en trygg stad med hög livskvalitet. Mottagande av nyanlända förutsätter en tidig integration med både möjligheter och skyldigheter. De som ges möjlighet till en skattefinansierad yrkesutbildning och språkutbildning har en även skyldigheten att aktivt delta i densamma.

Nämndens uppgifter

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för kommunövergripande arbetsmarknadsfrågor och för stadens samlade arbetsmarknadsinsatser.

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- verksamheten vid stadens jobbtorg
- samordning och utveckling av feriejobb för ungdomar, samt anskaffning av handledning
- rekrytering och anställning inom Stockholmsjobb
- det kommunala aktivitetsansvaret för 16–19-åringar
- samordningsansvar för stadsdelsnämndernas stödinsatser i form av lönebidrags- och OSA-anställningar (offentligt skyddat arbete)
- samordningsansvar för stadens samverkan med Arbetsförmedlingen
- vuxenutbildning inklusive svenska för invandrare (SFI)
- lagstadgad samhällsorientering för nyanlända
- samordning av stadens arbete med mottagande och etablering av nyanlända

- årligen utarbeta en stadsövergripande rapport för verksamhetsområdet inklusive en analys av utvecklingen med särskilt fokus på personer som står långt ifrån arbetsmarknaden
- avtal för förmedlingstjänster avseende ställföreträdare samt stadens förvaltar-enhet.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

Vuxenutbildning

Kunskap förvärvas genom hela livet. Den kommunala vuxenutbildningen är ett viktigt verktyg för att enkelt och billigt möjliggöra för stockholmare att vidareutbilda sig till ett yrke, ställa om i karriärlivet eller komplettera saknade kurser för att komma in på yrkeshögskola eller universitet/högskola. Vuxenutbildningens huvudsakliga syfte måste vara att på snabbaste och mest effektiva sätt leda individen till anställning. Staden ska förhålla sig till lagar och föreskrifter men ska samtidigt nyttja sina förutsättningar för att säkerställa att all vuxenutbildning som ges ska syfta till att individen blir anställningsbar i ett yrke med arbetskraftsbrist. Genom att kartlägga lokala och nationella kompetensförsörjningsbehov kan staden mer aktivt vägleda individer till bristyrken. Vuxna stockholmare som önskar studera vuxenutbildning bör i största möjliga mån motiveras med att välja utbildningsvägar som leder till förvärv av praktisk kompetens som är efterfrågade av arbetsgivare. Introduktionsutbildningar ska utformas med yrkesspecifik kompetens och möjligheten till praktisk yrkesutövning som rustar eleven för ett hel- eller deltidsarbete. Överakademiseringen av vuxenutbildningen ska ses över i syfte att effektivisera kompetensförmedlingen samt korta studietiden. En starkare kommunal styrning av studie- och yrkesvägledningen är fundamental för att leda individer in i yrkesspår med mycket goda utsikter till jobb.

- Reformera vuxenutbildningen med fokus på inläring av kunskaper som efterfrågas av arbetsmarknaden.
- Öka elevstyrningen mot arbetsmarknadsutbildningar och kombinationsutbildningar som är starkt efterfrågad av näringslivet.
- Öka elevstyrningen inom yrkeshögskolan mot utbildningar med hög arbetskraftsbrist.
- Undersök alternativa kortade studievägar för studietrötta unga med fokus på praktiska yrkeskompetenser som snabbt leder ut i arbete.

Arbetsmarknadsinsatser

Långtgående arbetsmarknadsinsatser för medborgare är inte ett kommunalt kärnuppdrag. Däremot ges kommunerna rätten att erbjuda arbetsmarknadspolitiska insatser till vissa prioriterade grupper. På senare år har dock de kommunala jobbtorgen svällt upp, och ständigt ökat i budgetomslutning. Fler studier från bland annat IFAU påpekar osäkerheten av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna.

Samtidigt som stadens kostnader ökar för arbetsmarknadsinsatserna ökar omfattningen av dubbelarbete med Arbetsförmedlingen. Varje ny målgrupp som erbjuds insatser, utanför lagkravens skyldigheter, innebär en potentiell dubbelbeskattning av stadens medborgare.

Staden ska i största möjliga mån utforma arbetsinsatser som är självfinansierade genom olika lönesubventioner från staten, samt programbidrag via EU-fonderna. Ett aktivt arbete med EU-fonderna möjliggör en ökad extern finansiering vilket minskar kostnadsbördan lokalt. I regel ska insatser riktade mot individer i arbetslöshet utan andra omständigheter, finansieras av nationella medel alternativt de EU-gemensamma anslagen. Stadsdelsnämndernas egna kostnadsåtagande för feriearbeten ska begränsas till att fokusera på socialt utsatta ungdomar samt unga med låga grundskolebetyg, för att inte leda till negativa effekter. Stockholmsjobbets verkliga effekter på det långsiktiga sysselsättningsdeltagandet ska utvärderas. Den kommunala visstidsanställningen ska inte vara en subventionerad arbetsmarknadsinsats vars främsta syfte är att växla stadens åtagande för ekonomiskt bistånd mot statlig A-kassa.

Utgångspunkten för individer med god arbetsförmåga, men bristande kunskaper, är att leda in dessa till arbetsmarknadsutbildningar och andra former av vuxenutbildningar, med praktisk inriktning som möjliggör förvärv av kunskaper och uppfyller arbetsmarknadens behov. Arbetsmarknadsinsatserna ska begränsas till att främst verka uppsökande och förmedla information om tillgängliga program hos Arbetsförmedlingen samt lämpliga yrkesprogram i offentlig och privat regi. I övrigt ska kommunalt finansierade insatser av stödjande karaktär begränsas till särskilt prioriterade målgrupper som unga (KAA), personer med funktionsvariation och socialpsykiatriska behov. Den statliga och EU-finansieringen ska i ökad grad bekosta de stödjande insatserna, särskilt för målgruppen arbetslösa utan andra behov. Arbetsfrågebedömningar ska ske löpande av individer som står långt ifrån arbetsmarknaden för att utröna om Försäkringskassan är den rätta huvudmannen. För de individer som inte önskar fortbilda sig ska Arbetsmarknadsnämnden erbjuda en sammanhängande yrkespraktik i ett enklare arbete i stadens egen regi.

- Utvärdera Stockholmsjobbets effekt på det långsiktiga sysselsättningsdeltagandet.
- Minska utgifterna för arbetsmarknadsåtgärder riktade mot arbetslösa utan särskilda behov.
- Verka för att öka projektfinansieringen genom externa medel så som EU-medel, alternativt statliga medel.
- Prioritera målgrupper med funktionsvariation, individer inom socialpsykiatri, KAA.
- Begränsa feriejobben till utsatta grupper som riskerar att hamna långt ifrån arbetsmarknaden.
- Begränsa stadsdelsnämndernas arbetsförberedande insatser.
- Utveckla arbetet med arbetsförmågebedömningar för långtidsarbetslösa för att avgöra rätt huvudman.

I Stockholm ska alla arbetsföra medborgare aktivt sträva mot att lämna det ekonomiska försörjningsstödet. På dagens arbetsmarknad råder en stor brist på praktiskt kunnande. Yrkesval inom fastighet, vård- och omsorg, industri, utbildning och transport leder till goda möjligheter att få ett arbete. För att bli attraktiv på arbetsmarknaden krävs konkreta yrkeskunskaper. Individer i försörjningsstöd ska uppmuntras att delta i arbetsförmedlingens program, alternativt ta en anpassad yrkesutbildning utefter deras utbildningsbakgrund inom ett antal förbestämda yrken baserat på det regionala kompetensbehovet.

Personer med bristande språkkunskaper i svenska ska i erbjudas kombinationsutbildningar inom svenska för invandrare (SFI) med kortare yrkesutbildning. Vid deltagande i kommunal SFI förväntas individen upprätthålla såväl närvaro som godkänt betyg för att undvika delvis indraget försörjningsstöd.

Yrkesutbildningen som erbjuds ska inte överakademiseras utan verka för att under kortast möjliga tid förse individen med de kunskaper som arbetsgivaren efterfrågar. Detta kan exemplifieras med buss- och taxiförarutbildning, sanerare med mera. För de arbetsföra som inte vill fortbilda sig till ett bristyrke och därmed kvarstår i ett beroende av ekonomiskt försörjningsstöd ska staden ålägga tydliga aktiveringskrav med fokus på enklare arbetsuppgifter i de kommunala förvaltningarna och upphandlade företagen. Stockholmare med bristfälliga svenskkunskaper ska åläggas krav att delta i och få godkänt på SFI-kurserna, och sedermera de gymnasiala svenskkurserna. I kombination ska Stockholmsvärdarna reformeras till arbetspraktikplatser som anvisas till personer med ekonomiskt bistånd. Genom ett samarbete med de privata upphandlade aktörerna, såväl som kommunala förvaltningar, ska jobbtorgen möjliggöra för yrkespraktikplatser.

- Stärka studievägledningen inriktad på praktiska yrkesutbildningar till yrken med arbetskraftsbrist.
- Ålägga aktiveringskrav på personer som saknar tillräcklig kunskap i svenska med krav på deltagande och godkänt betyg i svenska för invandrare (SFI) för att erhålla ekonomiskt bistånd.
- Ålägga krav på yrkespraktik genom kommunala renhållningsuppgifter för arbetsföra individer i ekonomiskt bistånd utan studier.
- Kräva att bolag som deltar i offentlig upphandling erbjuder praktikplatser, VFU och APL platser.

I väntan på Arbetsförmedlingens slutliga utformning ska staden prioritera målgrupperna med särskilda behov som av olika skäl har nedsatt, eller på andra sätt begränsad arbetsförmåga. Till detta kan ingå personer med funktionsnedsättning, personer med socialpsykiatriska behov samt rehabilitering med vårdinslag. I högsta möjliga grad ska individerna styras mot Arbetsförmedlingens särskilt utvecklade insatser, men i avsaknaden av dessa ska staden fortsatt arbeta med att stimulera de prioriterade grupperna till arbete. Fokus ska ligga på arbetsmarknadens bristyrken och korta studievägar. Insatserna som ges av Jobbtorg Stockholm ska, efter biståndsbeslut i enlighet med 4 kap. 2§ SoL, tillgängliggöras för person med insatser inom socialpsykiatri samt de som tillhör LSS personkrets 1 och 2. Insatserna ska ges som alternativ till sysselsättning och daglig verksamhet eller som stöd i övergången från dessa insatser till den ordinarie arbetsmarknaden.

- Stärka FINSAM:s roll i sammanhållningen av insatserna mellan Region Stockholm, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Stockholms stad.
- Fortsätta utveckla OSA-anställningarna, lönebidrag, KAA och andra statliga ersättningsformer för arbetslösa.
- Fortsätta stimulera arbete för personer med funktionsnedsättning, personer med socialpsykiatriska problem samt rehabilitering med vårdinslag.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden utreda hur effektiv samplanering och lokalutnyttjande som dimensioneras mer efter arbetsmarknadens kompetensbehov kan åstadkommas för gymnasie- och vuxenutbildning	2023-01-01	2023-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska genomföra en särskild språksatsning i de yrkesutbildningar som syftar till jobb inom vård- och omsorg för att möjliggöra att alla som går ut i arbetslivet har god språkkompetens	2023-01-01	2023-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska inrätta elevteam med bland annat kuratorer, studievägledare och studiehandedare för att stödja unga inom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA)	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden utreda hur elever i introduktionsprogram kan ges yrkesutbildning för att på kort sikt bli ekonomiskt självförsörjande	2023-01-01	2023-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, utbildningsnämnden och äldreomsorgsnämnden erbjuda språkkurser i svenska till medarbetare inom stadens förskolor, vård och omsorg	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla stödet till elever med funktionsnedsättningar som går ut gymnasieskola och gymnasiesärskola	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter		
Begränsa feriejobben mot prioriterade målgrupper	2023-01-01	2023-12-31
Stärka elevstyrningen till bristyrken i jobbtorgens verksamhet		
Intensifiera samverkan med Arbetsförmedlingen, för minskat dubbelarbete	2023-01-01	2023-12-31
Intensifiera arbetsförmågebedömningar för placering hos korrekt huvudman		

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utveckla ansökningen med EU-stöd för arbetsmarknadsinsatser	2023-01-01	2023-12-31
Utvärdera insatsen Stockholmsjobb och Stockholmsvärd	2023-01-01	2023-12-31
Revidera aktiveringskraven för ekonomiskt försörjningsstöd för personer i arbetslöshet	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för **Arbetsmarknadsnämnden** godkänns.

Avfallsnämnden

Nämndens uppgifter

Avfallsnämnden har verksamhetsansvaret för de uppgifter som enligt miljöbalken eller andra författningar åligger staden i fråga om avfallshantering.

Nämnden ansvarar för:

- upprättande av förslag till renhållningsordning
- upprättande av förslag till avfallsplan
- upprättande av förslag till taxor för hämtning, transport och behandling av avfall under kommunalt ansvar

Omfattningen av nämndens uppgifter är därmed reglerad i lag och författning. Utförandet av den faktiska avfallsverksamheten åligger Stockholms Stadshus AB:s dotterbolag Stockholm Vatten och Avfall AB. Verksamheten bedrivs inom dess dotterbolag Stockholm Avfall AB.

Nämndens ledamöter utgör genom personunion även styrelse för Stockholm Avfall AB. Budget för nämndens verksamhet upprättas därför inom Stockholm Avfall AB. Avfallsnämndens verksamhetsplanering upprättas genom nämnda personunion av styrelsen för Stockholm Avfall AB. Styrning av verksamheten sker därmed genom ägardirektiv till bolaget inom Stockholms Stadshus AB.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för **Avfallsnämnden** godkänns.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden ska säkerställa ett hållbart samhällsbyggande och skapa förutsättningar för att Stockholms stad ska kunna fullfölja sina åtaganden genom Stockholmsförhandlingen och Sverigeförhandlingen med tillhörande infrastruktur och samhällsservice. Nämnden ska utveckla och förvalta stadens markinnehav så att en vacker och human utbyggnad av staden säkerställs.

Stockholms snabba byggtakt kräver mer än någonsin ett omfattande medborgarinflytande där allmänheten tidigt i processerna ges inflytande över stadens utveckling. Medborgarna själva som bor i området, måste även ges rätt att påverka utvecklingen. Tydliga och medborgarförankrade planprogram ska tas fram för områden där nya stadsdelar eller förtätningar anses aktuella. Genom att ta ett helhetsgrepp kring områdets utveckling och långsiktiga behov av allt från infrastruktur, grönområden och idrottsplatser till kultur, förskolor och äldreomsorg, kan harmoniska miljöer med hög livskvalitet tillskapas. Markförvaltningen genererar betydelsefulla intäkter för staden, varav huvuddelen utgörs av tomträttsintäkter. Staden bör vara speciellt återhållsam i omförhandling av tomträttsavgäld för bostadshus och inte bidra till kraftiga kostnadsökningar för de boende.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- markförvaltning och markexploatering inom stadens gräns
- mark som staden äger utanför stadens gräns som ska exploateras eller avyttras
- frågor om förvärv, överlåtelse eller upplåtelse av fastigheter, tomträtter och andra nyttjanderätter
- genomförande av detaljplaner för gator, vägar, torg, parker och andra allmänna platser på stadens mark och på annan mark som nämnden förvaltar
- arbete som bidrar till en socialt och ekologiskt hållbar stad
- myndighetsutövning i hamnfrågor

Markförvaltningen genererar betydelsefulla intäkter för staden, varav huvuddelen utgörs av tomträttsintäkter.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En varsamt växande huvudstad

Markanvisningar

Exploateringsnämnden ska i samband med markanvisningar sluta avtal om lokaler för näringslivet i bottenvåningar i nyproduktion för att ge rimliga hyror för småskalig verksamhet. Entreprenörer som fått en markanvisning ska inte ges möjlighet att avvakta med att påbörja byggnationen på obestämd tid utan efterlevnad av tidsplan måste tydligare kravställas. Byggrätten vid nyproduktion i befintliga områden ska anpassas efter områdets befintliga bebyggelses generella våningsantal och höjder. Stockholmsmodellen ska omprövas där byggaktörer ges markanvisningsavtal med förbestämd byggrätt innan detaljplan antagits.

- Nämnden ska sluta avtal om lokaler för näringslivet i bottenvåningar i nyproduktion i samband med markanvisningar för att ge rimliga hyror för småskalig verksamhet.
- Entreprenörer som fått en markanvisning ska inte ges möjlighet att avvakta med att påbörja byggnationen på obestämd tid.
- Byggrätten vid nya markanvisningar ska anpassas efter områdets generella våningsantal.

Förtätning, grönområden, vatten och kultur

På liknande sätt som nya stadsdelar planeras vill vi se planprogram för befintliga områden innan fortsatt småskalig förtätning tillåts. Planerna behöver tas fram med stor lyhördhet för lokalbors önskemål och områdets historia med målet att skapa en attraktiv och trivsamt boendemiljö och tydliga levande centrum. Målbilden för områdets exploateringsgrad, näringsliv, slutgiltiga gestaltning och täthet bör konkretiseras. På så vis kan ett helhetsgrepp om området tas där framtida behov kring infrastruktur, grönytor, idrottsplatser, välfärdsverksamhet och så vidare kan fastställas samtidigt som en slutgiltig fastställd täthet uppnås och området kan anses färdigbyggt.

I kontrast till dagens småskaliga förtätning som sker tomt för tomt, detaljplan för detaljplan, och leder till att områdets unika karaktär tillintetgörs och att i stort sett varje ny byggnad blir ett nytt brokigt inslag i stadsbilden kan en hustyp fastställas i samklang med den ofta homogena ursprungsbebyggelsen och således behöver inte hjulet uppfinnas på nytt för varje enskild ny byggnad. Beroende på område kan hustypen efterapa eller komplettera befintlig flerfamiljsbebyggelse, eller utformas på ett sätt som framhäver områdets karaktär utan att för den sakens skull göra anspråk på att utgöra ett hus från ursprungsexploateringen.

Tillsammans med byggaktörer ska nämnden inventera lämpliga platser för överdäckning av trafikinfrastruktur och i dessa miljöer möjliggöra en bättre boendemiljö och värdefulla ytor för nya bostäder, kontor och verksamheter. Nämnden ska verka för att döda stadsytor vid exempelvis större vägar och under broar väcks till liv.

Fler alternativa boendeformer som ägarlägenheter, kooperativ hyresrätt, co-living, byggemskaper och kollektivhus behövs och innovationsupphandlingar med byggaktörer ska möjliggöras i syfte att producera boenden med lägre boendekostnader för grupper med svag ställning på bostadsmarknaden.

I områden där det historisk bedrivits verksamheter, samt i ytterstaden när bottenvåningar och andra för bostadsändamål oattraktiva ytor inte fullt ut kan nyttjas till handels- och restaurangverksamhet, ska kombinerade småindustri- och bostadsområden möjliggöras.

Rigorösa och medborgarförankrade planprogram behövs för befintliga områden för att undvika löpande brokig förtätning så att slutgiltig täthetsgrad kan fastställas och området anses komplett och färdigbyggt. De ack så viktiga gröna kilar som möjliggörs genom radhus- och villabebyggelse utgör en central del i stadens ekosystem och förtätning bör undvikas.

Värdet av idrott och rörelse hos unga går inte nog att betona. En kostnad genom investeringar i idrottsplatser eller andra ytor dedikerade till rörelse kompenseras snabbt genom lägre samhällskostnader i vågorna av en bättre folkhälsa. Nämnden ska aktivt arbeta med att bygga bort idrottsplatsbristen. Exploatering på bekostnad av värdefulla grönområden och idrottsplatser ska undvikas. När Stockholms befolkning ökar och nya bostadsområden blir till bör nämnden även initiera utveckling av nya kolonilottsområden.

Närheten till vatten gör Stockholm unik och Stockholms välbevarade kajområden utgör många gånger stadens mötespunkt med vattnet. Samtidigt som mer liv i dessa miljöer är eftersträfvansvärt så behöver omsorg iaktas vid verksamhetsutveckling på kajer och vatten. Småbåtarna utgör också en viktig del av mötet med Stockholm från vatten och bättre förutsättningar behöver skapas för fler småbåtshamnar, gästhamnar och daghamnar.

- Förtätning i områden med flerbostadshus ska föregås av ett medborgarförankrat planprogram.
- Förtätning i villa och radhusområden, utan ett medborgarförankrat planprogram, ska undvikas.
- Blandade områden med lättindustri och bostäder ska möjliggöras.
- Idrottsplatsbristen ska aktivt byggas bort.
- Utvecklingen av fler koloniområden ska initieras.
- Exploatering som sker på bekostnad av värdefulla grönområden och idrottsplatser ska undvikas.
- Omsorg och varsamhet ska iaktas vid verksamhetsutvidgning på kajer och på vatten.
- Förutsättningar för fler småbåtshamnar, gästhamnar och daghamnar ska skapas.
- Möjliggöra för kulturverksamheter att etablera sig vid döda ytor så som under broar och i anslutning till diversevägar-

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
SISAB ska i samråd med AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och exploateringsnämnden utreda hur försörjningen av förskolelokaler kan underlättas, bland annat genom att integrera förskolor i skolbyggnader och genom tredimensionell fastighetsbildning i flerbostadshus (3.1)	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och SISAB utreda verktygen för att vid renovering av skolutbyggnad eller uppförandet av en ny skola genomföra relevanta konsekvensanalyser för bidra till att motverka skolsegregationen (3.1)	2023-01-01	2023-12-31
Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden utveckla arbetet för områdesplanering och se över processer för att detaljplanelägga innan markanvisning (3.3)	2023-01-01	2023-12-31
Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden ska under ledning av kommunstyrelsen utreda hur totalförsvarets behov påverkar stadsutvecklingsprocessen (3.5)	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan (3.5)	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning (3.5)	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter		
Sätta tidsgränser för inom vilken tid byggnation måste påbörjas efter vunnen markanvisning.	2023-01-01	2023-12-31
Ta fram medborgarförankrade planprogram för nya områden och områden aktuella för förtätning.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda lämpliga platser för nya idrottsplatser.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda lämpliga platser för nya småbåtshamnar, gästhamnar och daghamnar.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda alternativa upplåtelseformer och byggemenskaper	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för **Exploateringsnämnden** godkänns.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens bestånd inrymmer samhällsviktiga funktioner och verksamheter som har ett stort värde för stockholmarna. Nämnden ska genom långsiktig och kostnadseffektiv fastighetsförvaltning säkerställa att staden behåller rådigheten över den strategiska lokalförsörjningen. Underhållet ska utföras till bästa möjliga kostnad, och möjliggöra en hållbar värdeförvaltning av stockholmarnas gemensamma tillgångar. Lokalhyreskostnaderna ska som ett resultat hållas nere. Nämnden ska dra nytta av sina stordriftsfördelar och aktivt mäta sin effektivitet samt interna kostnader i jämförelse med andra stora fastighetsbolag med öppna finansiella data.

Nämndens uppgifter

Fastighetsnämnden ansvarar som stadens fastighetsförvaltande resurs för lokaler som inte naturligt passar in i stadens fastighetsförvaltande bolag samt naturvårdsområden och reservat utanför stadens gräns. Uppdraget omfattar förvaltningsbyggnader, kulturfastigheter, idrottsanläggningar, vissa kommersiella fastigheter, vissa naturvårdsområden och reservat utanför stadens gräns samt inhyrningar och bostadsrätter. Nämnden innehar myndighetsansvaret enligt bostadsförvaltningslagen och lagen om arrendenämnder med ansvar bland annat för att föreslå förvaltare (något av stadens allmännyttiga bolag) till hyresnämnden.

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- tillhandahålla och förvalta egna och inhyrda lokaler primärt för stadens egna verksamheter, i vissa fall även med externa hyresgäster.
- planera för en långsiktigt effektiv användning av lokalresurser inom nämndens bestånd utifrån verksamheternas behov och med utgångspunkt från invånarnas intressen och behov.
- långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning och kontinuerlig översyn av lokalbeståndet i enlighet med stadens fastighets- och lokalpolicy.
- ärenden om tvångsförvaltning.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En varsamt växande stad

Fastighetsnämnden ska dra nytta av sina stordriftsfördelar och utveckla sin administration och upphandlingskompetens. Kostnadseffektivitet är avgörande för att hålla nere stadens investeringskostnader och begränsa framtida lokalhyror. Fastighetsnämnden ska i högre grad jämföra sig med börsnoterade fastighetsförvaltare och byggare i syfte att utröna utvecklingsområden. Nämnden ska genom affärsmässiga beslut avyttra icke-strategiska fastigheter. Målsättningen ska vara att nämnder och bolag hyr lokaler inom stadens fastighetsbestånd. I samband med förvärv, byte och försäljning av fastigheter ska nämnden vid behov samverka med S:t Erik Markutveckling AB.

Idrottsanläggningar är en del av stadsmiljön och ska därför präglas av höga arkitektoniska värden. Gestaltningen ska smälta in och harmoniera med övriga området. Idrottsanläggningar med höga kulturhistoriska värden ska vårdas, och behandlas varsamt vid upprustning. Arbetet med energieffektivisering ska fortskrida. Fastighetsnämnden ska inom ramen för sitt fastighetsbestånd vidta åtgärder för att förebygga otrygghet och brottslighet. Platssamverkan och arbetet mot klottersanering ska utvecklas.

Fastighetsnämnden ska tillgodose lokalbehoven för hyresgästerna på ett sätt som är långsiktigt hållbart för staden, såväl användarmässigt som lokalstrategiskt och ekonomiskt. Nämnden ska bistå idrottsnämnden med fastighetsteknisk kompetens samt vara delaktig i planeringen och upphandlingen av idrottsinvesteringar över hela staden.

- Planera för multihall i närheten av Enskede IP.
- Planera för sim-, is- och idrottshall i Skarpnäck.
- Föreslå ytterligare lokaliseringar av hallar i samråd med idrottsföreningsrörelsen.
- Fortsätta arbetet med Kristinebergshallarna samt Bällsta IP
- Fortsätta arbetet med renovering och upphandling av nya kostnadseffektiva byggtekniker för simbassänger.
- Undersöka hur markytor i väntan på nybyggnation eller exploatering kan inhysa tillfälliga platser för utomhusidrott.
- Använd tillfälliga ytor för idrottsplatser.
- Fortsätta arbetet med att konvertera Kristinebergs 7-mannaplan till 11-mannaplan och hitta ny lokalisering för spelplanen som försvinner.
- Beakta särskilda behov hos personer med funktionsvariation vid upprustning, renovering och nybyggnation av idrottsanläggningar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kulturnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med fastighetsnämnden utforma en strategi för användande och utveckling av parkleksverksamheten och användning av parkleksbyggnader	2023-01-01	2023-06-30
Fastighetsnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden inventera idrottsfunktioner belägna utanför detaljplanelagd idrottsmark och undersöka om det är möjligt och lämpligt att bekräfta nuvarande användning	2023-01-01	2023-12-31
Fastighetsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och kulturnämnden utreda och presentera förslag till beslut om ateljéhyror enligt en kostnadsbaserad princip	2023-01-01	2023-12-31
Fastighetsnämnden ska i samråd med kulturnämnden utreda hur fastighetsnämndens samlade ateljébestånd kan underhållas, utvecklas, samordnas och effektiviseras till en för staden långsiktigt kostnadseffektiv förvaltning	2023-01-01	2023-12-31
Fastighetsnämnden ska slutföra de åtgärder som tillgodoser att Stadshusets publika delar är i bästa möjliga skick till hundraårsjubileet 2023	2023-01-01	2023-06-01
Fastighetsnämnden ska planera för ett pilotprojekt med solceller på fasad för installation 2024	2023-01-01	2023-12-31
Stockholms Stads Parkerings AB ska i samarbete med fastighetsnämnden, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, SISAB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB ta fram affärsmodeller för utbyggnaden av laddinfrastruktur	2023-01-01	2023-12-31
Stockholms Stads Parkerings AB ska i samarbete med fastighetsnämnden, trafiknämnden och AB Familjebostäder genomföra pilotprojekt med innovativ gatuladdning i syfte att på sikt tillhandahålla gatuladdning i enlighet med stadens mål	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fastighetsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda och framställa förslag till beslut om en stadsintern hyresmodell enligt en kostnadsbaserad princip. I förslag till beslut ska princip för överskottskrav fastställas	2023-01-01	2023-06-30
Fastighetsnämnden ska i samarbete med kulturnämnden ta fram en strategi för hur hyror för samlingslokaler, föreningslokaler, medborgarhus, hemgårdar och liknande ska kunna hållas på en så låg nivå som möjligt de kommande åren	2023-01-01	2023-12-31
Fastighetsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen utreda alternativ till nuvarande strategi avseende förvärv av bostadsrätter för förskolor och LSS boende	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter		
Delta i arbetet med att utveckla ett barnperspektiv vid upprustning och nybyggnation av parklekar	2023-01-01	2023-12-31
Utveckla jämförelse- och benchmarkingarbetet för att uppnå högre kostnadseffektivitet	2023-01-01	2023-12-31
Undersöka åtgärder för ökad trygghet	2023-01-01	2023-12-31
Utreda lämplig plats för 7- och 11-mannaspelplan vid Kristineberg.	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för **Fastighetsnämnden** godkänns.

Förskolenämnden

I Stockholm ska alla barn växa upp med lika förutsättningar till lärande och utveckling, oavsett i vilken stadsdel man föds. Stadens förskoleverksamhet ska präglas av barnkonventionen som bland annat säger att barnets bästa alltid ska komma först och att varje barn har rätt att utvecklas, leka och att uttrycka sin åsikt.

Förskolan utgör en viktig del i arbetet för att motverka utanförskap. Stockholms förskolor ska vara en plats där alla barn ges stimulans och möjlighet att växa i sin egen takt, och utifrån sina individuella förutsättningar. En trygg start i livet med tillitsfulla relationer till vuxna är en avgörande skyddsfaktor för resten av livet. Staden ska därför intensifiera arbetet för att skydda barn mot övergrepp och sexualbrott.

Stadens förskoleverksamhet ska utvecklas i nära samverkan med stadsdelsnämnderna, samt i dialog med fristående aktörer i frågor som är gemensamma för stadens förskolor och öppna förskolor. Förskolenämnden samordnar och leder det stadsövergripande arbetet för en bättre förskola med ökad likställighet och bättre arbetsvillkor för personalen. I förskolan läggs också en viktig grund för barns språkutveckling. Därför behöver förskolan arbeta medvetet med språket för att skapa goda förutsättningar till en lyckad skolgång och framtid.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- att samordna den stadsövergripande utvecklingen av förskoleverksamheten, i nära samverkan med stadsdelsnämnderna och i dialog med fristående förskolor
- att i samarbete med stadsdelsnämnderna samordna frågor som är gemensamma för öppen förskola och introduktionsförskolor
- godkännande och tillsyn av fristående förskolor och pedagogisk omsorg
- att i samverkan med utbildningsnämnden ansvara för omsorg på kvällar, nätter och helger för barn fram till vårterminen då de fyller tretton år, inklusive hantering av ansökningar
- tillståndsprovning för och insyn i fristående verksamhetsutövare av barnomsorg på obekvämt arbetstid
- verksamhetsförlagd utbildning i förskola
- att i samråd med kommunstyrelsen och i samverkan med utbildningsnämnden söka statsbidrag som gäller förskolans verksamhet
- framtagande av årlig stadsövergripande rapport för förskola.

Under 2023 skapas en ny förskolenämnd dit det samordnande och övergripande ansvaret för stadens förskolefrågor flyttas från utbildningsnämnden. Förvaltningen av verksamheten ska flyttas från och med halvårsskiftet 2023. Tills vidare fungerar verksamheterna inom tidigare förvaltningsstruktur, med skillnaden att underlag för dessa verksamheter lämnas till förskolenämnden som är ansvarig nämnd. Utbildningsnämnden ska vid övergången underlätta och hjälpa till med flytten av verksamheten till förskolenämnden. Vidare är det förskolenämnden som har tilldelats budget för hela verksamheten varvid justering sker via fakturering i samband med att verksamheten övergår till förskolenämnden. Även efter inrättandet av en ny förvaltningsstruktur finns anledning till en nära samverkan med utbildningsnämnden för en effektiv och ändamålsenlig administration.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

En trygg förskola med hög kvalitet och medbestämmande

I Stockholm ska alla barn kunna känna sig trygga och omhändertagna. Det ska gälla oavsett var i staden man bor. Förskolan ska vara en lugn och trygg plats där alla barn serveras goda och näringsriktiga måltider och kan känna förtroende för sina pedagoger. De som arbetar inom förskolan ska erbjudas goda arbetsvillkor och konkurrenskraftiga löner.

Verksamheter som riktar sig mot barn ska alltid ha barnens bästa i fokus. Därför är det viktigt att staden ställer höga krav samt arbetar långsiktigt med sin kompetensförsörjning. Språktester och årliga utdrag ur belastningsregistret för förskolepersonal ska vara ett obligatoriskt inslag för att säkerställa att de som arbetar med barn också är lämpliga att arbeta med barn utan att utsätta dem för fara eller skada.

Inget barn ska ärva sina föräldrars utanförskap. För en del barn innebär förskolan den första kontakten med det svenska samhället. Förskoleverksamheten är därför en viktig del i att börja förstå sociala relationer och jämlikhet i det svenska samhället, motverka utanförskap, våld i hemmet, våldsbejakande extremism samt hedersrelaterat våld och förtryck. De värden och normer man får med sig som barn kan vara avgörande för en god hälsa resten av livet. Det är därför särskilt viktigt att förskoleverksamheten kännetecknas av jämställdhet, barns rättigheter och goda förebilder. Svenska ska vara det huvudsakliga språket i förskolan och förskolepersonal ska ha goda verktyg att agera vid misstanke om att barn far illa. Nämnden ska, i samverkan med stadsdelsnämnderna verka för att öka andelen inskrivna barn i stadsdelar med låg inskrivningsgrad.

- Avkräva årliga utdrag ur belastningsregistret av personer som arbetar inom förskolan för att primärt motverka sexualbrott mot barn.
- Utforma en gemensam handlingsplan för att motverka sexualbrott mot barn i stadens förskolor.
- Verka för att stadens förskolor tillagar mat i egen regi.
- Säkerställa att alla barn erhåller en varierad och näringsrik kost med kött, fågel eller fisk som alternativ.

En verksamhet som är pedagogisk och tillgänglig för alla

Alla barn ska ges individuellt stöd för att utveckla sitt språk i sin egen takt och utifrån egen förmåga. Eftersom språkkunskap spelar en avgörande roll i att ta del av samhället och demokratiska processer ska förskolan redan från tidig ålder arbeta medvetet med språket. För många barn är TAKK-tecken ett viktigt verktyg i språkutvecklingen och stadens förskolepersonal bör erbjudas utbildningar i TAKK. Framgångsrika arbetsätt och metoder som utvecklas inom förskolans språkutveckling kan med fördel implementeras i fler av stadens verksamheter. Dagbarnvårdare, eller ”dagamma” utgör i många fall ett bra alternativ för de barn som är i behov av en mer hemmanära miljö. Därför ska förskolenämnden verka för att göra yrket som dagbarnvårdare mer attraktivt.

Nämnden ska också verka för att stärka förskolornas kunskap och förståelse för barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och särskilda behov, och för utökad samverkan med Barnavårdcentralen och socialtjänst. Nämnden ska även fortsätta att utveckla den redan påbörjade dialogen med Region Stockholm angående BUS-samverkan för samordnade insatser till barn i behov av särskilt stöd.

I samverkan med stadsdelsnämnderna ska förskolenämnden säkerställa att efterfrågan på öppna förskolor möts upp. Stadens öppna förskolor spelar en viktig del i det uppsökande arbetet för att öka inskrivningsgraden i förskolor samt att informera föräldrar om olika stödinsatser som staden erbjuder. Staden ska fortsätta att erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid för föräldrar med behov.

Barn har rätt att leka, utforska sin fantasi och ge uttryck för sin kreativitet. Förskolenämnden ska säkerställa att stadens förskolemiljöer möter upp detta genom att bland annat tillhandahålla ändamålsenliga lokaler och material. Nämnden ska säkerställa att förskolornas inomhus- och utomhuslektytor är stimulerande och tillräckligt stora i relation till barnantalet, samt göra en översyn av buller, ventilation och inomhusmiljö.

- Säkerställa att svenska språket är det huvudsakliga samtalspråket i förskolan samt införa krav på goda svenskkunskaper för personal inom stadens förskolor
- Utredda hur attraktiviteten för dagbarnvårdaryrket kan öka
- Säkerställa att alla förskolor har tillräckligt stora och säkra lektytor inomhus och utomhus
- Stärka förståelsen, kunskapen och bemötandet för barn med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och särskilda behov
- Erbjud barnomsorg för föräldrar med obekväma arbetstider

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolenämnden ska samordna de stadsövergripande frågor och konsekvenser som följer av de nya lagar inom förskoleområdet som träder i kraft under 2023 för att säkerställa likställighet i staden	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra elevhälsans organisation för förskola, grundskola och gymnasieskola, samt utreda möjligheten att införa nyckeltal för elevhälsan	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med SISAB, förskolenämnden och stadsdelsnämnderna införa lekvärdesriktlinjer för förskolegårdar och skolgårdar. Riktlinjerna ska säkra tillräckliga ytstorlekar	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur samverkan mellan socialtjänsten och förskolor kring barn som riskerar att fara illa kan stärkas	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden, förskolenämnden och stadsdelsnämnderna revidera strategin för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB ta fram en strategi för gröna skol- och förskolegårdar som ska syfta till att byta ut traditionella material, och hårdgjorda ytor mot mer gröna ytor och naturmaterial, samt prioritera plantering av fler träd och buskar på gårdar med höga temperaturer (2.2)	2023-01-01	2023-08-31
Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, utbildningsnämnden och äldreomsorgsnämnden erbjuda språkkurser i svenska till medarbetare inom stadens förskolor, vård och omsorg	2023-01-01	2023-12-31
Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
med kommunstyrelsen ta fram en samlad strategi för kompetensförsörjningen inom förskolan i Stockholms stad		
Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, och i samråd med kommunstyrelsen, utreda möjligheten att inrätta vikariepooler med fast anställd personal för att främja kontinuitet i förskolan	2023-01-01	2023-12-31
Förskolenämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen, planera för att stadens förskolor beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för samtliga förskolebarn och personal under flera dygn	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt förhöjda ambitionsnivån i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Södermalms stadsdelsnämnd ska i samarbete med förskolenämnden fortsätta arbetet med att utveckla förskola på samiska och meänkieli	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Säkerställ att förskolorna avkräver årliga utdrag ur belastningsregistret för personal för att primärt motverka sexualbrott mot barn	2023-01-01	2023-12-31
Utforma en gemensam handlingsplan för att motverka sexualbrott mot barn i stadens förskolor	2023-01-01	2023-12-31
Verka för att förskolor ska kunna tillaga mat i egen regi	2023-01-01	2023-12-31
Säkerställ att alla förskolor serverar en varierad och näringsrik kost med kött, fisk eller fågel som alternativ	2023-01-01	2023-12-31
Säkerställ att svenska är det huvudsakliga samtalsspråket i förskolan, med undantag för de nationella minoritetsspråken	2023-01-01	2023-12-31
Inför krav på goda svenskkunskaper för personal inom stadens förskolor	2023-01-01	2023-12-31
Utred hur attraktiviteten för dagbarnvårdaryrket kan öka	2023-01-01	2023-12-31
Säkerställ att alla förskolor har tillräckligt stora och säkra inomhus- och utomhuslektytor	2023-01-01	2023-12-31
Verka för stärkt förståelse, kunskap och bemötande av barn med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och särskilda behov	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för Förskolenämnden godkänns.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden ska arbeta för att uppfylla invånarnas behov och möjlighet till fysisk aktivitet, oavsett kön, ålder och förmåga. Stockholmarnas möjlighet att utöva lagsporter och fysisk träning är beroende av tillgången till idrottsplatser, inomhushallar, utomhusgym, motionsspår, skidspår och badplatser. För att alla barn ska kunna ta del av idrotten behövs skolgårdar i tillräcklig storlek. Trots att fysisk aktivitet är viktig för folkhälsan råder det i dag ett stort underskott av idrottsplatser. Idrottsnämnden ska i nära samverkan med Stockholms idrottsrörelse, samt genom goda dialoger med föreningarna, verka för att öka den fysiska aktiviteten och folkhälsan över hela staden.

Att lära sig simma kan vara livsviktigt, särskilt i en stad som omges av vattnet. Satsningar på simkunnighet ska därför vara en högt prioriterad uppgift för idrottsnämnden, och i samverkan med utbildningsnämnden ska idrottsnämnden verka för att öka simkunnigheten hos barn och unga.

För att så många som möjligt ska kunna utöva fritidsaktiviteter ska utbudet vara varierat och lättillgängligt. Breddidrotten ska värnas och erbjudas genom en mångfald av aktörer, samtidigt som elitidrotten ska ges goda förutsättningar för att kunna utvecklas.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- främja stockholmarnas folkhälsa genom att skapa förutsättningar för idrott, föreningsliv och friluftsliv
- ansvara för bidragsgivning och stöd till idrottsföreningar och andra sammanlutningar
- vara stadens kontaktyta gentemot friluftslivet, båtklubbar och fritidsfiske
- vara den primära samtalspartnern med alla idrottsföreningar och regionala idrottsförbund, i såväl bredd- som elitidrottsfrågor
- ansvara för ärenden som rör taxor och subventioner för upplåtelse av anläggningar för idrottsverksamhet
- anordna fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsnedsättning
- ansvara för fiskevård inom stadens vatten samt för båtplatser och friluftsverksamhet
- ansvara för att prioritera och planera för stadens nytillskott av idrottsanläggningar
- ansvara för uthyrning av skolidrottshallar och skollokaler genom bokningssystemet

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

Trygga och tillgängliga idrottsytor

Oavsett förutsättningar så ska alla stockholmare ha rätt till en meningsfull fritid. Stadsdelsnämnderna ska ges i uppdrag att beakta barn och unga med funktionsvariationer vid upprustning av idrottsplatser. Idrottsnämnden ska också uppdras att i större utsträckning tillgänglighetsanpassa stadens badplatser.

För att kunna tillgodose alla invånares möjlighet att utöva fysisk aktivitet ska nämnden säkerställa att idrottsplatser prioriteras i samband med stadsutvecklingsprojekt, samt att skol- och fritidsgårdar uppfyller Boverkets riktlinjer om kvadratmeteryta per elev. Det är även viktigt att idrottsplatser utformas på ett sätt som främjar tryggheten, bland annat genom en väl planerad belysning som stärker tryggheten vid och till idrottsplatsen under kvällarna.

Nämnden ska arbeta för trygga och jämställda idrottsytor som är tillgängliga för invånare över hela staden. Arbetet mot otrygghet på stadens simhallar ska intensifieras och en handlingsplan mot sexuella övergrepp ska tas fram.

- Säkerställa att idrottsplatser prioriteras i samband med stadsutvecklingsprojekt.
- Beakta tillgängligheten för barn- och unga med funktionsvariationer vid upprustning av idrottsplatser.
- Principiellt ta ställning emot könsselektade simbassänger.
- Utarbeta en handlingsplan mot sexualbrott på stadens simhallar med åtgärder som ID-kontroller.
- Avkräva årliga utdrag ur belastningsregistret av personer som arbetar med barn inom stadens verksamheter för att motverka sexualbrott mot barn samt kriminell rekrytering.
- Tillse att misstänkt fusk med föreningsbidrag polisanmäls.
- Tillsammans med berörda nämnder säkerställa att fritidsgårdar och skolgårdar uppfyller Boverkets riktlinjer om kvadratmeteryta per elev.
- Utredda hur kostnaden för nybyggnation av badbassänger kan minska genom att bygga standardiserat enligt den danska modellen.
- Utveckla fler motions- och cykelspår.

Idrotts- och föreningsliv

Idrottslivet främjar rörelse, gemenskap samt den fysiska och psykiska folkhälsan. Det är också en viktig del i arbetet mot utanförskap, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i hemmet. Nämnden ska arbeta för att underlätta för föreningar och aktörer att bedriva idrottsverksamhet i hela staden. Genom utökade föreningsbidrag ska nämnden aktivt stimulera idrottslivet och folkhälsan.

- Möjliggöra för föreningslivet att enklare nyttja skolidrottshallar.
- Tillgängliggöra idrottsplatser med möjlighet för privata aktörer att hyra in sig under tider med lågt utnyttjande som vardagar under förmiddags-och, lunchtid.
- Premiera stöd till basverksamhet framför tidsbegränsade stöd för utvecklingsverksamhet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fastighetsnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden inventera idrottsfunktioner belägna utanför detaljplanelagd idrottsmark och undersöka om det är möjligt och lämpligt att bekräfta nuvarande användning	2023-01-01	2023-12-31
Idrottsnämnden i samarbete med exploateringsnämnden och fastighetsnämnden inventera möjliga ytor i innerstaden som kan användas för både spontanidrott och föreningsverksamhet	2023-01-01	2023-12-31
Idrottsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden utreda hur Högdalstopparna kan utvecklas till ett attraktivt och öppet friluft- och rekreationsområde	2023-01-01	2023-12-31
Idrottsnämnden ska i samarbete med fastighetsnämnden uppdatera ”Behov av och planerade idrottsanläggningar” där även status och renoveringsbehov av stadens simhallar och utomhusbad ska framgå	2023-01-01	2023-06-30
Idrottsnämnden ska i samråd med fastighetsnämnden, Järva stadsdelsnämnd, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och SISAB inventera platser för ett möjligt kampsportcenter i befintliga lokaler i Järva	2023-01-01	2023-12-31
Idrottsnämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden ta fram förslag på förbättrad samordning för den strategiska planeringen av idrottsytor	2023-01-01	2023-12-31
Idrottsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden, Stockholms Hamn AB och Kulturhuset Stadsteatern AB ska medverka till planering och genomförande av aktiviteter inom ramen för Stadshusets hundraårsjubileum 2023	2023-01-01	2023-09-01
Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra och förenkla för föreningslivet i Stockholm med målet att Stockholm ska ha Sveriges bästa föreningsklimat	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska tillsammans med idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad	2023-01-01	2023-08-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med SISAB, idrottsnämnden och kulturnämnden ta fram en plan för öppnande av lokaler för kultur- och föreningsliv i minst en skola där lokaler tidigare inte funnits tillgängliga i varje stadsdelsnämndsområde genom att tillsammans identifiera de mest strategiskt lämpliga skolorna för detta	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna, trafiknämnden och Stockholms Hamnar AB utreda för- och nackdelar med att avskaffa det generella badförbudet och i stället införa badförbud på lämpliga platser	2023-01-01	2023-06-30
Övriga aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Säkerställ att idrottsplatser prioriteras i samband med stadsutvecklingsprojekt	2023-01-01	2023-12-31
Beakta tillgängligheten för barn- och unga med funktionsvariationer vid upprustning av idrottsplatser	2023-01-01	2023-12-31
Ta principiell ställning emot könsselektade simbassänger	2023-01-01	2023-12-31
Utarbeta en handlingsplan mot sexualbrott på stadens simhallar med åtgärder som ID-kontroller	2023-01-01	2023-12-31
Avkräv årliga utdrag ur belastningsregistret för personer som arbetar med barn inom stadens verksamheter för att motverka sexualbrott mot barn samt kriminell rekrytering	2023-01-01	2023-12-31
Säkerställ tillsammans med berörda nämnder att fritidsgårdar och skolgårdar uppfyller Boverkets riktlinjer om kvadratmeteryta per elev	2023-01-01	2023-12-31
Utred hur kostnaden för nybyggnation av badbassänger kan minska genom att bygga standardiserat enligt den danska modellen	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för **Idrottsnämnden** godkänns.

Kulturnämnden: kulturförvaltningen

Kulturen i Stockholms stad vilar på den svenska nationens särprägel, där det svenska språket tillsammans med vårt kollektiva minne kring traditioner, seder och värderingar gör vår stad unik. Samtidigt är den lokala stockholmskulturen evigt föränderlig. Nya intryck från omvärlden påverkar oss på såväl gott som ont. Kulturen skapas organiskt av människorna i ett samhälle och varken kan eller bör styras av politiker eller kulturexperter. Trots detta bevittnar vi gång på gång hur det skattefinansierade kulturutövandet samt den offentliga konsten styrs i strid med folkviljan. Avsaknaden av medborgarinflytande vid urval av konst till det offentliga rummet som statyer och andra installationer på gator och torg är slående. Stockholmarnas röst blir ständigt förbisedd i frågan om vilken konst som ska prägla våra gemensamma miljöer. Ett starkt folkinflytande över den offentligt finansierade konsten är avgörande för att demokratisera den.

Även den kommunala bidragsutdelningen till kulturföreningar har förlorat sin förankring. Den politiska klåfingrigheten skapar en fin- och en fulkultur. Medan finkulturen uppfyller politikernas mål och bekostas av skattepengar, är fulkulturen fri och självfinansierad av var och en efter eget tycke. Kulturbidragen främsta syfte ska vara att hjälpa särskilda grupper som själva har begränsade ekonomiska medel för att ta del av den till självkostnadspris. De skattefinansierade kulturbidragen ska därför riktas mot insatser som når barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt seniorer. Övriga vuxna ska i högre grad självfinansiera sina kulturupplevelser.

Det är dags att rensa upp i det kulturpolitiska träsket, där föreningar med låga besöksantal, men etablerade bidragssökningsrutiner, år efter år erhåller miljonbelopp av skattemedel. Stockholmarna ska ges större valfrihet över vilka kulturformer de vill konsumera och betala för.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- ansvar för huvuddelen av stadens kulturverksamhet, vilket inbegriper Stadsmuseet, Medeltidsmuseet samt Stockholmsforskningen, Stockholms stadsbibliotek, Liljevalchs konsthall, Stockholm konst, Kulturskolan Stockholm samt vissa evenemang
- skapa goda förutsättningar för både stadens institutioner och det fria kulturlivet så att kulturupplevelser av hög kvalitet och bredd erbjuds
- följa och främja utvecklingen av kulturlivet i staden och inom sitt verksamhetsområde sköta stadens bidragsgivning till kulturell verksamhet samt stödet till de allmänna samlingslokalerna och hemgårdarna
- bevara, levandegöra och pedagogiskt förmedla stadens kulturhistoriska värden till dagens och framtidens stockholmare och besökare
- utgöra stadens kompetens i arkeologiska och bygghistoriska frågor
- i nära samverkan med stadsdelsnämnder och idrottsnämnden ansvara för samordning av stadens arbete inom verksamhetsområdet barn, kultur och fritid inklusive stadens sommarkolloverksamhet

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden/bolagsstyrelsen, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning som följer nedan.

En varsamt växande huvudstad

Kultur som gör nytta

Stadens offentliga kultur ska vara lättillgänglig för alla stockholmare, oavsett funktionsförmåga. Stadens museum, kulturevenemang och bibliotek ska vara trygga platser som i så stor utsträckning som möjligt är tillgänglighetsanpassade. Nämnden ska verka för att främja kulturverksamhet bland unga, äldre och personer med funktionsvariation.

Kultur skapas av människorna som tar del av och utövar den. Kultur varken kan eller ska styras av politiker och kulturexpert. Kultur som bedrivs i strid med medborgarnas vilja ska inte finansieras med deras skattemedel. Nämnden ska i stället arbeta för att öka medborgarinflytandet vid urval av konst till det offentliga rummet. Ett starkt folkinflytande och en god medborgarförankring är avgörande för att demokratisera den offentliga konsten.

Kulturskolan ska fortsatt samverka med utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna och fristående aktörer för att barn genom kulanpremien ska komma i kontakt med stadens kulturverksamheter.

Att vara ute i frisk luft och nära djur upplevs av många som gynnsamt för den psykiska hälsan. För att möjliggöra för fler stockholmare att komma nära djur och natur ska anslagen till 4H-gårdar i staden utökas. 4H-gårdarna arbetar bland annat med att sprida kunskap om utrotningshotade svenska lantraser, god självhushållning, naturens kretslopp och att uppmuntra barn och unga att utvecklas till välmående, ansvarstagande och engagerade människor med respekt för sin omvärld.

Tillsammans med stadsdelsnämnderna ska kulturnämnden verka för att fler barn och unga ska kunna delta i efterfrågad sommarkolloverksamhet. Barn och unga med funktionsvariationer ska ges möjlighet att delta i ordinarie sommarkolloverksamhet.

Stockholmarnas skattemedel ska inte bidra till radikaliserings och samhällspolarisering. Demokrati och jämställdhet inom verksamheten ska vara ett krav för att föreningar och förbund ska tilldelas ekonomiskt stöd. De ekonomiska bidragen till studieförbunden behöver ses över och tydligare kopplas till insatser som stärker elevernas anställningsbarhet.

Kulturnämnden ska göra en genomsyn av identitetspolitiska principer som präglar bidragsutdelningen. Krav på normkritik och könskvoter ska inte förekomma.

- Främja unga, äldre samt personer med funktionsvariation vid utdelning av kulturbidrag.
- Öka medborgarinflytandet över den offentliga konsten.
- Se över och begränsa bidragen till studieförbunden och säkerställa att bidrag inte delas ut till förbund med odemokratiska värden.
- Öka kulturbidragen till hembygds- och 4h-gårdarna, samt pensionärs- och idrottsföreningar.
- Locka fler festivaler, utomhuskonserter och andra internationella kulturevent till Stockholm.
- Verka för att stärka Stockholms attraktionskraft som turistdestination.
- Koppla folkhögskolornas och studieförbundens utbildningar till arbetsmarknadens behov.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kulturnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med fastighetsnämnden utforma en strategi för användande och utveckling av parkleksverksamheten och användning av parkleksbyggnader	2023-01-01	2023-06-30
Kulturnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och servicenämnden utreda möjligheter för att öka antalet kolloplatser	2023-01-01	2023-06-30
Fastighetsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och kulturnämnden utreda och presentera förslag till beslut om ateljéhyror enligt en kostnadsbaserad princip	2023-01-01	2023-12-31
Fastighetsnämnden ska i samråd med kulturnämnden utreda hur fastighetsnämndens samlade ateljébestånd kan underhållas, utvecklas, samordnas och effektiviseras till en för staden långsiktigt kostnadseffektiv förvaltning	2023-01-01	2023-12-31
Idrottsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden, Stockholms Hamn AB och Kulturhuset Stadsteatern AB ska medverka till planering och genomförande av aktiviteter inom ramen för Stadshusets hundraårsjubileum 2023	2023-01-01	2023-09-01
Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra och förenkla för föreningslivet i Stockholm med målet att Stockholm ska ha Sveriges bästa föreningsklimat	2023-01-01	2023-12-31
Stadsbyggnadsnämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden, kulturnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda möjligheterna att identifiera zoner i områden utan bostäder där högre ljudnivåer kan tillåtas för ett levande nattliv	2023-01-01	2023-06-30
Utbildningsnämnden ska i samarbete med SISAB, idrottsnämnden och kulturnämnden ta fram en plan för öppnande av lokaler för kultur- och föreningsliv i minst en skola där lokaler tidigare inte funnits tillgängliga i varje stadsdelsnämndsområde genom att tillsammans identifiera de mest strategiskt lämpliga skolorna för detta	2023-01-01	2023-12-31
Fastighetsnämnden ska i samarbete med kulturnämnden ta fram en strategi för hur hyror för samlingslokaler, föreningslokaler, medborgarhus, hemgårdar och liknande ska kunna hållas på en så låg nivå som möjligt de kommande åren	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med kulturnämnden och stadsdelsnämnderna upphandla och införa ett gemensamt digitalt system för handläggning av stadsdelsnämndernas föreningsbidrag	2023-01-01	2023-12-31

Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Servicenämnden ska från och med den 1 januari 2023 och i samarbete med kommunstyrelsen, kulturnämnden och trafiknämnden överta etablerad drift av omsättningslager för visst medicinskt skydds- och förbrukningsmateriel från kommunstyrelsen	2023-01-01	2023-06-30
Övriga aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Främja unga, äldre samt personer med funktionsvariation vid utdelning av kulturbidrag	2023-01-01	2023-12-31
Öka medborgarinflytandet över den offentliga konsten	2023-01-01	2023-12-31
Se över och begränsa bidragen till studieförbunden och säkerställ att bidrag inte delas ut till odemokratiska, ojämslida förbund, eller förbund som bidrar till radikaliserings eller samhällspolarisering	2023-01-01	2023-12-31
Öka kulturbidragen till hembygds- och 4h-gårdarna, samt pensionärs- och idrottsföreningar	2023-01-01	2023-12-31
Verka för att locka fler festivaler, utomhuskonserter och andra internationella kulturevent till Stockholm	2023-01-01	2023-12-31
Verka för att stärka Stockholms attraktionskraft som turistdestination	2023-01-01	2023-12-31
Koppla folkhögskolornas och studieförbundens utbildningar till arbetsmarknadens behov	2023-01-01	2023-12-31

Kulturnämnden: stadsarkivet

Kulturnämnden: stadsarkivet fyller en viktig funktion då det ger stockholmarna insikt i hur de offentliga beslutsprocesserna i olika ärenden har skötts. Stadsarkivet är en stor kunskapsbank för universitet och högskolor samt även för privata forskare som skriver om Stockholms historia, skönlitterära verk eller som släktforskar. Arkivet har således ett stort värde historiskt och kulturellt.

Stockholms stadsarkiv spelar en betydande roll i att upplysa om stockholmarnas liv genom historien. För att göra stadens historia mer tillgänglig ska stadsarkivet fortsätta med digitaliseringen av arkiverat material.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- arkivmyndighet och ansvarar för Stockholms Stadsarkiv
- systemägarskap för stadens gemensamma e-arkiv samt ärendehanteringssystemen eDok och Diabas

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

Nämnden ska tillse att stadsarkivet vårdas och bevaras för framtida generationer. Ömtåligt tryckt material ska hanteras varsamt och under uppsikt av personal.

För att göra stadens historia mer tillgänglig ska stadsarkivet fortsätta med digitaliseringen av arkiverat material. Originalhandlingarna ska tas omhand med största försiktighet för att bevaras till eftervärlden.

Nämnden bör tillse att Stadsarkivet med sitt stora historiska värde även fortsättningsvis är en kunskapsbank för alla. Nämnden ansvarar centralt för stadens arkivfunktioner och ska bidra till andra nämnders verksamhet genom tillsyn, expertkunskap och rådgivning. I arbetet ska nämnden stödja stadens verksamheter i att hantera sin information på ett sätt som underlättar tillgången och upprätthåller offentlighetsprincipen och andra lagkrav inom informationsområdet, exempelvis kravet om digital anslagstavla.

Nämnden ska verka för att fler verksamheter levererar sina arkiv, både på papper och digitalt till e-arkivet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för **Kulturnämnden** godkänns.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämnden ska erbjuda stockholmarna rofylld och vackra begravningsplatser. Begravningsplatserna och ceremonilokalerna ska hålla en hög standard genom att vara väl omhändertagna och rena. Möjlighet ska finnas för olika begravningsstraditioner för de som önskar.

Begravningsplatserna är en viktig del av kulturarvet som ska tillgängliggöras för stockholmare och besökare. Samtidigt fyller de en viktig funktion park- och naturmiljöer. Vistelse vid begravningsplatserna ska präglas av respekt och vördnad.

En känsla av trygghet och säkerhet ska prägla de fysiska miljöerna. Trygghetsinvesteringar som stärkt belysning trimning av träd- och buskar intill huvudleder är avgörande för att skapa en trivsamt miljö

Nämndens uppgifter

Kyrkogårdsnämnden ansvarar för förvaltning av begravningsplatser. Verksamheten är finansierad via begravningsavgiften.

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- stadens egna begravningsplatser
- åt staden upplåtna begravningsplatser
- frågor som rör begravningsverksamheten enligt begravningslagen

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

Kyrkogårdsnämnden ska möjliggöra för olika begravningsceremonier. Nämnden ska verka för att skapa trygga och säkra begravningsplatser för anhöriga och besökande. Nämnden ska utreda, och vid behov införa, nya gravplatser i staden.

Nämnden ska säkerställa en kostnadseffektiv verksamhet och en låg begravningsavgift på såväl kort som lång sikt. Nämnden ska också stärka sin investeringsstyrning, förbättra budgetföljsamhet, prognossäkerhet samt styrning av investeringsprojekt.

Nämnden ansvarar för att erbjuda rofyllda och vackra begravningsplatser, liksom att förvalta kulturarv och förvalta och utveckla park- och naturmiljövärden vid stadens begravningsplatser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning (2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för **Kyrkogårdsnämnden** godkänns.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden utgör en kommunal myndighet med ansvar för den lokala tillsynen av lagar som rör miljö och hälsa. Nämndens myndighetsutövning och tillsynsarbete ska prioriteras och utvecklas i syfte säkerställa stockholmarnas hälsa och säkerhet samt påföra lika och rättvisa regler för företag inom Stockholms stad.

Nämnden spelar en viktig roll för att minska utsläppen och stärka folkhälsan i Stockholm. Ett aktivt arbete mot antibiotikaresistens, UV-exponering, buller samt luftföroreningar är avgörande för att öka stockholmarnas livskvalitet.

Nämnden ska bidra till att minska överexploatering av viktiga natur- och rekreationsytor och verka för att bevara stadsgrönska och skogspartier. Naturreservaten och framför allt Kungliga Djurgårdens nationalstadspark ska lämnas orörd. De gemensamma grönområdena är en av de viktigaste tillgångarna för den växande staden.

Stockholm ska bli en klimatpositiv stad genom ekonomiskt rationella beslut. Valfärden och valfriheten ska kombineras med ett stärkt klimat- och miljöansvar. Men samtidigt ska hänsyn tas till den avtagande marginalnyttan och stadens begränsade ansvarsområde.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- stadens övergripande miljö- och hälsoskyddsarbete
- tillsyn enligt miljöbalken, livsmedels-, foder-, strålskydds-, smittskydds- och tobakslagstiftningen samt lagen om sprängämnesprekursorer
- prövning av tillstånd för vissa av de verksamheter som omfattas av nämnda lagstiftningar
- miljö- och luftövervakning samt bullerbekämpning
- planering och samordning av stadens åtgärder inom miljöskydds- och naturvårdsområdet
- stöd till stadens nämnder och bolagsstyrelser i deras miljö- och klimatarbete
- information om miljö-, energi- och hälsofrågor till stadens invånare och företag
- kommunkoncernens gemensamma fordonshantering och ansvar för inköpskategorin Fordon

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

Miljö och hälsa

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bedriva tillsyn och miljöövervakning i enlighet med lagstiftning. Stockholm ska ha en hälsosam befolkning vilket kräver ett aktivt arbete mot buller och överexponering av UV-ljus. Därtill ska Stockholm ha en god luftkvalitet, vilket präglas av såväl nationella som internationella luftföroreningar. Den biologiska mångfalden samt de stora naturvärdena ska värnas genom en mer varsam exploatering vid nybyggnation. Naturreservat och inte minst Kungliga Djurgården, Nationalstadsparken, ska inte bebyggas eller ytterligare tas i anspråk. Arbetet med bulleråtgärder vid trafikleder i anslutning till naturreservat ska utökas. Bullernivåerna är en annan viktig komponent av ohälsan i Stockholm. Arbetet måste intensifieras med fler och utvecklade bullerskydd. Innovativa lösningar ska löpande utvärderas och pilottestas. Trafiknämnden ska även se över en samfinansieringsmodell för bullerskydd tillsammans med fastighetsägare.

Slutligen ska arbetet mot överpopulationen av gäss intensifieras.

- Värna den biologiska mångfalden vid exploatering
- Undanta naturreservaten och nationalstadsparken från ytterligare exploatering genom utvidgning av nya verksamheter.
- Intensifiera insatserna mot buller vid trafikleder i anknytning till naturreservat.
- Fördjupa arbetet mot buller genom innovativa lösningar och samfinansiering av bullerdämpande åtgärder.
- Aktivt motverka överpopulationen av gäss.

Arbetsmålet med det hälsofrämjande arbetet ska vara att tillsäkra medborgarna bästa möjliga hälsa till lägsta möjliga kostnad. I detta arbete bör olika hälsosfaktorer som ligger inom kommunens ansvarsområde beaktas. Utöver luftkvalitetens effekt på hälsan har stockholmarna omfattande problem med överexponering av UV-strålning mot hud, vilket i sin tur leder till hudcancer. En kommunal åtgärdsplan ska tas fram i samråd med Trafiknämnden för att öka medvetenheten med åtgärder mot solexponering. Utvecklade tekniker för vattenrening i samarbete med sjukhusen är avgörande för att minska föroreningar av antibiotika och på sikt motverka det ökade hotet med antibiotikaresistens bland befolkningen.

- Utveckla arbetet med stadsgrönnska för ökad skuggning och minskad UV-exponering.
- Ta fram en handlingsplan mot överexponering av UV-ljus.
- Tillsammans med Region Stockholm utveckla kommunikationen om antibiotika.

Klimat och miljö

Stockholm ska verka för att bli en klimatpositiv stad till år 2030. Arbetet ska utgå från evidens och kostnadseffektiva metoder som leder till såväl ekonomiska som ekologiska besparingar i den offentliga verksamheten. Klimatarbetet ska gå i harmoni med målen om god ekonomisk hushållning. Kommunstyrelsen ska verka för att utöka solcellsanläggningarna där så är lämpligt. Därtill ska en utredning tillsättas för att möjliggöra för Stockholm att delta i den framtida utbyggnaden av småskaliga kärnkraftverk (SMR). Stockholm ska inte verka för att bygga vindkraft till havs eftersom detta innebär stora ingrepp i de höga natur- och rekreationsvärdena kopplat till Mälaren och skärgården. Slutligen ska nämnden delta i det förvaltningsövergripande arbetet i syfte att bidra med kommunal kompetens för energieffektivisering vid nybyggnation av offentliga byggnader i Kiev, Ukraina.

- Utforma ekonomiskt rationella klimat- och miljöinsatser för att bli klimatpositiva 2030.
- Verka för att utveckla nybyggnationen av solceller.
- Bli en pilotkommun för småskalig modulär kärnkraft.
- Undvika utbyggnad av vindkraftverk till havs i skärgården.
- Bidra till internationellt klimatarbete genom att sprida vidare den kommunala kunskapen inom energieffektivisering i offentliga byggnader.

Kommunstyrelsen ska säkerställa att förvaltningarna använder sig av effektiva klimatåtgärder. Stadens klimatåtgärder ska i högre grad dra nytta av extern finansiering genom medel från statliga myndigheter och EU-fonderna. En ny tjänst som stadsekolog ska utveckla finanseringsarbetet och säkerställa att natur- och miljöperspektivet beaktas vid stadsbyggnation och exploatering av markområden. Arbetet med klimatanpassning mot skyfall och extremvärme ska integreras i stadbyggnadsarbetet. Särskilt värdefulla naturmiljöer ska vara fredade från exploatering. Förtätning av grönyta genom nybyggnation ska ske varsamt. Agenda 2030-rådets verksamhet ska integreras i kommunstyrelsens och miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete och därmed läggas ned.

- Öka den externa finansieringen av statliga och EU-fonder för klimat- och miljöinsatser.
- Fortsätta arbetet med klimatanpassning genom att ta höjd för extremväder och skyfallsrisker.
- Bevara särskilt värdefulla naturmiljöer och vara varsam vid ny exploatering.
- Integrera Agenda 2030 rådet i kommunstyrelsen

Stockholm ska vara en innovativ stad med nya lösningar inom miljöteknik. Kommunstyrelsen ska erbjuda en väg in för de företag som önskar utveckla innovationer riktade mot verksamheter och konsumenter. Arbetet med att tillgängliggöra öppna data och öppna källkoder ska möjliggöra för företag att utveckla nya lösningar. Kommunstyrelsen ska verka för att kommunala verksamheter öppnas upp som testbäddar för ny teknik som bidrar till de sociala och ekologiska målen. Kommunstyrelsen ska intensifiera arbetet med utsläppsneutrala fordon i fastighets- och anläggningsupphandlingar. En utredning ska särskilt se över förutsättningarna för att elektrifiera tunga fordon. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska leda utvecklingsarbetet i syfte att ta fram en vätgasstrategi för staden. Vätgastekniken ska uppmuntras och möjliggöras genom tillgång till bland annat vätgasstationer.

- En väg in för miljö- och klimatinnovationer samt erbjudande om testbädd för prövning av nya lösningar på verksamheters och konsumenters problem.
- Utred elektrifieringskrav för tunga fordon i fastighets- och anläggningsupphandlingar.
- Ta fram en vätgasstrategi.

Stockholms tekniska anläggningsbehov av vatten och värme ska tillgodoses utan för långtgående ingrepp i naturvärdena. Projektet kraftvärmeverket vid Lövsta ska utvärderas ytterligare i syfte att kompensera upp för natur och rekreationsvärden som tar skada. Projektet ny vattenreservoar vid Uggleviken innebar ett omfattande ingrepp i en av Sveriges mest värdefulla kulturhistoriska miljöer. För detta behöver en kompletterande utredning beakta alternativa förläggningar, samt en anpassad arkitektonisk utformning.

- Fördjupa utredningen av projektet Lövsta kraftvärmeverk ur miljö, klimat och kulturhistorisk synpunkt.
- Fördjupa utredningen av projektet ny vattenreservoar vid uggleviken ur miljö, klimat och kulturhistorisk synpunkt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Stadshus AB ta fram en handlingsplan för att öka energilagringen och/eller värmelagring i stadens egna fastigheter samt i privata aktörers fastigheter	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB utreda viktningfaktorer i syfte att säkerställa att byggnader har ett energieffektivt klimatskal, teknikneutralitet för uppvärmningssystem och minskade utsläpp	2023-01-01	2023-06-30
Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda mått- och mätmetoder för konsumtionsutsläpp samt möjliga åtgärder för att halvera dessa till år 2030	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Stadshus AB, Stockholm Vatten och Avfall och Stockholm Exergi utreda hur en storskalig samförbränning av slam och biobränsle kan komma igång och användas utan att det skadar den biologiska mångfalden	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska, i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, och i samråd med berörda nämnder och bolag, ta fram en plan för energieffektivisering av fastigheter och verksamheter för att nå stadens mål att minska energianvändningen med 10 procent, med fokus på att minska effektopparna	2023-01-01	2023-12-31
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska inrätta ett centrum för cirkularitet som	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
utvecklar och samordnar det cirkulära arbetet i samråd med berörda nämnder och bolagsstyrelser samt med näringslivet		
Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation	2023-01-01	2023-12-31
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföroreningar och trygghetsaspekten.	2023-01-01	2023-12-31
Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden inrätta ett naturreservat i Kyrkhamn/Riddersvik	2023-01-01	2023-12-31
Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd och Farsta stadsdelsnämnd utreda förutsättningarna, med syfte att inrätta naturreservat, i Ålstenskogen/Storskogen och Majroskogen	2023-01-01	2023-12-31
Exploateringsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och Stockholms Hamn AB ta fram en stadsövergripande masshanteringsstrategi	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden se över och tydliggöra stödfunktioner och kompetensresursers placering i syfte att möjliggöra en snabb elektrifieringstakt (2.3)	2023-01-01	2023-06-30
Idrottsnämnden ska tillsammans med fastighetsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden göra en översyn av de olika granulat och konstgräs som finns tillgängliga och sammanställa vad de olika typerna har för idrottsmässiga och miljö- och klimatmässiga konsekvenser (2.4)	2023-01-01	2023-06-30
Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda en styrnings- och finansieringsmodell för att öka takten i framtagandet och genomförandet av stadens lokala åtgärdsprogram för vatten (2.4)	2023-01-01	2023-06-30
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samråd med utbildningsnämnden och SISAB ta fram en vägledning för att förbättra förskolors och skolors inomhusmiljöer som syftar till att säkerställa en likställighet för alla barn i hela staden, oavsett verksamheternas driftform (2.4)	2023-01-01	2023-12-31
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utreda förutsättningar för att införa ett stopp för inköp av produkter som innehåller PFAS, ftalater och bisfenoler, samt fasa ut produkter och material som i dag finns i staden (2.4)	2023-01-01	2023-12-31
Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå Världshälsoorganisationens (WHO) nya gränsvärden för luftkvalitet (2.4)	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna, trafiknämnden och Stockholms Hamn AB utreda för- och nackdelar med att avskaffa det generella badförbudet och i stället införa badförbud på lämpliga platser	2023-01-01	2023-06-30
Kommunstyrelsen ska tillsammans med idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är		

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad		
Övriga aktiviteter		
Stadsbyggnadsnämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden, kulturnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda möjligheterna att identifiera zoner i områden utan bostäders som kan konverteras för ett levande nattliv	2023-01-01	2023-12-31
Ta fram en åtgärdsplan för det hälsofrämjande arbetet mot buller och UV-exponering	2023-01-01	2023-12-31
Säkerställa att klimat- och miljöinvesteringar är ekonomiskt rationella	2023-01-01	2023-12-31
Ta fram en vätgasstrategi	2023-01-01	2023-12-31
Utreda elektrifieringskrav i tunga fordon	2023-01-01	2023-12-31
Fördjupa utredningen av projektet Lövsta kraftvärmeverk ur miljö, klimat och kulturhistorisksynpunkt.	2023-01-01	2023-12-31
Fördjupa utredningen av projektet ny vattenreservoar vid uggleviken ur miljö, klimat och kulturhistorisksynpunkt.	2023-01-01	2023-12-31
Ta fram en handlingsplan för att minska gässpopulationen	2023-01-01	2023-12-31
Påbörja planeringen för att bli en pilotkommun för småskalig kärnkraft	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för **Miljö- och hälsoskyddsnämnden** godkänns.

Serviceämnden

Serviceämnden ska inom ramen för sitt uppdrag arbeta med att effektivisera stadens administrativa funktioner. Detta ska leda till sänkta kostnader för stadens övriga nämnder eller bolag till förmån för kärnverksamheterna. Serviceämnden ska säkerställa en ändamålsenlig balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och service. Finansiering och prissättning av serviceämndens tjänster ska utvecklas för att möjliggöra fortsatta effektiviseringsvinster med bibehållen kvalitet. Ökad transparens i prissättning och fokus på uppföljning av administrativa kostnader möjliggör långsiktig effektivisering.

Utveckling av stadens upphandlingsverksamhet ska prioriteras och upphandlingarna ska tillämpas som ett medel för att stockholmarnas skattemedel används kostnadseffektivt. Vinnaren vid upphandlingsförfaranden ska vara upphandlaren, Stockholms stads medborgare, inte de upphandlingsaktörer som tillåts ta ut övervinster på grund av bristfälliga upphandlingsunderlag.

Uppföljningen av ingångna avtal är central. Granskningen av befintliga avtal ska förstärkas, samtidigt som staden ska vara en öppen och aktiv affärspart. De ökade välfärdsbrotten ska motverkas genom innovativa metoder. Men det får inte begränsa seriösa företags möjlighet att erbjuda sina varor och tjänster till offentlig sektor. En välvägd inställning krävs för varje beslut ifall det ska upphandlas eller tas i egen regi. Där så är lämpligt kan egenregianbud vara ett effektivt medel för att konkurrera om särskilda verksamheter utifrån samma kriterier som de privata företagen.

Nämndens uppgifter

Serviceämndens kärnverksamhet är administrativa tjänster. På uppdrag av kommunstyrelsen och andra nämnder eller bolag ska serviceämnden svara för genomförandet av gemensamma administrativa processer.

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- ekonomiadministration och löneadministration
- kontaktcenter Stockholm
- genomförande av centrala och gemensamma upphandlingar samt upphandlingsstöd
- e-handelsstöd
- rekryteringsstöd
- förvalta stadens kontaktcenterplattform
- gemensam växel
- stöd i lokalplanering
- hyresförhandlingsfunktion
- beställningscentral persontransporter
- kommunkoncernens handel av el i enlighet med elhandelspolicyn inklusive kommunkoncernens gemensamma inköpskategori för Elkraft
- kommunkoncernens gemensamma inköpskategorier för Måltider och livsmedel samt Inredning
- samordna kommunkoncernens arbete med beredskapslager

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

Upphandling

Serviceämnden ska bidra till kostnadseffektiva upphandlingar. Vidare ska arbetet fortskrida med energieffektiviseringar av offentliga byggnader. Vid materialupphandlingar bör krav undersökas på återvinning, återbruk och cirkularitet. Innovationsupphandlingar kan vara lämpliga för att tillsammans med tillverkare utveckla produkter med nya, cirkulära, egenskaper. Serviceämnden ska möjliggöra för fler uppdelade upphandlingar vilket stärker möjligheten att delta för mikro- och småföretag. Genom mindre upphandlingar ges fler aktörer möjlighet att lämna anbud vilket stärker det lokala näringslivet. Serviceämnden erbjuder nämnderna att registrera inhyrningsavtal avseende lokaler och lägenheter i stadens lokaladministrativa system LOIS.

- Säkerställa ekonomiskt rationella klimat- och miljökrav.
- Möjliggöra mindre och uppdelade upphandlingar för ökat deltagande hos mikro- och småföretag.
- Innovationsupphandling för cirkulärt användande.

Vid upphandling av mat och måltider ska stadens livsmedelstrategi revideras. Maten som serveras i stadens verksamheter ska i större utsträckning vara lokalproducerad, säsonganpassad och variationsrik med utbud av såväl animaliska som vegetariska livsmedel. Målet om att 70 procent av maten som serveras i stadens verksamheter ska vara ekologisk, slopas. I stället görs en gradvis utfasning av ekologisk mat till förmån för livsmedel av högre kvalitet som är odlade med konventionella metoder. Där så är berättigat ska livscykeffekter av utsläpp och miljöpåverkan tas i beaktning vid upphandling. Stränga krav på djurskydd i enlighet med nationella nivåer ska förekomma. Detta innebär bland annat ett förbud mot ritualslachtat halal- och koscherkött där djuret varit obedövat.

- Säkerställ variationsrikt livsmedelsutbud med såväl vegetariska som animaliska livsmedel.
- Förbjud inköp av kött framställt genom obedövat ritualslacht.
- Fokusera på närproducerat, hög kvalitet samt beakta klimat- och miljöeffekter.

Serviceämnden ska intensifiera arbetet mot brottslighet i offentlig upphandling. Med utgångspunkt i att välfärdens upphandlingar utgör en finansieringskälla för såväl nationella som internationella gäng- och brottsyndikat ska arbetet fördjupas med granskningar, inspektioner och referenstagningar. I regel ska referenser efterfrågas vid samtliga upphandlingar. Därtill ska löpande översyn ske av samtliga upphandlingar. Serviceämnden ska aktivt verka mot nationella myndigheter och regeringen i syfte att få till begärda lagändringar för att stärka översynen av upphandlingar och dess aktörer.

- Begära referenser som standard vid upphandlingar.
- Verka mot myndigheter och stat i syfte att få till lagändringar vid informationsluckor och opåverkbara brister.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Servicenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen etablera en operativ stödfunktion, i syfte att stödja primärt facknämndernas arbete med digitalisering	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Servicenämnden ska från och med den 1 januari 2023 och i samarbete med kommunstyrelsen, kulturnämnden och trafiknämnden överta etablerad drift av omsättningslager för visst medicinskt skydds- och förbrukningsmateriel från kommunstyrelsen	2023-01-01	2023-12-31
Servicenämnden ska under ledning av kommunstyrelsen och i samarbete med socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda och påbörja etablering av ett centralt omsättningslager för vissa livsmedel och vissa förbrukningsvaror i syfte att höja stadens beredskapsförmåga	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden samt berörda nämnder ska medverka i kommunstyrelsens och servicenämndens arbete för nya arbetssätt för webbpublicering som säkerställer efterlevnad av lagkrav gällande tillgänglighet och personuppgifter	2023-01-01	2023-12-31
Servicenämnden ska i samarbete med socialnämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda Kontaktcenter som en väg in för alla Stockholmare inom det sociala området	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter		
Revidera livsmedelsstrategin med fokus på närproducerat, variationsrikt med höjd kvalitet och minskad andel ekologiskt	2023-01-01	2023-12-31
Fördjupa arbetet mot välfärdsbrott i samverkan med berörda myndigheter och regeringen	2023-01-01	2023-12-31
Utreda en innovationsupphandling för stärkt cirkularitet	2023-01-01	2023-12-31
Utreda vilka upphandlingar som kan delas upp under kommande mandatperiod i syfte att öka småföretagens deltagande.	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för **Servicenämnden** godkänns.

Socialnämnden

Alla stockholmare ska erbjudas insatser som bidrar till hög livskvalitet från den gemensamma välfärden. Ingen ska bollas runt, eller falla mellan stolarna. En spindel i nätet ska alltid finnas inom den offentliga verksamheten som har kontakt med individen och bistår i koordinationen och planeringen av de många olika sociala insatserna. Socialnämnden ska genom sin centrala roll agera utifrån dagens främsta evidensbaserade arbetsmetoder. Nya forskningsrön och framgångsexempel ska snabbt fångas upp och pilot testas i verksamheten. En hög kvalitet, evidensbaserat arbetssätt, och en nära samverkan med civilsamhället ska leda till effektiva insatser för samtliga medborgare i behov.

Socialnämnden ska verka utifrån ett barnrättsperspektiv och aktivt arbeta med delaktighet hos alla involverade. Effekten av sociala insatser ska kunna följas upp, och utvärderas. Felaktiga eller onödiga insatser riskerar att urholka förtroendet för socialtjänsten och på sikt skapa en misstro från såväl brukare som skattebetalare. Alla stockholmare oavsett funktionsförmåga ska ha samma möjlighet till delaktighet i samhället. Så långt som möjligt ska var och en, utifrån sina förutsättningar, kunna leva ett självständigt liv och ha ett arbete att gå till.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- kommunövergripande frågor rörande individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri
- kommunövergripande frågor rörande stöd och service till personer med funktionsnedsättning
- kommunövergripande frågor rörande ekonomiskt bistånd
- samordning av stadens arbete med felaktiga utbetalningar och bidragsbrott
- samordning av innehållet i stadens relationsvåldscentrum, avseende målgrupp och insatser samt de länsövergripande verksamheterna Mikamottagningen, KAST och Origo
- våldsbejakande extremism
- avhopparverksamhet
- insatser för nyanlända, mottagande, bosättning och initial samhällsvägledning
- samarbete med frivilligorganisationer inom det sociala området
- bidrag till ideella föreningar som bedriver verksamheter inom socialtjänstens område
- drog- och brottsförebyggande arbete
- tillståndsgivning vid utskänkning av alkohol
- dödsboutredningar
- forsknings- och utvecklingsverksamhet inom socialtjänstens område
- tillståndsgivning för försäljning av tobak och alkohol
- tillsyn av försäljning av alkohol, folköl, tobak, e-cigarett, receptfria läkemedel, påfyllnadsbehållare och tobaksfria nikotinprodukter
- familjerådgivning
- jourverksamhet
- uppsökande verksamhet
- socialrådgivning på nätet
- skyddade boenden
- boende och insatser för ensamkommande barn, vuxna hemlösa personer och personer med missbruksproblematik
- tak över huvudet-garanti

- råd- och stödverksamhet och härbärgesplatser till utsatta EU-medborgare och tredjelandsmedborgare
- förvaltning och uppföljning av stadens avtal med SHIS och samordnande part för stadsdelsnämndernas samverkan med SHIS avseende målgrupp, behov och arbetssätt
- beställaransvar för grupp- och servicebostäder/stödboenden LSS och SoL
- kommunkoncernens gemensamma inköpkategori för LSS-boenden
- hälso- och sjukvård upp till sjuksköterskenivå inom LSS-insatserna daglig verksamhet och bostad med särskild service.
- kris- och katastrofberedskap samt beredskap för psykosocialt omhändertagande vid kris
- omvärldsbevakning och ledning av implementeringen av välfärdsteknik och digitaliseringsarbetet inom individ- och familjeomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning
- utveckling och effektivisering av verksamhetsnära förvaltning av sociala system
- samordning av arbetet med stadens årliga boendeplan för bostäder för personer med funktionsnedsättning
- framtagande av årlig stadsövergripande rapport för verksamhetsområdet inklusive en analys av utvecklingen inom området.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

Kunskapsbaserad organisation

En ändamålsenlig organisation är avgörande för sociala insatser av hög kvalitet och god effekt. Ansvaret för det sociala arbetet är uppdelat mellan socialnämnden och respektive stadsdelsnämnd som utför insatser kopplade till individ och familjeomsorg samt stöd och service för personer med funktionsnedsättning. Det splittrade arbetet med individ och familjeomsorg mellan flera stadsdelsnämnder och den centrala socialnämnden riskerar leda till ett oöverblickbart myller av insatser. Följden av olika insatser kan vara bristande jämlikhet och svårigheter med att utvärdera insatsens verkliga effekt. Staden ska utreda hur Socialnämnden kan stärka det sammanhållande ansvaret för insatser för personer på väg att radikaliserar, eller bli en del av våldsbejakande miljöer. Vidare behöver socialnämnden ta ett helhetsansvar kring insatserna för barn och unga. Den ökade ungdomskriminaliteten i kombination med den grova gängkriminaliteten kräver en kompetenssamling av socialtjänstens personalresurser. Till sammans med relevanta aktörer ska flödeskedjor för barn och unga i behov undersökas. Standardiserade vård- och omsorgsprocesser med inspiration från sjukvårdens vårdförlopp kan möjliggöra en evidensbaserad process för att samla ihop de olika insatserna.

- Utvärdera stadens organisationsmodell för det sociala arbetet i syfte att stärka socialförvaltningens övergripande ansvar för barn och unga, samt personer med risk för radikaliserings eller inom de våldsbejakande miljöerna.
- Undersöka nya sammanhållna flödeskedjor för barn i riskzonen för kriminalitet.

Socialnämndens arbete ska utgå från arbetsmetoder och åtgärder med hög evidens. Detta innebär att samtliga program, insatsmodeller samt organisationsformer löpande ska styrkas av beprövad vetenskap alternativt beprövad erfarenhet inom förvaltningen. Utförande av de sociala insatserna ska präglas av gedigen utvärdering. Nya arbetsmodeller och insatser ska hämtas från nationella och internationella best-practice exempel och styrkas genom vetenskapliga studier av hög kvalitet.

- Stärka kopplingen till evidensbaserad praktik och utveckla utvärderingen.

Granskning

Socialnämndens verksamhet ska präglas av kvalitet och seriositet. Oavsett val eller tilldelning av utförare ska den enskilde känna trygghet i att insatsen präglas av hög evidens och har potentialen att leda till önskad effekt. Staden ska uppmuntra och arbeta för att främja andra tjänsteleverantörer än det offentliga. Samtidigt får avkall aldrig göras på kvalitet. Socialnämnden ska kontinuerligt följa upp de över 800 avtal, med ett kontraktsvärde på över 2 miljoner kronor. Vidare ska stadsdelsnämnderna stärka uppföljningen av jour- och familjehem samt säkerställa att de HVB-verksamheter som används för placeringar drivs av seriösa aktörer. Drogtester och utdrag ur belastningsregistret ska utföras löpande av personalen verksam inom HVB-hem samt mottagarna i familjehem.

- Stärk arbetet mot välfärdsbrott inom offentlig upphandling.
- Stärka avtalsuppföljning och granskning av de över 800 avtalen inom det sociala arbetet med ett kontraktsvärde över 2 mkr.
- Stärka granskningen av familjehem.
- Genomföra fördjupade granskningar av kvalitén och evidensen bakom vård och behandlingsinslaget i HVB-verksamheterna.

Migration och integration

Stockholmarna har den unika förmånen att åtnjuta ett av världens mest omfattande sociala förmånssystem. Många generationers stockholmarnas slitsamma bidrag har byggt upp stadens sociala kapacitet. När Stockholm under kort tid upplevt en omfattande invandring riskerar friktioner att uppstå i samhället. Socialnämnden ska vara en aktiv part i integrationsarbete med fokus på att hjälpa såväl nyanlända som andra utrikesfödda i kulturell segregation att bli en del av det svenska majoritetssamhället. Alla stockholmarna ska behärska det svenska språket och ha en kulturell kännedom om Sverige samt ingå i självförsörjning. Stockholm ska inte bara vara möjligheternas huvudstad utan även skyldigheternas stad. En kommunal integrationsplan ska utvecklas för att stärka samhörigheten och gemenskapen hos individer som bor i staden. Ett fullt och konstruktivt samhällsdeltagande präglas av självförsörjning, kommunikationsförmåga i det svenska språket samt förståelse för den svenska majoritetskulturen. För de individer som själva anser att de inte passar in eller vill anpassa sig, ska socialnämnden, genom stadsdelsnämnderna erbjuda information om migrationsverkets återvandringsbidrag. Därtill ska informationen och kommunikationen om de ekonomiska och praktiska förutsättningarna för återvandring stärkas.

- Älägga etableringscentrum ett integrationsuppdrag för att främja språklig och kulturell förståelse.
- Utveckla en integrationsplan för individer utanför arbete med fokus på språk, arbetsmarknaden och det svenska samhället.
- Stärka kunskapsförmedlingen om Migrationsverkets återvandringsbidrag samt möjligheten att återvändra.

Människor som söker sig till Stockholm ska erbjudas ett värdigt och fullgott mottagande. Med utgångspunkt i vikten av språk, kulturell förståelse och föreningsliv som integrationsverktyg ska etableringscentrum stötta nya stockholmarna. Samtidigt ska det kommunala bostadsbeståndet användas effektivt och följa lagens minimikrav. Den omfattande bostadsbristen i hela Stockholm innebär att avtalstiden för nyanlända i genomgångsboende bör harmoniseras med mer restriktiva kommuner så som Nacka och Lidingö. Samtidigt ska boendekvalitén stärkas genom möjlighet till större genomgångsbostäder med utgångspunkt om en familj per bostad. Ökad informationspridning bör ges om nationella bostadsköer för att öka förståelsen om kommuner med korta väntetider till hyresbostad.

- Älägga etableringscentrum uppdrag att bistå med information om nationella bostadsköer samt arbetstillfällen i växandestäder med industrietableringar.
- Utvärdera avtalstiden för genomgångsboende och överväg en harmonisering i linje med Nacka och Lidingö.
- Stärka boendekvalitén av genomgångsbostäder för att minska trångboddheten.

SDN: Ekonomiskt bistånd

Fundamentet i en stark välfärd är solidaritet, skötsamhet och strävsamhet. Den som tillfälligt har ett behov av ekonomiskt och socialt stöd från det gemensamma skattekollektivet ska erhålla detta. Den som i strid mot gällande regelverk fuskar till sig felaktiga förmåner ska för dessa bli återbetalningsskyldig och polisanmäld för bidragsbrott där så är berättigat. Erhållandet av ekonomiskt bistånd förutsätter en korrekt och sanningsenlig rapportering. Därför ska stadsdelsnämnderna säkerställa en ordentlig granskning av felaktiga utbetalningar genom FUT-utredarna. Det ekonomiska biståndet är det yttersta skydds nätet i samhället. Staden ska följa lagstiftningens minimikrav avseende tilldelningen av ekonomiskt bistånd. Uppföljning av biståndsförmåner som erhållet SL-kort ska ske mot uppvisande av kvitto. Slutligen ska stadsdelsnämnderna aktivt samverka med Migrationsverket och Polismyndigheten i syfte att avvisa EU/EES medborgare som uppbär ekonomiskt bistånd och därmed utgör en orimlig belastning för biståndssystemet enligt socialtjänstlagen.

- Fortsätta arbetet med att fånga upp bidragsbrott och felaktiga betalningar på grund av vistelse utanför kommunen genom att anställa fler särskilda FUT-utredare i stadsdelsnämnderna
- Prövning och beräkning av försörjningsstöd ska inte göras mer generös än vad en restriktiv tolkning av gällande lagstiftning medger.
- Personer som av kommunen erhållit ekonomiskt stöd på falska grunder och där det finns misstanke om uppsåt, ska polisanmälas.
- Avkräva att ekonomiskt bistånd för att köpa SL-kort redovisas genom kvitto.
- Utveckla samverkan med migrationsverket och polismyndigheten i syfte att avvisa EU/EES medborgare som uppbär ekonomiskt bistånd.

Stockholmare med behov av ekonomiskt bistånd förväntas aktivt bidra till att skapa sin egen livsförsörjning. Individer i biståndsbehov med anledning av arbetslöshet har särskilt goda möjligheter att genom vidareutbildning erhålla de praktiska kunskaper som krävs för att få ett arbete i ett av stadens många bristyrken. Studie- och arbetskrav ska åläggas samtliga som saknar andra skäl för ekonomiskt bistånd än arbetslöshet. Deltagande och betygskrav vid svenska för invandrare (SFI) är ett viktigt incitament för att öka svensk kunskaperna hos nyanlända. Företrädesvis kan SFI kombineras med kortare praktiska yrkesutbildningar vilket leder till förhöjd anställningsbarhet. För individer i arbetslöshet på grund av funktionsvariation, socialpsykiatrisk omsorg, vårdrehabilitering eller KAA ska staden aktivt arbeta mot att bistå dessa med förvalda yrkesbanor där det råder ett stort arbetskraftsbehov.

- Deltagande och betygskrav i svenska för invandrare (SFI) i kombination med kortare yrkesutbildning.
- ArbetspraktikkraV i stadens egna verksamheter för de som inte önskar studera.

SDN: Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Socialnämnden ska tillförsäkra alla medborgare en hög livskvalitet och möjlighet att delta i samhället på lika villkor. Samtliga stockholmare med behov ska erbjudas ett funktionsanpassat boende. Åtgärder behöver vidtas för att tillskapa fler LSS-boendeplatser. Ett möjligt verktyg är att beakta fasta placeringar utanför den egna kommungränsen. I regel ska en person som placeras utomkommunalt aldrig flyttas från sitt boende så länge biståndsbehovet kvarstår. Därtill bör staden även i vissa välavvägda fall verka gentemot IVO för att få dispens från begränsningarna avseende samlokalisering av LSS-boende med annan omsorgsverksamhet. Stadens tätbebyggda struktur innebär tät exploatering vilket ger de funktionsanpassade boendena möjlighet att smälta in i närområdet utan att för den delen skapa institutionsliknande inslag. Personalen ska behärska det svenska språket och ha tillräcklig kompetens inom palliativ vård. Personalen skall även ha adekvat kunskap inom NPF samt lågaffektivt bemötande. Belastningsregisterutdrag ska ske i regel. Socialnämnden ska intensifiera sin granskning, uppföljning och inspektion av boenden. Hälsan för personer inom LSS har länge var sämre än för övriga stockholmare. Socialtjänsten ska därför uppvakta Region Stockholm i syfte att etablera särskilda vårdcentraler inriktade mot LSS.

- Utredda placering av nya LSS bostäder utanför kommungränserna.
- Undvika förflyttning av personer som rotat sig i utomkommunala LSS-boenden.
- Utredda undantag från begränsningar om samlokalisering med liknande omsorgsverksamheter.
- Stärka personalkompetensen kring palliativ vård i LSS boenden i samverkan med LSS-hälsan.
- Stärka kunskaperna inom NPF och lågaffektivt bemötande hos personalen.
- Bearbeta Region Stockholm i syfte att få till särskilda vårdcentraler med inriktning mot LSS-patienter.
- Aktivt verka för att tillgänglighetsanpassa idrottsanläggningar i samband med ombyggnation.

Stadsdelsnämnderna ska stärka sin tillgång till personligt ombud (PO) som stödjer personer med psykisk funktionsnedsättning genom att tillsammans planera, genomföra och följa upp insatser. Inom LSS ska samtliga som vill ha tillgång till ett ombud. Vidare ska stadsdelsnämnderna säkra att samtliga personer inom LSS har en heltäckande individuell plan, utöver den grundläggande genomförandeplanen för de olika insatserna. Således ska likvärdighet och jämlikhet garanteras för alla stockholmare. Socialnämnden ska tillsammans med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna arbeta aktivt med att bereda arbetstillfällen för personer inom daglig verksamhet. I såväl stadens verksamheter som i privata upphandlade företag ska arbetsplatser beredas för individer som är högfunktionerande och har möjlighet att klara ett hel-, eller deltidsarbete.

- Säkerställa god tillgång till personligt ombud för personer som omfattas av LSS.
- Säkerställa en heltäckande individuell plan för personer som omfattas av LSS.
- Fler kommunala arbetstillfällen för personer i daglig verksamhet.

Socialtjänsten ska vidta krafttag mot assistansfusket genom stärkt samverkan och uppföljningen med Försäkringskassan, Polisen och övriga myndigheter. Granskningarna ska särskilt beakta korrekt timdebitering för att säkerställa att tjänsten faktiskt har genomförts. Vidare ska Socialnämnden i regel begära in tidsuppföljningsrapporter.

- Stärka arbetet mot assistansfusk genom stadsövergripande insatser och riktlinjer, samt uppföljning och samverkan med IVO, Försäkringskassan, Polismyndigheten, Migrationsverket.
- Stärka arbetet med felaktig debitering av personlig assistans genom att begära in tidsuppföljning i ökad utsträckning.

Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna stärka möjligheten för stockholmare med synnedsättning att ta del av nyheter och aktuella händelser. Med ökade resurstillskott kan fler nummer av stadens egen taltidning ”På tal om Stockholm” och tidningsreportage tas fram. Med ökade resurstillskott kan fler nummer och tidningsreportage tas fram. Den digitala tillgängligheten är viktig för att ge alla stockholmare möjligheten att delta på samma villkor. Därför ska den digitala fixartjänsten utökas till att även inkludera personer inom biståndsbedömda LSS-insatser. Personer som av olika anledningar inte har kunskap eller möjlighet att ta del av digitala tjänster skall ges förutsättningar att ändå bli delaktiga på sina villkor.

- Ökade resurstillskott till taltidningen ”På tal om Stockholm”.
- Utöka den digitala fixartjänsten till målgrupper inom LSS.
- Säkerställa att det finns möjlighet till delaktighet även för personer som inte kan använda sig av digital teknik.

SDN: Individ och familjeomsorg samt socialpsykiatri

Socialnämnden ska stärka samverkan kring barn och unga som riskerar att hamna i kriminalitet med utgångspunkt i Skottlandsmodellen som bygger på ett tidigt och strukturerat samarbete mellan elever, vårdnadshavare, personer inom skola samt socialtjänst, polis, sjukvård och civilsamhällesorganisationer. Samverkan med elevhälsan och den regionala förstalinjens psykiatri är av särskild vikt för att ge alla barn med särskilda neuropsykiatriska funktionsvariationer ett tillräckligt stöd. Genom utökad samverkan mellan de olika enheterna kan glapp förebyggas i systemet. Barnets delaktighet vid de sociala insatserna är central. Barnet ska ges god möjlighet att göra sin röst hörd och delta i utformningen av de sociala insatserna.

- Utveckla implementeringen av Skottlandsmodellen som bygger på ett tidigt och strukturerat samarbete mellan elever, vårdnadshavare och personer inom skola, socialtjänst, polis, sjukvård och ideella organisationer.
- Stärka barnets delaktighet vid sociala insatser.

Individen ska ges möjlighet att göra sin röst hörd och delta i utformningen av de sociala insatserna. Mer arbete behöver göras för att kommunicera om socialtjänstens arbetssätt gentemot föräldrar i invandrartäta områden. Den omfattande ryktesspridningen om den svenska socialtjänsten i arabiska medier riskerar att skapa ett dåligt förtroende för det kommunala uppdraget och dess arbetssätt. Alla föräldrar ska ha ett högt förtroende för socialtjänsten, vilket uppnås genom förståelse för dess arbetssätt. Socialnämnden ska principiellt sträva mot att stimulera det svenska språket i de sociala insatserna. Särskilt i fritidsgårdarnas verksamhet ska det huvudsakliga arbetspråket hos personalen vara svenska. Genom att stimulera användandet av språket bland barn och unga med utrikesfödda föräldrar och annat modersmål än svenska kan språkutvecklingen stärkas.

Vidare ska kommunikationsinsatserna om socialtjänstens arbete utvecklas riktat mot utlandsfödda utvecklas för att undvika rädsla och missnöje.

- Stärka svenska språket på fritidsgårdar och ge direktiv om att personal vid fritidsgårdar ska kommunicera och arbeta på det svenska språket.
- Säkerställa att personal som arbetar med utbildnings och omsorgsverksamhet inom kommunen ska kunna uppvisa utdrag ur belastningsregistret.

Stadsdelsnämnden ska utgöra den lokala knutpunkten för stadens trygghets- och säkerhetsarbete. Arbetet ska utgå från beprövade insatser med hög evidens. I avsaknaden av tillräcklig polisiära resurser ska ordningsvakter och väktare vara ett förekommande tecken. Nämnderna ska ställa höga kvalitetskrav upphandlade företag som erbjuder väktare och ordningsvakter. Särskilt utsatta centrumområden ska ha en ständig närvaro av trygghetspersonal. Stadsdelsnämnderna ska i under ledning av Socialnämnden använda sig av alternativa trygghetsåtgärder så som gatubelysning, trimning av höga buskar i parker. Nya evidensbaserade trygghetsinsatser ska löpande prövas och utvärderas utifrån deras effekt på närboendes upplevelse.

- Utöka satsningen på ordningsvakter och väktare.
- Utvärdera förutsättningarna för att inrätta flera paragrafer 3 områden.
- Främja fler trygghetskameror, förbättrad belysning samt anpassning av parker för att undvika brott mot person.
- Utveckla ordningsvakternas, och väktarnas roll i samverkan med dialogpolisser.

Samverkan med polisen ska utvecklas. Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna upprätta samarbetsavtal för att intensifiera avhysningsarbetet av hemlösa och EU-migranter från offentliga platser. Vidare ska samarbetet stärkas med polisen avseende serveringstillstånd. Ökad informationsdelning ska förhindra individer kopplade till kriminella nätverk från att erhålla alkoholtillstånd. Informationsdelningen ska stärkas mellan kommun och polis avseende misstänksamhet mot krogar med koppling till kriminella nätverk eller som agerar samlingsplats för kriminella.

- Stärka samverkan mellan polis och kommun genom samarbetsavtal för avhysning av EU-migranter och hemlösa i offentliga utrymmen.
- Stärka granskningen och informationsdelningen över restauranger-, barer och nattklubbar med serveringstillstånd som drivs av kriminella nätverk, eller utgör kända tillhåll för kriminella.

En viktig del av det socialpreventiva arbetet är gestaltningen av den fysiska miljön. Socialnämnden ska följa upp stadsdelsnämndernas trygghetsåtgärder så som gatubelysning, trimning av höga buskar i parker med mera. En bra gatu- och parkbelysning är ett av de främsta evidensbaserade verktygen för att minska risken för kriminalitet och öka känslan av trygghet i området. Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med trafiknämnden aktivt verka för att kartlägga dåligt upplysta platser. I samråd med närboende ska otrygga gångstråk rustas upp. Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med trafiknämnden bejaka att offentlig belysning inte släcks i förtid som ett resultat av ett energibesparingsprogram.

- Göra en trygghetsöversyn av belysningen vid gator, parker och promenadstråk.
- Säkerställa att gatu- och parkbelysning inte släcks i förtid för att spara el.

Granssamverkan ska uppmuntras av Socialnämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna. En utvärdering ska se över möjligheten till kommunal eller extern finansiering och utbildning av nattvandningsgrupper. Som pilot ska projektet trygghetsombud prövas i ett särskilt utsatt centrumområde. Stadsdelsnämnden ska sluta samverkansavtal med ett urval av lokala näringsidkare med uppsikt över centrum, vid oroligheter agerar ombudet som kontaktperson gentemot polis, ordningsvakt och väktare. Slutligen ska en särskild informationskampanj riktad mot äldre utvecklas i samarbete med polisen i syfte att medvetandegöra olika former av bedrägerier.

- Stärka granssamverkan samt undersöka kommunal medfinansiering.
- Utvecklat samarbete med nattvandningsgrupper genom föreningsbidrag och utbildning.
- Arbeta med fasta kontaktombud i utsatta områden för att anmäla oroligheter till ordningsvakter och väktare.
- Utveckla en informationskampanj om olika former av bedrägerier riktade mot stadens äldre i samarbete med polisen.

Tidiga insatser för barn och unga i riskzon är avgörande för att undvika asocialt beteende och framtida brottslighet. I samverkan med socialnämnden ska stadsdelsnämnderna vidareutveckla arbetet med hembesöksprogram för förstagångsföräldrar. Förskolan har en kritisk roll i att fånga upp och identifiera barn som riskerar att hamna efter fysiskt, kognitivt eller socialt. Socialtjänsten ska bistå förskolorna med riktade handlingsprogram för att fånga upp barn i riskzonen. Föräldrastöden ska utvecklas i syfte att rusta föräldrarna och tidigt minska risken för framtida utsattheten bland unga. Socialnämnden ska löpande utvärdera befintliga föräldrastödsprogram. Stadsdelsnämnderna ska vara mottagliga för att bepröva nya varianter av föräldrastöd. Digitalt deltagande ska möjliggöras vid föräldrastödprogrammen. Även särskilda program riktade mot barn är viktiga. I samverkan med Socialnämnden ska ett urval stadsdelsnämnder delta i pilotprojektet Hipp-hopp, med inspiration från det internationella Hippy-programmet. Programmet riktas mot barn i 5–6 års ålder med språksvårigheter som får särskild träning inför skolstart i grundskolan. För unga i grundskolan som riskerar att falla in i asocialt beteende ska tidigt insatser så som mentorskapsprogram utvecklas.

- Utveckla hembesöksprogram
- Utveckla det riskfokuserade och förebyggande behandlingsarbetet vid förskolorna genom att tidigt fånga upp barn med selektiva insatser som riskerar att hamna efter genom fysiskt, kognitivt eller socialt.
- Utveckla föräldrastödsprogrammen, se över utbudet och möjliggör digitalisering.
- Pilottesta Hip-hop – ett skolförberedande program för barn i slutet av förskolan (5–6 år) med fokus på språksvårigheter
- Mentorskapsprogram för unga som är på väg att utveckla ett antisocialt beteende.
- Omprioritera resurser från arbetet med fältassistenter.

Unga som påbörjar sin kriminella bana måste bemötas med effektiva sociala insatser. Socialtjänstens arbete ska grundas i hög vetenskaplig evidens. Effekten av allvarsamtal har framstått som tveksam. Därför ska insatsen utvärderas ytterligare innan den utvidgas. Familjebaserade insatser för att träna föräldrar i att möta och förstå barnens motiv ska utvärderas. Socialtjänsten ska stärka sin samverkan med elevhälsan i syfte att erbjuda fler unga i riskzonen möjlighet till KBT-behandling som är en effektiv evidensbaserad metod för att stärka individens självkontroll över sitt beteende och sina motiv. Socialtjänsten ska vara en aktiv part i den kontinuerliga utvärderingen av metodprogram för unga som mentorer i våldsprevention (MVP) och Fritid fri från våld.

- Utveckla de familjebaserade insatser som tränar föräldrar att ta hand om unga i riskzonen.
- Stärk KBT-arbetet i samverkan med elevhälsan vid stadens grundskolor.
- I samverkan med social- och utbildningsnämnden utvärdera arbetet med mentorer i våldsprevention (MVP) och Fritid fri från våld.

En god arbetsmiljö för socialsekreterare och tjänstepersoner vid socialtjänsterna är avgörande för att tillfredsställa kompetensbehoven. De administrativa systemen ska löpande utvärderas och effektiviseras. Ledar- och chefsstöden ska ge medarbetarna rätt stöd och kompetens för att bedriva en framgångsrik resultatenhet. Vidare ska stadsdelsnämnderna stärka uppföljningen av jour- och familjehem samt säkerställa att de HVB-verksamheter som används för placeringar drivs av seriösa aktörer.

- Fortsatt utveckla arbetsmiljön för socialsekreterare.
- Bibehålla ett starkt chefs- och ledarskapsstöd.
- Stärkt granskning.

Stadsdelsnämnderna ska utveckla sin samverkan med Region Stockholm. Utskrivningen av personer från slutna hälso- och sjukvård som lider av psykisk sjukdom och skadligt bruk och beroende, barn med behov av stöd från skola, sjukvård och socialtjänst samt barn och unga som lider av psykisk ohälsa ska fungera sömlöst. Samtliga medborgare i behov ska erbjudas en samordnad individuell plan (SIP) som efterföljs av aktörerna. Medborgarnas egen kännedom om sin SIP ska stärkas. Barn som behöver neuropsykiatriskt stöd ska erbjudas detta inom vårdgarantin. Vid långa väntetider ska stadsdelsnämnderna informera barn och unga om möjligheten att söka utomlänsvård. Slutligen ska stadsdelsnämnderna i samverkan med regionen säkerställa att alla barn som placeras genomgår en hälso- och tandundersökning.

- Säkerställa efterlevnaden av SIP.
- Öka medborgarnas delaktighet och förståelse av den egna SIP:n.
- Stärka informationen om möjligheten till neuropsykiatrisk vård.

Stadsdelsnämnderna ska aktivt stötta brottsoffer och anhöriga till brottsoffer. Socialtjänsten ska arbeta uppsökande och sträva efter att sprida god kännedom om möjligheten och rätten till skydd. Förskolan, skolan och andra fritidsverksamheter fyller en viktig funktion i att kartlägga och orosmäla. Vidare ska arbetet mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning intensifieras. Relationsvåldscentrum fyller en viktig funktion för att erbjuda stöd och insatser av hög kvalitet. Samtidigt ska samarbetet med civilsamhället präglas av ömsesidig nytta. Uppföljningen av civilsamhällets verksamhet fyller en viktig funktion i syfte att utvärdera ändamålsenligheten med staden resurstilldelning. Stadsdelsnämnderna behöver också stärka arbetet med skolan och polisen för barn och ungdomar som blivit utsatta för övergrepp i rättssak. Vid placering av barn med medföljande förälder ska skolgången säkras för barnet. Oundvikliga uppbrott ska åtföljas av kompensatoriska åtgärder. Arbetet med kvinnojourer ska värnas och utvecklas.

- Fortsatt utveckla stödet till brottsoffer och anhöriga till brottsoffer.
- Prioritera målgrupperna barn och hedersvåldsutsatta.
- Utveckla arbetet med kvinnojourer.

Ingen ska tvingas vara ofrivilligt hemlös i Stockholm. Socialtjänsten ska fördjupa sitt arbete mot hemlöshet av svenska medborgare. Äldre pensionärer med diverse sociala problematik är en särskilt utsatt grupp. Bostad-först är en viktig insats som ska bibehållas och erbjudas till personer i särskilt behov. En person i hemlöshet möter ofta många olika samhällsinsatser, kommunalt, regionalt och statligt. Socialtjänsten ska utifrån evidensbaserad praktik erbjuda en fast kontaktperson som en ”spindel-i-nätet”. Personkontinuitet i form av personkänedom mellan handläggaren och klienten ska stärkas. Samtliga stockholmare i ofrivillig hemlöshet ska känna till sin fasta kontaktperson i socialtjänsten som i sin tur samordnar insatserna och framför allt informationsflödena runt individen i behov. Civilsamhällets organisationer fyller en viktig roll som komplement till de kommunala sociala insatserna. Socialnämnden ska verka för att IOP-samarbeten fortsätter att utvecklas samt att civilsamhällesorganisationer ges långsiktiga ekonomiska spelregler vilket möjliggör en stabil verksamhet över tid.

- Säkerställa en fast kontaktperson, spindel i nätet, för samtliga hemlösa i behov
- Fortsätta utveckla singelrum på akutboende, samt öka trivselen vid dessa.
- Utveckla IOP-samarbetet med civilsamhället i syfte att säkra långsiktigt stöd och minska den administrativa bördan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden samt i samråd polis och boende verka preventivt för att öka tryggheten i skolan. Den samverkan ska ske på samma sätt gentemot fristående skolor.	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och Region Stockholm utveckla samverkan mellan elevhälsa/ungdomsmottagningar och BUP, första linjens psykiatri och socialtjänsten.	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna göra en översyn av ersättning för bostäder enligt SoL.	2023-01-01	2023-08-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda om kostnader för gemensamhetsutrymmen i LSS-boenden kan finansieras på annat sätt än genom hyran.	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på nya ersättningsnivåer inom Bostad med särskild service (LSS) och Daglig verksamhet (LSS).	2023-01-01	2023-08-31
Kommunstyrelsen ska tillsammans med socialnämnden skyndsamt inleda arbetet för att revidera förfrågningsunderlaget enligt LOV i syfte att stävja välfärdssk, förbättra arbetsvillkoren och höja kvaliteten hos privata utförare inom socialtjänst och LSS.	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden ska göra en översyn av stadens stöd till den som utsätts för våld, sexuellt förtryck, prostitution och människohandel i syfte att säkerställa att stadens insatser ger stöd och skydd till alla som behöver det.	2023-01-01	2023-06-30
Socialnämnden ska i dialog med kvinnojourer utreda vilket digitalt stöd som kan ges för den som utsätts för digitalt våld och hot.	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur samverkan mellan socialtjänsten och förskolor kring barn som riskerar att fara illa kan stärkas.	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna förbereda för en centralisering av hälso- och sjukvården inom socialpsykiatriens bostäder med särskild service från den 1 januari 2024.	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna samla och följa statistik över antal ansökningar, beslut och avslag avseende ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson i syfte att säkerställa likställighet.	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utarbeta rutiner för att personer som visat intresse för att lämna en kriminell livsstil ska få en första kontakt med staden inom 24 timmar.	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda om beslut kan fattas för längre tidsperioder i syfte att öka framförhållningen för brukare och utförare.	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden, förskolenämnden och stadsdelsnämnderna revidera strategin för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen ta fram förslag på ersättning och utformning för insatsen korttidsvistelse på dagtid.	2023-01-01	2023-09-30
Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen uppdatera dokumentationen för det bedömningsinstrument som ligger till grund för ersättningsnivån (LSS).	2023-01-01	2023-05-31
Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen utreda hur socialtjänsten kan bevilja fler insatser utan att de föregås av individuell behovsprövning i syfte att säkerställa likställighet i tillgång till insatser inom staden.	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden ska revidera riktlinjerna för budget- och skuldrådgivning.	2023-01-01	2023-06-30
Socialnämnden ska i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna samt i samråd med kommunstyrelsen revidera handlingsplanen för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare.	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden, äldrenämnden och utbildningsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen ta fram en gemensam målbild och handlingsplan för stadens fortsatta arbete i omställningen till en god och nära vård.	2023-01-01	2023-08-31
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden vidareutveckla skolsociala team i hela staden, samt utöka socialtjänstens närvaro i skolan, fritidshem och fritidsklubbar.	2023-01-01	2023-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med socialnämnden ta fram en nollvision för hemlöshet bland äldre.	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra och förenkla för föreningslivet i Stockholm med målet att Stockholm ska ha Sveriges bästa föreningsklimat.	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden ska genomföra en genomlysning av samtliga sociala lägenheter som finns i staden i syfte att säkerställa att de används på ett effektivt sätt.	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och Spånga-Tensta stadsdelsnämnd samt i samråd med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem och SISAB starta Fokus Järva för att få till en sammanhängande satsning och en samlad plan för utvecklingen av Järva med utgångspunkt i översiktsplanen och med stort fokus på genomförandekraft.	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med Bostadsförmedlingen i Stockholm AB utreda vilka hinder som finns för våldsutsatta att få bostad via förtur. I utredningen ska tillämpningen av tvåårsregeln ingå.	2023-01-01	2023-06-30
Socialnämnden ska i samband med verksamhetsplan genom nämndindikatorer, kvantifiera årets behov av bostäder inom ramen för det bostadssociala uppdraget, för samtliga målgrupper.	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och Stiftelsen Hotellhem i Stockholm utreda frågan om boenden för komplexa målgrupper.	2023-01-01	2023-05-31
Socialnämnden ska revidera riktlinjerna för försöks- och träningslägenheter och utvidga riktlinjerna till att omfatta Bostad först.	2023-01-01	2023-06-30

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samverkan med äldre nämnden och socialnämnden utreda möjligheterna att öka likställigheten mellan socialsekreterare och biståndshandläggare inom äldreomsorg, socialpsykiatri och stöd och service för personer med funktionsnedsättning i fråga om bland annat titulatur, lön och förutsättningar att ägna sig åt socialt arbete.	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna kartlägga förekomsten av ottrygga anställningar inom funktionshinderomsorgen.	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan.	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning.	2023-01-01	2023-12-31
Service nämnden ska under ledning av kommunstyrelsen och i samarbete med socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre nämnden och stadsdelsnämnderna utreda och påbörja etablering av ett centralt omsättningslager för vissa livsmedel och vissa förbrukningsvaror i syfte att höja stadens beredskapsförmåga (3.5)	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB beställa en analys av mängden droger som finns i Stockholms avloppsvatten.	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden, äldre nämnden och stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen planera för att stadens boenden inom äldreomsorg och LSS beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för brukare och personal under minst sju dygn.	2023-01-01	2023-12-31

Övriga aktiviteter		
Möjliggöra för långsiktig LSS placering utanför kommungränserna	2023-01-01	2023-12-31
Samverka i arbetet kring att funktionsanpassa idrottsanläggningar.	2023-01-01	2023-12-31
Stärka den palliativa personalkompetensen i LSS boenden	2023-01-01	2023-12-31
Utveckla arbetet mot assistansfusket	2023-01-01	2023-12-31
Inrätta arbetstillfällen för individer inom daglig verksamhet	2023-01-01	2023-12-31
Revidera riktlinjerna för digital fixartjänst.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda och föreslå implementering av Skottlandsmodellen	2023-01-01	2023-12-31
Upphandla fler ordningsvakter och väktare	2023-01-01	2023-12-31
Utreda stöd till grannsamverkan och nattvandring	2023-01-01	2023-12-31
Utreda lämpliga paragraf 3-områden samt föreslå åtgärder för att utöka möjliga områden.	2023-01-01	2023-12-31
Samordna arbetet med utvecklad belysning och fler trygghetskameror	2023-01-01	2023-12-31
Pilottesta modellen fasta kontaktombud	2023-01-01	2023-12-31
Revidera tillämpliga handlingsplaner för att stärka det riskfokuserade arbetet riktat mot barn vid förskolor	2023-01-01	2023-12-31
Föreslå anpassad utformning av stödprogrammet Hip-hop	2023-01-01	2023-12-31
Utvärdera MVP och Fritid fri från våld	2023-01-01	2023-12-31
Utreda lämpliga åtgärder för en fast kontaktperson för hemlösa.	2023-01-01	2023-12-31

(SD):120

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för **Socialnämnden** godkänns.

Stadsbyggnadsnämnden

Öarnas stad, Nordens Venedig, Stockholm. Vår huvudstad uppskattas av både invånare och besökare och dess särart förtjänar att värnas. Stockholm ska vara en grön och modern stad som inte vänder ryggen till sin historia. Det är oacceptabelt att kulturarv rivs, förvanskas eller kvävs av förtätning. I stället ska staden framhäva områdets historia där kulturbyggnader sätts i centrum och stöd ges till fastighetsägare för att återställa hyvlade fasader. Områden ska inte förtätas till den grad att livskvaliteten försämras och brist skapas på grönområden, för såväl människor som djur. Ny bebyggelse ska tas fram i samklang med befintliga byggnader och mötespunkter i märkesbyggnader ska respekteras och framhävas.

Stockholm behöver en tillräcklig byggtakt för att säkerställa stadens åtaganden genom Stockholmsförhandlingen och Sverigeförhandlingen, men exploateringen måste ha fler värden än att bara skapa fler bostäder och arbetsplatser. När Stockholm växer så ska det tjäna staden långsiktigt. Stadsbyggnaden måste tydligare demokratiseras så att ny bebyggelse får ett högt folkligt stöd och gör Stockholm bättre, även ur befintliga invånares synvinkel. För att detta ska vara möjligt måste mer medborgarinflytande ges tidigare i processerna, innan stadsbyggnadskontor eller exploitörer investerat för mycket för att kunna vara inlyssnande. Den arkitektoniska utformningen av nya byggnader ska i högre grad utgå från de uppskattade värdena i den klassiska arkitekturen. Det är av fundamental vikt att arkitekturen uppfattas som vacker.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- övergripande fysisk planering för bland annat bostadsförsörjning, arbetsplatser, miljö, infrastruktur, klimatanpassning och skola
- myndighetsansvar för planprocess, bygglov, bygganmälan och namngivning
- stadens fristående mättnings- och kartläggningsverksamhet
- inrättande och upphävande av naturreservat, kulturresevat och biotopskydd samt djur- och växtskyddsområden enligt miljöbalken
- beslut om bidrag till bostadsanpassning för personer med funktionsnedsättning enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag
- handläggning av ärenden om anmälan från allmänheten om otillgänglig miljö, så kallat enkelt avhjälpna hinder

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En varsamt växande huvudstad

Arkitektur- och gestaltning

Av Stockholms arkitekturpolicy framgår att arkitekturen och stadsmiljön ska präglas av kvalitet och att policyn ska bidra till en sammanhållen gestaltning utifrån ett helhetsperspektiv som tar stöd i Stockholms identitet. Policyn i sin helhet innehåller många fina ord om Stockholms arkitektur och historia men ger ett för stort tolkningsutrymme utan tydlig vägledning. Vi anser att policyn behöver revideras i syfte att stimulera till mer klassisk arkitektur i dess olika former, med förebilder i internationella bästa praxis-exempel och ledorden: harmoni, bevarande, enhetlighet och grönska.

När nya och befintliga bostadsområden utvecklas måste programarbetet demokratiseras och mer inflytande lämnas till berörda och allmänhet i ett tidigt stadium i processen. I samma ljus bör en vetenskaplig genomlysning göras av beslutsprocesserna och medborgarförankringen vid det tidigare planerade projektet Nobelhuset vid Blasieholmen och vid den genomförda Liljevalchsutbyggnaden Liljevalchs+. I syfte att fastställa var i dessa processer som allmänhetens önskemål utelämnades eller förbisågs.

I alla exploateringsprocesser förekommer mängder av skisser, illustrationer och renderingar. Inte sällan avviker upplevelsen av verkligheten avsevärt från upplevelsen i det bildmaterial som bifogats stora delen av processen beslutsunderlag. Detta leder till att varken politiken eller allmänheten får en realistisk föraning om hur bland annat bebyggelse och offentliga rum kommer att se ut. Det måste säkerställas att dessa underlag görs mer verklighetsförankrade.

- Arkitekturpolicyn ska revideras i syfte att stimulera klassisk arkitektur, i dess olika former, med ledord i harmoni, bevarande, enhetligt och grönska.
- Innebörden av ”arkitektur av höga kvalité” ska definieras i linje med forskning.
- Internationella bästa praxis-exempel för arkitektonisk gestaltning med klassisk arkitektur, småskalighet, kvartersstruktur och grönska ska efterliknas.
- Arbetet med program- och visionsförslag för utvecklingen av nya och befintliga bostadsområden ska demokratiseras.
- En vetenskaplig undersökning av beslutsprocesserna och medborgarförankringen bakom utbyggnaden av Liljevalchs ska genomföras.
- En vetenskaplig undersökning av beslutsprocesserna, transparensen och demokratin i samband med det tidigare planerade projektet Nobelhuset vid Blasieholmen ska genomföras.
- Byggnads- och stadsmiljöskisser som återges till politiker och allmänheten ska vara verklighetstroga och återge realistiska mått och förhållanden.
- Tidiga och utvecklade samråd ska präglade samtliga stadsbyggnadsprojekt.

Stadsbyggnad

Vid ny stadsplanering vägleds ofta byggare och arkitekter med ledord som att bebyggelsen ska vara experimentell, visionär eller samtida, vilket har visat sig leda till en strömlinjeformad arkitektur. Skulle en bevarandetanke i stället sättas i fokus menar vi att arkitekturen i regel kan bli mer områdes- och naturanpassad samt mer human. Det vore positivt att vid ny stadsbyggnad utgå ifrån och blanda in element från den klassiska arkitekturen.

I stället för brokig förtätning med höghus bör Stockholm växa på bredden genom ny kvartersbebyggelse. Våningsantalet vid nybyggnation ska i huvudsak anpassas till den befintliga bebyggelsen i området. Vi ställer oss negativa till moderna påbyggnader i city och menar att Stockholms stad aktivt ska arbeta för att bevara Stockholms siluett. Därtill vill vi utreda ett ekonomiskt stöd för restaurering av ursprungliga fasader på kulturhistoriska fastigheter.

På liknande sätt som nya stadsdelar planeras vi vill se planprogram för befintliga områden innan fortsatt småskalig förtätning tillåts. Planerna behöver tas fram med stor lyhördhet för lokalbornas önskemål och områdets historia med målet att skapa en attraktiv och trivsamt boendemiljö och tydliga levande centrum. Målbilden för områdets exploateringsgrad, näringsliv, slutgiltiga gestaltning och täthet bör konkretiseras. På så vis kan ett helhetsgrepp om området tas där framtida behov kring infrastruktur, grönytor, idrottsplatser, välfärdsverksamhet och så vidare kan fastställas samtidigt som en slutgiltig fastställd täthet uppnås och området kan anses färdigbyggt.

I kontrast till dagens småskaliga förtätning som sker tomt för tomt, detaljplan för detaljplan, och leder till att områdets unika karaktär tillintetgörs och att i stort sett varje ny byggnad blir ett nytt brokigt inslag i stadsbilden kan en hustyp fastställas i samklang med den ofta homogena ursprungsbebyggelsen och således behöver inte hjulet uppfinnas på nytt för varje enskild ny byggnad. Beroende på område kan hustypen efterapa eller komplettera befintlig flerfamiljsbebyggelse, eller utformas på ett sätt som framhäver områdets karaktär utan att för den sakens skull göra anspråk på att utgöra ett hus från ursprungsexploateringen.

Vi vill värna om Stockholms topografi och menar att bebyggelse bör följa, snarare än jämna ut och dölja den. Även berget har ett naturvärde och onödiga ingrepp i detta bör undvikas. Den omkringliggande naturen och befintlig bebyggelse bör inspirera och få avtryck i den nya arkitekturen på ett sådant sätt att nya hus smälter in och lever i samklang med sin omgivning. Enskilda solitärer och märkesbyggnader av större betydelse får gärna markeras i sin omgivning, och fler sådana får varsamt tillkomma i nya områden och i ytterstaden. Det är däremot inte önskvärt att reguljär bostadsbebyggelse tillåts konkurrera om vår uppmärksamhet och överskugga exempelvis kyrkor eller museer.

Miljonprogramsområden och sovstäder bör bättre länkas samman med sin omgivning och förses med bättre möjligheter för företagande inom service, hantverk och småindustri genom billiga verksamhetslokaler. På samma sätt ser vi vinster i att befintliga områden länkas bättre samman genom bebyggelse eller utvecklade parkområden med ökad trygghet och utbyten områden emellan till följd. Däremot vänder vi oss emot att dessa effekter uppnås genom blandbebyggelse där exempelvis villaområden förtätas med höga flerfamiljshus. Att skapa möten mellan olika grupper är inte skäl nog att rasera ett områdes särart och karaktär. I de fall förtätning av exempelvis radhus- och villaområden ändå kan anses lämplig, och efter att demokratisk förankring har skett, bör det förtätas med likartad bebyggelse.

Stadsbyggnadsprojekten överdäckning av spårområdet på Centralstationen, Frihamnen och Årstafältet bör omgående ses över och omarbetas efter framgångsrika internationella föregångsexempel inom stadsbyggnad. Miljonprogramsområdena behöver nya områdesplaner i syfte att göra stadsmiljön mer attraktiv med varierande boendeformer och verksamheter.

Stockholms stad ska vara principiellt restriktiv vid beviljandet av rivningslov för kulturhistoriska byggnader. Exploatering måste undvikas intill fastigheter av särskilt kulturvärde. Staden bör undvika exploatering som tar idrottsplatser eller parker i anspråk, och tydligt kompensera när så väl behöver ske. Särskilt exploatering i ytterstaden måste tydligare förses med tillräckliga grön- och parkområden. Nationalstadsparken ska undantas ytterligare exploatering och önskemål om utvidgning av befintliga verksamheter ska handläggas med restriktivitet.

Fler klimatåtgärder behöver integreras vid nybyggnation och i stadens gatumiljö för uppsamling av skyfall och beredskap för extremväder. Till ekologiska korridorer i gatumiljön med regnbäddar, fuktstråk, dammar och träd kan dagvatten ledas. Både i ny och befintlig gatumiljö ser vi gärna mer blommande växlighet och spridningsvägar för insikter samt fler träd och vintergröna växter för med grönska i de annars så ofta karga miljöerna.

- Ny stadsplanering ska utgå från bevarandetanken framför experimentalism och postmodernism. Ledorden romantisk, nostalgisk och tillbakablickande.
- Utöka Stockholms kvartersbebyggelse och undvik onödiga förtätningar med höghus.
- I huvudsak verka för att våningsantalet och skalan vid nybyggnation anpassas till den befintliga bebyggelsen i området.
- Generellt är det negativt med påbyggnation med nya våningar i city.
- Stadens silhuett ska värnas och bevaras.
- Nya märkesbyggnader ska enbart uppföras i ytterstaden.
- Nybyggnation ska företrädesvis anpassas efter stadens topografi och områdets naturkaraktär.
- Det är generellt negativt med insprängning av flerbostadshus i villa- och radhuskvarter.
- Miljonprogramsområden ska länkas samma med sin omgivning och genom billiga verksamhetslokaler ge möjlighet till företagande inom bland annat service och hantverk.
- Stadsbyggnadsprojekten Frihamnen, Slakthusområdet och Årstafältet ska omarbetas med inspiration från framgångsrika internationella stadsbyggnadsutvecklingar.

- Överdäckning av city ska omvärderas i syfte att utröna de förändrade ekonomiska förutsättningarna samt dess inverkan på områdets kulturhistoriska karaktär.
- Nya planprogram behövs för miljonprogramsområdena i syfte att göra stadsmiljön mer attraktiv med varierande boendeformer och verksamheter.
- Rivningslov för kulturhistoriska byggnader ska i regel inte beviljas.
- Exploatering tätt intill kulturklassade fastigheter ska undvikas.
- Idrottsplatser eller parker ska inte tas i anspråk för exploatering.
- Nationalstadsparken ska undantas från exploatering eller utvidgning av befintliga verksamheter ska ske med försiktighet.
- Klimatåtgärder ska integreras i nybyggnationen för uppsamling av skyfall och beredskap för extremväder genom bland annat regnbäddar, dammar och grönska.
- Freda parker från exploatering och undvik planeringskonflikt mellan idrottsplatser och parker.
- Stadsplaneringen ska tidigt beakta behovet av parker, tillräckliga skolgårdsytor, samt idrottsplatser vid detaljplaneläggning och exploatering.
- Kajer och vatten ska i regel fredas från tät exploatering som begränsar natur-, kultur- och rekreationsvärdena.

Bostadsmålet

Stockholms stad ska eftersträva en tillräcklig byggtakt för att säkerställa stadens förpliktelser i enlighet med Stockholmsförhandlingen och Sverigeförhandlingen. Med det sagt är det inte realistiskt att Stockholms stad och ett par andra citynära kommuner ska axla lejonparten av bostadsbyggandet i Stockholms län, utan där behöver staden och dess fastighetsbolag aktivt verka gentemot övriga kommuner i länet i syfte att öka deras ambitioner för bostadsförsörjningen och framför allt stärka bostadsplaneringen tillsammans med kommuner vars kommundelar är utpekade som regionala stadskärnor.

- En tillräcklig byggtakt krävs för att säkerställa stadens förpliktelser i enlighet med Stockholmsförhandlingen och Sverigeförhandlingen.
- Arbetet gentemot övriga kommuner i Stockholms län ska sträva mot att öka den regionala ambitionen för bostadsförsörjning.
- Bostadsplaneringen ska ske tillsammans med länskommuner som innehåller utpekade regionala stadskärnor.
- Stockholmregionens primära tillväxt ska ske i anknytning till de regionala stadskärnorna, samt kommuner med anslutning till kollektivtrafiken.

Verksamheter och samhällsfastigheter

En levande stad består inte bara av bostäder och kontor. Ett perspektiv som ofta fattas är var verksamheter ska hålla hus, inte minst i ljuset av den omprioritering som skett där industriområde efter industriområde byggs bort, ofta till fördel av bostäder. Det annars så närvarande miljöperspektivet verkar saknas när det kommer till alla de transporter av gods och hantverkargrupper som dagligen behöver transporteras mellan lokaler och kund. Befintliga industriområden bör bevaras och nya verksamhetslokaler kan möjliggöras i anknytning till Järvafältet. Därtill vill vi öppna upp för en mer tillåtande syn på områden där småindustri och bostäder kombineras, inte minst i ytterstaden där det inte är möjligt att fylla alla lokaler i bottenvåningar och andra för bostadsändamål oattraktiva ytor med handel och restauranger.

Fler tillgängliga pendlarparkeringar i anslutning till tunnelbana- och pendeltågsstationer behöver säkerställas, företrädesvis under mark, för att minska pendeltrafiken till city.

Båtlivet är en viktig del av Stockholms identitet och utgör ett givet inslag i stadens möte med vattnet, men bristen på båtplatser är uppenbar. Lämpliga plaster för fler småbåtshamnar, gästhamnar och daghamnar ska utredas medan förutsättningarna för desamma generellt behöver förbättras.

En tillräcklig skolgårdsyta per elev enligt Boverkets minimikrav är avgörande för att barn ska kunna leka och röra på sig under rasterna och dessa krav måste säkerställa vid nyproduktion av skolor. Berörda aktörer bör utreda hur och i vilket utsträckning redan befintliga skolor kan nå kravet. Vi vill även säkra förekomsten av mindre parker, idrotts- och lekplatser. Stadsplaneringen ska stärka tryggheten och främja barns tillgång till rörelse och lek. Vid föreslagen exploatering måste befintliga platser för lek och idrott klara av den ökade kapaciteten. Gör de inte de så bör exploatering inte ske.

- Befintliga verksamhetsområden ska bevaras och fler verksamhetslokaler kan möjliggöras i anknytning till Järvafältet.
- Tillgängliga pendlarparkeringar behövs i anslutning till tunnelbane- och pendeltågsstationer, företrädesvis under mark.
- Lämpliga platser för fler båtplatser ska utredas.
- Förekomsten av mindre parker, idrotts- och lekplatser ska säkerställas.
- Boverkets minimikrav för skolgårdsyta per elev ska uppfyllas vid nybyggnation.
- Vilka befintliga skolor som kan uppnå Boverkets minimikrav på skolgårdsyta per elev ska utredas.
- Ekonomiskt stöd ska kunna sökas av fastighetsägare för restaurering av ursprungliga fasader på kulturhistoriska fastigheter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden inrätta ett naturreservat i Kyrkhamn/Riddersvik	2023-01-01	2023-12-31
Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd och Farsta stadsdelsnämnd utreda förutsättningarna, med syfte att inrätta naturreservat, i Ålstensskogen/Storskogen och Majroskogen	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och SISAB utreda verktygen för att vid renovering av skolutbyggnad eller uppförandet av en ny skola genomföra relevanta konsekvensanalyser för bidra till att motverka skolsegregationen	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Stockholms Stadshus AB, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholms hem utreda hur hyrorna kan pressas ytterligare vid nyproduktion	2023-01-01	2023-12-31
Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden utveckla arbetet för områdesplanering och se över processer för att detaljplanlägga innan markanvisning	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Trafiknämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, AB Svenska Bostäder ta fram ett program för främjande av	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
stadsnära odling		
Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden inleda arbete för att uppdatera de lokala utvecklingsprogrammen	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter		
Avbryta detaljplanearbetet för Münchenbryggeriet.	2023-01-01	2023-12-31
Säkerställa att Liljeholmens badflotte bevaras i sin ursprungliga utformning.	2023-01-01	2023-12-31
Kraftigt minska, alternativt helt avbryta, den förslagna exploateringen i anslutning till Hovings malmgård.	2023-01-01	2023-12-31
Ompröva rivningen av vattentornet i Uggleviken, samt fördjupa utredningen av alternativa platser för nytt vattentorn.	2023-01-01	2023-12-31
Ompröva planerna för Lövstaverket.	2023-01-01	2023-12-31
Avbryta exploateringen längs Slättgårdsvägen i Mälarhöjden.	2023-01-01	2023-12-31
Säkerställa att framtida förtätning av Marieberg sker i enlighet med områdets våningshöjdskala för befintlig bostadsbebyggelse.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda plan för att ytterligare bebygga Järvafältet.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda en utveckling av bottenplattan vid Sergels torg till ett vibrant bartorg året om.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda en utveckling och upprustning av Kista byggtorg.	2023-01-01	2023-12-31
Nämnden ska verka för en upprustning av Tullhuset på Blasieholmen med intilliggande område.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda förutsättningarna att bygga ner parkeringsplatser vid Norr Mälarstrand, Strandvägen samt Söder Mälarstrand under jord.	2023-01-01	2023-12-31
Revidera arkitekturpolicyn i syfte att stimulera klassisk arkitektur, i dess olika former, med ledord i harmoni, bevarande, enhetligt och grönska.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda hur processen kring utbyggnaden av Liljevalchs och Nobelhuset på Blasieholmen brast i medborgarförankringen.	2023-01-01	2023-12-31
Kravställa att illustrationer, ritningar och renderingar som kommer nämnden till del är verklighetstroga.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda lämpliga platser för nya småbåtshamnar.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda ett ekonomiskt stöd för restaurering av ursprungliga fasader på kulturhistoriska fastigheter.	2023-01-01	2023-12-31
Utveckla arbetet med tidiga samråd och medborgardemokrati	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för **Stadsbyggnadsnämnden** godkänns.

Trafiknämnden

Trafiknämnden ska bidra till att skapa en grön, framkomlig och vacker stad. Fotgängare, kollektivtrafikanter, bilister och cyklister behöver samsas om gatu- och väginfrastrukturen. Det begränsade utrymmet i innerstaden uppmanar till att de korta resorna sker utan bilen. Däremot har bilen en viktig funktion för de längre resorna till särskilda aktiviteter, storhandel eller andra sträckor där cykel och kollektivtrafik inte är funktionellt möjligt. Tillgången på parkeringsplatser för bilen ska vara god i alla områden. Genom underjordiska garage i innerstaden kan bilen parkeras under mark samtidigt som kajer och gågator kan levandegöras. Pendlarparkeringar i ytterstadens kollektivtrafiknära lägen är fundamentala för ett blandat pendlare för de som bor utanför city.

Stockholm ska vara en vibrant och blomstrande sommarstad med levande sommargator fyllda med uteserveringar och gröna promenadstråk i såväl city som strategiska delar av ytterstaden. Under vintertid ska hänsyn tas till befolkningens resmönster, då såväl cyklandet som kollektivtrafikens framkomlighet begränsas. Cykelvägbanorna ska möjliggöra den säsongsvisa reseomställningen för att undvika ett alltför lågt nyttjande under vintern.

Investeringar i väginfrastrukturen ska utgå från ekonomisk rationalitet, resmönster och samhällsekonomiska värderingar. Ideologiska skygglappar och politiska pekpinnar om att begränsa resenärens egna val i valet av trafikslag ska upphöra.

Stockholm ska vara en trygg, säker, ren och välskött stad och standarden ska vara likvärdig i hela staden.

Nämndens uppgifter

Nämnden är huvudman för allmänna platser och väghållare enligt plan- och bygglagen.

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- skötsel och renhållning av stads- och gatumiljön samt vissa parker (Kungsträdgården, Berzelii park, Norra Bantorget, Strömparterren och Järva friområde)
- investeringar i gator och vägar samt ovan nämnda parker
- samordning och utveckling av stadsdelsnämndernas stadsmiljöverksamhet
- stadsövergripande utveckling av stadens parker och grönområden
- skötseln av stadens samtliga träd på gatumark
- markupplåtelse
- upplåtelse av torgplatser samt utveckling och tillsyn av torghandeln
- utveckling av stadens torg
- strategisk trafikplanering i staden
- utveckling av trafiksäkerheten
- trafik- och parkeringsövervakning
- branddammar
- dammsäkerhet
- utgöra stadens skyfallsfunktion
- kommunkoncernens gemensamma inköpskategori Tekniska konsulter – bygg- och projektledning samt inköpskategori Park, gata och parkering

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En varsamt växande huvudstad

Samhällsekonomiskt lönsamma trafikinvesteringar

Trafiknämnden ska framställa samhällsekonomiska analyser av hög kvalitet vid förslag till förändringar av trafikflöden samt vid ny- och ombyggnationer av gator och vägar. Framkomligheten av olika trafikslag och samhällskostnaden för investeringar ska i högre grad utgöra beslutsunderlaget. Olönsamma investeringar med marginell eller obefintlig nytta ska inte genomföras. Dialogen med branschföreningar som Bussföretagen och M Sverige ska stärkas vid projekt som berör förändringar av biltrafiken. Besöks- och butiksnärings behov av bilburna transporter ska i högre grad beaktas vid framtida väginvesteringar. En stor tillgång för effektivare transporter är möjligheten till pendelbåt. Trafiknämnden ska tillsammans med Region Stockholm möjliggöra för utvecklade kollektiva båttransporter.

- Utveckla tillförlitliga samhällsekonomiska kalkyler och framkomlighetsanalyser för de olika trafikslagen vid ombyggnation.
- Stärka samverkansdialogen med Bussföretagen och M Sverige, samt besöks- och butiksnärings.
- Beakta näringslivets behov och förutsättningar vid större infrastruktursatsningar med en tidig stadsutvecklingsprocess och i planering av trafikmiljön.
- Verka för att utveckla och utöka kollektivtrafiken med båt.

Framkomligheten för fotgängare ska vara god. Gator, parker och promenadstråk ska utformas utifrån ett tillgänglighets- och funktionsperspektiv. Särskilt ska tillgängligheten för barnvagnar och funktionsvarierade personer beaktas. Vid upprustnings- och renoveringsarbeten ska alternativa färdvägar kommuniceras proaktivt och tydligt. Väg- och anläggningsentreprenörerna ska ha en tät samverkan med trafiknämnden som koordinerar och planerar trafiken. Upprustningar får inte strukturellt försämra framkomligheten eller öka trängseln för biltrafiken under byggnationstiden. Medborgarinflytande ska vara omfattande i gestaltning av gemensamma ytor. Samråd och därefter politiska beslut ska som regel tas vid ombyggnationer av det offentliga rummet.

- Säkerställ god tillgänglighet för barnvagnar samt personer med funktionsvariation.
- Minimera det trafikstörande arbetet och undvik ökade trängsel.
- Demokratisera gestaltungsprogrammen av offentliga ytor.

Väginfrastrukturen ska utformas med hänsyn till faktiska resebehov. En ökad andel cykling är positivt eftersträvänsvärt. Samtidigt får inte ökade cykelinvesteringar negativt påverka framkomligheten för bilen och kollektivtrafiken. Trafiknämnden ska särskilt beakta de kraftiga årsvariationerna och stockholmarnas olika resmönster. Framtida väginvesteringar ska vara dynamiska och kunna möjliggöra för en ökad andel cykling och gång under sommarhalvåret, medan bil och kollektivtrafikframkomligheten ska öka under vinterhalvåret. Trafiknämnden ska särskilt utreda användandet av reversibla körfält mellan bil/buss och cykel, i syfte att snabbt ställa om väginfrastrukturen mellan årstider. Nya stadsbyggnadsprojekt ska utformas med samtliga trafikslag i beaktning. Arbetet ska fortskrida med en gång- och cykelbro som byggs mellan Strandvägen och Djurgården. Biltrafiken ska i högre grad ledas runt stadskärnan. Därför ska trafiknämnden verka gentemot infrastrukturdepartementet för att kunna verkställa en Östlig förbindelse. Slutligen ska arbetet intensifieras mot knypunkter med dålig framkomlighet som exempelvis Brommaplansrondellen.

- Möjliggöra säsonganpassade resmönster mellan sommar- och vintertid.
- Utreda reversibla körfält mellan bil och cykel, i syfte att möjliggöra för bilåkande och kollektivtrafikens framkomlighet under vintertid.
- Möjliggöra för kombinerade cykel- och körfält på vägar med låga hastigheter.
- Verka för byggnationen av Östlig förbindelse, alternativt en Förbifart Öst.
- Utreda en omformning av Brommaplansrondellen med utgångspunkt i den genomförda trafikutredningen och framkomlighetsstrategin.
- Fortskrid arbetet med en gång- och cykelbro mellan Strandvägen och Djurgården.
- Undersöka förutsättningen för att sätta upphandlingskrav på eldrivna entreprenadfordon.

Stockholm ska vara en öppen stad för nya mobilitetslösningar. Erfarenheter från elsparkcykelvägen samt de många nya aktörerna inom såväl cykel- som elsparkcykeluthyrning ska tas tillvara. Trafiknämnden ska vara en öppen partner till nya mobilitetsföretag som vill placera ut sina lösningar i Stockholm. Samtidigt ska företagen följa tydliga spelregler om framkomlighet och ordning. Det nuvarande upphandlingsförfarandet för elsparkcyklar ska utvärderas. Trafiknämnden ska vidare säkerställa en högre kvalitet av elcyklar i den upphandlade lösningen för Stockholm eBikes. Därtill ska nämnden utreda nya användarvillkor för att motverka kommersiell användning av elsparkcyklarna för exempelvis matleveranser.

- Möjliggöra en öppen miljö för nya mobilitetsaktörer.
- Utvärdera upphandlingen av elsparkcyklar.
- Säkerställa motpartens avtalsefterlevnad vid leveransen av elcyklar och därtill begränsa Stockholm eBike till att enbart gälla privatpersoner.

Stockholm ska nå sin fulla potential under sommarhalvåret. Uteserveringar, caféer och torglivet ska prägla stadsmiljön. Sommargåtor är ett positivt inslag i anknötning till välbesökta café- och restauranggator. Samtidigt ska trafiknämnden noga beakta negativa framkomlighetsaspekter vid konvertering från bilgata till gågata under sommartid. Under sommartid ska kajerna livas upp med aktivitet och rörelse. Framkomligheten för yrkestransporter ska oavsett årstid säkras. Samtidigt ska borttagning av parkeringsplatser från kajerna kompenseras.

- Fortsatt omvandla välbesökta restaurang- och cafégator till sommargåtor.
- Undvik avstängning av trafikkritiska vägar i innerstaden.
- Kompensera borttagningen av parkeringsplatser från kajerna.

Effektiva folkhälsoåtgärder

Alla stockholmare ska tillförsäkras en god hälsa. Trafiknämnden ska arbeta förebyggande mot luftföroreningar som ligger inom stadens kontroll. Regelefterlevnaden för tunga lastbilar, genom miljözon klass 1 ska stärkas. Närmare var tionde lastbil bryter mot regelverket vilket leder till förhöjda utsläpp av luftföroreningar i hela innerstaden. Miljözon klass 2 har haft en ytterst begränsad inverkan på partikelutsläppen, men även koldioxidutsläppen från förbränningsmotorer, därtill har regelefterlevnaden varit svår att följa upp. Likaså kommer miljözon klass 3, som innebär ett förbud mot diesel- och bensinbilar, ha en marginell effekt på partikelutsläppen. Därtill finns en påtaglig risk att elbilar med dubbdäck ökar vägslitage och under torra vinterdagar skapar högre utsläpp än äldre bensin- och dieselbilar. Trafiknämnden ska i samverkan med miljö- och hälsoskyddsmyndigheten i stället öka förståelsen för andra luftföroreningar som orsakar ohälsa. Ett aktivt arbete ska ske mot den ökade vedeldningen som bidrar till att öka de skadliga sotpartiklarna. Samtidigt ska arbetet intensifieras mot de stora europeiska partikelutsläpparna.

- Stärk regelefterlevnaden av miljözon klass 1.
- Avsluta miljözon klass 2 och 3.
- Intensifiera arbetet mot sotpartiklar från ökad vedeldning.
- Verka internationellt för att begränsa partikelspridning.

Målet med det hälsofrämjande arbetet ska vara att ge medborgarna bästa möjliga hälsa till lägsta möjliga kostnad. I detta arbete bör olika hälsofaktorer som ligger inom kommunens ansvarsområde beaktas. Utöver luftkvalitetens effekt på hälsan har stockholmarna omfattande problem med överexponering av UV-strålning mot hud, vilket i förlängningen kan leda till hudcancer. Trafiknämnden ska intensifiera sitt arbete mot överexponering genom trädgrönska som skugga från solen. Därtill ska en kommunal åtgärdsplan verka för att medvetenheten med åtgärder mot solexponering. Bullernivåerna är en annan viktig komponent av ohälsan i Stockholm. Arbetet måste intensifieras med fler och utvecklade bullerskydd. Innovativa lösningar ska löpande utvärderas och pilottestas. Trafiknämnden ska även se över samfinansieringsmodeller för bullerskydd tillsammans med fastighetsägare. Särskilt fokus ska riktas mot bullerbegränsande åtgärder i Lilla och Stora Essingen.

- Utveckla arbetet med stadsgrönska för ökad skuggning och minskad UV-exponering.
- Ta fram en handlingsplan mot överexponering av UV-ljus.
- Fördjupa arbetet mot buller genom innovativa lösningar och samfinansiering av bullerdämpande åtgärder.

Parkeringsavgifter och parkeringsplatser

Alla stockholmare ska ges en tillräcklig tillgång av bilparkeringsplatser till överkomliga priser. Inga fler parkeringsplatser ska byggas bort utan att samtidigt kompenseras. Trafiknämnden ska i samarbete med Stockholm parkering utreda lämpliga områden för underjordiska garage i innerstaden. Vid nyexploatering i kollektivnära lägen ska p-normen vara högre än områdesbehovet i syfte att möjliggöra yta för pendlarparkeringar. Pendlarparkeringarna fyller en viktig roll i den blandade resan mellan ytterstaden och innerstaden. Trafiknämnden ska i samarbete med Stockholm parkering aktivt arbeta för att utöka pendlarparkeringarna med god tillgänglighet och förmånliga priser. Parkeringsavgifterna för såväl boende som besöksparkering ska behållas på dagens nivåer.

- Kompensera för borttagna parkeringsplatser.
- Behålla besöks- och boendeavgifterna på dagens nivå.
- Utöka p-normen vid nyexploatering samt utöka pendlarparkeringarna.
- Utveckla underjordiska parkeringar i innerstaden.

En välutförd snöröjning är avgörande för såväl minskade olyckor som framkomlighet. Trafiknämnden ska arbeta med äldrevänlig snöröjning med fokus på gångstråk och områden där en högre medelålder råder bland de boende samt vid kollektiv- och biltrafiken. Primära gångstråk ska sopsaltas. Användandet av grus vid gångstråk i anslutning till kollektivtrafiken ska minska i syfte undvika maskinfel och stillastående i tunnelbane- och pendeltågens rulltrappor.

- Utveckla konceptet äldrevänlig snöröjning.
- Minska grusanvändningen i kollektivtrafikhärlägen.

Stockholm ska vara en naturgrön stad. Stadens mest populära promenadstråk ska premieras i syfte att skapa ett vackrare Stockholm med växtlighet och färgglada blomster. Mer vintergrönska ska präglä såväl innerstaden som ytterstadens kvarter, vilket möjliggör en grön stad året om. Arbetet mot skyfall ska stärkas genom att kombinera grönska med effektiv avrinning och fler växtbäddar i särskilt känsliga miljöer. Behovet av svalkande utomhusmiljöer ska beaktas vid utformandet av nya stadsmiljöer. Hinder mot bilar som kör in i folkmassor ska sömlöst byggas in och bli en konstnärlig del av den fysiska gestaltningen. Fler koloniträdgårdar ska tillskapas runtomkring i staden. Båtklubbar på kommunal mark ska öppna upp sina anläggningar under delar av dygnet under sommartid i syfte att stimulera fler besökare. Samtidigt ska boat-sharing utvecklas genom att avtala platsupplåtelse vid utvalda båtklubbar. Arbetet för att stävja tiggeri ska intensifieras genom ett tiggeriförbud. Ingen människa ska exploateras av organiserade nätverk. Migrationen till Stockholm som möjliggörs av de fria tiggeriet leder till omfattande nedskräpning av offentlig plats.

- Utveckla arbetet mot skyfall.
- Rusta upp promenadstråk med blomster, samt öka andelen vintergrönska i hela staden.
- Fler koloniträdgårdar.
- Utred boat-sharing och öppna båtklubbar för allmänheten.
- Minskade kostnader för nedskräpning genom ett tiggeriförbud.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Stockholm Stadshus AB, Stockholm Vatten och Avfall AB och Stockholm Exergi ansvara för stadens samlade koordinering för att genomföra uppförandet av nytt kraftvärmeverk samt tillse att relevanta ersättningsytor ordnas så som bad- och båtplats. En oberoende granskare ska tillsättas för att följa arbetet under genomförandeprocessen, och rapportera till staden hur arbetet fortlöper ur miljö- och klimatsynpunkt med särskilt fokus på dricksvattenförsörjningen (2.1)	2023-01-01	2023-12-31
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ska i samarbete med exploateringsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och relevanta aktörer verksamma i området fortsätta arbetet med en permanent kulturpark med fokus på graffiti i Snösätra	2023-01-01	2023-12-31
Idrottsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden, Stockholms Hamn AB och Kulturhuset Stadsteatern AB ska medverka till planering och genomförande av aktiviteter inom ramen för Stadshusets hundraårsjubileum 2023	2023-01-01	2023-09-01
Kommunstyrelsen ska tillsammans med idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad	2023-01-01	2023-08-31
Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation	2023-01-01	2023-12-31
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföroreningar och trygghetsaspekten	2023-01-01	2023-12-31
Exploateringsnämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden utvärdera och revidera de gröna parkeringstalen i syfte att göra det mer attraktivt med hållbara mobilitetstjänster så som elbilpooler före parkeringsplatser vid nybyggnation	2023-01-01	2023-12-31
Exploateringsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden projektera bussterminaler vid Brommaplan och Gullmarsplan så att dessa projekt med Region Stockholm som huvudman kan sättas igång mellan åren 2025-2027	2023-01-01	2023-12-31
Exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, trafiknämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter AB, Mässfastigheter AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB, Stockholms Hamn AB, Stockholms Stads Parkerings AB och S:t Erik Markutveckling AB ska redovisa arbetet i enlighet med målen för elektrifiering	2023-01-01	2023-12-31
Exploateringsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och Stockholms Hamn AB ta fram en stadsövergripande masshanteringsstrategi	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden se över och tydliggöra stödfunktioner och kompetensresursers placering i syfte att möjliggöra en snabb elektrifieringstakt	2023-01-01	2023-06-30
Stockholms Stads Parkerings AB ska i samarbete med fastighetsnämnden, trafiknämnden och AB Familjebostäder genomföra pilotprojekt med innovativ gatuladdning i syfte att på sikt tillhandahålla gatuladdning i enlighet med stadens mål	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Trafiknämnden ska genomföra en revidering av planen för gatuparkering	2023-01-01	2023-06-30
Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen identifiera ett antal strategiskt belägna prioriterade trafiksignalskåp för fiberanslutning. Långsiktiga nytteeffekter och möjliga modeller för finansiering ska utgöra underlag för beslut och ställningstagande om ytterligare utbyggnad	2023-01-01	2023-12-31
Trafiknämnden ska utreda hur gång- och cykelflödena ser ut mellan Liljeholmen och Marievik och genomföra en konfliktstudie, i syfte att bedöma behovet av en eventuell ombyggnad av platsen	2023-01-01	2023-12-31
Trafiknämnden ska utreda och ta fram regelverk för etablering av laddinfrastruktur på allmän platsmark	2023-01-01	2023-12-31
Trafiknämnden ska utreda om stadens offentliga belysning kan förvaltas på ett mer effektivt sätt	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda en styrnings- och finansieringsmodell för att öka takten i framtagandet och genomförandet av stadens lokala åtgärdsprogram för vatten	2023-01-01	2023-06-30
Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå Världshälsoorganisationens (WHO) nya gränsvärden för luftkvalitet	2023-01-01	2023-12-31
Trafiknämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Stockholm Hamn AB samordna implementeringen av lagändringar gällande nedskräpningsavgifter och producentansvar för tobaksvaror	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med trafiknämnden utreda om vinter- och barmarksrenhållningen kan organiseras som exempelvis en egen resultatenheter eller liknande i syfte att balansera variationer i behov mellan olika år	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Serviceämnden ska från och med den 1 januari 2023 och i samarbete med kommunstyrelsen, kulturämnden och trafiknämnden överta etablerad drift av omsättningslager för visst medicinskt skydds- och förbrukningsmateriel från kommunstyrelsen	2023-01-01	2023-06-30
Trafiknämnden ska utreda möjligheten att ta över någon av nämndens upphandlade driftverksamheter i egen regi, exempelvis snöröjning, parkeringsövervakning eller parkskötsel	2023-01-01	2023-06-30
Trafiknämnden ska, utöver att hantera de risker som identifierats i verksamhetspecifik RSA, upprätta en särskild beredskap utifrån identifierade risker för verksamheten kopplat till en skyfallshändelse	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna, trafiknämnden och Stockholms Hamnar AB utreda för- och nackdelar med att avskaffa det generella badförbudet och i stället införa badförbud på lämpliga platser	2023-01-01	2023-06-30
Stockholm Vatten och Avfall AB ska tillsammans med trafikkontoret samla relevanta aktörer för att förhindra nedskräpning vid återvinningsstationerna	2023-01-01	2023-12-31
Trafiknämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder ta fram ett program för främjande av stadsnära odling	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden inleda arbete för att uppdatera de lokala utvecklingsprogrammen	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter		
Utreda hur skeppsbron kaj kan göras bilfri samt kompensera för de bortbyggda p-platserna	2023-01-01	2023-12-31
Utveckla tillförlitliga samhällsekonomiska kalkyler och framkomlighetsanalyser för de olika trafikslagen vid ombyggnation.	2023-01-01	2023-12-31
Stärka samverkansdialogen med Bussföretagen och M Sverige, samt besöks- och butiksnäringen.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda hur kommunikationen om trafikstörande arbeten kan utvecklas mot företag och bilister.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda hur gestaltungsprogrammen av offentliga ytor kan demokratiseras	2023-01-01	2023-12-31
Utreda reversibla körfält mellan bil och cykel, i syfte att möjliggöra för bilåkande och kollektivtrafikens framkomlighet under vintertid.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda en omformning av Brommaplansrondellen med utgångspunkt i den genomförda trafikutredningen och framkomlighetsstrategin.	2023-01-01	2023-12-31
Undersöka förutsättningen för att ställa upphandlingskrav på eldrivna entreprenadfordon.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda hur fler mobilitetsaktörer kan stimuleras	2023-01-01	2023-12-31
Utvärdera upphandlingen av elsparkcyklar.	2023-01-01	2023-12-31
Utforma nya riktlinjer för användandet av eBike	2023-01-01	2023-12-31
Utred hur regelfterlevnaden kan stärkas av miljözon 1	2023-01-01	2023-12-31
Utred konceptet äldrevänlig snöröjning	2023-01-01	2023-12-31
Utred minskat grusanvändande vid snöröjning i anknötning till kollektivtrafikens rulltrappor.	2023-01-01	2023-12-31
Utred hur fler koloniträdgårdar kan tillskapas	2023-01-01	2023-12-31
Utred lämpliga platser för boat-sharing	2023-01-01	2023-12-31
Utveckla nya riktlinjer för bad- och bastuklubbar på stadens mark	2023-01-01	2023-12-31
Ta fram en åtgärdsplan för minskad ohälsa kopplat till buller, luftföroreningar och överexponering av UV-ljus.	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för **Trafiknämnden** godkänns.

Utbildningsnämnden

I Stockholm ska alla barn växa upp med lika förutsättningar till lärande och utveckling, oavsett i vilken stadsdel man bor. Nämnden ska fokusera på tidiga insatser för en ökad kunskapsutveckling inom svenska och matematik, samt underlätta övergången mellan förskolan och grundskolan.

Skolan ska vara en trygg plats med studiero och ändamålsenliga lokaler. Alla elever ska, oavsett bostadsort, bakgrund eller särskilda behov, ges de bästa förutsättningarna för att klara kunskapsmålen i skolan. Därför ska nämnden verka för att fler elever går ut grundskolan med behörighet till gymnasiet och för att fler elever klarar gymnasiet.

Att elever känner förtroende för sina lärare är en förutsättning för goda kunskapsresultat. En god kunskapsförsörjning av skickliga lärare kräver attraktiva anställningsvillkor, en god arbetsmiljö och möjlighet till kompetensutveckling. Därför ska initiativ tas för att identifiera vilka handlingsplaner och kommunala regelverk som riskerar att leda till onödigt administration. Det är nödvändigt att motverka motstridiga regelverk och styrdokument för att minska den administrativa bördan för lärare.

Skoltrött är inte lika med arbetstrött. Många elever är skoltrötta efter grundskolan och vissa saknar stöd från familj och vänner att engagera sig i sina studier. Grundskola och gymnasium ska därför erbjuda kortare undervisningsalternativ som snabbt kan ge skoltrötta elever praktiska kunskaper som leder till yrken där det råder arbetskraftsbrist.

Skolan är också en viktig del i stadens brottsförebyggande arbete samt arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Stadens skolor ska samverka med polis och socialtjänst och arbeta preventivt för att öka tryggheten i skolan, motverka kriminell rekrytering, narkotikaanvändande samt fördöma och motverka hederskultur.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- kommunens uppgifter som huvudman för förskoleklass, grundskola, grundskolsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, fritidshem och fritidsklubb
- elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande insatser i kommunala skolor
- aktivitetsansvaret enligt skollagen för ungdomar som inte fullföljt gymnasiet, i samverkan med arbetsmarknadsnämnden
- verksamhetsförlagd utbildning i skola
- insyn i fristående skolor samt bevakning av fristående skolors planering och eventuella förändringar i verksamheten
- godkännande och tillsyn av fristående fritidshem
- i samverkan med förskolenämnden ansvarar för omsorg på kvällar, nätter och helger för barn fram till vårterminen då de fyller tretton år, inklusive hantering av ansökningar
- administration av bidrag till utomstående organisationer som bedriver verksamheter inom skolans område
- att i samråd med kommunstyrelsen söka statsbidrag som gäller de pedagogiska verksamheterna
- framtagande av årlig rapport om trygghet och studiero i stadens skolor
- kommunkoncernens gemensamma inköpskategori för Lokalvård

Under 2023 skapas en ny förskolenämnd, dit det samordnande och övergripande ansvaret för förskolefrågor flyttas från utbildningsnämnden. Förvaltningen av verksamheten ska flyttas från och med halvårsskiftet 2023. Tills vidare fungerar verksamheterna inom tidigare förvaltningsstruktur med skillnaden att underlag för dessa verksamheter lämnas till förskolenämnden som är ansvarig nämnd. Utbildningsnämnden ska fram till och med halvårsskiftet 2023 underlätta och hjälpa till med flytten av verksamheten till förskolenämnden. Vidare är det förskolenämnden som har tilldelats budget för hela verksamheten, varvid justering sker via fakturering i samband med att verksamheten övergår till förskolenämnden. Även efter inrättandet av en ny förvaltningsstruktur finns anledning till en nära samverkan med förskolenämnden för en effektiv och ändamålsenlig administration.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

En trygg, demokratisk och jämställd skolgång där elever får studiero

Alla barn ska växa upp med rätt och lika förutsättningar till lärande och utveckling, oavsett vilken stadsdel man bor i. Skolornas verksamhet ska alltid utgå från barnkonventionen som bland annat säger att barnets bästa alltid ska komma först och att varje barn har rätt att utvecklas, leka och att uttrycka sin åsikt.

Stockholms skolor ska vara platser där alla barn känner sig trygga och omhändertagna. För att de ska kunna bygga förtroliga relationer till sina lärare, fritidsledare och andra vuxna är det viktigt att staden arbetar långsiktigt med kompetensförsörjning och ställer höga krav på vilka som arbetar med barn. Goda kunskaper i svenska och avkrävande av årliga utdrag ur belastningsregistret ska utgöra självklara verktyg för att säkerställa att de som arbetar i stadens skolor också är lämpade för det.

En lyckad skolgång kräver studiero. Utbildningsnämnden ska verka för att skolakuten utökas med jourklasser för elever som stör undervisningen eller på annat sätt skapar oreda och otrygghet i klassrummet. Därutöver ska nämnden arbeta för att höja kunskapsnivån i skolorna. Elevers kunskapsutveckling ska främjas och följas systematiskt redan från förskoleklass och genom hela grundskolan så att barn i behov av stöd i sin kunskapsutveckling tidigt får rätt insatser för att lära sig räkna, skriva och läsa.

På skolor med befintliga problem med stök och otrygghet krävs handlingskraftiga åtgärder. Nämnden ska verka för en god samverkan med polisen för att kunna bedriva arbete mot narkotika och annan brottslighet. Nämnden ska också verka för att kunna bemanna skolor med väktare med pedagogisk träning för att stärka tryggheten samt behovspröva placering av metalldetektorer och skalskydd med passerkort för att undvika vapen och framtida skolskjutningar. Kläder och symboler som kan kopplas till gängattribut ska vara förbjudna i skolan.

Insatserna för simkunnighet hos barn ska fortsätta med ett särskilt fokus på de som inte blir godkända i ämnet idrott och hälsa. Staden ska också motverka att vårdnadshavare drabbas av höga kostnader i samband med utflykter eller andra aktiviteter kopplade till skolgången.

Utbildningsnämnden ska verka för skolorganisationer som är trygga, demokratiska, jämställda och som står upp för allas lika värde. Dock är satsningar så som HBTQ-certifiering både kostsamma och ifrågasatta. Därför ska nämnden uppdras att avveckla dessa och i stället verka för att stärka jämställdheten så att pojkar och flickor behandlas lika och får samma förutsättningar. I det arbetet behövs ett särskilt fokus på hedersrelaterat våld och förtryck. Vidare bör skolorna arbeta med mänskliga rättigheter och mål 2 och mål 4 i Agenda 2030.

Utbildningsnämnden ska arbeta för att alla skolor ska vara trygga och jämställda. Vid misstanke om missförhållanden är det angeläget att agera skyndsamt mot dessa. Nämnden ska därför verka för en god samverkan med Skolinspektionen för att få snabb återkoppling och nödvändigt stöd vid upptäckande av brister i skolans verksamhet. I läroplanen står det att skolan ska ”föstra till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande i överensstämmelse med den etik som förvaltas av kristen tradition och västerländsk humanism”. Nämnden ska använda rätten till granskning av friskolors verksamhet, i synnerhet mot konfessionella friskolor, och verka för att dessa följer läroplanen, inte bidrar till segregation, samt bygger på demokratiska principer.

- Avkräva årliga utdrag ur belastningsregistret av personer som arbetar med barn inom stadens verksamheter för att motverka sexualbrott mot barn samt kriminell rekrytering.
- Stärka tillsynen av religiösa friskolor.
- Öka tryggheten vid stökiga skolor genom väktare med pedagogisk träning.
- Förbjuda kläder i skolan som kan kopplas till gängattribut.
- Behovspröva placeringen av metalldetektorer och skalskydd med passerkort för att undvika farliga vapen, samt framtida skolskjutningar.
- Verka för starkt polisiär närvaro vid skolor för att öka deras synlighet samt möjliggöra för social brottsprevention.
- Stärka studieron och tryggheten genom att utöka skolakuten med jourklasser.
- Säkerställa att samtliga skolor följer konventionen för de mänskliga rättigheterna, Agenda 2030 och i övrigt avveckla de normkritiska och genuspedagogiska satsningarna så som HBTQ-certifiering.
- Ställa sig bakom principen om att traditionsenlig skolavslutning ska ske i kyrkan
- Ställa sig bakom principen att samtliga politiska partier representerade i riksdag eller Stockholms kommunfullmäktige alltid har rätt att delta vid skolor i de fall ett parti bjuds in.

Personalförsörjning och skolorganisation

De som arbetar i skolan ska ha goda arbetsvillkor och konkurrenskraftiga löner. Många lärare vittnar om ohållbara arbetssituationer med onödigt mycket administration och där arbetstiden inte räcker till, vilket riskerar att öka sjukskrivningstalen. Utbildningsnämnden ska uppdras att säkerställa kompetensförsörjningen till stadens skolor genom att utöka andelen lärarassistenter och kringpersonal i syfte att minska lärarnas arbetsbörda. Nämnden ska också se över lärarnas arbetsförhållanden gällande psykosocial arbetsmiljö och ta fram förbättringsåtgärder.

För barn som växer upp med föräldrar med begränsade eller obefintliga svenskkunskaper spelar skolan en avgörande roll i språkutvecklingen. Att inte lära sig fullgod svenska begränsar möjligheten att vara delaktig i demokratiska beslut och det dagliga livet. Det riskerar även att leda till utanförskap. I skolan ska det huvudsakliga samtalspråket vara svenska och den kommunalt finansierade modersmålsundervisningen ska ligga på lagstiftningens minimikrav.

Det behövs fler snabbspår till praktiska arbeten likt yrkesintroduktionsprogrammen. I samverkan med arbetsmarknadsnämnden samt fristående aktörer och företag ska nämnden utveckla kortare yrkesutbildningar med praktik. I kombination med lärande på arbetsplatsen kan fler snabbt komma ut i bristyrken inom bygg-, fastighets- och tillverkningsindustrin med mera. Grundskolan ska stärka sin vägledning av elever till bristyrken. Utbildning för utbildningens skull är förlegat, och passar inte de som snabbt vill komma ut i arbetslivet och försörja sig själva. Här ska grundskolorna tydligare fånga upp elever med intresse för praktiska utbildningar. Arbetskraftsbehovet är stort av kompetent arbetskraft som besitter praktisk yrkeskunskap, vilket innebär goda chanser till garanterade arbeten efter avslutad examen, med konkurrenskraftiga inkomstlöner. Den överdrivna akademiseringen, med allt fler elever som söker sig till högskoleutbildningar inom sektorer med ett överutbud av arbetskraft leder i värsta fall till bortslösade studieår. Genom en tydlig vägledning mot yrkeshögskolor, och praktiska gymnasieprogram når fler ungdomar ett efterfrågat arbete med goda löneförutsättningar

För barn och unga med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning eller särskilda behov ska det finnas tillräckliga resurser och hjälpmedel för att klara sin skolgång. Alla barn har rätt till en fullgod utbildning och stöd att nå sin fulla potential och därför ska nämnden arbeta för att stärka förståelsen kring och bemötandet av barn och unga med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och särskilda behov. Alla stadens skolor ska NPF-säkras genom utbildning av KIND/KI.

Kompetensen hos personalen i de särskilda undervisningsgrupperna behöver höjas och lokalerna skall utformas på ett sätt som är gynnsamt för elevernas lärande.

- Genomföra en genomlysning för att identifiera vilka handlingsplaner och kommunala regelverk som riskerar att leda till onödig administration och föreslå åtgärder för att minska överadministrationen för lärare.
- Se över lärarnas arbetsförhållanden gällande psykosocial arbetsmiljö.
- Säkerställa god tillgänglighet av legitimerade lärare.
- Stärka lärarförsörjningen genom fler lärarassistenter och kringpersonal.
- Säkerställa att svenska är det huvudsakliga samtalsspråket i skolan.
- Begränsa den kommunalt finansierade modersmålsundervisningen till lagstiftningens minimikrav.
- Stärka förståelsen kring och bemötandet av barn och unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och särskilda behov.
- Utvärdera den kompletterande ersättningsmodellen för skolpeng i syfte att ersätta baserat på kvalité/prestation och därmed premiera utvecklingsarbetet med verkliga resultat.
- Stärka arbetet med de särskilda undervisningsgrupperna genom kompetenshöjning av personal samt anpassning av lokaler, i syfte att uppnå närhetsprincipen för elever samt avlasta befintliga resursskolor.
- NPF-säkra samtliga skolor i Stockholms stad genom utbildning av KIND/KI
- Utveckla utbildningsvägar för förskola och grundskola för särskilt begåvade elever.
- Stärka SYV-konsulenternas arbete med syfte att få fler elever att söka sig till gymnasieinriktningar, och praktiska utbildningar som leder till ett yrke med arbetskraftsbrist.
- Genomföra ett pilotprojekt där personlighetstest utgör en del av SYV-vägledningen i syfte att erhålla träffsäkra rekommendationer till studier och framtida arbete.

Hälsa och rörelse

Daglig motion stärker både den fysiska och psykiska hälsan. Vi vet också att de vanor vi får med oss som barn påverkar vilka vanor vi sedan har som vuxna. Att ge barn goda fysiska vanor kan bidra till att öka folkhälsan även på lång sikt. Således är det viktigt att skolan fångar upp de barn som inte rör på sig tillräckligt och nämnden ska verka för att förbättra rutinerna kring de barn som inte deltar i idrottsundervisningen.

Tillsammans med Socialnämnden ska tidiga informationsinsatser om narkotikaanvändning riktas mot elever i grundskolorna.

Utbildningsnämnden ska främja rörelse bland stadens elever med en målsättning om sunda och pigga elever. Därför ska nämnden tillskynda ett pilotprojekt av Bunkeflo-modellen med mer idrottsverksamhet i skolan.

- Ta initiativ till narkotikaförebyggande samverkan med polisen i skolan.
- Utforma en handlingsplan riktad mot grundskolans narkotikaförebyggande arbete.
- Pilottesta Bunkeflo-modellen med mer idrotts/friluftsverksamhet i skolan
- Säkerställa att stadens skolgårdar är tillräckligt stora i proportion till elevantalet.
- Stärka elevhälsans arbete tillsammans med Region Stockholm, där elevhälsan ges ett förebyggande uppdrag med högre tillgänglighet till kuratorer.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden samt i samråd polis och boende verka preventivt för att öka tryggheten i skolan. Den samverkan ska ske på samma sätt gentemot fristående skolor	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska arbeta för att fler grundskolor ska kunna erbjuda skolfrukost	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska fokusera på att förbättra elevers psykiska välmående genom att stärka elevhälsans verksamhet	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla stödet till elever med funktionsnedsättningar som går ut gymnasieskola och gymnasiesärskola	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra elevhälsans organisation för förskola, grundskola och gymnasieskola, samt utreda möjligheten att införa nyckeltal för elevhälsan	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med SISAB, förskolenämnden och stadsdelsnämnderna införa lekvrdesriktlinjer för förskolegårdar och skolgårdar. Riktlinjerna ska säkra tillräckliga ytstorlekar	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och Region Stockholm utveckla samverkan mellan elevhälsa/ungdomsmottagningar och BUP, första linjens psykiatri och socialtjänsten	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen planera för att stadens skolor beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för samtliga elever och personal under flera dygn	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska implementera och genomföra läsa-, skriva- och räknagarantin	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska inrätta en ytterligare naturskola utöver den mobila cykelnaturskola som nämnden redan beslutat om	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska ta fram en utbildning för skolledare och personal	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
om systematiskt elevhälsoarbete		
Utbildningsnämnden ska utreda förutsättningarna för en centralisering av skolskjutsadministrationen så att den även omfattar skolor i egen regi	2023-01-01	2023-03-31
Utbildningsnämnden ska utreda hur digital läxhjälp ska kunna erbjudas till stadens grundskole- och gymnasieelever	2023-01-01	2023-06-30
Utbildningsnämnden ska utreda var en ny naturskola med fasta lokaler ska placeras	2023-01-01	2023-06-30
Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden, förskolenämnden och stadsdelsnämnderna revidera strategin för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden, äldrenämnden och utbildningsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen ta fram en gemensam målbild och handlingsplan för stadens fortsatta arbete i omställningen till en god och nära vård	2023-01-01	2023-08-31
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden vidareutveckla skolsociala team i hela staden, samt utöka socialtjänstens närvaro i skolan, fritidshem och fritidsklubbar	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med SISAB, idrottsnämnden och kulturnämnden ta fram en plan för öppnande av lokaler för kultur- och föreningsliv i minst en skola där lokaler tidigare inte funnits tillgängliga i varje stadsdelsnämndsområde genom att tillsammans identifiera de mest strategiskt lämpliga skolorna för detta	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB ta fram en strategi för gröna skol- och förskolegårdar som ska syfta till att byta ut traditionella material, och hårdgjorda ytor mot mer gröna ytor och naturmaterial, samt prioritera plantering av fler träd och buskar på gårdar med höga temperaturer	2023-01-01	2023-08-31
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samråd med utbildningsnämnden och SISAB ta fram en vägledning för att förbättra förskolors och skolors inomhusmiljöer som syftar till att säkerställa en likställighet för alla barn i hela staden, oavsett verksamheternas driftform	2023-01-01	2023-12-31
SISAB ska i samarbete med utbildningsnämnden utreda möjligheterna att tillföra tillagningskök i samband med renoveringar, i syfte att öka antalet	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden utreda hur effektiv samplanering och lokalutnyttjande som dimensioneras mer efter arbetsmarknadens kompetensbehov kan åstadkommas för gymnasie- och vuxenutbildning	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och SISAB utreda verktygen för att vid renovering av skolutbyggnad eller uppförandet av en ny skola genomföra relevanta konsekvensanalyser för bidra till att motverka skolsegregationen	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utveckla behovsanalysen för grundskolans lokal försörjning i syfte att göra den mer transparent	2023-01-01	2023-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden utreda förutsättningarna för att införa en jobbgaranti för examinerade studenter på stadens Vård- och omsorgscollege	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden utreda hur elever i introduktionsprogram kan ges yrkesutbildning för att på kort sikt bli ekonomiskt självförsörjande	2023-01-01	2023-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, utbildningsnämnden och äldrenämnden erbjuda språkkurser i svenska till medarbetare inom stadens förskolor, vård och omsorg	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska arbeta för att i fler skolor införa tvåläraresystem eller liknande modeller	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utbildningsnämnden ska arbeta för att relevanta kompetensutvecklingsinsatser genomförs för att höja kunskapsnivån inom skolans personalkategorier i fråga om barn med NPF-diagnoser	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska utreda hur staden kan utveckla arbetet med platser för verksamhetsförlagd utbildning	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Serviceämnden ska under ledning av kommunstyrelsen och i samarbete med socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda och påbörja etablering av ett centralt omsättningslager för vissa livsmedel och vissa förbrukningsvaror i syfte att höja stadens beredskapsförmåga	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med SISAB och stadsdelsnämnderna genom myndighetssamverkan arbeta för att motverka välfärdsbrott	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden samt berörda nämnder ska medverka i kommunstyrelsens och serviceämndens arbete för nya arbetssätt för webbpublicering som säkerställer efterlevnad av lagkrav gällande tillgänglighet och personuppgifter	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska medverka till Stadshusets hundraårsjubileum 2023 genom att i samråd med kommunstyrelsen erbjuda elever i årskurs 8 och 9 att besöka Stadshuset i syfte att lära om den kommunala demokratin och dess historia	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Säkerställ att skolorna avkräver årliga utdrag ur belastningsregistret för personer som arbetar med barn för att motverka sexualbrott mot barn och kriminell rekrytering	2023-01-01	2023-12-31
Verka för att fler skolor ska kunna tillaga mat i egen regi	2023-01-01	2023-12-31
Säkerställ att alla skolor serverar en varierad och näringsrik kost med kött som alternativ	2023-01-01	2023-12-31
Stärk tillsynen av religiösa friskolor	2023-01-01	2023-12-31
Verka för att kunna tillsätta väktare med pedagogisk träning vid stökiga skolor för att öka tryggheten	2023-01-01	2023-12-31
Säkerställ att kläder som kan kopplas till gängattribut förbjuds i stadens skolor	2023-01-01	2023-12-31
Behovspröva placering av metalldetektorer och skalskydd med passerkort för att undvika farliga vapen och framtida skolskjutningar	2023-01-01	2023-12-31
Verka för en stärkt polisiär närvaro vid skolor för att öka deras synlighet samt möjliggöra för social brottsprevention	2023-01-01	2023-12-31
Utöka skolakuten med jourklasser i syfte att stärka studieron och tryggheten	2023-01-01	2023-12-31
Säkerställ att samtliga skolor följer de mänskliga rättigheterna, Agenda 2030 samt avvecklar de normkritiska och genuspedagogiska satsningarna så som HBTQ-certifiering	2023-01-01	2023-12-31
Verka för att traditionsenliga skolavslutningar i kyrkan ska kunna hållas	2023-01-01	2023-12-31
Verka för att samtliga politiska partier representerade i riksdag eller kommunfullmäktige alltid har rätt att delta vid skolor i de fall där ett parti bjuds in	2023-01-01	2023-12-31
Genomför en genomlysning för att identifiera vilka handlingsplaner och	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
kommunala regelverk som riskerar att leda till onödig administration och föreslå åtgärder för att minska överadministrationen för lärare		
Se över lärarnas arbetsförhållanden gällande psykosocial arbetsmiljö samt verka för att förbättra dessa	2023-01-01	2023-12-31
Säkerställ att det finns en god tillgänglighet av legitimerade lärare samt stärk lärarförsörjningen genom fler lärarassistenter och kringpersonal	2023-01-01	2023-12-31
Säkerställ att svenska är det huvudsakliga samtalsspråket i stadens skolor	2023-01-01	2023-12-31
Begränsa den kommunalt finansierade modersmålsundervisningen till lagstiftningens minimikrav	2023-01-01	2023-12-31
NPF-säkra samtliga Stockholms stads skolor genom utbildning av KIND/KI	2023-01-01	2023-12-31
Stärk arbetet med de särskilda undervisningsgrupperna genom kompetenshöjning av personal samt anpassning av lokaler, i syfte att uppnå närhetsprincipen för elever samt avlasta befintliga resursskolor	2023-01-01	2023-12-31
Utvärdera den kompletterande ersättningsmodellen för skolpeng i syfte att ersätta baserat på kvalitet/prestation och därmed premiera utvecklingsarbetet med verkliga resultat	2023-01-01	2023-12-31
Arbeta för att utveckla utbildningsvägar för förskola och grundskola för särskilt begåvade elever	2023-01-01	2023-12-31
Stärk SYV-konsulenternas arbete för att få fler elever att söka sig till gymnasieinriktningar och praktiska utbildningar som leder till ett yrke med arbetskraftsbrist	2023-01-01	2023-12-31
Tillsätt ett pilotprojekt där personlighetstest utgör en del av SYV-vägledningen i syfte att erhålla träffsäkra rekommendationer till studier och framtida arbete	2023-01-01	2023-12-31
Ta initiativ till narkotikaförebyggande samverkan med polisen i skolorna	2023-01-01	2023-12-31
Utforma en handlingsplan riktad mot grundskolans narkotikaförebyggande arbete	2023-01-01	2023-12-31
Pilottesta Bunkeflo-modellen med mer idrotts/friluftsvksamhet i skolan	2023-01-01	2023-12-31
Verka för att stadens skolgårdar är tillräckligt stora i proportion till elevantalet	2023-01-01	2023-12-31
Stärk elevhälsans arbete tillsammans med Region Stockholm och ge elevhälsan ett förebyggande uppdrag med högre tillgänglighet till kuratorer	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för **Utbildningsnämnden** godkänns.

Äldrenämnden

Stockholm ska vara en äldrevänlig stad. Äldre ska känna en hög livskvalitet och vara trygga med att den kommunala servicen är i absolut världsklass. Äldreomsorgen ska präglas av valfrihet men även säkerhet om att samtliga leverantörer uppfyller omfattande kvalitetskrav. Olika boendelösningar ska erbjudas för olika stadier av åldrandet. Från det tidiga åldrandet med seniorbostäder, till trygghetsboenden/servicehus och slutligen särskilda boenden. För de som kan och vill ska hemtjänsten erbjuda möjligheten att bo kvar i hemmet utan att göra avkall på vare sig den fysiska eller psykiska hälsan. En ökad rörlighet mellan kommuner innebär möjligheten till nytänkande boendelösningar i naturnära miljöer.

Det strategiska utvecklingsarbetet ska grunda sig i såväl välfärdsteknikens utveckling, men även personalförsörjningen. Högt ställda mål, rätt verktyg för chefer och ledare i kombination med språkutbildningssatsningar på omsorgspersonalen är fundamentalt för en äldreomsorg i världsklass. Äldreomsorgens medarbetare ska inte bara bli fler utan även mer kvalificerade med mycket goda språkkunskaper i svenska. Tills det uppnåtts bör det finnas personer med mycket goda språkkunskaper i svenska i alla arbetspass. Personer med funktionsvariation och personer med åldersrelaterade funktionshinder ska beaktas i äldreomsorgens olika delar. Läkare- och sjuksköterskenärvaron är avgörande i äldreomsorgen vilket föranleder behovet av nära dialog med Region Stockholm. Äldre med subakuta åkommor ska i största möjliga mån undvika akutmottagningen. Alternativa lösningar som direkttag till geriatriken eller ortoped, alternativt lätt-geriatriska boendelösningar med övernattningsalternativ, ska utvecklas.

Ett stärkt förebyggande arbete behövs för att undvika ohälsa som leder till såväl hospitalisering som hemmasittande och psykisk ohälsa. Krafttag mot fallolyckor leder till ökad livskvalitet och förebygger undvikbar slutenvård. Stärkt samverkan mellan hemtjänst och primärvård genom en spindel i nätet för hela vård- och omsorgssystemet är avgörande för att undvika runt-bollning och onödiga vårdinsatser.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- uppföljning, utvärdering och utveckling av äldreomsorgen i syfte att säkerställa hög kvalitet
- uppföljning av myndighetsutövningen inom äldreomsorgen i syfte att säkerställa likställigheten i hela staden
- inspektion av stadens äldreomsorg oavsett utförare
- kvalitetsobservation av stadens äldreomsorg oavsett utförare
- bidragsgivning till ideella organisationer inom äldreomsorgen
- samarbete med Region Stockholm i gemensamma frågor samt inom Stiftelsen Stockholms läns äldrecentrum
- övergripande utbildning, fortbildning och kompetensutveckling av medarbetarna i äldreomsorgen
- stadens jourverksamhet inom äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning
- hantering av ansökningar om trygghetslarm samt installation och larmmottagning
- köhanteringssystemet för vård- och omsorgsboenden samt servicehus
- genomförande av centrala upphandlingar enligt lagen om valfrihet (LOV)

- förvaltning av stadsövergripande avtal avseende hemtjänst, dagverksamhet samt vård- och omsorgsboende enligt LOV
- genomförande av centrala upphandlingar enligt lagen om offentlig upphandling för korttidsplatser för äldre, förvaltning av avtal, samordning och hantering av korttidsplatser
- där stadsdelsnämnder så önskar i samarbete med servicenämnden och berörda stadsdelsnämnder genomföra stadsövergripande upphandlingar å stadsdelsnämndernas vägnar
- leda och samordna utvecklingen av äldreomsorgen i samarbete med stadsdelsnämnderna inom områdena digitalisering, karriärvägar och utbildning
- årligen till nämnden redovisa en sammanställning av arbetsmiljöarbetet inom äldreomsorgen
- utveckling och effektivisering av verksamhetsnära förvaltning av sociala system
- samordna arbetet med stadens boendeplan, som omfattar planeringen av vård- och omsorgsboenden, servicehus och korttidsboenden
- årligen utarbeta en stadsövergripande rapport för verksamhetsområdet inklusive en analys av utvecklingen
- central upphandling av vård- och omsorgsboenden

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

Kvalitet och trygghet

Stockholms stads äldreomsorg ska vara i absolut världsklass där såväl omvårdnads-kvalitet, servicenöjdhet och trivsel hos personalen ska förenas. Dagens faktiska äldreomsorg är däremot långt ifrån tillräcklig. Bristande språkkompetens hos omsorgspersonalen och otillräcklig kontroll och uppföljning av såväl privata som offentliga vårdaktörer skapar ett påtagligt missnöje. Misstag inom omsorgen leder inte bara till en kortsiktigt försämrad livskvalitet utan även långsiktiga hälsoproblem som belastar den redan pressade akutsjukvården. För en utvecklad äldreomsorg behövs såväl privata som offentliga aktörer. Oavsett driftsform ska kvalitetskraven vara hårda och omfattande. Stadsdelsnämnderna ska möjliggöra för privata alternativ att delta i upphandlingarna, men samtidigt stärka den egna rådigheten över boendeanläggningarna genom eget ägande av verksamhetsfastigheten. Granskningar och inspektioner ska löpande förekomma och anmärka på brister. I kombination med detta ska hygienrutinerna stärkas och Silviahemscertifieringen ska införas som grundkrav för samtliga medarbetare inom den brukarnära omsorgen.

- Säkerställ förekomsten av en bred mångfald av privata, offentliga och ideella aktörer.
- Stärka rådigheten över anläggningarna genom eget ägande, men möjlighet till att upphandla verksamheten.
- Stärka inspektionerna genom fler kvalitetsobservationer riktade mot hygienrutiner.
- Säkerställa att samtliga medarbetare har grundkunskap inom demens Silviahemscertifiering.

Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna säkerställa att äldreomsorgens insatser håller hög medicinsk kvalitet. Evidensbaserad omsorg, applikation av nya forskningsrön samt deltagande i vetenskapliga studier ska prägla äldreomsorgens verksamheter. Äldreomsorgen ska präglas av ett akademiskt tänkande med kontinuerlig verksamhetsutveckling som drivs från såväl personal, chefer men även externa forskare. Äldreomsorgens verksamheter ska vara öppna för att agera testbäddar för nya välfärdstekniker och innovationer. I arbete med att utveckla ny välfärdsteknik ska innovationsupphandlingar beaktas i högre utsträckning.

- Stärk den vetenskapliga verksamhetsutvecklingen av äldreomsorgen tillsammans med äldrecentrum.
- Öka tillgängligheten och möjliggör testbäddsverksamhet inom äldreomsorgens verksamheter.
- Möjliggör privata lösningar för äldreomsorgens utmaningar genom innovationsupphandlingar.
- Stärk samverkan med civilsamhället för fler IT-utbildningar av äldre.

De dagliga måltiderna i såväl hemtjänsten som i särskilt boende är fundament för en kvalitativ äldreomsorg. Staden ska tillse att valfrihet råder kring valet av vegetarisk eller animalisk kost. Ingen ska bli påtvingad en viss kost mot sin vilja. Samtidigt ska staden sträva mot att tillaga måltiderna vid riktiga kök i samtliga äldreboenden. Vid nybyggnation av äldreboenden ska särskilda krav åläggas på att konstruera fullgoda kök som möjliggör för brukarna att både se tillagningen och känna lukten av den samma. Ekologiska livsmedel ska omprövas, sett till dess höga kostnader och tveksamma klimateffekter, till förmån för mer närproducerade alternativ med högre kvalitet. Hårda krav på djurskydd ska prägla upphandlingarna, vilket innebär att obedövat ritualslachtat halal- och koscherkött ska förbjudas.

- Eftersträva platsbaserad tillagning av mat vid nya upphandlingar.
- Säkerställa ett brett kosturval med både animalisk och vegetarisk mat.
- Arbeta mot greenwashing genom att avbryta inköp av vissa ekologiska livsmedel.
- Möjliggöra mer närproducerat samt viltkött i upphandlingar.
- Förbjuda inköp av obedövat ritualslachtat halal- och koscherkött.

Det förebyggande arbetet är avgörande för att undvika ohälsa. Därför ska staden ta fram ett handlingsprogram mot fallolyckor. I handlingsprogrammet ska åtgärder som utdelning av halkbroddar, äldrevänlig snöröjning samt andra innovativa åtgärder hämtade från Sverige och övriga Europa beaktas. Varje fallolycka leder till undvikbara besök vid akutmottagningarna, men även ökat behov av hemtjänst och till slut särskilt boende. Ett proaktivt arbete stärker individens fysiska men även psykiska hälsa och möjliggör ett aktivt deltagande i samhället under den senare delen av livet.

- Inrätta ett handlingsprogram mot fallolyckor i hemmet.
- Tillsammans med trafiknämnden aktivt arbeta för äldrevänlig snöröjning.
- Pilottesta utdelning av halkbroddar under vintertid.

Personalförsörjning och språkrav

Äldreomsorgen är en personalintensiv bransch. Nyttillkommen välfärdsteknik är positiv, men dess utveckling är fortsatt i sin linda. En kvalitetshöjning av äldreomsorgen måste därför grunda sig i en kvalitetshöjning av verksamheterna och ytterst personalen. Staden ska intensivt arbeta med språkklyftet inom äldreomsorgen där fokus ska ligga på att säkerställa att samtliga omsorgsgivare enligt SoL och LSS ska uppnå SVA 1. På sikt ska omsorgsgivarna stärka sina språkkunskaper ytterligare för att nå upp till SVA 2, motsvarande gymnasiesvenska. Staden ska stärka rekryteringskraven med språktest för att validera individernas språkkunskaper i svenska. I kombination med ökade språkrav ska äldrenämnden i samverkan med stadsdelsnämnderna agera för att stärka de tidiga rekryteringsinsatserna till yrket genom att stimulera fler grundskoleelever att välja vård- och omsorgsprogrammet. Därtill ska stadsdelsnämndernas arbetsmarknadsinsatser särskilt fokusera mot att styra individer i arbetslöshet mot språk- och omsorgsstudier som på sikt leder till fler anställda i sektorn.

- Verka för att höja språkraven i äldreomsorgen till SVA 2, och successivt SVA 3.
- Implementera språktest vid nyrekrytering av personal.
- Fokusera statliga kompetensutvecklingsstöd till medarbetare som saknar kunskap motsvarande SVA 1, respektive SVA 2 och SVA 3 för undersköterskor.
- Kravställ att den brukarnära personalen avvärjer sig från att bära politiska, religiösa eller filosofiskt synliga symboler i tjänst.
- Stärka förståelsen för äldreomsorgen som yrkesval tillsammans med utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden.

Hemtjänst och kontinuitet

Hemtjänsten fyller en avgörande funktion för att garantera äldre och vissa funktionsvarierade stockholmare god hälsa. Rätt utförd leder insatsen till att individen ges möjlighet att bo kvar hemma och fullt ut delta i samhället. Vid en bristande eller otillräcklig insats riskerar individen att bli en fånge i sitt eget hem. Särskilt utsatta är de som helt eller delvis saknar anhörigvårdarnas insatser. Fundamentet för en god hemtjänst ska utöver fullgoda svenskkunskaper vara kontinuitet och personkännedom. Mötet med många olika vårdpersoner under en kort tidsperiod skapar oro och ångslan. Särskilt när assistans behövs med intima hygiensysslor ska och bör den äldre förvänta sig en god personkännedom till personen som ska utföra uppgiften. Ersättningssystemet är tillsammans med uppdragsbeskrivningen viktiga verktyg för att stärka kontinuiteten i hemtjänsten.

- Kravställa att hemtjänstbesök aviseras till mottagaren via sms med namn på vårdperson.
- Reformera ersättningssystemet inom hemtjänsten i syfte att uppnå kontinuitet och minska antalet olika vårdpersoner som besöker brukaren.
- Stärka samverkan mellan hemrehab och hemtjänst samt inkludera vissa rehabiliteringsuppdrag inom hemtjänsten, exempelvis hjälp med att boka tid eller instruera hur träningsövningar ska genomföras.
- Kravställa trygg hemgång som tjänst hos samtliga privata aktörer.
- Säkerställa fast kontaktperson i hemtjänsten.

Staden ska arbeta aktivt med att utreda alternativa boendeformer i såväl sitt egna geografiska område som i riket. På kort sikt ska en utredning se över förutsättningarna för att inrätta ett vård- och omsorgsboende för döva personer. Målgruppen växer och har svårigheter att få ordentlig hjälp vid stadens ordinära boenden. Översyn ska även göras över möjligheten att utveckla attraktiva senior- och trygghetsbostäder i angränsade kommuner till Stockholms stad. Därtill kan staden genom samarbeten med privata byggaktörer undersöka möjligheten att bygga naturnära bostäder med koppling till havs- och fjällnatur. Särskilda föregångsexempel skulle kunna vara större anläggningar där bostäder kombineras med service och aktiviteter för den aktiva pensionären. En utredning ska även se över möjligheten att utveckla korttidsboendena till en lättgeriatrisk övernattningsavdelning i syfte att minska belastningen vid akutmottagningarna av äldre. Långa väntetider i kombination med subakuta åkommor riskerar att leda till såväl liggsår som sjukhusrelaterade infektioner.

- Arbeta med andra kommuner i syfte att utveckla fler senior- och trygghetsbostäder i attraktiva lägen.
- Tillsammans med Region Stockholm vidareutveckla korttidsboende till en lätt-geriatrik med omsorgs- och rehabiliteringsuppdrag i syfte att undvika akuten för äldre.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Socialnämnden ska i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna samt i samråd med kommunstyrelsen revidera handlingsplanen för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden, äldrenämnden och utbildningsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen ta fram en gemensam målbild och handlingsplan för stadens fortsatta arbete i omställningen till en god och nära vård	2023-01-01	2023-08-31
Äldrenämnden ska i samarbete med socialnämnden ta fram en nollvision för hemlöshet bland äldre	2023-01-01	2023-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en översyn av arbetet med att införa ramtid i syfte att ramtid ska införas fullt ut	2023-01-01	2023-12-31
Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen ta fram ett förslag på en ny indikator om andel sjuksköterskor inom särskilda boenden i syfte att höja den medicinska kompetensen inom äldreomsorgen	2023-01-01	2023-06-30
Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram förslag på revidering av <i>Färdplan för äldreomsorgens utveckling</i>	2023-01-01	2023-06-30
Äldrenämnden ska se över hur de skärpta riktlinjerna för biståndsbedömningarna för vård- och omsorgsboenden ska få avsedd effekt	2023-01-01	2023-12-31
Äldrenämnden ska ta initiativ till en översyn av samverkansöverenskommelsen mellan länets kommuner och regionen om läkarinsatser på särskilda boenden i syfte att stärka läkarnärvaron inom äldreboenden och LSS.	2023-01-01	2023-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en utredning av den psykiska ohälsan för boende på stadens egna vård- och omsorgsboenden, och med utgångspunkt från den ta fram förslag på vägar framåt för att stärka den psykiska hälsan inom äldreomsorgen	2023-01-01	2023-06-30
Äldrenämnden ska utreda förutsättningar för en digital visningsmiljö för att belysa möjligheter, utmaningar, målgrupp, ansvar samt hur detta kan knytas samman med forskning och utvecklings av digital teknik	2023-01-01	2023-12-31
Exploateringsnämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden, äldrenämnden och Micasa Fastigheter i Stockholm AB utreda behovet av seniorbostäder för att målet om att alla över 65 år som vill ska kunna få en seniorbostad ska kunna tillgodoses i kommunen, länet eller nationellt.	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, utbildningsnämnden och äldrenämnden erbjuda språkkurser i svenska till medarbetare inom stadens förskolor, vård och omsorg	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samverkan med äldrenämnden och socialnämnden utreda möjligheterna att öka likställigheten mellan socialsekreterare och biståndshandläggare inom äldreomsorg, socialpsykiatri och stöd och service för personer med funktionsnedsättning i fråga om bland annat titulatur, lön och förutsättningar att ägna sig åt socialt arbete	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska tillsammans med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av äldreomsorgens organisation med det långsiktiga målet att riktvärdet för antalet medarbetare per chef ska vara 25-30 personer för att möjliggöra ett nära ledarskap	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Serviceämnden ska under ledning av kommunstyrelsen och i samarbete med socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda och påbörja etablering av ett centralt omsättningslager för vissa livsmedel och vissa förbrukningsvaror i syfte att höja stadens beredskapsförmåga	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen planera för att stadens boenden inom äldreomsorg och LSS beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för brukare och personal under minst sju dygn	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter		
Silviahemscertifiera medarbetare som möter patienter med demens	2023-01-01	2023-12-31
Starka granskningsarbetet riktat mot kvalitets- och hygienrutiner	2023-01-01	2023-12-31
Upprätta och implementera språktest vid nyanställning	2023-01-01	2023-12-31
Upprätta en handlingsplan för att höja språkraven till SVA 2 och SVA 3	2023-01-01	2023-12-31
I samverkan få fler studenter att välja äldreomsorgen som yrkesval	2023-01-01	2023-12-31
Implementera riktlinjer om att personal med patientkontakt ska avvärja sig från att bära politiska, religiösa och filosofiska symboler i tjänst	2023-01-01	2023-12-31
Revidera närings- och kosthållningspolicyn samt tillhörande strategi	2023-01-01	2023-12-31
Revidera förfrågningsunderlaget för hemtjänst	2023-01-01	2023-12-31
Utreda inkluderingen av trygg hemgång som deluppdrag hos samtliga hemtjänstleverantörer	2023-01-01	2023-12-31
Utreda ett utvecklat korttidsboende med lätt-geriatrisk karaktär i samverkan med Region Stockholm	2023-01-01	2023-12-31
Utreda verksamhetsmodell för en akademisk äldreomsorg	2023-01-01	2023-12-31
Utreda lämpliga innovationsupphandlingar	2023-01-01	2023-12-31
Möjliggöra testbäddar för ny välfärdsteknik	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för Äldrenämnden godkänns.

Överförmyndarnämnden

I Stockholm får alla som inte själva kan sköta sin ekonomi eller bevaka sina rättigheter ett bra stöd av en god man eller en förvaltare. Insatserna ska vara av hög kvalitet och trygga för den enskilde. Överförmyndarnämndens huvuduppgift är att utöva tillsyn över godmanskap och förvaltarskap. För att uppnå detta är en väl fungerande tillsyn av ställföreträdarna grundläggande. Handläggningen ska vara rättssäker och effektiv, och det ska vara lätt att få kontakt med staden.

Nämndens uppgifter

Överförmyndarnämndens uppdrag är reglerat i föräldrabalken. Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- rekrytering och byte av gode män och förvaltare
- tillsyn och arvodering av gode män och förvaltare
- information och utbildning av gode män och förvaltare
- särskilt stöd för rekrytering och arvodering av särskilt förordnade vårdnadshavare till ensamkommande flyktingbarn

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

Överförmyndarnämnden ska verka för att alla som behöver hjälp av en god man ska få stöd snabbt. Nämndens ska prioritera arbetet med att korta handläggningstider. Nämnden ska även, tillsammans med kommunstyrelsen, verka för att nämndens nationella ansvar överförs till lämplig statlig myndighet när så är möjligt. Nämnden ska bidra till ett starkt barnrättsperspektiv.

Nämnden ska kontinuerligt göra lämplighetskontroller av ställföreträdare. Eventuella oegentligheter ska polisanmälas. Om en ställföreträdare förekommer i belastningsregistret ska nämnden föreslå entledigande av denne.

Nämnden ska fortsätta arbetet med att fortbilda stadens biståndshandläggare och socialsekreterare om uppdraget som god man och förvaltare. Överförmyndarnämnden ska samarbeta med relevanta aktörer så att även ideella krafter tas tillvara samt fortsätta den dialog som inletts med funktionshinderrådet. I samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ska förbättrade rutiner för effektiv och säker hantering och redovisning av enskildas pengar och inköp för dessa inom äldreomsorgen tas fram.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för **Överförmyndarnämnden** godkänns.

Central medelreserv

I Central medelreserv: 1. Till kommunfullmäktiges förfogande för oförutsedda behov reserveras 5 mnkr.

I Central medelreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov reserveras 726 mnkr främst för följande ändamål:

- Beredskapslager
- Ordningsvakter
- Platssamverkan
- Lokala åtgärdsprogram, vatten
- Biologisk mångfald
- Kemikaliesmart förskola
- Förvaltarenhet
- Miljö- och klimatsamordnare
- Sparade medel av kommunfullmäktiges partier
- Sommarkoloniverksamhet inkl. LSS-kollo
- Förskola – bidrag för hög hyra
- Särskilda boenden för äldre
- Särskilda boenden för personer med funktionsnedsättning
- Socialnämnden – SHIS lägenheter
- Resultatenheter
- Oförutsedda behov

Vidare reserveras 657,5 mnkr i Central medelreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar inom förskola, fritidshem, grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning, grund- och gymnasiesärskola, svenskundervisning för invandrare (sfi), flyktingmottagande, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, intäktsbortfall som en följd av pandemin, kommunalt bostadstillägg för funktionsnedsatta, arbetsmarknadsnämnden samt arvoden med mera inom överförmyndarnämnden.

I Central medelreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter har utgifter om 500 mnkr reserverats för planerings- och genomförandeprojekt avseende investeringar för exempelvis följande ändamål:

- Förändringar mellan åren i redan beslutade investeringsprojekt som inte kan finansieras genom omprioriteringar inom nämndens investeringsplan
- Nya prioriterade investeringsprojekt som inte kräver genomförandebeslut av kommunfullmäktige, genom att de inte är av strategisk vikt eller principiell karaktär
- Infrastruktur- och miljömiljard
- Trygghetsinvesteringar
- Hästa gård
- Parklekar
- Lokala åtgärdsprogram, vatten
- Biologisk mångfald
- Naturreservat
- Stockholm vid vattnet

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för **central medelreserv** godkänns.

Finansförvaltning

Mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Pensioner, arbetsgivaravgifter	-9 217,8	-10 007,0	-10 689,5	-10 915,3
Pensionsersättning, personalförsäkrings-pålägg från nämnderna mm	7 397,0	8 483,6	8 727,1	8 943,2
Anslagsfinansierad del av pensioner/arbetsgivaravgifter mm	-1 820,8	-1 523,4	-1 962,4	-1 972,1
Skatteintäkter och begravningsavgifter	55 002,8	59 554,4	62 221,8	64 790,9
Utjämning och fastighetsavgift	-4 024,0	-6 239,7	-6 956,7	-7 591,5
Utdelning	1 100,0	1 440,0	925,0	640,0
Finansiellt resultat exklusive utdelningar	-26,8	-589,4	-468,9	-105,0
Disposition begravningsavsättning	-20,1	-9,5	-24,5	-34,7
Summa finansiering verksamhetens nettokostnader	50 211,1	54 155,8	55 696,7	57 699,7
Interna ränteersättningar	1 084,4	1 103,4	1 115,3	1 127,4
Finansiering investeringsplan				
Förändring av eget kapital	0,1	0,1	74,2	1 383,8
Avskrivningar	1 875,7	2 057,1	2 172,0	2 264,7
Försäljningsinkomster	200,0	200,0	200,0	200,0
Upplåningsbehov	4 700,8	4 772,4	4 744,2	4 008,6
Summa finansiering investeringsplan	6 776,6	7 029,6	7 190,4	7 857,1
Plan Kapitalkostnadernas andel av stadens nettokostnader (%)	6 %	6%	6%	6%

Förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025

Under Finansförvaltningen redovisas de samlade kostnaderna för pensioner och arbetsgivaravgifter, stadens skatteintäkter, intäkter för fastighetsavgifter med mera. Finansförvaltningen tillgodogörs interna ersättningar för pensioner och personalomkostnadspålägg från nämnderna. Här upptas finansiellt resultat, aktieutdelning samt interna ränteersättningar från nämnder för investeringar.

Exploateringsinkomster vid markförsäljning, motsvarande det bokförda värdet, tas upp under exploateringsnämnden. De samlade budgeterade investeringsinkomsterna framgår av investeringsplanen.

Pensioner, arbetsgivaravgifter m.m.

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Pensioner		
Utbetalningar pensioner	-1 138,4	-
Pensionsavgifter	-1 264,4	-
Särskild löneskatt (24,26 %)	-582,9	-
Förändring av pensionsskuld (inkl särsk löneskatt)	-922,8	-
Summa	-3 908,6	0,0
Övriga personalkostnader	-100,0	
Arbetsgivaravgifter (inkl avtalsförsäkring)	-5 998,4	0,0
Ersättningar från nämnderna för pensioner och personalförsäkring	-	8 483,6
Summa	-10 007,0	8 483,6
Anslagsfinansierad del av pensioner/ arbetsgivaravgifter mm	-1 523,4	

Pensioner

Här redovisas stadens samlade kostnader för pensioner för så väl aktiv som pensionerad personal. Staden redovisar pensionskostnader enligt blandmodellen. Pensionsavtal för födda 1985 och tidigare är delvis förmånsbestämt. Den 1 januari 2023 gäller avgiftsbestämda avtalet AKAP-KR för anställda inom staden. Pensionsskulden avser förmånsbestämd ålderspension och avtalspension. Skulden beräknas enligt beräkningsmodellen, RIPS 21. Den del av skuldförändringen som avser ränta budgeteras under finansiella kostnader.

Arbetsgivaravgifter

Stadens nämnder betalar lagstadgade arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkring och pensioner genom ett personalomkostnadspålägg, som läggs på lönesumman. För arbetstagare födda 1958 och senare har detta beräknats till 46,4 procent för 2023. Pålägget består av följande poster: Lagstadgade arbetsgivaravgifter om 31,42 procent, avtalsförsäkringar om 0,13 procent och kalkylerade kostnader för avtalspension om 14,8 procent. Pålägget för personer födda 1957 och tidigare uppgår till 16,0 procent. Riktlinjen är att förändrade arbetsgivaravgifter eller avtalsförsäkringar, som beslutas om året innan budgetåret, ska påverka personalomkostnadspålägg, som tas ut budgetåret.

Skatteintäkter och begravningsavgifter

Mnkr	Skatteunderlag/ skattesats/avgift	Intäkter
Förskott efter uppräknat skatteunderlag 2022:	305 605,6	59 336,4
Utdebitering	17,74	
Begravningsavgift	0,065	218,0
Summa skatteintäkter och begravningsavgifter		59 554,4

Skatteunderlag och skatteberäkningar

Prognosen över skatteunderlaget för 2023, det vill säga kommuninvånarnas förvärvsinkomster under 2021, är uppräknad med en bedömning av utvecklingen under inkomståren 2022 och 2023. Gällande prognos utgår från Sveriges Kommuner och Regions bedömning den 22 oktober 2022. Skatteunderlaget beräknas öka med 5,2 procent år 2022 och 4,2 procent år 2023. Stadens skatteinkomster är beräknade på en oförändrad skattesats om 17,74 kr.

Begravningsavgift

Begravningsverksamheten finansieras genom en särskild avgift som tillgodogörs staden på samma sätt som skattemedel. Begravningsavgiften uppgår till 6,5 öre av uppräknat skatteunderlag (6,5 öre 2021).

Utjämning och fastighetsavgift

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Inkomstutjämning	-6 706,6	
Kostnadsutjämning	-907,9	
Regleringspost		1 895,4
LSS-utjämning	-1 878,9	
Fastighetsavgift		1 358,3
Summa	-9 493,4	3 253,7
Netto utjämning och fastighetsavgift	-6 239,7	

Utjämningsystemet

Kommuner och regioner garanteras genom inkomstutjämningen 115 procent av medelskattekraften i riket. Stockholms stad och andra kommuner som har en skattekraft över den s.k. *garantinivån* betalar en inkomstutjämningsavgift till staten. Det slutliga utfallet av inkomstutjämningen kommer att fastställas under december månad 2021.

LSS-utjämning

LSS-utjämningen utjämnar för kostnadsskillnader i kommunernas LSS-verksamhet. Kostnadsutjämningsystem för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) infördes 2004. Gällande prognos för LSS-utjämningen utgår från SCB:s prognos i juni 2021.

Fastighetsavgift

Från och med år 2008 har den statliga fastighetsskatten ersatts av en kommunal avgift. Fastighetsavgiften baseras på ett taxeringsvärde med ett högsta tak som justeras årsvis. Detaljerade regler utfärdas av Skatteverket.

Utdelning

Flertalet av stadens bolag ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Vissa bolag i koncernen erlägger koncernbidrag till moderbolaget Stockholms Stadshus AB, som i sin tur tillskjuter bidrag till mottagande bolag. Utdelning till staden sker från moderbolagets egna kapital.

Budgeterad utdelning från koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 1 440 mnkr. Beslut om utdelningens faktiska storlek fattas av kommunfullmäktige i tertialrapport 2. Först därefter ska moderbolaget Stockholms Stadshus AB genomföra utdelningen.

Mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Räntenetto	256,7	381,6	397,7	382,7
Övriga finansiella intäkter	0,7	0,7	0,7	0,7
Övriga finansiella kostnader	-23,9	-29,0	-29,0	-29,0
Finansiella kostn pensionsskuld inkl löneskatt	-260,3	-942,6	-838,3	-459,4
Finansiellt resultat exklusive utdelningar	-26,8	-589,4	-468,9	-105,0

Kommunstyrelsen agerar genom stadsledningskontoret som kommunkoncernens samlade finansfunktion. Samtliga upplånings- och placeringsbehov sker genom stadsledningskontorets internbank. Finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad anger ramar för finansverksamheten i kommunkoncernen, det vill säga Stockholms stad, Stockholms Stadshus AB och dess majoritetsägda bolag samt stadens övriga helägda bolag. Finanspolicyn ska fastställas av kommunfullmäktige årligen och revideras vid behov. En riskkontrollfunktion övervakar att de finansiella riskerna håller sig inom de ramar och regler som finns angivna i finanspolicyn.

Enligt finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad ska staden och samtliga bolag erhålla upplåning och placering med villkor motsvarande kommunkoncernens externa finansieringskostnad med utrymme för en marknadsmässig kreditmarginal och eventuell omkostnadsersättning.

Övriga finansiella intäkter utgörs i första hand av ersättning som tas ut i samband med att staden går i borgen. Enligt gällande regler för stadens borgenshantering ska staden vara restriktiv avseende nya borgensåtaganden. Övriga finansiella kostnader utgörs i huvudsak av kostnader för rating, syndikerat låneavtal (betalningsberedskap) och marknadsprogram samt bankavgifter. Den del av pensionsskulden som är att betrakta som en finansiell kostnad inklusive löneskatt redovisas under finansiella kostnader.

Begravningsfond

Begravningsverksamheten finansieras genom en begravningsavgift. Överskott/underskott inom verksamheten avsätts centralt för balansering av resultat, som återförs till avgiftskollektivet.

Internränta

Kommunfullmäktige fastställer stadens internränta i samband med budget. Staden eftersträvar en internränta som är relativt stabil och som reflekterar kommunkoncernens genomsnittliga finansieringskostnad de kommande åren. Kommunfullmäktige fastställer stadens internränta för 2023 till 2,2 procent, (0,5 procent 2022). Räntan för bostadsrättsinnehav motsvarar internräntan.

Kommunfullmäktige fastställer därutöver kalkylräntan för enskilda projekt till 5,0 procent.

Räntan för markinnehav motsvarar avgäldsräntan för tomträtter, som uppgår till 3,00 procent (3,00 procent 2022).

Kapitalkostnadsberäkning

Vid beslut om ny-, om- och tillbyggnadsprojekt gällande lokaler och bostadslägenheter med kostnadsbaserad hyresberäkning, och med SISAB, Micasa och fastighetsnämnden som hyresvärd, baseras dessa på en mer långsiktig kapitalkostnadsberäkning. Den del som avser kostnaden för en kapitalskuld beräknas med en bestämd procent-sats, en kalkylberäkningsprocent. Kalkylberäkningsprocenten ska gälla vid bedömning av ett projekt i samband med beslut och därefter vara fast för detta specifika projekt i samband med uppföljning under hela genomförandetiden. Hyresofferter från berörda bolag och fastighetsnämnden ska avseende kapitalskulden kompletteras med denna kalkylberäkningsprocent.

BALANSBUDGET

Tillgångar	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Materiella anläggningstillgångar	95 768,8	100 517,3	105 460,7	110 978,1
Finansiella anläggningstillgångar	4 543,7	4 543,7	4 543,7	4 543,7
Summa anläggningstillgångar	100 312,4	105 060,9	110 004,3	115 521,7
Omsättningstillgångar	92 921,6	93 089,6	93 138,5	93 207,9
Summa tillgångar	193 234,0	198 150,5	203 142,9	208 729,6
Eget kapital och skulder				
Eget kapital	82 892,2	83 017,3	83 142,4	83 341,6
Förändring enl resultaträkningen	0,1	0,1	74,2	1 383,8
Förändring eget kapital övrigt	125,0	125,0	125,0	125,0
Summa eget kapital	83 017,3	83 142,4	83 341,6	84 850,4
Avsättningar pensioner m fl förpliktelser	9 926,2	10 849,0	12 113,0	11 944,7
Infrastrukturella avsättningar mm	11 074,8	9 307,3	8 048,8	6 377,4
Summa avsättningar	21 001,0	20 156,3	20 161,8	18 322,1
Skulder	89 215,8	94 851,8	99 639,5	105 557,2
Summa eget kapital och skulder	193 234,0	198 150,5	203 142,9	208 729,6
Ansvarsförbindelse pensioner	15 922,0	15 596,6	15 506,1	15 003,2
Soliditet (%) inklusive ansvarsförbindelse	34,7	34,1	33,4	33,5

*Ingående värde korrigerat enligt bokslut 2021

Balansbudgeten visar vilka effekter budgeten för 2023 med inriktning för 2024 och 2025 har på stadens tillgångar och skulder. Den är upprättad utifrån förutsättningarna i bokslut 2021, budget 2022 och 2023 samt enligt det finansiella målet att soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen inte ska vara lägre än 34,0 procent på längre sikt. På kort sikt ska soliditeten inte understiga 30,0 procent. Omsättningstillgångarna är beräknade enligt förutsättningen att stadens likviditet inte ska förändras under planperioden.

KASSAFLÖDESANALYS

Den löpande verksamheten	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Årets resultat	0,1	0,1	74,2	1 383,8
Förändring eget kapital övrigt	125,0	125,0	125,0	125,0
Justering ej likvidpåverkande poster	2 487,6	2 845,4	3 286,5	1 936,7
Utbetalning avsättningar	-917,8	-1 777,0	-1 283,0	-1 706,1
Förändring kortfr fordr, lån o lager	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från löpande verksamhet	1 694,9	1 193,6	2 202,7	1 739,4
Investeringsverksamhet				
Investering i materiella anläggningstillgångar	-7 316,0	-8 359,6	-8 290,4	-8 957,1
Försäljning materiella anläggningstillgångar	1 220,0	1 530,0	1 300,0	1 300,0
Investering finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-6 096,0	-6 829,6	-6 990,4	-7 657,1
Finansieringsverksamheten				
Förändring låneskuld	4 401,1	5 636,0	4 787,7	5 917,7
Årets kassaflöde	0,0	0,0	0,0	0,0

*Ingående värde korrigerat enligt bokslut 2021

Kassaflödesanalysen visar vilka effekter budgeten för 2023 med inriktning för 2024 och 2025 har på stadens betalflöden. Analysen visar vilket bidrag den löpande verksamheten lämnar, hur mycket investeringsverksamheten förbrukar samt vilket tillflöde i form av lån som krävs för att hålla en oförändrad likviditet.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Ram för kommunkoncernens totala externa upplåning samt ram för utlåning till och bergensinteckning för bolagen fastställs i Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad.
2. Kommunkoncernen får i uppdrag att i samband med den årliga översynen av finanspolicyn uppdatera de finansiella risklimiterna utifrån aktuella finansiella förutsättningar.
3. Kommunalinkomstskatt utdebiteras med kronor 17:74 per skattekrona för att fylla stadens uttaxeringsbehov för 2022.
4. Begravningsavgift utdebiteras med 6:50 öre per skattekrona för 2022.
5. Internränta fastställs i enlighet med Sverigedemokraternas förslag.
6. I övrigt godkänna Sverigedemokraternas förslag till budget 2023 och inriktning för 2024 och 2025 för Finansförvaltningen.

Bolag inom Stockholms Stadshus AB

Koncernen Stockholms Stadshus AB (S-husAB)

Bolagskoncernen ska under perioden prioritera affärsmässiga och nödvändiga investeringar för en långsiktigt hållbar kommunekonomi. Det är angeläget att en balans finns mellan egen finansiering och upplåning. Samtidigt ska bolagskoncernen dra nytta av sina fördelaktiga räntekostnader i samband med den nationella lågkonjunkturen. Den långa kommunala framförhållningen i kombination med fördelaktiga räntekostnader möjliggör för ett långsiktigt eget ägande av fastigheter och marktillgångar.

Bolagskoncernen ska möjliggöra ombildningar av hyresrätter. Strategiska fastigheter och samhällsfastigheter ska behållas i egen regi. Det ökade egna fastighetsägandet ska ske rationellt med stordriftsfördelar. Inhyrningar ska föregås av en risk- och konsekvensanalys.

Bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB:s uppgifter

Koncernen Stockholms Stadshus AB omfattar merparten av Stockholms stads aktiebolag. Stockholms Stadshus AB är moderbolaget i koncernen som består av 16 aktiva dotterbolag eller underkoncerner, samt ett intressebolag.

Styrelsen för Stockholms Stadshus AB, koncernstyrelsen, ska fatta de principiella beslut som krävs för att kommunfullmäktiges mål ska nås. Dotterbolagens styrelser och verkställande ledningar har det operativa ansvaret för att kommunfullmäktiges beslut verkställs.

Koncernen Stockholms Stadshus	2022	2023	2024	2025
Resultat efter finansnetto, mnkr	1 462	456	741	958
Investeringar, mnkr	-12 976	-13 747	-14 851	-14 921

Moderbolaget Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB ska kontinuerligt följa större investeringsprojekt med särskilt fokus på projekt med långsiktiga effekter för stadens tillväxt, ekonomi och trygghet. Stockholms Stadshus AB ska verka för att uppfylla sina åtaganden i nationella bostadsförhandlingar.

Det är angeläget att Stockholms Stadshus AB deltar i arbetet för fortsatt Fastighetsutveckling, utbyggnad och planering av lokaler för stadens välfärdsverksamheter, såsom äldreboenden, skolor och förskolor. All samhällsplanering ska i ett tidigt skede beakta välfärdens behov av kostnadseffektiva, ändamålsenliga, tillgängliga och trygga lokaler.

Moderbolaget Stockholms Stadshus AB:s uppgifter

Stockholms Stadshus AB har en sammanhållande funktion för huvuddelen av Stockholms stads aktiebolag och ska leda bolagskoncernen. I kommunfullmäktiges direktiv ingår att svara för övergripande utveckling, strategisk planering, löpande översyn och omprövning, utöva ekonomisk kontroll och uppföljning, samt att utveckla styrformer och samspelet mellan ägare, koncernledning och dotterbolag. Moderbolaget följer upp av kommunfullmäktige beslutade indikatorer och av kommunfullmäktige gemensamma direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser, i samverkan med stadsledningskontoret. Moderbolaget ska inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt återföra väsentlig och strategisk information till kommunstyrelsen.

Ägardirektiv för 2023–2025

Stockholms Stadshus AB	2022	2023	2024	2025
Resultat efter finansnetto, mnkr	36	36	27	23
Investeringar, mnkr	0	0	0	0

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Följa dotterbolagens arbete med trygghets- och säkerhetsåtgärder.
- säkerställa att energi- och klimateffektiviseringar är ekonomiskt rationella
- Leda och följa upp arbetet med en effektiv och hållbar fastighetsförvaltning inom stadens fastighetsbolag
- Tillsammans med kommunstyrelsen utveckla kommunkoncernens strategiska placering för framtida småskalig kärnkraft och solkraft.
- Tillsammans med kommunstyrelsen och fastighetsbolagen utreda möjligheten till återköp av strategiska samhällsfastigheter

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Stockholms Stadshus AB, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholms hem utreda hur hyrorna kan pressas ytterligare vid nyproduktion	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Stadshus AB ta fram en handlingsplan för att öka energilagringen och/eller värmelagring i stadens egna fastigheter samt i privata aktörers fastigheter		
Övriga aktiviteter		
Bistå i arbetet med att utveckla solkraft och småskalig kärnkraft.	2023-01-01	2023-12-31
Följa upp och samkordinera dotterbolagens arbete med trygghetsinveste-	2023-01-01	2023-12-31

(SD):162

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
ringar och säkerhetsåtgärder.		
Sammanhålla utredningen om återköp av samhällsfastigheter	2023-01-01	2023-12-31
Följa upp den ekonomiska rationaliteten i klimatinvesteringsåtgärder i dotterbolagen	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2023–2025 för **Stockholm Stadshus AB** godkänns.

Bostadsbolagen: AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholmshem

Gemensamt för de tre bolagen

De allmännyttiga bostadsbolagen fyller en viktig roll för att säkerställa ett kontinuerligt bostadsbyggande över tid. Bolagen ska öka sitt bostadsbyggande med lägenheter för olika inkomstgrupper och för de olika behoven som finns under livet. Från det lilla ensamhushållsboendet, till flerrumslägenheten för barnfamiljer och slutligen för den funktionsanpassade lägenheten för seniorer. Bostäder ska finnas för socialt utsatta grupper och andra med särskilda behov. För att undvika segregation och förslumning ska nyproduktion av hyresrätter i olika storlekar blandas med bostadsrättshus. Butiks- och verksamhetslokaler ska präglade bottenvåningarna.

Attraktiva boendemiljöer förutsätter vacker arkitektur, tillgång till naturvärden, idrottsplatser och offentlig service. Tryggheten såväl inuti bostadshuset som utanför är avgörande för att skapa trivsel och undvika ekonomisk segregation.

Ombildningar av hyresrätter ska möjliggöras och uppmanas. Större försäljningar av fastigheter ska undvikas. I stället ska ett långsiktigt ägande och ansvarstagande av bolaget fastighetsbestånd tas.

Bostadsbolagen får sänkta avkastningskrav för att ges förutsättningar att kunna hantera det uppkomna ränte- och inflationsläget. Kraven kan komma att justeras beroende på hur räntenivåerna utvecklas.

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolagen

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Bidra till stadens gemensamma arbete om att förmedla försöks- och träningslägenheter, Bostad Först, förturslägenheter och skyddade boenden för våldutsatta.
- Stärka arbetet mot oriktiga hyresförhållanden, olovlig andrahandsuthyrning och bostadsrelaterade bedrägerier samt utveckla samverkan med socialtjänsten för att motverka utsattheten för de som berörs.
- Utforma en handlingsplan tillsammans med Polisen för att ta fast personer utan uppehållstillstånd som ständigt vistas i allmännyttan.
- Möjliggöra konvertering av bottenplanslokaler till verksamhetslokaler för små- och lättindustri.
- Bygga bostadshus med blandade lägenhetsstorlekar för att undvika segregation.
- Fortsätta arbetet med fler laddplatser, med lyhördhet för lokala behov.
- Verka för anpassad nybyggnation med solcellsplacering på hustak.
- Möjliggöra för stadsodlingsutrymmen vid nybyggnation.
- Öka hyresgästernas inflytande vid renoveringar utöver standardhöjning med högre hyra som följd.
- Värna kulturhistoriska värden vid upprustningar.
- Öka takten för egen byggnation.
- Bygga levande bottenvåningar.

- Bygga mer i arkitektur inspirerad av klassisk stil med hög trivselvärden
- Undersöka krav på elektrifierade fordon vid upphandling.
- Möjliggöra mindre upphandlingar för ökat deltagande av småföretagare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
SISAB ska i samråd med AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmskem och exploateringsnämnden utreda hur försörjningen av förskolelokaler kan underlättas, bland annat genom att integrera förskolor i skolbyggnader och genom tredimensionell fastighetsbildning i flerbostadshus	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Stockholms Stadshus AB, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholmskem utreda hur hyrorna kan pressas ytterligare vid nyproduktion	2023-01-01	2023-12-31
Stockholms Stadshus AB, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholmskem ska se över de ekonomiska förutsättningarna i samband med nyproduktion och större upprustningar, exempelvis kalkylränta och tillämpningen av presumtionshyra, i syfte att försöka bromsa hyreshöjningar och kunna tillhandahålla fler nyproducerade hyresrätter med lägre hyror	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Trafiknämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och AB Familjebostäder, AB Stockholmskem, AB Svenska Bostäder ta fram ett program för främjande av stadsnära odling (3.6)	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter		
Stärka arbetet mot olovlig andrahandsuthyrning, och felaktig folkbokföring	2023-01-01	2023-12-31
Samverka med polisen kring insatser för att ta fast personer utan uppehållstillstånd som vistas i allmännyttan.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda lämpliga bottensplanslokaler för konvertering till verksamhetslokaler för små- och lättindustri.	2023-01-01	2023-12-31
Ta fram ett bostadsprogram för nybyggnation av olika lägenhetstyper, storlekar och funktioner, samt innehållande riktlinjer på de arkitektoniska kvalitéerna.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda gemensamma riktlinjer för bevarande av element med kulturhistorisk prägel vid upprustningar och renoveringar.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda lämpliga åtgärder för att minska trösklarna för småföretag att delta i upphandlingar.	2023-01-01	2023-12-31

AB Svenska Bostäder

Bolaget ska skapa bästa möjliga förhållanden för sina hyresgäster så att goda hyresgästrelationer bevaras samtidigt som boendet ska kunna anpassas efter de behov som uppkommer i livets olika faser. Bolaget ska eftersträva en hög kvalitet i underhåll och service.

Bolagets uppgift

Bolagets huvudsakliga uppgift är att bygga och förvalta bostäder och därmed bidra till stadens bostadsförsörjning.

Dotterbolaget AB Stadsholmen äger och förvaltar fastigheter av stort kulturhistoriskt värde. Bolaget ska förena värnandet av kulturarvet med en långsiktig affärsmässighet.

Ägardirektiv för 2023–2025

AB Svenska Bostäder	2022	2023	2024	2025
Resultat efter finansnetto, mnkr	229	70	50	100
Investeringar, mnkr	-2 100	-2 150	-2 100	-2 100

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- genom dotterbolaget Stadsholmen AB leda arbetet med lokalt utvecklings- och trygghetsarbete i Gamla stan
- ansvara för kommunkoncernens gemensamma inköpskategori Vitvaror

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samarbete med AB Familjebostäder och AB Svenska Bostäder och berörda stadsdelsnämnder utreda lokalisering av den nya stadsdelsförvaltningen på Järva respektive att utreda lokalisering i Rågsved av förvaltningskontoret för Enskede-Årsta-Vantör när nuvarande hyresavtal löper ut	2023-01-01	2023-06-30

AB Familjebostäder

Bolaget ska skapa bästa möjliga förhållanden för sina hyresgäster så att goda hyresgästrelationer bevaras samtidigt som boendet ska kunna anpassas efter de behov som uppkommer i livets olika faser. Bolaget ska eftersträva en hög kvalitet i underhåll och service.

Bolagets uppgift

Bolagets huvudsakliga uppgift är att bygga och förvalta bostäder och därmed bidra till stadens bostadsförsörjning.

Ägardirektiv för 2023–2025

AB Familjebostäder	2022	2023	2024	2025
Resultat efter finansnetto, mnkr	330	200	150	200
Investeringar, mnkr	-1 650	-1 600	-1 300	-1 300

AB Stockholmshem

Bolaget ska skapa bästa möjliga förhållanden för sina hyresgäster så att goda hyresgästrelationer bevaras samtidigt som boendet ska kunna anpassas efter de behov som uppkommer i livets olika faser. Bolaget ska eftersträva en hög kvalitet i underhåll och service.

Bolagets uppgift

Bolagets huvudsakliga uppgift är att bygga och förvalta bostäder och därmed bidra till stadens bostadsförsörjning.

Ägardirektiv för 2023–2025

AB Stockholmshem	2022	2023	2024	2025
Resultat efter finansnetto, mnkr	490	300	275	325
Investeringar, mnkr	-1 650	-1 495	-1 664	-1 740

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- i samarbete med Kulturhuset Stadsteatern utveckla kulturhusverksamheten i Skärholmen

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2023-2025 för AB Svenska Bostäder, AB Stockholmshem och AB Familjebostäder godkänns.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Micasa Fastigheter i Stockholm AB ansvarar för att tillhandahålla och skapa fler välsköta, trygga och tillgängliga bostäder till stadens äldre och personer med funktionsnedsättning samt till stadens prioriterade grupper. Bolaget ska ha en ledande roll i stadens äldreboendeplanering och uppföra särskilda boendeplatser för att möta behovet hos den åldrande befolkningen.

Micasa ska verka för att tillskapa flera attraktiva boendeplatser i angränsande kommuner som erbjuds stockholmarna. Vidare ska bolaget verka för att utveckla arbetet med senior-och trygghetsbostäder i attraktiva lägen nationellt. Bolaget ska vara en aktiv part i stadsbyggnadsprocesserna i syfte att tillskapa fler seniorbostäder samt särskilda bostäder i staden. Bolaget ska prioritera underhållsåtgärder i fastigheter med stora underhållsbehov.

Bolagets uppgifter

Micasa Fastigheter i Stockholm AB äger, anskaffar, bygger och förvaltar, vård- och omsorgsboenden, servicehus, seniorbostäder, LSS-boenden och bostäder för grupper med svag ställning på bostadsmarknaden. Bolaget ska skötas på ett allmännyttigt och affärsmässigt sätt.

Ägardirektiv för 2023–2025

Micasa Fastigheter i Stockholm	2022	2023	2024	2025
Resultat efter finansnetto, mnkr	39	25	-1	-14
Investeringar, mnkr	-745	-624	-850	-1 182

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

- Skapa gröna och trevliga utemiljöer i anslutning till bolagets fastigheter i hela staden samt möjliggöra säker utevistelse på demensboenden.
- Ljudanpassa samtliga fastigheter med bristfälliga hörselmiljöer
- Bidra till mål om minskad energianvändning samt främja solcellsinstallationer, samt ansluta möjliga äldreboenden till fjärrkyla.
- Säkerställa hög arkitektonisk kvalitet vid nybyggnation.
- Värna om kulturhistoriska byggnadselement vid upprustning och renovering.
- Fortsätta arbeta med den stadsövergripande boendeplaneringen och planen för nybyggnation av seniorboenden.
- Undersöka byggnation av LSS- och särskilda boenden i andra kommuner.
- Utvärdera försäljning av icke-strategiska fastigheter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Micasa Fastigheter i Stockholm AB ska i samarbete med Stockholm Stads- hus AB ta fram en konkret plan för att pressa hyreskostnaderna i nyprodukt- ion, utan att äventyra gällande kvalitetskrav samt miljö- och klimatkrav (3.1)	2023-01-01	2023-12-31
Exploateringsnämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden, äldre- nämnden och Micasa Fastigheter i Stockholm AB utreda behovet av senior- bostäder för att målet om att alla över 65 år som vill ska kunna få en senior- bostad ska kunna tillgodoses	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kom- petens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksam- heten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen med- verka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter	2023-01-01	2023-12-31
Utreda möjligheten till nybyggnation av särskilda boenden i andra kommu- ner för stockholmare	2023-01-01	2023-12-31
Planera för fler nybyggnationer i klassisk arkitektur	2023-01-01	2023-12-31
Ta fram riktlinjer för att bevara kulturhistoriska byggnadselement vid upp- rustning och renovering.	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2023–2025 för **Mi-
casa Fastigheter i Stockholm AB** godkänns.

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska medverka till en effektiv bostadsförmedling och förmedla lägenheter i ett öppet och transparent system efter kötid.

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska vara öppen för alla fastighetsägare. I de fall det finns intresse från fastighetsägare i kringliggande kommuner ska bostadsförmedlingen därför kunna förmedla bostäder även i Stockholms arbetsmarknadsregion. Bolaget ska med sin verksamhet trygga en väl fungerande regional marknadsplats för hyresrätter. Bolaget ska undersöka möjligheten att ge särskild förtur till polisanställda i Stockholm.

Bolagets uppgifter

Bolagets uppgift är att svara för reguljär bostadsförmedling, evakuering och förmedling av förturslägenheter inklusive försöks- och träningslägenheter, förmedling av lägenheter till stadens bostadsbolags internköer samt förmedling av kategoribostäder såsom student- och seniorboenden. Bolaget ska vara ett aktivt verktyg i den sociala bostadspolitiken.

Ägardirektiv för 2023–2025

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB	2022	2023	2024	2025
Resultat efter finansnetto, mnkr	0	0	0	0
Investeringar, mnkr	0	0	0	0

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Fortsätta att stärka kontrollen av intyg i syfte att säkerställa rättssäkerheten inom förmedlingsprocessen
- Bidra i arbetet med att underlätta för ungdomar att komma in på bostadsmarknaden
- Öka antalet inlämnade lägenheter från privata fastighetsägare/förvaltare
- bidra till stadens mål om att förmedla försöks- och träningslägenheter inklusive Bostad Först
- Säkerställa att genomgångsbostäder tillhandahålls och kommer barnfamiljer som under lång tid levt i osäkra boendeförhållanden tillgodo
- Samverka kring oriktiga hyresförhållanden på bostadsmarknaden
- Säkerställa att de skyddade boenden som i dag har lägenheter i stadens bostadsbolag kan byta dessa mot jämförbara lägenheter när verksamheten av skyddsskäl så kräver
- Säkerställa att personer med stora behov av anpassningsåtgärder i hemmet erbjuds förtur till anpassade lägenheter
- Verka för att annonser om lediga bostäder innehåller utförlig information om tillgängligheten i bostaden och i fastigheten.
- Se över möjligheten att i dialog med fastighetsägarna utveckla bättre digitala lösningar för lägenhetsinformation, visning och dylikt.
- Arbeta för att stärka och säkra att våldsutsatta som har rätt till förtur ges det.

- Införa ett pilotprojekt med företräde för poliser i bostadskön.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Socialnämnden ska i samarbete med Bostadsförmedlingen i Stockholm AB utreda vilka hinder som finns för våldsutsatta att få bostad via förtur. I utredningen ska tillämpningen av tvåårsregeln ingå	2023-01-01	2023-06-30
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter		
Utreda förtur för polisanställda till lägenheter i bostadskön	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2023-2025 för **Bostadsförmedlingen i Stockholm AB** godkänns.

Skolfastigheter i Stockholm AB

SISAB ska tillsammans med utbildningsnämnden ha en ledande roll i planeringsarbetet för fortsatt utbyggnad av skolor och förskolor i Stockholm. Bolaget ska aktivt arbeta utifrån den samordnade skolplaneringen i Stockholm (SAMS), för att säkerställa god samhällsplanering i allmänhet och hållbar skolplanering i synnerhet. SISAB ska också arbeta med aktiv fastighetsutveckling.

Planeringsprocessen av bostäder, förskolor, skolor och idrottslokaler behöver samordnas och vara prognossäker. SISAB ska tillsammans med berörda nämnder säkerställa att planering av nya områden sker med ett skoltal samt att skol- och förskolebyggnationen förenar ändamålsenlighet och kostnadseffektivitet. Befintliga lokalresurser ska nyttjas fullt ut.

Stadens skol- och förskolegårdar behöver bli större. Utemiljön i såväl skola som förskola ska präglas av höga lek- och idrottsvärden. En förutsättning för detta är att Boverkets riktlinjer om 30 kvm utomhus yta per elev uppfylls. För detta måste planeringen av skol- och förskolegårdar vara med tidigt i byggprocessen.

SISAB ska präglas av ett långsiktigt ekonomiskt förhållningssätt. Bolaget ska behålla skolfastigheter i eget ägande för att tillsäkra en långsiktig lokalförsörjning oavsett de privata aktörernas drift. Vidare ska bolaget intiera arbetet med att köpa tillbaka strategiskt placerade förskolor och skolor till konkurrenskraftiga priser.

Bolagets uppgift

Bolaget ska tillhandahålla ändamålsenliga, kvalitativa, trygga, miljömässigt hållbara, flexibla och kostnadseffektiva lokaler och utemiljöer för stadens förskole- och skolverksamhet.

Ägardirektiv för 2023–2025

SISAB	2022	2023	2024	2025
Resultat efter finansnetto, mnkr	0	-135	0	0
Investeringar, mnkr	- 2 000	-2 400	-2 300	-2 600

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Säkerställa tillagningskök vid om- och nybyggnation av skolor.
- Möjliggöra uthyrning av skolidrottshallar.
- Fortsätta arbetet mot skadegörelse, klotter och nedskräpning.
- Verka genom myndighetssamverkan för att motarbeta välfärdsbrott.
- Fortsätta det aktiva arbetet med att öka tryggheten och förebygga kriminalitet på skolgårdar och ytor i anslutning till bolagets fastigheter.
- Säkerställa tillräcklig skolgårds- och förskoleyta per elev i enlighet med Boverkets riktlinjer.
- Stärka arbetet med ansökning om diverse EU-medel.

- Säkerställa kostnadsfokus och utveckla den ekonomiska styrningen av lokalprojekt.
- Ansvara för inhyrningar gentemot externa aktörer av pedagogiska lokaler och i förekommande fall tillhörande idrottsfunktion. Ansvaret omfattar endast lokalanskaffning med LOU-moment
- Bevara kulturhistoriska element vid upprustning av fastigheter.
- Främja byggstilar inom klassisk arkitektur vid nybyggnation.
- Påbörja arbetet med återköp av sålda skolor och förskolor under perioden 2018–2022.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB ta fram en strategi för gröna skol- och förskolegårdar som ska syfta till att byta ut traditionella material, och hårdgjorda ytor mot mer gröna ytor och naturmaterial, samt prioritera plantering av fler träd och buskar på gårdar med höga temperaturer	2023-01-01	2023-08-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med SISAB, förskolenämnden och stadsdelsnämnderna införa levvärdesriktlinjer för förskolegårdar och skolgårdar. Riktlinjerna ska säkra tillräckliga ytstorlekar	2023-01-01	2023-12-31
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samråd med utbildningsnämnden och SISAB ta fram en vägledning för att förbättra förskolors och skolors inomhusmiljöer som syftar till att säkerställa en likställighet för alla barn i hela staden, oavsett verksamheternas driftform	2023-01-01	2023-12-31
SISAB ska i samarbete med utbildningsnämnden utreda möjligheterna att tillföra tillagningskök i samband med renoveringar, i syfte att öka antalet.	2023-01-01	2023-12-31
SISAB ska i samråd med AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och exploateringsnämnden utreda hur försörjningen av förskolelokaler kan underlättas, bland annat genom att integrera förskolor i skolbyggnader och genom tredimensionell fastighetsbildning i flerbostadshus	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med SISAB och stadsdelsnämnderna genom myndighetssamverkan arbeta för att motverka välfärdsbrott	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter		
Ta fram en handlingsplan för tillräcklig skolgårds- och förskoleyta per elev i enlighet med Boverkets riktlinjer.	2023-01-01	2023-12-31
Bevara kulturhistoriska element vid upprustning av fastigheter.	2023-01-01	2023-12-31
Främja byggstilar inom klassisk arkitektur vid nybyggnation.	2023-01-01	2023-12-31
Påbörja arbetet med återköp av sålda skolor och förskolor under perioden 2018–2022.	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2023–2025 för **Skolfastigheter i Stockholm AB** godkänns.

Stockholm Vatten och Avfall AB

Stockholm Vatten och Avfall AB ska med fortsatt tydlig miljöprofil säkerställa leverans av hälsosamt och gott vatten till hushåll och verksamheter i Stockholm och ombesörja avloppshantering av god kvalitet med så liten miljöpåverkan som möjligt. Bolaget ska arbeta för att kunna öka återvinningen av näringsämnen från avloppshanteringen utan att miljöbelastningen ökar samt säkerställa teknik och metodval för läkemedelsrening av avloppsvatten.

Bolaget ska verka för att förebygga uppkomsten av avfall samt verka för en effektiv och hållbar avfallshantering och återvinning i staden för att uppnå målet om ett resurssmart Stockholm.

Avgifterna för allmänna vattentjänster ska sättas på en nivå som motsvarar och säkerställer en långsiktigt hållbar finansiering av verksamheten, det vill säga för säker dricksvatten- och avloppshantering och ökat underhåll av VA-nätet.

Det är av yttersta vikt att bolaget gör noggranna bedömningar av möjliga prioriteringar i tiden av olika projekt i syfte att säkerställa att investeringsbudgeten inte överskrids. Bolaget ska utöka sina riskpåslag för att säkerställa god budgetering i tider av stor ekonomisk osäkerhet.

Stockholm Vatten och Avfall AB förväntas, sett över tid, inte redovisa någon ekonomisk vinst. Det genomsnittliga resultatet under den senaste tioårsperioden är i enlighet med denna princip.

Bolagets uppgifter

Bolaget levererar dricksvatten och renar avloppsvatten i Stockholms stad och Huddinge kommun, samt ansvarar för avfallshanteringen i Stockholms stad. Bolagets ansvar omfattar också att äga och sköta ledningsnäten för vatten och avlopp, samt pumpstationer och vattenreservoarer i Stockholm och Huddinge. Bolaget ska även driva stadens miljöstationer och ansvara för Stockholms återvinningscentraler.

Ägardirektiv 2023–2025

Stockholm Vatten och Avfall AB	2022	2023	2024	2025
Resultat efter finansnetto, mnkr	-50	-137	1	45
Investeringar, mnkr	-4 450	-4 250	-4 758	-4 629

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Arbeta med åtgärder i enlighet med lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster för att uppnå god ekologisk och kemisk status och prioritera åtgärder som bidrar till stadsutveckling.
- Bidra med expertis inom sjörestaurering vid genomförandet av lokala åtgärdsprogram för god vattenstatus.
- Utredda gränssnitt mellan skyfallslösningar och dagvattenlösningar samt aktivt söka möjliga externa finansieringskällor.
- Vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 6 Rent vatten och sanitet.

- Intensifiera arbete med att öka insamlingen av matavfall hos restauranger, butiker och storhushåll.
- Verka för ökad produktion av biogas.
- Utredda och vidta åtgärder som kan minska utsläpp av lustgas och metangas vid bolagens anläggningar.
- Ha beredskap för kommunikationsinsatser gentemot invånare vid skyfall.
- Fortsätta utreda potentialen för energiåtervinning från VA-nätet tillsammans med Stockholm Exergi.
- Öka energieffektiviseringen av fastigheter och verksamheter för att nå stadens mål att minska energianvändningen med 10 procent, med fokus på att minska effektopparna.
- Verka för att den egna verksamheten bidrar till stärkt biologisk mångfald vid arbeten och återställande av mark.
- Ta fram och implementera en plan för att förbättra det ekonomiska resultatet i syfte att motverka behov av taxeökningar.
- Delta i arbetet med Digital Futures i syfte att genom digital teknik möta samhällsutmaningar som staden står inför.
- Delta i stadens digitaliseringsarbete och i samverkansavtalet med KTH samt samverka med andra forskningsinstitutioner.
- Stärka arbetet med att tillvarata pengar från EU-fonderna.
- Genomföra en fördjupad utvärdering av miljö- och kulturhistoriska riskerna med projekten Lövsta samt Ugglevikens vattenreservoar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda en styrnings- och finansieringsmodell för att öka takten i framtagandet och genomförandet av stadens lokala åtgärdsprogram för vatten	2023-01-01	2023-06-30
Stockholm Vatten och Avfall AB ska ta fram en plan för att installera digitala vattenmätare hos bolagets kunder och i den egna verksamheten för att minimera mängden odebiterat vatten, förbättra ekonomistyrningen samt minska vattenanvändning	2023-01-01	2023-12-31
Stockholm Vatten och Avfall AB ska, för att trygga stockholmarnas tillgång till ett friskt dricksvatten, utreda metoder och förslå åtgärder för att rena dricksvattnet från skadliga ämnen såsom läkemedelsrester, PFAS, tungmetaller och mikroplaster	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB beställa en analys av mängden droger som finns i Stockholms avloppsvatten	2023-01-01	2023-12-31
Stockholm Vatten och Avfall AB ska tillsammans med trafikkontoret samla relevanta aktörer för att förhindra nedskräpning vid återvinningsstationerna	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB samt övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda en styrnings- och finansieringsmodell för att öka takten i framtagandet och genomförandet av stadens lokala åtgärdsprogram för vatten	2023-01-01	2023-06-30
Stockholm Vatten och Avfall AB ska ta fram en plan för att installera digitala vattenmätare hos bolagets kunder och i den egna verksamheten för att minimera mängden odebiterat vatten, förbättra ekonomistyrningen samt minska vattenanvändning	2023-01-01	2023-12-31
Stockholm Vatten och Avfall AB ska, för att trygga stockholmarnas tillgång till ett friskt dricksvatten, utreda metoder och förslå åtgärder för att rena dricksvattnet från skadliga ämnen såsom läkemedelsrester, PFAS, tungmetaller och mikroplaster	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter		
Stärka arbetet med att tillvarata pengar från EU-fonderna.	2023-01-01	2023-12-31
Genomföra en fördjupad utvärdering av miljö- och kulturhistoriska riskerna för Ugglevikens nya vattenreservoar nya	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2023–2025 för **Stockholm Vatten och Avfall AB** godkänns.

Stockholms Hamn AB

Stockholm är en sjöfartsstad och stadens hamnar utgör ett viktigt gods- och logistiknav för Mälarenregionen. Stockholms Hamn AB har, som en av världens största passagerarhamnar med 16 miljoner passagerare ett normalår, också en viktig roll i besöksnäringen när det gäller passagerar- och kryssningstrafiken i Östersjön. Verksamheten har påverkats väsentligt av pågående pandemi, följderna av kriget i Ukraina och det är av stor vikt att återhämtning kan ske för fortsatt tillväxt. Verksamheten ska stimulera och vara ett föredöme för ett miljövänligt transportarbete.

Stockholm ska vara en attraktiv hamnstad med förutsättningar för såväl näringslivet som kollektivtrafikens behov. Tillsammans med Region Stockholm ska det kollektiva resande via vatten utvecklas. Bolaget spelar en avgörande roll i att stärka framkomligheten i staden genom att upplåta och utveckla lämplig infrastruktur.

Bolaget ska aktivt arbeta med säkerhetspolitiska analyser för att motverka fientliga staters intrång i Stockholms hamnar. Om ett strategiskt upphandlingsobjekt riskerar att hamna i ett utom-europeiskt statligt bolags ägo, ska drift i egenregi utgör ett alternativ.

Stockholms Hamn AB ska sträva mot att minska utsläppen från fartyg som ligger i hamn.

Bolagets anläggningar utgör porten till Stockholm för besökarna och det är viktigt att dessa är trygga, tillgängliga och välkomnande.

Bolagets uppgifter

Bolaget ska medverka till att säkerställa och utveckla goda förutsättningar för sjöfarten, besöksnäringen och regionens varuförsörjning för att därigenom främja regionens utveckling och hållbara tillväxt samt där tillhörande landinfrastruktur för att nå största nytta i investeringarna.

Ägardirektiv 2023–2025

Stockholms Hamn AB	2022	2023	2024	2025
Resultat efter finansnetto, mnkr	-67	-25	24	40
Investeringar, mnkr	-350	-200	-200	-200

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Bidra till tillskapandet av fler badplatser i Stockholm.
- I samverkan med Region Stockholm utveckla möjligheterna till kollektivt och fossilfritt resande på vatten.
- Levandegöra stadens centrala kajer, samt säkerställa varsam verksamhetsutveckling på vatten.
- Möjliggöra elektrifiering av personbåtar.
- Säkerställa god infrastruktur för latrindumpning.

- Fortsätta arbetet med insjöfart till Mälarhamnar AB.
- Verka för bättre tågtrafiksmöjligheter till och från Norvik.
- Utveckla den strategiska säkerhetsgranskningen av upphandlingar.
- Synliggöra fientliga stater utanför EU som försöker vinna strategiska upphandlingar.
- Delta i arbetet med internationella miljööverenskommelser och standardiseringar.
- I samverkan med övriga nämnder utveckla stadsmiljön och möjliggöra effektiva kommunikationer för finska och baltiska kryssningsturister.
- Medverka till planering och genomförande av aktiviteter inom ramen för Stadshusets hundraårsjubileum 2023.
- Utredda framtida hamnkapacitet för att säkra näringslivets, kollektivtrafikens och civilpersonernas behov. Utredningen ska bland annat beakta Masthamnen.
- Fortsätta arbetet med att utveckla och förädla bolagets fastigheter, vårda byggnader som har kulturhistoriska värden, samt effektivisera driften av byggnader och anläggningar.
- Aktivt arbeta med säkerhetspolitiska analyser vid upphandlingar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, trafiknämnden, AB Familjebo-städer, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter AB, Mässfastigheter AB, SISAB, Stockholm Vatten och Avfall AB, Stockholms Hamn AB, Stockholms Stads Parkerings AB och S:t Erik Markutveckling AB ska redovisa arbetet i enlighet med målen för elektrifiering	2023-01-01	2023-12-31
Idrottsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden, Stockholms Hamn AB och Kulturhuset Stadsteatern AB ska medverka till planering och genomförande av aktiviteter inom ramen för Stadshusets hundraårsjubileum 2023	2023-01-01	2023-09-01
Exploateringsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och Stockholms Hamn AB ta fram en stadsövergripande masshanteringsstrategi	2023-01-01	2023-12-31
Trafiknämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB samordna implementeringen av lagändringar gällande nedskräpningssavgifter och producentansvar för tobaksvaror	2023-01-01	2023-12-31
Idrottsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden, Stockholms Hamn AB och Kulturhuset Stadsteatern AB ska medverka till planering och genomförande av aktiviteter inom ramen för Stadshusets hundraårsjubileum 2023	2023-01-01	2023-09-01
Kommunstyrelsen ska tillsammans med idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad	2023-01-01	2023-08-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna, trafiknämnden och Stockholms Hamn AB utreda för- och nackdelar med att avskaffa det generella badförbudet och i stället införa badförbud på lämpliga platser	2023-01-01	2023-06-30

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Övriga aktiviteter		
Planera inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad	2023-01-01	2023-12-31
Utveckla den fysiska miljön mellan hamnen och city och därmed stärka attraktiviteten av Stockholm som stad för kryssningsturism	2023-01-01	2023-12-31
Aktivt arbeta mot säkerhetspolitiska hot i upphandlingar	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2023–2025 för **Stockholms Hamn AB** godkänns.

AB Stokab

Stokab ska fortsätta utveckla stamnätsinfrastrukturen, inklusive noder och knutpunkter, för att klara den framtida ökade generella efterfrågan och garantera tillgången på konkurrensneutral svartfiber. Den fortsatta utvecklingen av fiber är kritisk för att säkra Stockholms innovationsförmåga. Framväxten av en alltmer uppkopplad värld kombinerat med 5G, förväntas också leda till ett behov av en mer utbyggd digital infrastruktur.

Bolaget ska ha fortsatt hög egenfinansieringsgrad.

Bolagets uppgifter

Bolagets uppgift är att bygga, hyra ut samt underhålla ett passivt och säkert fibernät i Stockholm. Syftet med infrastrukturen och verksamheten är att stimulera en positiv utveckling för Stockholm genom att bidra till goda förutsättningar för IT-utvecklingen i regionen.

Ägardirektiv 2023–2025

AB Stokab	2022	2023	2024	2025
Resultat efter finansnetto, mnkr	230	230	230	230
Investeringar, mnkr	-200	-200	-200	-200

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Vara behjälpliga i trafiknämndens uppdrag att samordna gatuarbeten med övriga ledningsdragande bolag i staden samt Trafikverket, SL, Fortum och andra aktörer för att främja framkomligheten.
- Ansvara för att fibernätet byggs ut och förtätas för att möta framtida efterfrågan inom 5G och IoT (Internet of Things).

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2023-2025 för **AB Stokab** godkänns.

Stockholm Stads Parkerings AB

Stockholm Parkerings anläggningar ska leda till ökat utbud av parkeringsplatser. Gatuparkeringsplatser som försvinner ska kompenseras i form av parkeringar under mark. Bolaget ska initiera förslag och finansiera nya garage för detta syfte, genom nyproduktion och förvärv. Garagen ska också möta behoven i nya stadsutvecklingsområden. Bolaget ska även utveckla garagelösningar i city, samt utöka antalet pendlarparkeringsplatser. En hög grad av innovation och nytänkande ska prägla bolagets parkeringslösningar. I syfte att stimulera användningen av elbilar ska laddningsmöjligheter installeras i bolagets anläggningar. Bolaget ska öka sin egenfinansieringsgrad.

Bolagets uppgift

Bolaget bygger och driver parkeringsanläggningar som verkar på den kommersiella marknaden samt anläggningar som har som enda syfte att avlasta gatunätet.

Ägardirektiv för 2023–2025

Stockholms Stads Parkerings AB	2022	2023	2024	2025
Resultat efter finansnetto, mnkr	120	120	115	115
Investeringar, mnkr	-226	-331	-492	-596

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Fortsätta arbeta med att öka trygghet och trivsel för kunderna
- Initiera projektering av underjordiska parkeringsplatser i innerstaden i egen, eller privatregi.
- Bidra till att kompensera för bortbyggda gatuparkeringsplatser
- Utöka antalet pendlarparkeringsplatser.
- Möjliggöra för nya innovationer och parkeringslösningar.
- Arbeta för att tillhandahålla laddmöjligheter i gatumiljö.
- Leda stadens arbete med mobilitetshubbar.
- Delta i stadens planarbete för att möjliggöra en minskning av antalet gatuparkeringsplatser och öka andelen parkeringar på tomtmark.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stockholms Stads Parkerings AB ska i samarbete med fastighetsnämnden, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, SISAB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB ta fram affärsmodeller för utbyggnaden av laddinfrastruktur	2023-01-01	2023-12-31
Stockholms Stads Parkerings AB ska i samarbete med fastighetsnämnden, trafiknämnden och AB Familjebostäder genomföra pilotprojekt med innovativ gatuladdning i syfte att på sikt tillhandahålla gatuladdning i enlighet med stadens mål	2023-01-01	2023-12-31
Stockholms Stads Parkerings AB ska utreda färdigt ett parkeringsgarage för cykel mellan Centralstationen och Järnvägsparken	2023-01-01	2023-06-30
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Stockholms Stads Parkerings AB ska utreda möjligheten att ta över någon av bolagsstyrelsens upphandlade driftsverksamheter i egen regi, exempelvis parkeringsövervakning eller daglig skötsel av garage	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter		
Initiera projektering av underjordiska parkeringsplatser i innerstaden.	2023-01-01	2023-12-31
Bidra till att kompensera för bortbyggda gatuparkeringsplatser	2023-01-01	2023-12-31
Utöka antalet pendlarparkeringsplatser	2023-01-01	2023-12-31
Möjliggöra för nya innovationer och parkeringslösningar.	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2023–2025 för **Stockholms Stads Parkerings AB** godkänns.

Kulturhuset Stadsteatern AB

Kulturhuset Stadsteaterns verksamhet ska möjliggöra för att särskilda grupper så som barn, personer med funktionsvariation och seniorer ges möjlighet att ta del av kultur. Övriga grupper av vuxna ska i hög grad egenfinansiera sina kulturföreställningar. Kulturhuset Stadsteaterns verksamhet ska präglas av ett sammanhållet värdskap med bra service och ett välkomnande bemötande. Verksamheten ska arbeta språkfrämjande genom att utgå från det svenska språket samt minoritetsspråken inklusive det särskilda teckenspråket. Bolaget ska också värna och utveckla sin verksamhet i Skärholmen, Vällingby, Husby samt den breda Parkteaterverksamheten.

Bolagets uppgifter

Kulturhuset Stadsteatern ska erbjuda verksamhet i form av teater-, dans- och scenkonst, musik, konst, design, film, litteratur, samtal/debatt, bibliotek och annan kulturell verksamhet av hög kvalitet samt ansvara för stadens fyra platser inom stadens fristadsprogram.

Ägardirektiv för 2023–2025

Kulturhuset Stadsteatern AB	2022	2023	2024	2025
Resultat efter finansnetto, mnkr	-395	-370	-355	-340
Investeringar, mnkr	-24	-24	-24	-24

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Öka egenfinansieringen för verksamheter som riktas mot vuxna.
- Utveckla det internationella samarbetet.
- Utveckla den subventionerade verksamheten riktad mot målgruppen barn, funktionsvarierade samt seniorer.
- Verka för att koncernbidraget går till att skapa så mycket konstnärlig och publik verksamhet som möjligt.
- Arbeta språkfrämjande med fokus på det svenska språket och minoritetsspråken.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Idrottsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden, Stockholms Hamn AB och Kulturhuset Stadsteatern AB ska medverka till planering och genomförande av aktiviteter inom ramen för Stadshusets hundraårsjubileum 2023	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter		
Utveckla den subventionerade verksamheten riktad mot målgruppen barn, funktionsvarierade samt seniorer.	2023-01-01	2023-12-31
Öka egenfinansieringen för verksamheter som riktas mot vuxna.	2023-01-01	2023-12-31
Arbeta språkfrämjande med fokus på det svenska språket och minoritetsspråken.	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2023–2025 för **Kulturhuset Stadsteatern AB** godkänns.

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB

Målet för verksamheten är att stärka Stockholms internationella konkurrenskraft och aktivt bidra till utvecklingen av Stockholm som en attraktiv besöksdestination och händelserik stad att leva i.

SGAF ska vara en naturlig samarbetspartner för sina hyresgäster vid genomförande av evenemang och för en fortsatt utveckling av arenorna. Utveckling och modernisering av bolagets arenor kommer ske med start 2022. I moderniseringsprojektet är det extra viktigt att säkerställa kostnadseffektiva och konkurrensneutrala upphandlingar och inköp.

Bolagets uppgifter

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB ska tillhandahålla och utveckla ändamålsenliga arenor för evenemangsverksamhet av god kvalitet.

Ägardirektiv för 2023–2025

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB	2022	2023	2024	2025
Resultat efter finansnetto, mnkr	-100	-123	-155	-168
Investeringar, mnkr	-28	-115	-592	-54

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Arbeta för ökad trygghet och säkerhet i arenaområdet och arenorna.
- Arbeta för att arenaområdet och arenorna har en hög tillgänglighet för olika grupper av besökare.
- Aktivera arenaområdet för spontanidrott sommartid.
- Stärka och utveckla samarbetet med de idrottsföreningar som är hyresgäster på arenorna.
- Undersöka hur arenorna kan nyttjas mer sommartid, exempelvis genom att möjliggöra för föreningar att anordna prova-på aktiviteter.
- Fortsätta att följa utvecklingen av nationella och internationella arenor och arbeta med utveckling av arenorna och arenaområdet för att bibehålla och stärka Globenarenornas attraktions- och konkurrenskraft.
- Delta i utvecklingen av Globenområdet och säkerställa arenornas fortsatta betydelse inom ramen för det övergripande arbetet med Söderstaden i samarbete med staden och med andra intressenter i området.
- Arbeta tillsammans med Stockholms Stadshus AB, kommunstyrelsen och exploateringsnämnden med att utreda och utveckla bolagets befintliga markinhav, i syfte att främja kultur- och idrottslivet.
- Utveckla arenorna affärsmässigt med målet om en självfinansierad verksamhet.
- Öka riskpåslaget vid investeringsbeslut för att ta höjd för ökade kostnader i det osäkra omvärldsläget.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
-----------	------------	-----------

(SD):186

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter		
Öka riskpåslaget vid investeringsbeslut för att ta höjd för ökade kostnader i det osäkra omvärldsläget.	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2023–2025 för **Stockholm Globe Arena Fastigheter AB** godkänns.

Stockholm Business Region AB

Stockholm roll som Sveriges huvudstad möjliggör för en samling av olika näringar inom industri och service. Stadens viktiga geografiska position som nav för såväl tåg, bil- och flygtrafiken skapar viktiga förutsättningar för att locka och behålla företag. Stockholms mål ska inte begränsas till att vara Sveriges mest attraktiva företagsstöd. Utan Nordens främsta. För detta måste verksamheten fortsätta stärka och möjliggöra flygtransporterna från Arlanda och Bromma. För att nya företag ska etableras behöver ändamålsenliga verksamhetslokaler finnas för såväl kontor som små- och lättindustri. Verksamhetsområden måste utgöra det lokala navet för tung industri i syfte att säkerställa korta transporter. I samverkan med Stockholms hamnar ska transport-och logistiknäringen utvecklas efter det lokala näringslivets behov.

En trygg och säker stad med ett attraktivt nöjes- och idrottsliv samt med naturen ständigt tätt inpå knuten ska prägla kommunikationen utåt. Bolaget ska även framhäva Stockholms och Sveriges kulturhistoria för att utmärka staden i den tuffa konkurrensen mot andra nordiska huvudstäder. De särskilda mattraditionerna och de gastronomiska värdena ska särskilt lyftas fram.

Det regionala samarbetet inom näringslivsfrågor fortsätter inom Stockholm Business Alliance med syfte att attrahera utländska investeringar till regionen. Marknadsföringen ska syfta till att öka förståelsen för möjligheter inom staden. Däremot ska stor varsamhet beaktas vid utländska investeringar i samhällskritiska funktioner och anläggningar.

Det lokala näringslivet egen uppfattning av Stockholms attraktivitet är den enskilt viktigaste och mest inflytelserika marknadsföringsinsatsen. Därför ska SBR medverka till inrättandet av ett företagarråd för att utveckla näringslivsklimatet.

Bolagets uppgifter

Stockholm Business Region AB bidrar till att stadens nämnder och bolag utvecklar sitt näringslivsarbete samt andra kontakter med näringslivet. Bolaget har även till uppgift att samordna och utveckla regionen gentemot näringslivet och investerare.

Ägardirektiv för 2023–2025

Stockholm Business Region AB	2022	2023	2024	2025
Resultat efter finansnetto, mnkr	0	0	0	0
Investeringar, mnkr	0	-2	0	0

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Stärka de lokala företagens representativitet genom ett företagarråd.
- Verka för att främja flygplatserna Arlanda och Bromma samt möjliggöra flygförbindelser.
- Stärka den kulturhistoriska och kulturella dimensionen i marknadsföringen mot turister.
- Verka för införandet av ett snabbtåg mellan Stockholm och Oslo.

- Medverka i innovativa projekt så som Hyperloop Stockholm – Helsingfors.
- Möjliggöra öppna testbäddar i kommunal sektor för att stärka förekomsten av miljöteknikföretag.
- Tillsammans med KTH, näringslivet och startup-inkubatorer möjliggöra för fler klimat-och miljöteknik start-ups.
- Verka för fler ändamålsenliga verksamhetslokaler i bottenplan.
- Verka för att undanta verksamhetsområden från bostadsexploatering.
- Utveckla Kista Science City till ett modernt innovationsdistrikt med ett levande och konkurrenskraftigt näringsliv och goda förutsättningar för teknik och innovation.
- Säkerställa att synpunkter viktiga för näringslivet följs upp och beaktas i det löpande nämndarbetet, särskilt för framkomlighet och trygghet.
- Attrahera internationell kompetens som kvalificerad arbetskraft, entreprenörer, studenter och forskare till Stockholms stad.
- Utveckla innovationsupphandlingar riktade mot start-up för att främja utveckling av miljö- och välfärdsteknik.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan.	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning.	2023-01-01	2023-12-31
Stockholm Business Region AB ska inom ramen för Visit Stockholm medverka till kommunikations- och marknadsföringsinsatser av Stadshusets hundraårsjubileum 2023 mot såväl nationella som internationella målgrupper.	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter		
Stärka de lokala företagens representativitet genom ett företagarråd.	2023-01-01	2023-12-31
Verka för att främja flygplatserna Arlanda och Bromma samt möjliggöra flygförbindelser.	2023-01-01	2023-12-31
Medverka i innovativa projekt så som Hyperloop Stockholm–Helsingfors.	2023-01-01	2023-12-31
Tillsammans med KTH, näringslivet och startup-inkubatorer möjliggöra för fler klimat- och miljöteknik-startups	2023-01-01	2023-12-31
Utveckla innovationsupphandlingar riktade mot start-up för att främja utveckling av miljö- och välfärdsteknik.	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2023–2025 för **Stockholm Business Region AB** godkänns.

S:t Eriks Försäkring AB

Bolaget ska svara för att det finns en effektiv riskfinansiering av anläggningar och verksamheter ägda av staden och närstående bolag. Bolaget ska förbättra riskhanteringen för samtliga berörda enheter inom kommunkoncernen. Bolaget ska stärka det förebyggande arbetet avseende klimatrelaterade vattenskador i stadens fastigheter. S:t Erik Försäkrings AB ska vara det bästa och mest kostnadseffektiva alternativet för stadens nämnder och bolagsstyrelser.

Bolagets uppgift

Bolaget ska förmedla försäkringslösningar och minimera kommunkoncernens försäkringskostnader.

Ägardirektiv för 2023–2025

S:t Erik Försäkrings AB	2022	2023	2024	2025
Resultat efter finansnetto, mnkr	1	1	1	1
Investeringar, mnkr	0	0	0	0

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- stödja det olycks- och skadeförebyggande arbetet i kommunkoncernen
- i samverkan med stadens nämnder och bolagsstyrelser stärka det förebyggande strategiska arbetet för att minska antalet brand- och vattenskador
- medverka och teckna samtliga sakförsäkringar som stadens nämnder och bolagsstyrelser har behov av
- optimera den försäkringsrisk som bolaget själv tar i förhållande till fastslagen risknivå
- genom premiesättning säkerställa att skademinimerande och riskförebyggande arbete premieras

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med S:t Erik Försäkrings AB utreda hur forskningen om det förebyggande klimatanpassningsarbetet i stadens fastigheter kan stärkas, exempelvis genom att tillskapa en doktorandtjänst	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2023–2025 för S:t Eriks Försäkrings AB godkänns.

S:t Erik Markutveckling AB

Bolaget ska fortsätta att löpande pröva förslag till förvärv av fastigheter i syfte att främja stadens långsiktiga stadsutveckling. Under perioden inriktas verksamheten på förvaltning, uthyrning och utveckling till så god avkastning som möjligt med hänsyn tagen till stadens utveckling. Bolaget ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden fortsätta att söka strategiska utvecklingsprojekt och förvärv för stadens framtida behov. Bolaget ska särskilt utreda återköp av sålda skolor och förskolor. Samt andra lämpliga fastigheter för stadens strategiska verksamheter.

Bolaget ska öka sin egenfinansieringsgrad.

Bolagets uppgifter

Bolagets uppgift är att äga, förvalta och utveckla fastigheter/aktier i fastighetsbolag i avvaktan på omvandling av fastigheterna till bostäder och arbetsplatser.

Ägardirektiv för 2023–2025

S:t Erik Markutveckling AB	2022	2023	2024	2025
Resultat efter finansnetto, mnkr	91	-41	-10	55
Investeringar, mnkr	-42	-316	-377	-269

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Stödja fastighetsnämnden och stadens övriga nämnder och bolagsstyrelser i samband med försäljning och utveckling av fastigheter.
- Erbjuda fastighetsförvaltningstjänster åt andra aktörer inom staden
- Undersöka återköp av skol- och förskolefastigheter.
- Utreda förvärv av andra strategiska fastigheter från i Stockholms stad.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan.	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning.	2023-01-01	2023-12-31
Övriga aktiviteter		
Undersöka återköp av skol- och förskolefastigheter.	2023-01-01	2023-12-31
Utreda förvärv av andra strategiska fastigheter från i Stockholms stad.	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Förslag till mål och ägardirektiv för 2023–2025 för S:t Erik Markutveckling AB

Mässfastigheter i Stockholm AB

Bolagets uppdrag är att marknadsföra Stockholm som en av norra Europas främsta mötesplatser och maximera de ekonomiska bidragen till regionen. Stockholmsmässan ska upplevas som en naturlig mötesplats för näringslivet, stockholmare och besökare. Bolaget ska med egna vinstmedel utveckla och underhålla anläggningen och företags produkter.

Verksamheten ska vidare ge förutsättningar att stärka Stockholm som en ledande mötesplats i norra Europa utifrån varumärket "The Capital of Scandinavia".

Bolagets uppgift

Bolagets uppgift är att utveckla, arrangera och genomföra mässor, kongresser, konferenser och evenemang för hela regionens bästa. Verksamheten är uppdelad i två aktiebolag, Mässfastigheter i Stockholm AB som förvaltar och utvecklar fastigheter, och Stockholmsmässan AB som är ett genomförandebolag av mässor, kongresser, konferenser och evenemang. Stockholmsmässan AB är ett helägt dotterbolag till Mässfastigheter i Stockholm AB.

Ägardirektiv för 2023–2025

Mässfastigheter i Stockholm AB	2022	2023	2024	2025
Resultat efter finansnetto, mnkr	-77	-69	6	-41
Investeringar, mnkr	-24	-40	-54	-27

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Strategiskt bidra till att utveckla Stockholm som turist- och besöksdestination i samarbete med Stockholm Business Region AB och marknadsföra Stockholm som norra Europas främsta mötesdestination.
- Säkerställa att bolagets verksamheter är socialt och miljömässigt hållbara, i vilket ingår att inte arrangera evenemang som inte följer de internationella konventioner och avtal som Sverige eller Stockholms stad har undertecknat eller åtagit sig att följa.
- Arbeta för energieffektivisering i lokaler och fastigheter som bolaget förvaltar.
- Arbeta för att solceller installeras på Stockholmsmässans tak, där så är ekonomiskt lönsamt.
- Utarbeta en framtidsstrategi som ska leda till en lönsam affärsmodell så att den är väl anpassad för genomförandet av marknadsledande mässor, internationella kongresser, konferenser, evenemang samt kringtjänster
- Bidra till exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämndens planering av Älvsjö med målsättningen att ge förutsättningar för en omfattande stadsutveckling i området tillsammans med en framtida mötesplats

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2023–2025 för **Mässfastigheter i Stockholm AB** godkänns.

Intressebolag i Stockholms Stadshus AB

Stockholms Exergi Holding AB

Verksamheten i Stockholm Exergi AB ska bedrivas affärsmässigt på ett rationellt och effektivt sätt i enlighet med finansiella mål och samhällsekonomiskt lönsamma åtaganden. Därutöver har staden som ägare ett intresse av att säkerställa en transparent prissättning och en prisnivå som är konkurrenskraftig i jämförelse med andra produkter på värmemarknaden. Verksamheten ska vara inriktad på att uppnå en ekonomiskt rationell klimat- och miljöprofil. Stockholm Exergi Holding AB ska möta kundernas och samhällets krav på en fortsatt omställning till prisvärd värme.

Bolaget ska vara behjälpligt i trafiknämndens uppdrag att samordna gatuarbeten med övriga ledningsdragande bolag för att främja framkomligheten.

Bolagets uppgift

Bolaget har i uppdrag att bedriva verksamhet inom fjärrvärme och fjärrkyla i Sverige, samt annan därmed förenlig verksamhet. Stockholm Exergi Holding AB är holdingbolag till Stockholm Exergi AB. Verksamheten bedrivs i det senare bolaget.

Inriktning för stadens ägande

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Säkerställa en transparent prissättning och en prisnivå som är konkurrenskraftig i jämförelse med andra produkter på värmemarknaden.
- Fortsätta att utveckla fjärrvärmenätet i Stockholmsområdet för att kunna erbjuda fjärrvärme till fler.
- Arbeta för en fortsatt utbyggnad av fjärrkyla i Stockholm.
- Fördjupa konsekvensutvärderingen med fokus på miljö och rekreation av Lövsta kraftverk.
- Fortsätta samarbetet mellan staden och övriga aktörer för att hitta lösningar för framtidens eleffektutmaningar.
- Arbeta för att sammanlänka produktions- och distributionskapaciteten tillsammans med andra fjärrvärmeaktörer, i syfte att optimera miljö-, energi- och ekonomisk nytta.
- Fortsätta planeringen och processen för att skapa förutsättningar för en fullskalig anläggning och investering i avskiljning och lagring av koldioxid med sikte på en storskalig anläggning i drift 2025.
- Fortsätta utreda potentialen för energiåtervinning från Va-nätet tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall AB.
- Utreda hur en storskalig samförbränning av slam och biobränsle kan komma igång och användas utan att det skadar den biologiska mångfalden tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall AB, samt dess ekonomiska kostnader.
- Stärka arbetet med att söka externfinansiering från EU-fonderna.

(SD):194

- Fortsätta driva projektet Öppen fjärrvärme och etablera världens första öppna fjärrvärmenät, i syfte att återvinna energi i stor skala.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2023–2025 för **Stockholm Exergi Holding AB** godkänns.

Stockholms stads organisering i kommunalförbund

Storstockholms brandförsvaret (SSBF)

Enligt lagen om skydd mot olyckor är det kommunens ansvar att svara för räddningstjänsten inom kommungränsen. Stockholms stads brand- och räddningsverksamhet är sedan den 1 januari 2009 organiserad tillsammans med nio andra kommuner i kommunalförbundet Storstockholms brandförsvaret, SSBF. Kommunalförbundet omfattar Danderyd, Lidingö, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker. Förbundet ska fullfölja medlemskommunernas uppgifter inom lagstiftningarna:

- lag (2003:778) om skydd mot olyckor
- lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor
- lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Konkret innebär det att förbundet svarar för tillsyn, information, rådgivning och sotningsverksamhet samt att bedriva räddningstjänst utifrån kommunernas ansvar enligt lagen om skydd mot olyckor. Det som ligger kvar på medlemskommunerna är samordningen för det totala arbetet enligt lagstiftningen.

Medlemskommunerna kan därutöver teckna särskild överenskommelse om att förbundet kan biträda kommunen i den omfattning som önskas inom lagstiftningsområdena:

- lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- plan- och bygglagen (1987:10)
- övrig lagstiftning eller tjänsteområde där kommunalförbundet besitter särskild kompetens.

SSBF är juridiskt sett ett eget kommunalförbund med egen organisation och uppföljning som leds av en förbundsledning. Ledningen består av elva ledamöter och elva ersättare från medlemskommunerna, varav Stockholms stad har två ordinarie ledamöter och två ersättare. Som stöd till förbundsledningen finns ett beredningsorgan samt samrådsgrupper med representation från medlemskommunerna. Beredningsorganet utgörs av kommundirektörer från respektive medlemskommun och ska ha särskilt fokus på styrning av ekonomi och verksamhet. Förbundets budget ska endast kunna beslutas av ledningen efter beredning av kommundirektörerna. Samrådsgrupperna är ekonomichefsforum och säkerhetschefsforum.

Syftet med inrättandet av SSBF var att ge medlemskommunerna högre kvalitet på brand- och räddningstjänsten till en lägre kostnad. Detta kan ske genom att förbundet ger förutsättningar för flera samordningsfördelar såsom ledningsfunktion, mindre sårbar organisation med större bredd vad gäller specialfunktioner samt bättre planering av

personalresurser. En målsättning för förbundet är att skapa förutsättningar för samverkan med angränsande förbund för att på sikt kunna ingå i ett regionalt brandförsvaret. SSBF ska arbeta nära Samverkan Stockholmregionen. SSBF ska tillsammans med medlemskommunerna verka och planera för återuppbyggnaden av det civila försvaret.

Trafiknämnden ansvarar för stadens bestånd av branddammsanläggningar. SSBF har ansvaret för löpande tillsyn av dammarna och åtgärder enklare brister samt tillser att de kan nyttjas på tillämpligt sätt. Förbundet medverkar i trafiknämndens uppdrag i att upprätta rutiner för samarbetet och ansvarsfördelningen.

(SD):196

Medel för avgiften till SSBF finns inom Kommunstyrelsen m.m. anslag för ”Ersättningar till utomstående organisationer och föreningar”. Medlemsavgiften för år 2023 beräknas till 443 mnkr. Långsiktigt ska kostnaderna i förbundet sänkas. För att uppnå detta ska SSBF arbeta med kostnadskontroll och marginaler.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Förslag till inriktning för **Stockholm brandförsvaret** godkänns.

Stockholms stads kommunala stiftelser

SHIS Bostäder – Stiftelse hotellhem i Stockholm

SHIS grundades 1963 och verksamheten utgår ifrån den stadga som kommunfullmäktige fastställde år 1970 (Kfs. 1970:43). Efter en genomgripande utredning om SHIS verksamhet gav kommunfullmäktige 1996 SHIS sitt nuvarande uppdrag som lyder:

"Stiftelsen har till ändamål att i samarbete med Stockholms nämnder med socialtjänstansvar dels tillhandahålla genomgångsbostäder för personer som av sociala och/eller ekonomiska skäl är i behov av tillfällig bostad, dels erbjuda en mer varaktig bostad med visst boendestöd för personer med sociala problem samt bedriva annan därmed sammanhängande och förenlig verksamhet. För fullgörande av detta bostadssociala uppdrag förhär och äger stiftelsen för verksamheten lämpliga fastigheter. Vid urval av hyresgästerna till ungdomsbostäder förutsättes att bostadssökande ungdom under 25 år prioriteras."

SHIS Bostäder är Stockholms stads bostadssociala resurs. SHIS Bostäder har kommunfullmäktiges uppdrag att tillhandahålla bostäder åt personer som, av olika skäl, inte har tillträde till den ordinarie bostadsmarknaden. Lägenheterna förmedlas som genomgångsbostad med korttidskontrakt, dels via stadens socialtjänst, dels via Bostadsförmedlingen i Stockholm. Samtliga kontrakt hos SHIS är utan besittningsskydd. Socialnämnden är stadens samordnande part för förvaltning och uppföljning av stadens avtal med SHIS Bostäder och samordnande part för stadsdelsnämnderna samverkan med SHIS avseende målgrupp, behov och arbetssätt

SHIS Bostäder har även stadens uppdrag att tillhandahålla tillfälliga bostäder åt anvisade nyanlända stockholmare. Dessa kontrakt kan maximalt gälla två år, likt kontraktet för andra stockholmare. Boendetiden planeras efter individens möjlighet att hitta en egen boendelösning och målsättningen är att så snabbt som möjligt ta sig vidare till egen bostad, eftersom egen bostad är en del av integrationen. SHIS bostäder ska vara tillgängliga för dem som bäst behöver dem. Som medel för hög genomströmning genomför SHIS boskola och fördjupad bostadsvägledning.

Staden ska ha ett effektivt och samlat mottagande av nyanlända som möjliggör en snabb etablering på arbetsmarknaden och i samhället. SHIS Bostäder ska samverka med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna för att öka andelen nyanlända som har arbete eller studerar efter etableringsuppdraget.

SHIS Bostäder har också uppdrag att var delaktig i att tillhandahålla bostäder till skyddsbehövande flyktingar från Ukraina under den tid EU:s massflyktsdirektiv gäller.

SHIS verksamheter ska vara effektiva med fokus på kärnuppdragen och organisationen ska anpassas för att vara kostnadseffektiv och leverera hög kvalitet. SHIS ska utveckla en aktiv ekonomistyrning för att möta stadens behov. SHIS ska genom en kontinuerlig dialog med socialnämnden och stadsdelsnämnderna anpassa verksamheten, utbud och tjänster utifrån aktuellt behov samt erbjuda en likvärdig standard på sitt arbete i hela staden. SHIS ska utveckla arbetssätt som säkerställer att barnfamiljer får tillgång till en mer långsiktig och trygg boendelösning. SHIS ska styra och prognostisera med hjälp av framtaget uppföljningsverktyg gällande nyckeltal för utvecklingen avseende in- och utflytt, beläggningsgrad, boendetid och tomgångshyror. SHIS ska arbeta flexibelt och sammanhållet med genomgångsbostäder för samtliga målgrupper för att motverka tomgångshyror.

SHIS angelägenheter handhas av en styrelse bestående av fem ledamöter och tre suppleanter. Styrelsen utses av kommunfullmäktige och har det yttersta ansvaret för SHIS verksamhet.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Förslag till inriktning för **Stiftelsen hotellhem i Stockholm** godkänns.

Bilagor

1 Ekonomiska tabeller

Nettokostnader (exkl. kapitalkostnader)

Mnkr	Förslag till budget 2023 KS	Förslag till budget 2023 (SD)	Avvikelse mellan förslagen
Kommunstyrelsen	-1 540,5	-1 534,4	6,1
Revisorskollegiet	-31,8	-31,8	0,0
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	-7,7	-7,7	0,0
Stadsdelsnämnderna	-23 973,1	-23 972,6	0,5
Arbetsmarknadsnämnden	-1 068,4	-1 006,4	62,0
Exploateringsnämnden	2 994,9	2 993,9	-1,0
Fastighetsnämnden	883,5	882,5	-1,0
Förskolenämnden	-3 220,9	-3 240,9	-20,0
Idrottsnämnden	-831,5	-834,5	-3,0
Kulturnämnden			
kulturförvaltningen	-1 113,6	-1 108,6	5,0
stadsarkivet	-73,7	-73,7	0,0
Kyrkogårdsnämnden	-180,0	-170,0	10,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-154,8	-159,8	-5,0
Socialnämnden	-1 398,5	-1 411,1	-12,6
Stadsbyggnadsnämnden	-170,4	-170,4	0,0
Trafiknämnden	6,7	11,7	5,0
Utbildningsnämnden	-18 961,8	-19 001,8	-40,0
Äldrenämnden	-265,5	-271,5	-6,0
Överförmyndarnämnden	-79,6	-79,6	0,0
SUMMA	-49 186,7	-49 186,7	0,0
Avskrivningar (-)	-2 057,2	-2 057,2	0,0
Central medelsreserv (-)			
Oförutsedda behov	-731,0	-731,0	0,0
Prestationsreserv	-657,5	-657,5	0,0
Pensionsavgifter (-)	-1 523,4	-1 523,4	0,0
TOTALT	-54 155,8	-54 155,8	0,0

(SD):200

2 Cesam-bilaga

Förändringar mellan kommunfullmäktiges budget 2022 och 2023

Kommunstyrelsen m.m.

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-1 588,1	47,6
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Bidrag: STING mm	4,1	
Samordning Bromma parkstad	1,0	
Agenda 2030 rådet	1,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-1 582,0	47,6

Revisorskollegiet

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-35,3	3,5
<i>Minskade kostnader för:</i>		
<i>Ökade kostnader för:</i>		
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-35,3	3,5

Valnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
------	-----------	----------

Kommunstyrelsens förslag till budget 2023

-7,7	0,0
------	-----

Minskade kostnader för:

Ökade kostnader för:

Ökade/minskade intäkter för:

Sverigedemokraternas förslag till budget 2023

-7,7	0,0
------	-----

Stadsdelsnämnderna**Pedagogisk verksamhet: förskoleverksamhet**

Mkr	Kostnader	Intäkter
-----	-----------	----------

Kommunstyrelsens förslag till budget 2023

-5 723,2	375,1
----------	-------

Minskade kostnader för:

Ökade kostnader för (-):

Ökade/minskade intäkter för:

Sverigedemokraternas förslag till budget 2023

-5 723,2	375,1
----------	-------

(SD):202

Barn, kultur och fritid

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-483,2	0,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Ökade kostnader för (-):		
Bidrag till 4h gårdar	-3	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-486,2	0,0

Äldreomsorg

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-9 321,8	235,5
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Aktivitetcentra	35	
Ökade kostnader för (-):		
Språkpot/p/ kvalitets/satsning	-45	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-9 331,8	235,5

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-4 671,4	27,5
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Ökade kostnader för (-):		
Personligt ombud	-2	
Kommunala arbetstillfällen samt på tal om stockholm	-3	
Digital fixartjänst	-1	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-4 677,4	27,5

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-2 781,1	36,9
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Indraget: Fältassistenter i alla stadsdelar och fler fältassistenter för öka Fältassistenter (fr:2021)	10	19,5
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Ordningsvakter, trygghetsvakter grannsamverkan och nattvandring	-20	
Förbyggande insatser mot barn och unga	-26,5	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-2 798,1	36,9

Stadsmiljöverksamhet

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-301,4	0,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minskade saneringskostnader tiggeriförbud	3	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Vinterväghållning	-3	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-301,4	0,0

(SD):204

Ekonomiskt bistånd

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-1 202,3	32,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Höjda aktivitetskrav	5	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Ökade kostnader till följd av ökade ambitioner för arbetsmarknadsinsatser, bibehåll 2019 års nivå för FUT	-20	
Bibehåll 2019 års nivå för FUT-arbetet	-10,5	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-1 227,8	32,0

Arbetsmarknadsåtgärder

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-223,1	27,4
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Omprioriterade arbetsmarknadsinsatser för unga	30	
Indraget: Fler feriearbeten	22	
Generell effektivisering	10	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-161,1	27,4

Arbetsmarknadsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-1 236,7	168,3
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Indraget: Fler stockholmsjobb och ungdomsgaranti	25	
Färre feriejobb	2	
Integrationspakten	5	
Generell effektivisering	30	
Höjda aktivitetskrav	5	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Utvecklad vuxen- och yrkesutbildning	-5	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		

Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-1 174,7	168,3
--	-----------------	--------------

Exploateringsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-144,8	3 139,7
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Planering för bromma parkstad från 2022	-1	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		

Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-145,8	3 139,7
--	---------------	----------------

Fastighetsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-608,2	1 491,7
<i>Minskade kostnader för:</i>		
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Insatser mot olaglig uthyrning och skenskrivning	-1	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		

Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-609,2	1 491,7
--	---------------	----------------

Förskolenämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-3 220,9	0,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Ökade kostnader för:		
Språkpot/ kvalitetsstärkning	-20	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-3 240,9	0,0

Idrottsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-1 142,0	310,5
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Extra föreningsstöd för integrationsfrämjande insatser	2	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Höjt generellt idrottsföreningsstöd	-5	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-1 145,0	310,5

Kulturnämnden: kulturförvaltningen

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kulturförvaltningen		
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-1 212,0	98,4
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Studieförbunden och folkbildningen	6	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Utredning digitalt medborgarinflytande	-1	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-1 207,0	98,4

Kulturnämnden: stadsarkivet

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Stadsarkivet		
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-108,9	35,2
<i>Minskade kostnader för:</i>		
<i>Ökade kostnader för:</i>		
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-108,9	35,2

Kyrkogårdsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-208,5	28,5
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Förstärkt underhåll samt fler stockholm och feriejobb	15	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Förstärkt underhåll	-5	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-198,5	28,5

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-260,9	106,1
<i>Minskade kostnader för:</i>		
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Internationellt klimatbistånd genom teknisk kompetens	-5	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-265,9	106,1

Servicenämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	0,0	0,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
<i>Ökade kostnader för:</i>		
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	0,0	0,0

Socialnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-1 733,6	335,1
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Intro stockholm	2,5	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Samverkan med förskola och skola tidiga insatser	-8	
Förstärkt granskning HVB, jour och familjehem	-2,1	
Akademisk socialtjänst	-3	
Utredningskostnader	-2	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-1 746,2	335,1

Stadsbyggnadsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-440,4	270,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
<i>Ökade kostnader för:</i>		
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-440,4	270,0

Trafiknämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-1 718,6	1 725,3
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Miljöbilzon, utredning och kommunikation	1	
Bilfria trafikzoner vid skolor och bilfritt sveavägen	1	
Färre feriejobb	3	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-1 713,6	1 725,3

Utbildningsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-19 494,6	532,8
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Färre feriejobb	3	
Integrationspakten	2	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Personalförsörjningspott för grund- och grundsärskola	-20	
NPF-pott	-10	
Höjd schablon förstärkning av grundskolans elevhälsa	-10	
SYV-satsning	-5	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-19 534,6	532,8

(SD):210

Äldrenämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-275,5	10,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Ökade kostnader för:		
Handlingsplan mot fallolyckor	-5	
Utredning lätt-geriatrik	-1	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-281,5	10,0

Överförmyndarnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2023	-79,6	0,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
<i>Ökade kostnader för:</i>		
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2023	-79,6	0,0

3 Investeringsstrategi

Inledning

Stockholms stads investeringsplaner för fem år framåt ligger på en fortsatt hög nivå. Hur investeringarna finansieras får effekt på stadens ekonomi direkt i form av skuldnivåer och räntekostnader. Investeringsvolymen medför även ökade avskrivningar och driftskostnader på längre sikt.

Staden ska uppnå sina bostadsförpliktelser kopplat till Sverigeförhandlingen och Stockholmsöverenskommelsen. Därutöver satsar staden på att öka investeringar i miljö, kunskap, idrott, kultur, säkerhet och trygghet. Staden ska även intensifiera arbetet med återköp av tidigare sålda skol- och forskolefastigheter, samt av andra potentiellt strategiskt viktiga fastigheter. I tider av lågkonjunktur och sjunkande fastighetspriser kan staden genomföra strategiska förvärv till låga marknadspriser.

De höga investeringsvolymerna medför att hela kommunkoncernen behöver samverka och öka fokus på styrning, effektivitet, kostnadsmedvetenhet samt prioriteringar mellan och inom investeringsprojekt. Under den period som vi nu är inne i med högre inflationsnivåer och en ökad byggkostnadsutveckling är det särskilt viktigt att nämnder och styrelser värderar inkomna anbud vid investeringar för att säkerställa att dessa inte är oskäligen. Högre riskpåslag ska ske vid upphandlingar för att ta höjd för ökade kostnader. Om så är fallet ska nämnderna och styrelserna pröva om det är möjligt att pausa eller avbryta upphandling tills det finns en för staden mer fördelaktig kostnadsbild. Syftet är att begränsa utgifterna för investeringarna för en fortsatt hållbar utveckling. En långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning av kommunkoncernens innehav av fastigheter och lokaler är också en förutsättning för att de planerade investeringarna kan genomföras med fortsatt god finansiell styrka och inom ramen för en långsiktig god ekonomisk hushållning. Trafik- och klimatinvesteringar måste vara samhällsekonomiskt lönsamma. Investeringar enkom i syfte att minska utsläppen utan bakomliggande ekonomisk rationalitet ska inte genomföras.

I alla investeringar ska nämnder och styrelser pröva möjligheten till extern medfinansiering. Exempelvis inom ramen för klimatomställningen finns betydande investeringsmedel beslutade såväl på nationell som EU-nivå. Där det bedöms relevant ska nämnder och styrelser redovisa prövade försök att finna medfinansiering.

Investeringsstrategin kompletteras av stadens Fastighets- och lokalpolicy. Den syftar bland annat till att ge övergripande mål och grundläggande principer för stadens fastighetsinnehav, förtydliga roller och ansvar samt identifiera viktiga planeringsprocesser och forum för samverkan.

Syfte och omfattning

Med utgångspunkt i stadens långsiktiga planering, stadens inriktningsmål och med hänsyn tagen till de finansiella förutsättningarna, är investeringsstrategins syfte att:

- Ge vägledning för investeringsprioriteringar i syfte att förverkliga en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar stad.
- Säkerställa att investeringsverksamheten bedrivs i enlighet med principen om god ekonomisk hushållning genom att öka förmågan att prioritera investeringar utifrån ett kommunkoncernperspektiv.
- Öka samordning och styrning av stadens investeringsverksamheter.

Investeringsstrategin ska utgöra en länk mellan den långsiktiga planeringen och nämnder och bolagsstyrelsernas investeringsplaner. Dessa utgör i sin tur underlag för kommunkoncernens samlade investeringsplan, som fastställs med hänsyn tagen till tillgängligt ekonomiskt utrymme inom ramen för de av staden fastställda finansiella nyckeltalen.

Investeringsstrategin omfattar hela kommunkoncernen, där inte annat anges, medan arbetet med samordnade prioriteringar inom de olika beslutade investeringskategorierna främst berör exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kultur- nämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden samt de kommunala bolagen Micasa Fastigheter i Stockholm AB (Micasa) samt Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB).

Förutsättningar

Stadens befolkningsutveckling är en grundläggande utmaning och möjlighet inför framtiden. Inom en snar framtid kommer stadens byggtakt att minska på grund av den begränsade markytan. Övriga kommuner i länet, samt nya tillväxtorter i norra Sverige kommer att attrahera ung arbetskraft. Stockholm måste värna om sina kvaliteter och undvika att exploatera och förtäta sönder staden.

Den demografiska utvecklingen, med en åldrande befolkning och en potentiellt avmatad tillväxttakt ställer stora krav på prioriteringar såväl inom stadens investeringsverksamhet men också inom den löpande driften då investeringstakten avspeglas i ökade drifts- och kapitalkostnader på längre sikt. Detta kan medföra att ekonomiskt utrymme tas från övrig verksamhet. Genom att hålla stadens samlade investeringsnivå och driftskostnader på en balanserad nivå kan staden ges långsiktiga förutsättningar att växa ekonomiskt hållbart. För att möjliggöra hållbara driftsekonomiska prioriteringar ska fokus läggas på lönsamhet genom att analysera och prognosticera investeringars drifts- och underhållskonsekvenser på lång sikt, både projektvis och samlat för respektive verksamhet och för staden som helhet.

Staden måste begränsa mängden projekt där utgifter för markförvärv, evakuering, marksanering, överdäckningar och särskilda infrastrukturåtgärder blir alltför omfattande. För projekt med hög nettoexploateringsutgift per producerad lägenhet ska alternativa kalkyler med mindre omfattande investeringsåtgärder tas fram, oavsett lönsamhetsgrad.

Lönsamheten i exploateringarna är avgörande för hur många icke lönsamma projekt staden kommer att ha råd med. Målsättning är en stabil egenfinansiering av investeringsverksamheten över tid. Det är därför viktigt att staden strävar efter att säkerställa goda intäkter från de markvärden som skapas genom planläggningen i de områden där omvandlingspotentialen med avseende på möjlig stadsutveckling är stor. Stadsutveckling och prioritering av investeringar ska i större utsträckning utgå från de lokala utvecklingsprogrammen och vara i linje med närboende önskemål och bild om hur området ska utvecklas.

Genom en stabil investeringsnivå med en stabil grad av egenfinansiering kan staden tillhandahålla effektiva lokaler som är ändamålsenliga utifrån verksamheternas behov, samtidigt som de planerade investeringarna kan genomföras med god finansiell styrka och driftsekonomi. För att möjliggöra en effektiv lokalprocess och optimera lokalutnyttjandet ska samverkan ske mellan stadens nämnder och bolagsstyrelser. Projekt ska, där så är möjligt, samordnas.

Stadens investeringar ska bidra till att kommunfullmäktiges mål uppfylls. Målet god tillgång på naturområden och parker samt tillgång på idrottsplatser och vacker arkitektur är överordnat målet om kraftigt bostadsbyggande och exploatering i syfte att få in engångsintäkter. Stadsområden ska bebyggas med blandade upplåtelseformer och god tillgång till verksamhetslokaler för såväl kontor som lättindustri. Det är inte eftersträvan svårt med en alltför tät bostadsexploatering, i strid med den befintliga stadsbyggnadens utformning, enkom i syfte att erhålla tillräckliga medel för att finansiera utbyggd samhällsservice. Markförsäljning vid förtätningsprojekt i villa- och radhusområden, i strid med närboendes vilja, ska inte användas som medel för att öka egenfinansieringen för staden som helhet.

Nämnder och bolagsstyrelser ska samordna sin investeringsplanering utifrån ett kommunkoncernperspektiv. Samplanering ska syfta till att effektiva helhetslösningar planeras och genomförs. Systematisk samordning sker i dag inom ramen för stadsövergripande styrgrupper som exempelvis SAMS¹. Utökade eller förändrade lokalbehov ska alltid i första hand prövas inom kommunkoncernens befintliga bestånd.

En långsiktigt sund ekonomi är en förutsättning för att Stockholm vara motståndskraftigt på sikt. Stadens investeringar ska så långt som möjligt finansieras med egna medel. Utöver det finansiella utrymme som resultat och avskrivningar skapar så bidrar kassaflöde från långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning till stadens investeringar.

Uppföljning

Ansvar för uppföljningen ligger hos den nämnd eller bolagsstyrelse som genomför investeringsprojektet. Stadsledningskontoret har ett övergripande samordningsansvar för berörda nämnders och bolagsstyrelser investeringar och en aggregerad sammanställning samt en övergripande analys av stadens investeringsportfölj. Stadsledningskontoret ansvarar även för uppföljning av investeringsstrategin, koncernprojekt² samt för de finansiella nyckeltalen.

Investeringstyper och finansiering av stadens investeringar

Vilken investeringstakt som är ekonomiskt hållbar beror inte bara på storleken på investeringsutgifterna, utan även på i vilken grad investeringarna finansieras med egna eller lånade medel (egenfinansieringsgrad) samt intäkter av exempelvis externa hyror. Investeringsstrategin definierar därför även en målsättning för hur de olika investeringstyperna, ersättnings- respektive strategiska investeringar ska finansieras.

Investeringstyper

Stadens investeringar delas upp i två huvudtyper;

- *Ersättningsinvesteringar* (reinvesteringar) är sådana investeringar som ger en uppgradering av anläggningar till minst den tidigare fastställda tekniska nivån eller nya miljöbetingelser. För att säkerställa funktionen och bevara värdet på stadens anläggningar och byggnader ska underhållsplaner och reinvesteringsprogram finnas som en del av stadens långsiktiga investeringsplanering. Om-

¹ Samordnad grundskoleplanering i Stockholm. Samplanerar även med idrottsprojekt, förskola och gymnasieskola

² Koncernprojekt ska omfatta samtliga investeringar som ingår i ett investeringsbeslut, t.ex. infrastruktur, idrotts hall och skola oavsett vilken nämnd/bolagsstyrelse som kommer att genomföra investeringsprojektet. Stadsledningskontoret anger vilka koncernprojekt som ska följas upp centralt.

fattningen av reinvesteringsbehov är en viktig beslutsparameter när investeringsplaner fastställs.

- *Strategiska investeringar* (nyinvesteringar) är framtidsinriktade investeringar som skapar en större nytta samt nya och förbättrade funktioner jämfört med vad staden har i dag. En stor del av stadens strategiska investeringar genomförs inom ramen för exploateringsprojekt som syftar till att bygga bostäder. Av dessa exploateringsprojekt följer investeringar i infrastruktur såsom gator, vägar, ledningar, vatten och avlopp.

Finansieringsstrategi för investeringstyper

Ersättningsinvesteringar ska finansieras med det kassaflöde som genereras av den löpande verksamheten (avskrivningar och resultat exklusive reavinster) för att inte belasta stadens ekonomi i form av ökade lån och räntekostnader.

Exploateringsprojekten ska vara lönsamma. Det innebär att kalkylen för ett exploateringsprojekt i normalfallet ska bära de investeringsutgifter som projektet medför och det behov av kommunal service i form av till exempel förskolor, skolor och idrottsanläggningar som uppstår som en direkt konsekvens av bostadsprojektet. Täta exploateringsprojekt som strider mot områdets arkitektoniska värden, ska inte förekomma. Det gäller även den del av utgifterna som avser kompensation för ianspråktagen idrottsplats eller anläggning.

Stadens kostnader för eventuell medfinansiering av externa infrastrukturprojekt ska åskådliggöras i en kommunövergripande kalkyl. Syftet är att belysa hur stadens kostnader för finansiering av infrastrukturinvesteringar i annan regi påverkar exploateringsprojektens lönsamhet.

Staden ska, i normalfallet framöver, inte finansiera infrastruktur som andra aktörer har huvudansvar för.

De långsiktiga finansiella nyckeltalen³ påverkas starkt av den investeringstakt som prognostiseras. Resultatmässigt lönsamma lånefinansierade projekt som inte belastar resultaträkningen sett över en längre period kan ändå ha en negativ påverkan på stadens finansiella ställning och soliditet. En helhetsbedömning måste ändå alltid göras utifrån arten av de behov som projekten ska tillgodose. Fastighetsförvaltande nämnder och bolagsstyrelser ska därför genom en långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning pröva möjligheten att avyttra fastigheter som saknar strategisk betydelse. Med en ökad medverkan från privata aktörer i nyproduktion av både bostäder, lokaler och anläggningar kan stadens investeringsutgifter hållas tillbaka, samtidigt som värdet av egen rådighet också måste beaktas.

Medfinansiering

I syfte att uppnå stadens inriktningsmål har staden prioriterat att medfinansiera ett antal statliga och regionala infrastrukturprojekt. Utbetalningarna till medfinansiering minskar det kassaflöde som finns att tillgå för finansiering av stadens egna investeringar.

³ Aktuella nyckeltal är soliditet, kapitalkostnader i relation till nettodriftkostnader samt avskrivningar och räntenetto i relation till omsättning. Även egenfinansieringsgraden är ett finansiellt nyckeltal kopplat till investeringar.

En finansiell förutsättning för medfinansiering av statlig och regional infrastruktur är att den kan ske med egna medel. Mot bakgrund av stadens stora investeringsvolym måste staden därför prioritera att låta överskott stärka det egna kapitalet och soliditeten, och finansiera stadens egna investeringar. Medfinansiering sker i huvudsak när det finns starka skäl till detta och där infrastrukturprojektet gynnar stadens möjligheter att bygga bostäder.

Investeringsprocess

Staden tillämpar en gemensam styrmodell för stora investeringsprojekt, Stöd för Stora Investerings Projekt (SSIP). Modellen ska användas i investeringsprojekt där investeringsutgifterna bedöms överstiga 50 mnkr för stadens nämnder. Styrmodellen är uppdelad i fem faser och sju områden. Stadens nämnder använder modellen med dess mallar och bolagsstyrelserna använder den i vissa delar enligt direktiv från Stockholms Stadshus AB. SSIP finns tillgängligt på stadens intranät.

Inför varje investeringsbeslut ska en kalkyl upprättas som sedan uppdateras och följs upp under hela projektet. Inom varje projekt ska grundläggande behov och syfte vara styrande. Kostnadsdrivande tillval ska inte projekteras. Eventuella fördyrningar i projekt ska mötas av effektiviseringar som inte påverkar framtida driftkostnader negativt.

Prioriteringar

Vid stadsbyggnadsprojekt ska kommunfullmäktiges inriktningsmål utgöra underlag för prioriteringar. Det är viktigt att i tidigt skede, redan vid utredningsbeslut, översiktligt bedöma lönsamheten i varje investeringsprojekt. Att prioritera åtgärder och alternativ inom varje projekt är därför av stor betydelse liksom att i tidigt skede analysera och prognosticera investeringars långsiktiga drifts- och underhållskonsekvenser. Planerad funktion och vald kvalitet ska alltid vara noga övervägd och stå i relation till de grundläggande behoven av utveckling och underhåll.

Vid framtagande av kommunkoncernens samlade investeringsplan fastställs det totala investeringsutrymmet, som har sin utgångspunkt i de rådande och prognosticerade finansiella förutsättningarna och kommunfullmäktiges mål. Utrymme för ersättningsinvesteringar ska reserveras i planen för att möta befintliga behov i verksamheterna

samt för att säkerställa funktionen och det långsiktiga ekonomiska värdet på anläggningstillgångar såsom fastigheter och infrastruktur.

Staden ska i första hand prioritera områden för bostadsexploatering där det redan finns eller investeras i infrastrukturlösningar som kollektivtrafik, vägar med mera. Mängden projekt där utgifter är omfattande för markförvärv, evakuering, marksanering, överdäckningar och särskilda infrastrukturråtgärder behöver begränsas. Det är av vikt att projekt fördelas över tid så att en hållbar finansiering kan åstadkommas. Lönsamheten i exploateringarna kommer att vara avgörande för hur många icke-lönsamma projekt staden kommer att ha råd med. Det är, mot den bakgrunden, viktigt att säkerställa goda intäkter från de markvärden som skapas genom planläggning av sådana områden där omvandlingspotentialen är stor med avseende på markvärdeutvecklingen.

Staden ska aktivt arbeta för en ökad medverkan från privata aktörer i nyproduktion av bostäder, eftersom det håller tillbaka takten i stadens bostadsbolags skuldökning. Samtidigt ska allmännyttan öka sitt byggande, med målet att skapa fler hyresrätter. Medvetenhet om att bostads målet inte bara driver investeringar i bostäder utan också infrastruktur såsom gator med mera och i demografiskt betingade följdinvesteringar såsom i förskolor, skolor, idrott och kultur måste öka genom att berörda nämnder och bolag samverkar i investeringsplaneringen för en utbyggnad som motsvarar behoven och ger hållbara och väl fungerande boendemiljöer. Staden ska beakta konjunkturcyklerna och undvika att genomföra markförsäljningar under tider av ekonomiska osäkerheter för fastighetsbolag.

Staden ska planera för, men endast i undantagsfall investera i, lokaler som inte är avsedda för den egna verksamheten eller det kommunala uppdraget. I större stadsutvecklingsprojekt ska näringslivets möjligheter till samverkan med staden särskilt analyseras och beaktas under planering och genomförande.

Särskilda principer för olika investeringskategorier

Fastighets- och lokalpolicyn kompletterar och fördjupar investeringsstrategin med avseende på de investeringskategorier som omfattar lokal- och bostadsbehov för stadens verksamheter. Hyreskostnaderna inom alla kategorier ska aktivt hållas så låga som möjligt. Detta sker genom återhållsamhet med standardhöjningar, effektiva lokal lösningar och kostnadseffektiv fastighetsförvaltning. Nedan beskrivs specifika principer som komplement till ovan, för respektive investeringskategori.

Bostäder

Investeringar för att skapa byggbar mark för nya bostäder är den investeringskategori som staden fortsatt kommer att avsätta stora resurser för. I varje projekt ska fördelningen mellan olika upplåtelseformer prövas. För att möta stadens tillväxttakt och behovet av nya bostäder ska därför kommunkoncernen verka för en betydande extern medverkan i bostadsbyggandet, samtidigt som även allmännyttan ska ges förutsättningar att bygga mera.

Infrastruktur

Investeringar i gång-, cykel, bil- och kollektivtrafik ska ske. Valet av trafikslag för investering ska präglas av samhällsekonomiska kalkyler. Olönsamma projekt ska inte erhålla kommunal finansiering. Trafiknämndens investeringar fortsätter och ges ytterligare utrymme. I samband med beslut om investeringar och reinvesteringar i infrastruktur ska ökat fokus läggas på att analysera drifts- och underhållskonsekvenser för att möjliggöra långsiktigt hållbara prioriteringar av projekt och åtgärder även utifrån driftsekonomi på lång sikt.

Förskola och skola

Staden behöver ha god beredskap och flexibilitet eftersom den demografiska utvecklingen växlar över tid. Det sker bland annat till följd av stadsutveckling och att ny samhällsservice utvecklas. Fler barn och unga innebär ett ökat behov av förskolor och skolor. Kommunkoncernen kommer därför att behöva söka ökad extern medverkan exempelvis inom ramen för samverkansavtalet för gymnasieregionens behov, där utbyggnad är möjlig i angränsande kommuner.

Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB, äger och förvaltar merparten av stadens förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Bolagsstyrelsens investeringar påverkar stadens nämnder genom förändrade lokalkostnader. Därför ska en gemensam lägesbild tas fram med beställande nämnder. Den ska utgöra underlag för prioriteringar i investeringsplaneringen. Möjligheten till återköp av sålda fastigheter, till priser under försäljningspris kan vara en strategisk gångbar lösning.

Idrott

Ambitionen ska vara att sprida investeringar i idrottsanläggningar geografiskt samt följa översiktsplanens intentioner att stärka fokusområden, strategiska samband, stadsdelsutvecklingsområden och att skapa mötesplatser. Volymen avseende dessa investeringar kommer behöva öka de kommande åren. Därför ökas investeringsvolymen med sammanlagt en miljard kronor under kommande mandatperiod för att säkra såväl planerade projekt som att nödvändiga nya anläggningar kan genomföras. För att minska stadens långsiktigt kostsamma dyra hyresåtaganden tillförs också investeringsmedel för att i egen regi kunna fullfölja projekten Brännkyrkahallen, Vårbergs IP och Västertorps simhall. Planering av nya idrottsanläggningar ska ske i samverkan med stadens bostadsplanering och skolplanering. Syftet är att uppnå en effektivare användning av stadens gymnastiksalor och idrottshallar.

Kultur

Kulturanläggningar bör ses som en samlad resurs för stadens invånare. Offentligt finansierade kulturinvesteringar ska rikta sig mot särskilda grupper så som barn, personer med funktionsvariation och seniorer. I övrigt ska kulturinvesteringar bära sig själva affärsmässigt.

Arbetsplatser/Kommersiella lokaler

I den växande regionen bedöms behovet av mark för nya verksamheter och arbetsplatser i staden öka markant till år 2030. Stadens planering måste ske på ett sådant sätt att det möjliggör ett varierat utbud av arbetsplatser i hela Stockholm. Det är viktigt att antalet arbetsplatser planeras ur ett helhetsperspektiv. Verksamhetsområdena ska freddas från bostadsexploatering.

Planeringen för arbetsplatser är särskilt viktig för utveckling av ytterstaden, och då framför allt i söderort för att skapa balans i transportsystemet. Staden ska arbeta strategiskt för att öka antalet arbetsplatser i stadens södra delar, där antalet arbetsplatser inte ökat i takt med antalet bostäder.

Staden ska planera för, men endast i undantagsfall investera i kommersiella lokaler. Marknaden för kommersiella lokaler är väletablerad och kan erbjuda effektiva lokaler till marknadsmässiga hyror. Staden kan dock investera i kategorin inom ramen för fastighetsnämndens uppdrag, det vill säga att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för stadens hyresgäster och för att bibehålla och utveckla fastighetsvärdena genom en kostnadseffektiv fastighetsförvaltning. Inför genomgripande underhåll av rent kommersiella fastigheter som hyrs ut externt ska investeringen prövas mot andra alternativ.

Omsorg

Efterfrågan på vård- och omsorgsboenden i staden kommer att öka under 2020-talet. De skiftande behoven ställer fortsatt krav på samplanering mellan stadsdelsnämnderna, inte minst när det gäller boendeplanering. Micasa Fastigheter i Stockholm AB som äger och förvaltar stadens egna vård- och omsorgsboenden, trygghetsboende samt seniorbostäder, och vars investeringar därmed påverkar stadens nämnder, ska eftersträva area- och kostnadseffektiva lösningar i ny-, om- och tillbyggnation.

Park- och grönområden

Kvaliteter i parker och grönområden ska förstärkas och bevaras. Funktionerna i den ekologiska infrastrukturen ska behållas och förstärkningar av svaga avsnitt ska prövas. Möjligheter till mångfunktionella ytor ska tas tillvara.

Klimatinvesteringar

Klimatinvesteringar ska syfta till att främja ekonomiskt rationella beslut. Exempelvis energieffektiviseringar, skyfallsåtgärder eller andra insatser med direkt kostnadsbesparande inverkan.

Investeringsplan för stadens nämnder

I investeringsbilagan sker följande förändringar:

Trafiknämnden:

Anslag "varav framkomlighet cykel" utvidgas med bil som trafikslag. Anslaget ska inkludera bil och cykelinvesteringar.

Ny benämning "varav framkomlighet med cykel och bil"

Central medelsreserv 4:

Anslaget "varav klimatmiljard" ändras till miljö- och framkomlighetsmiljard. Anslaget ska syfta till att möjliggöra miljö och framkomlighetssatsningar.

Ny benämning "varav miljö- och framkomlighetsmiljard"

Mnkr	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Arbetsmarknadsnämnden						
Inventarier och maskiner	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
Investeringsplan, netto	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
Exploateringsnämnden						
Långsiktig investeringsplan, netto	-3 200,0	-3 200,0	-3 100,0	-3 100,0	-3 100,0	-3 100,0
Investeringsplan totalt, netto	-3 200,0	-3 200,0	-3 100,0	-3 100,0	-3 100,0	-3 100,0
Utgift	-4 100,0	-4 500,0	-4 200,0	-4 200,0	-4 200,0	-4 200,0
Inkomster	900,0	1 300,0	1 100,0	1 100,0	1 100,0	1 100,0
varav exploateringsinkomster	200,0	200,0	400,0	400,0	400,0	400,0
varav övriga inkomster	700,0	1 100,0	700,0	700,0	700,0	700,0
Fastighetsnämnden						
Långsiktig investeringsplan, netto	-300,0	-300,0	-300,0	-300,0	-300,0	-300,0
Utökad investeringsplan, netto	-460,0	-511,0	-352,5	-455,0	-240,0	-140,0
varav Bostadsrätter, förvärv (LSS, förskolor)	-120,0	-140,0	-80,0	-140,0	-140,0	-140,0
varav effektbelysning	-10,0	0,0				
varav Stadsbiblioteket	-100,0	-96,0	-3,5			
varav Tekniska nämndhuset (inkl fasad)	-230,0	-225,0	-19,0			
Långsiktig investeringsplan, idrottsinvesteringar	-370,0	-370,0	-370,0	-370,0	-370,0	-370,0
Utökad investeringsplan, idrottsinvesteringar	-194,8	-392,0	-785,0	-1 215,0	-1 580,0	-550,0
varav idrottsmiljard		-150,0	-150,0	-350,0	-350,0	
varav särskilda satsningar 2022	-114,3					
varav simhallsupprustning Eriksdal och Vällingb	-45,0	-150,0	-250,0	-300,0	-300,0	-300,0
varav större projekt i planeringsfas			-100,0	-200,0	-300,0	-200,0
varav kompensationsinvesteringar	-35,5	-65,0	-20,0	-40,0	-130,0	-50,0
varav ersätta projekt med eget ägande/rådighet där det tidigare planerats hyreskontrakt med långa löptider		-27,0	-265,0	-325,0	-400,0	
Investeringsplan, netto	-1 324,8	-1 573,0	-1 807,5	-2 340,0	-2 490,0	-1 360,0
varav egna investeringar totalt	-760,0	-811,0	-652,5	-755,0	-540,0	-440,0
varav idrottsinvesteringar totalt	-564,8	-762,0	-1 155,0	-1 585,0	-1 950,0	-920,0
Idrottsnämnden						
Långsiktig investeringsplan	-15,6	-15,6	-15,6	-15,6	-15,6	-15,6
varav friluft (båtsport)	-10,8	-10,8	-10,8	-10,8	-10,8	-10,8
Inventarier och maskiner	-29,5	-21,0	-17,0	-17,0	-17,0	-17,0
varav trygghet (läs och larm) idrott	-2,5					
Utökad investeringsplan friluft	-11,0	-1,5	-1,0			
varav Hellasgården, underhållsbehov	-4,0					
varav Hellasgården, tillgänglighet	-1,5					
varav Bergsundshamn, underhållsbehov	-0,5	-1,5	-1,0			
varav Bergsundshamn, laddinfrastruktur	-4,5					
varav Ågesta	-0,5					
Investeringsplan, netto	-56,1	-38,1	-33,6	-32,6	-32,6	-32,6
Kommunstyrelsen m.m.						
Inventarier och maskiner	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Investeringsplan, netto	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Kulturnämnden: kulturförvaltningen						
Inventarier och maskiner	-10,0	-6,3	-6,3	-6,3	-6,3	-6,3
Utökad investeringsplan	-23,0	-10,5				
varav särskilda satsningar 2022	-23,0					
varav säkerhet och tillgänglighet bibliotek		-2,1				
varav logistiknod bibliotek		-2,0				
varav säkerhet och underhåll kulturskolan		-2,1				
varav takrenovering scen Kungsträdgården		-1,0				
varav Stadsmuseets basutställning		-0,9				
varav lokalanpassning, förvaltning		-0,8				
varav Östermalm bibliotek, renovering		-1,6				
Investeringsplan, netto	-33,0	-16,8	-6,3	-6,3	-6,3	-6,3
Kulturnämnden: stadsarkivet						
Inventarier och maskiner	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Investeringsplan, netto	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Kyrkogårdsnämnden						
Långsiktig investeringsplan	-20,0	-20,0	-20,0	-20,0	-20,0	-20,0
Utökad investeringsplan	-153,5	-178,5	-19,8			
varav begravningsplats Järva	-90,0	-100,0	-17,8			
varav Nytt kapell Strandkyrkogården	-10,0	-28,0				
varav Skogskyrkogården, askgravar	-3,0	-11,0				
varav Räcksta kistgravar	-5,0	-37,0				
Säkerhetsåtgärder	-3,5	-2,5	-2,0			
Investeringsplan, netto	-173,5	-198,5	-39,8	-20,0	-20,0	-20,0

(SD):220

Mnkr	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Miljö- och hälsoskyddsnämnden						
Inventarier och maskiner	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
Investeringsplan, netto	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
Servicenämnden						
Inventarier och maskiner	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Investeringsplan, netto	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Socialnämnden						
Inventarier och maskiner	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Investeringsplan, netto	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Stadsbyggnadsnämnden						
Inventarier och maskiner	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Investeringsplan, netto	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Trafiknämnden						
Långsiktig investeringsplan, netto	-1 030,0	-1 030,0	-1 180,0	-1 330,0	-1 130,0	-730,0
<i>varav framkomlighet gång</i>		-50,0	-125,0	-150,0	-100,0	
<i>varav framkomlighet kollektivtrafik</i>		-50,0	-125,0	-150,0	-100,0	
<i>varav framkomlighet cykel</i>		-200,0	-200,0	-300,0	-200,0	
Utökad investeringsplan, netto	-98,0	-125,0	-175,0	-275,0	-200,0	-300,0
<i>varav särskilda satsningar 2022</i>	-23,0					
<i>varav framkomlighet Slussen/gång- och cykelbro</i>		-50,0	-100,0	-100,0		
<i>varav större infrastrukturprojekt i planeringsfas</i>				-100,0	-200,0	-300,0
<i>varav investering i grönstruktur</i>	-75,0	-75,0	-75,0	-75,0	0,0	0,0
Investeringsplan totalt, netto	-1 128,0	-1 155,0	-1 355,0	-1 605,0	-1 330,0	-1 030,0
Utgift	-1 168,0	-1 185,0	-1 355,0	-1 605,0	-1 330,0	-1 030,0
Inkomster	40,0	30,0				
Utbildningsnämnden						
Inventarier och maskiner	-125,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
Investeringsplan, netto	-125,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
Äldrenämnden						
Inventarier och maskiner	-3,8	-3,8	-3,8	-3,8	-3,8	-3,8
Investeringsplan, netto	-3,8	-3,8	-3,8	-3,8	-3,8	-3,8
Överförmyndarnämnden						
Inventarier och maskiner	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Investeringsplan, netto	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Stadsdelsnämnderna						
Inventarier och maskiner	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0
Stadsmiljö, park- och grönområden, tillgänglighet	-238,0	-200,0	-200,0	-155,0	-155,0	-155,0
<i>varav särskilda satsningar 2022</i>	-38,0					
Investeringsplan, netto	-268,0	-230,0	-230,0	-185,0	-185,0	-185,0
Central medelsreserv 4						
Centralt redovisade investeringsmedel (-)	-450,0	-500,0	-500,0	-450,0	-450,0	-450,0
<i>varav särskilda satsningar 2022</i>	-269,0					
<i>varav klimatområde</i>		-250,0	-250,0	-250,0	-250,0	
<i>varav trygghetsmedel</i>	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	
<i>varav hästgård</i>	-25,0	-15,0				
Investeringsplan, netto	-450,0	-500,0	-500,0	-450,0	-450,0	-450,0
Totalt						
Inventarier och maskiner	-212,7	-175,5	-171,5	-171,5	-171,5	-171,5
Långsiktig investeringsplan, netto	-5 173,6	-5 135,6	-5 185,6	-5 290,6	-5 090,6	-4 690,6
Utökad investeringsplan, netto	-940,3	-1 218,5	-1 333,3	-1 945,0	-2 020,0	-990,0
Central medelsreserv 4	-450,0	-500,0	-500,0	-450,0	-450,0	-450,0
Investeringsplan totalt, netto	-6 776,6	-7 029,6	-7 190,4	-7 857,1	-7 732,1	-6 302,1
Utgifter, brutto	-7 716,6	-8 359,6	-8 290,4	-8 957,1	-8 832,1	-7 402,1
Inkomster, brutto	940,0	1 330,0	1 100,0	1 100,0	1 100,0	1 100,0

Specifikation av investeringsplan för stadsdelsnämnderna

Mnkr	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-14,3	-13,8	-12,7	-6,0	-6,0	-6,0
Inventarier och maskiner	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
Investeringsplan, netto	-16,1	-15,6	-14,5	-7,8	-7,8	-7,8
Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-11,5	-9,5	-9,5	-4,5	-4,5	-4,5
Inventarier och maskiner	-1,3	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Investeringsplan, netto	-12,8	-10,9	-10,9	-5,9	-5,9	-5,9
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-22,1	-19,5	-18,8	-9,5	-9,5	-9,5
Inventarier och maskiner	-2,8	-2,8	-2,8	-2,8	-2,8	-2,8
Investeringsplan, netto	-24,9	-22,3	-21,6	-12,3	-12,3	-12,3
Stadsdelsnämnd Bromma						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-21,0	-21,3	-19,3	-9,7	-9,7	-9,7
Inventarier och maskiner	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9
Investeringsplan, netto	-23,9	-24,2	-22,2	-12,6	-12,6	-12,6
Stadsdelsnämnd Kungsholmen						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-16,4	-13,9	-13,9	-6,3	-6,3	-6,3
Inventarier och maskiner	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9
Investeringsplan, netto	-18,3	-15,8	-15,8	-8,2	-8,2	-8,2
Stadsdelsnämnd Norrmalm						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-19,8	-11,7	-16,2	-9,2	-9,2	-9,2
Inventarier och maskiner	-2,8	-2,8	-2,8	-2,8	-2,8	-2,8
Investeringsplan, netto	-22,6	-14,5	-19,0	-12,0	-12,0	-12,0
Stadsdelsnämnd Östermalm						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-18,7	-14,4	-14,4	-7,4	-7,4	-7,4
Inventarier och maskiner	-2,2	-2,2	-2,2	-2,2	-2,2	-2,2
Investeringsplan, netto	-20,9	-16,6	-16,6	-9,6	-9,6	-9,6
Stadsdelsnämnd Södermalm						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-24,3	-21,3	-20,2	-10,2	-10,2	-10,2
Inventarier och maskiner	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1
Investeringsplan, netto	-27,4	-24,4	-23,3	-13,3	-13,3	-13,3
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-25,3	-21,3	-21,2	-10,7	-10,7	-10,7
Inventarier och maskiner	-3,2	-3,2	-3,2	-3,2	-3,2	-3,2
Investeringsplan, netto	-28,5	-24,5	-24,4	-13,9	-13,9	-13,9
Stadsdelsnämnd Skarpnäck						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-13,6	-11,1	-11,6	-5,5	-5,5	-5,5
Inventarier och maskiner	-1,6	-1,6	-1,6	-1,6	-1,6	-1,6
Investeringsplan, netto	-15,2	-12,7	-13,2	-7,1	-7,1	-7,1
Stadsdelsnämnd Farsta						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-15,0	-12,6	-12,5	-6,3	-6,3	-6,3
Inventarier och maskiner	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9
Investeringsplan, netto	-16,9	-14,5	-14,4	-8,2	-8,2	-8,2
Stadsdelsnämnd Hägersten-Älvsjö						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-25,2	-20,2	-20,8	-10,3	-10,3	-10,3
Inventarier och maskiner	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1
Investeringsplan, netto	-28,3	-23,3	-23,9	-13,4	-13,4	-13,4
Stadsdelsnämnd Skärholmen						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-10,8	-9,4	-8,9	-4,4	-4,4	-4,4
Inventarier och maskiner	-1,4	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
Investeringsplan, netto	-12,2	-10,7	-10,2	-5,7	-5,7	-5,7
Investeringar i stadsmiljö, ofördelat stadsdelsnämnd	0,0	0,0	0,0	-55,0	-55,0	-55,0

Investeringsplan för bolag inom Stockholm Stadshus AB

Mnkr	2022	2023	2024	2025	2026	2027
AB Svenska bostäder						
Investeringsplan, netto	-2 100,0	-2 150,0	-2 100,0	-2 100,0	-2 100,0	-2 100,0
AB Familjebostäder						
Investeringsplan, netto	-1 650,0	-1 600,0	-1 300,0	-1 300,0	-1 700,0	-1 700,0
AB Stockholmshem						
Investeringsplan, netto	-1 500,0	-1 495,0	-1 664,0	-1 740,0	-1 746,0	-1 750,0
Bostadsförmedlingen Stockholm AB						
Investeringsplan, netto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Micasa Fastigheter i Stockholm AB						
Investeringsplan, bruttoutgifter	-745,0	-624,0	-850,0	-1 182,0	-1 290,0	-878,0
Skolfastigheter i Stockholm AB						
Investeringsplan, bruttoutgifter	-2 000,0	-2 400,0	-2 300,0	-2 600,0	-2 800,0	-2 700,0
Stockholm Vatten och Avfall AB						
Investeringsplan, bruttoutgifter	-4 450,0	-4 250,0	-4 758,0	-4 629,0	-4 295,0	-4 309,0
Stockholms Hamn AB						
Investeringsplan, bruttoutgifter	-350,0	-200,0	-200,0	-200,0	-200,0	-200,0
AB Stokab						
Investeringsplan, bruttoutgifter	-200,0	-200,0	-200,0	-200,0	-200,0	-200,0
Stockholm stads Parkering						
Investeringsplan, bruttoutgifter	-270,0	-331,0	-432,0	-596,0	-725,0	-585,0
Kulturhuset Stadsteatern AB						
Investeringsplan, bruttoutgifter	-24,0	-24,0	-24,0	-24,0	-24,0	-24,0
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB						
Investeringsplan, bruttoutgifter	-28,0	-115,0	-592,0	-54,0	-84,0	-4,0
Mässfastigheter i Stockholm AB						
Investeringsplan, bruttoutgifter	-24,0	-40,0	-54,0	-27,0	-35,0	-25,0
Stockholm Business Region AB						
Investeringsplan, bruttoutgifter	0,0	-2,0	0,0	0,0	0,0	0,0
S:t Erik Markutveckling AB						
Investeringsplan, bruttoutgifter	-42,0	-316,0	-377,0	-269,0	-51,0	-51,0
S:t Erik Försäkring AB						
Investeringsplan, bruttoutgifter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
TOTAL INVESTERINGSPLAN, bruttoutgifter för bolag i koncernen Stockholms Stadshus AB	-13 383,0	-13 747,0	-14 851,0	-14 921,0	-15 250,0	-14 526,0
INVESTERINGSPLAN, bruttoutgifter för stadens nämnder	-6 776,6	-7 029,6	-7 090,4	-7 857,1	-7 732,1	-6 302,1
TOTAL INVESTERINGSPLAN, bruttoutgifter för bolag i koncernen Stockholms Stadshus AB samt stadens nämnder.	-20 159,6	-20 776,6	-21 941,4	-22 778,1	-22 982,1	-20 828,1

Pågående genomförandeprojekt som kommunfullmäktige beslutat om

	Dnr	Utgift Mnkr	Inkomst Mnkr
Exploateringsnämnden			
<i>Hammarby Sjöstad</i>			
Kvarteret Lugnet 3, bostäder	302-1477/2014	-127,9	226,4
Kvarteren Påsen och Godsvagnen	123-2060/2015	-57,7	18,4
<i>Nordvästra Kungsholmen</i>			
Hornsbergskvarteren	KS 2020/421	-1 438,0	93,0
Kristineberg, Krillans krog, bostäder	311-1873/2012	-69,0	
Stadshagen	KS 2018/489	-693,0	48,0
<i>Norra Djurgårdsstaden</i>			
Genomförandebeslut 3, detaljplan Västra samt sopsuganläggning	302-0806/2010	-763,0	149,0
Genomförandebeslut 5, bostäder inom Norra 2, Hjorthagen	302-0526/2012	-281,0	
Genomförandebeslut 13, Kolkajen-Ropsten	123-1339/2017	-345,0	
Reviderat genomförandebeslut Bobergsgatan	123-1339/2017	-500,0	19,0
Gasverket, reviderat genomförandebeslut 11	123-1339/2017	-1 071,0	110,0
Ångsbotten, bostäder	302-1935/2013	-313,0	180,0
Bygglogistikcenter i Hjorthagen, reviderat genomförandebeslut	KS 2020/1761	-506,0	555,0
Gasklocka 3 och 4	302-0284/2014	-99,0	400,0
Genomförandebeslut 8, Brofästet, bostäder	123-0399/2015	-270,0	1 050,0
Kvarteret Jackproppen	123-0744/2016	-88,0	112,0
Gasklocka 2	KS 2021/767	-1 053,0	
<i>Fokus Skärholmen</i>			
Mäläräng	KS 2019/743	-832,4	44,9
Söderholmen	KS 2018/1656	-126,0	
Vårbergstoppen	123-1634/2017	-91,4	
Vårbergsvägen	KS 2020/1556	-518,3	6,9
Skärholmsdalen	KS 2022/124	-927,4	-229,3
Stångholmsbacken	KS 2021-1256	-215,1	55,7
Hagastaden reviderat genomförandebeslut	KS 2021/1095	-10 436,0	13 653,0
Slussen - reviderat genomförandebeslut	123-1103/2015	-12 100,0	2 200,0
Akalla 4:1, Tenstaterrassen	KS 2022/672	-168,4	21,6
Albano, studentbostäder	311-1852/2012	-168,0	
Archimedes	KS 2018/746	-116,0	64,0
Äxelsberg, Fader Bergström	KS 2022/267	-132,6	28,4
Bjurbäcken, Fokus Hagsåtra Rågsved reviderat genomförandebeslut	KS 2021/1092	-102,1	86,5
Blackebergsvägen etapp 2-3	KS 2021/1717	-263,9	274,5
Brandstegen/Bäckvägen, reviderat genomförandebeslut	KS 2020/1286	-197,1	11,7
Bromma Blocks, reviderat genomförandebeslut	KS 2018/1037	-268,0	28,2
Bromma, Västerled	123-0556/2016	-71,0	
Bromstensstaden etapp 1, reviderat genomförandebeslut	KS 2018/487	-910,0	65,3
Bromstensstaden etapp 2	KS 2018/487	-144,0	266,2
Diabilden	KS 2018/1859	-95,8	0,3
Gamla Tyresövägen	KS/2021/1093	-161,2	167,4
Hornsbrugsgatan	KS 2021/1695	-74,0	103,0
Kabelverket etapp 3 reviderat genomförandebeslut	KS 2020/400	-126,8	16,1
Kabelverket etapp 4 reviderat genomförandebeslut	KS 2020/401	-58,8	0,2
Kista Gärd 2, bostäder	123-0265/2015	-31,0	140,0
Kista Äng	KS 2020/1757	-603,0	0,3
Mariehäll - utbyggnad av Annedal	302-0793/2007	-420,0	
Mälärhöjdens IP, ny ishall Västberga 1:1	KS 2022/756		
Nordmarksvägen etapp 2	KS 2021/1257	-185,0	18,0
Nykroppagatan	KS 2021/1094	-121,4	44,1
Näskubben	123-1532/2016	-58,0	
Ordenskapitlet	KS 2018/1850	-61,8	
Packrummet reviderat genomförandebeslut	KS 2021/1254	-526,9	54,0
Persikan	123-2113/2016	-800,7	
Perstorp	123-2111/2016	-105,0	
Primus 1, bostäder	123-1633/2017	-531,0	178,0
Rinkeby Allé, bostäder	123-2065/2015	-124,0	
Rosenlundsparken, bostäder, reviderat genomförandebeslut	KS 2018/445	-193,2	
Rågsveds naturreservat	KS 2018/652	-54,9	
Sandåkravägen reviderat genomförandebeslut	KS 2021/437	-94,4	
Skattsedeln, reviderat genomförandebeslut	KS 2020/927	-64,0	6,0
Spångaviadukten	KS 2020/1772	-82,5	
Sköndal 2:1 reviderat genomförandebeslut	KS 2021/437	-94,4	
Såtra 2:1, genomförandebeslut	KS 2022/790	-98,2	24,5
Södermalm, Mariagårdstälpan, reviderat genomförandebeslut	2017/002040	-199,0	
Slakthusområdet etapp 1	KS 2020/1558	-813,0	16,0
Tippen matavfallsanläggning	KS 2021/1362	-69,2	21,0
Trafikflyget i Bromma, reviderat genomförandebeslut	KS 2022/980	-195,0	15,2
Årsta, Packrummet, bostäder	123-1640/2015	-214,0	6,6
Årstafältet, etapp 1, bostäder	123-1519/2015	-999,0	104,0
Årstafältet etapp 2/3	KS 2022/979	-1 996,0	377,0
Årstastråket, etapp 1, bostäder	302-0481/2012	-170,0	
Årstastråket, etapp 2, reviderat genomförandebeslut	KS 2020/693	-308,0	-8,0
	Dnr	Utgift	Inkomst

	Dnr	Utgift	Inkomst
Fastighetsnämnden			
Högdalens sim- och idrottshall, reviderat genomförandebeslut	KS 2018/594	-160,0	
Ombyggnad av Tekniska nämndhuset	122-1830/2017	-1 094,0	
Gubbängens sportfält	KS 2019/916	-87,0	
Stadsbiblioteket, underhåll	KS 2019/1120	-260,0	
Kristinebergs IP upprustning	KS 2021/934	Sekretess	
Brandstation Farsta	KS 2022/559	Sekretess	
Brandstation Kungsholmen	KS 2021/1720	Sekretess	
Uppbådet 1 Anpassn adm lokaler Ålvsjö SDF	KS2021/1678	Sekretess	
Västberga 1:1 Nyishall Mälärhöjdens IP	KS 2022/756	Sekretess	
Ålvsjöbadet	KS 2022/560	Sekretess	
Trafiknämnden			
Reinvesteringsprogram, offentlig belysning och trafiksignaler	314-0476/2011	-740,0	
Söder Mälärstrand, förstärkning och cykelåtgärder	124-1097/2017	-130,0	
Cykelåtgärder Vasagatan, reviderat genomförandebeslut	KS 2019/1013	-290,0	109,0
Reinvesteringsprogram trafiksignaler 2017-2021	124-1358/2016	-180,0	
Reinvesteringsprogram gatuytor 2020-2023	KS 2019/1935	-480,0	
Hastighetsplaner, delområde 1, etapp 1	124-0894/2017	-79,0	
Hastighetsplaner, delområde 2, etapp 1	KS 2018/1250	-137,0	
Hastighetsplaner, delområde 3, etapp 1	KS 2020/1682	-88,5	
Cykelbana Ulvsundavägen	KS 2020/911	-57,0	0,7
Ny bergbana i Skärholmen	KS 2019/1812	-70,0	
Kungsgatan, förstärkningsåtgärder	KS 2021/1103	-300,0	
Västberga Allé, utbyggnad av cykelpendlingstråk, trygghets- och trafiksäkerhetsåtgärder	KS 2021/1101	-70,0	30,0
Västerbron, breddning av gång- och cykelbanor	KS 2021/1281	-68,0	
Norra Danviksbron, renovering	KS 2021/1698	-285,0	25,0
Program för energibesparande armaturutbyte 2022-2026	KS 2021/1098	-204,0	
Kyrkogårdsnämnden			
Järva begravningsplats	KS 2018/1495	-357,0	

Sverigedemokraterna föreslår Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Bilaga 3. **Investeringsstrategi** godkänns i enligt Sverigedemokraternas förslag till budget.

4 Stadsdelsnämndernas budgetar

Sverigedemokraternas förslag till budget 2023

Mkr	KS förslag 2023		(SD) förslag 2023		Avvikelse		Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto
Förskoleverksamhet	-5 723,2	375,1	-5 723,2	375,1	0,0	0,0	0,0
Verksamhet för barn, kultur och fritid	-483,2	0,0	-486,2	0,0	-3,0	0,0	-3,0
Äldreomsorg	-9 321,8	235,5	-9 331,8	235,5	-10,0	0,0	-10,0
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-4 671,4	27,5	-4 677,4	27,5	-6,0	0,0	-6,0
Individ- och familjeomsorg	-2 781,1	36,9	-2 798,1	36,9	-17,0	0,0	-17,0
Stadsmiljöverksamhet (exkl. kap.kostn.)	-301,4	0,0	-301,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Ekonomiskt bistånd	-1 202,3	32,0	-1 227,8	32,0	-25,5	0,0	-25,5
Arbetsmarknadsåtgärder	-223,1	27,4	-161,1	27,4	62,0	0,0	62,0
Summa stadsdelsnämnd	-24 707,5	734,4	-24 707,0	734,4	0,5	0,0	0,5

Mkr	KS förslag 2023		(SD) förslag 2023		Avvikelse		Avvikelse
	Utgifter	Inkomster	Utgifter	Inkomster	Utgifter	Inkomster	Netto
Investeringsplan							
Inventarier och maskiner	-30,0	0,0	-30,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsmiljöverksamhet	-200,0	0,0	-200,0	0,0	0,0	0,0	0,0
totalt	-230,0	0,0	-230,0	0,0	0,0	0,0	0,0

5 Kommunfullmäktiges indikatorer

Obligatoriska indikatorer			
	KF:s årsmål 2023	KF:s årsmål 2024	KF:s årsmål 2025
1. En trygg huvudstad med hög livskvalitet			
1.1 I Stockholms talar medborgare svenska, lever efter svenska värderingar och strävar mot självförsörjning.			
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,7%	2,7%	2,7%
Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,5%	1,5%	1,5%
Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1%	1%	1%
Andel personal som uppnår språkkraven	100,0%	100,0%	100,0%
Andel aspiranter som är självförsörjande sex månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd

Kostnad per förmedlat jobb genom jobbtorg	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel kursdeltagare inom grundläggande vuxenutbildning med godkänt betyg efter fullföljd kurs	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel kursdeltagare inom gymnasial vuxenutbildning, högskoleförberedande kurser, med godkänt betyg efter fullföljd kurs	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel kursdeltagare inom gymnasial vuxenutbildning, yrkesutbildning, med godkänt betyg efter fullföljd kurs	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel kursdeltagare inom sfi med godkänt betyg efter fullföljd kurs	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Antal personer med ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet	Minska	Minska	Minska
Antal nyanlända som klarar deltar i och klarar SFI	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Antal nyanlända som deltar i samhällsorientering	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd

Stockholmares uppfattning av gemenskap och samhörighet i staden	Öka	Öka	Öka
Antal inskrivna i jobbtorg som känner till vilka utbildningar som leder till bristyrken	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
1.2 Stockholm är en trygg, säker och välskött stad.			
Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där de bor	90%	90%	90%
Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	80%	80%	80%
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	80%	80%	80%
Bostadsbolagens hyresgästers nöjdhet med bostad, allmänna utrymmen och utemiljö	Tas fram av styrelse	Tas fram av styrelse	Tas fram av styrelse
Stockholmarnas nöjdhet med gatubelysningen	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende klotter	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd

Antal trygghetskameror	Öka	Öka	Öka
Antal ordningsvakter och vaktare	Öka	Öka	Öka
1.3 Stockholm ger människor i behov rätt insatser som präglas av hög evidens, kvalitet och rättssäkerhet.			
Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärderna	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från kronofogde/myndigheten	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel barn och unga som bedömts ha skyddsbehov och som inte fått vänta på placering	100%	100%	100%
Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	24%	24%	24%
Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	Öka	Öka	Öka
Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	Öka	Öka	Öka
Andel brukare som är nöjd med sin insats (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80%	80%	80%

Andel personer aktualiserade vid Enheten för hemlösa som tagit sig ur hemlöshet inom fyra år	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel personer aktualiserade vid Enheten för hemlösa som vid avslutad kontakt har stadigvarande boende	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90%	90%	90%
Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (våld i nära relation)	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Andel placerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	75%	75%	75%
Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd

Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Antal beställda bostäder med särskild service (LSS/SoL) i samband med genomförandebeslut	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Antal vräkningar som berör barn	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Antal forskningsstudier som utreder insatser och arbetssätt	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	öka	öka	öka
1.4 I Stockholm når alla barn sin fulla potential genom kompetent personal och attraktiva skolmiljöer.			
Andel elever i årskurs 6 med godkänt betyg i alla ämnen	80%	80%	80%
Andel elever i årskurs 9 med godkänt betyg i alla ämnen	82%	82%	82%

(SD):232

Andel elever som är behöriga till nationella program, exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund	95%	95%	95%
Andel gymnasieelever som slutfört utbildning inom nationella program inom tre år med gymnasieexamen	80%	80%	80%
Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	35%	35%	35%
Antal barn per grupp	13	13	13
Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	4,9
Förskollärartäthet	15,5	15,5	15,5
Antal elever som är nöjda med SYV-insatsen	Öka	Öka	Öka
1.5 Stockholm ger äldre en god livskvalitet och stort självbestämmande.			
Andel nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	93%	93%	93%
Andel nöjda omsorgstagare i hemtjänsten	86%	86%	87%

Andel nöjda omsorgstagare på vård- och omsorgsboende	82%	82%	83%
Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	87%	87%	87%
Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	79%	79%	80%
Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser vända sig för att ansöka om hjälpinsatser	65%	67%	69%
Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	Max 10 personer	Max 10 personer	Max 10 personer
Andel seniorer som är nöjda med tillgången till information om Stockholm Stad och dess verksamheter	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Andel tillgänglighetsmärkta bostäder i kommunalt bostadsbestånd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Andel äldre som anger att de känner till stadsdelsnämndens aktivitetscenter och mötesplatser	Tas fram av styrelse	Tas fram av styrelse	Tas fram av styrelse
Undvikbar slutenvård vid akut-och närakuten	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
Antal fallolyckor på akuten	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse

(SD):234

Andel äldre som på det hela taget är nöjda med möjligheten att ta del av ledarledd idrott/motion i Stockholm	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
2. En varsamt växande storstad			
2.1 Stockholm har Nordens främsta företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.			
Antal företag i Stockholm	200000	204000	208000
Antal markanvisade arbetsplatser i ytterstaden	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Tillväxt i den privata sektorn i Stockholms stad (lönesumma)	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse
Näringslivets nöjdhet med kundkontakter	72%	73%	74%
Arbetskraftsbrist i stockholm (andel vakanser av antalet anställda)	1,0	1,0	1,0
Tillväxt i den privata sektorn i Stockholms stad (lönesumma)	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse
Nystartade företag i Stockholm	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse

Antal innovationsupphandlingar inom välfärdsteknik	3	5	5
Näringslivets nöjdhet med framkomligheten	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse
Näringslivets nöjdhet med tillgången på ändamålsenliga lokaler	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse
Andel tomställda butikslokaler i centrumområden	Minska	Minska	Minska
Andelen småföretagare som skulle rekommendera Stockholm som stad för nyetablering av företag	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse
2.2 Stockholm byggs varsamt, vackert och grönt med stor hänsyn till närboendes medbestämmande.			
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner	8 000	8 000	8 000
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling	5 000	5 000	5 000
Antal markanvisade bostäder	8 000	8 000	8 000
Antal markanvisade bostäder i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling	4 000	4 000	4 000

(SD):236

Antal markanvisade bostäder till stadens allmännyttiga bostadsbolag	1 000	1 000	1 000
Antal markanvisade genomgångsbostäder för prioriterade grupper	250	250	250
Antal markanvisade hyresrätter	4 000	4 000	5 000
Antal markanvisade seniorbostäder upplåtna med hyresrätt	300	300	300
Antal påbörjade bostäder	8 000	8 000	8 000
Antal tillkomna permanenta genomgångsbostäder i SHIS regi	150	Fastställs 2024	Fastställs 2024
Antal förmedlade bostad först och försöks- och träningslägenheter via Bostadsförmedlingen (individ- och familjeomsorg)	600	600	600
Antal beställda bostäder med särskild service (LSS/SoL) i samband med genomförandebeslut	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Medborgarnas självskattning över eget inflytande i stadsbyggnaden	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Antal stadsbyggnadsprojekt med förankring i klassisk arkitektur	Öka	Öka	Öka
Andel inköpta närproducerade livsmedel	40%	60%	65%

Andel kemiska produkter i stadens verksamheter som innehåller utfasningsämnen	15% minskning relativt 2020	20% minskning relativt 2020	25 % minskning relativt 2020
Andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för ekologisk status	45%	50%	55%
Andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för kemisk status	45%	50%	55%
Antal av 14 utvalda ämnen som uppvisar sjunkande eller oförändrade halter i slam	14 st	14 st	14 st
Antal markanvisade bostäder i trähus	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Andel enskilda exploateringsprojekt där ekologiska kompensationsåtgärder genomförs vid ianspråktagande av mark i områden med ekologiska värden	100%	100%	100%
Andel årliga markanvisningar på stadens mark där grönytefaktor för kvartersmark är ett krav	100%	100%	100%

2.3 Stockholm har tillgänglig infrastruktur med god framkomlighet för samtliga transportslag.			
Andel lediga avgiftsbelagda parkeringsplatser i innerstaden, dagtid	25%	25%	25%
Biltrafikanternas nöjdhet med väginfrastrukturen	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Fotgängarnas nöjdhet med gatuinfrastrukturen	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Cyklisternas nöjdhet med väginfrastrukturen	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden	18,5 km/h	18,6 km/h	18,7 km/h
Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i ytterstaden	28,2 km/h	28,4 km/h	28,6 km/h
Antal publika laddplatser	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
Andel meter nybyggd cykelbana som följer cykelplanen	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Hastighetsefterlevnad	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Stockholmarnas nöjdhet med snöröjning/sandning	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd

Upplevd trafiksäkerhet för gående och cyklister	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Minuter extra restid under rusningstid för bilister	Minska	Minska	Minska
Vägtrafikarbete totalt i staden	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
2.4 Stockholm är en aktiv idrottsstad med en rik kulturhistoriaeve nemang.			
Antal skolgårdsytor som motsvarar Boverkets minimikrav	Öka	Öka	Öka
Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	75%	75%	76%
Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden	77%	77%	78%
Andel funktionsvarierade vuxna och äldre pensionärer som deltar i kulturaktiviteter.	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	76%	76%	77%
Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	77%	77%	78%

Andel vuxna funktionsvarierade och äldre pensionärer som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	66%	66%	67%
Andel äldre pensionärer som deltar i föreningsliv	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Antal bokade timmar i skolidrottshallar utanför skoltid	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Nöjdhet med i medborgarinflytande över den offentliga konsten	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Stockholmarnas nöjdhet med kommunala kulturinstitutioner	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
3. En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten			
3.1 Stockholm fokuserar på välfärdens kärnverksamhet med en konkurrenskraftig skattenivå.			
Kommunkoncernens soliditet inkl. pensions-åtaganden på kort sikt	30%	30%	30%
Kommunkoncernens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt	34%	34%	34%
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100%	100%	100%

Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100%	100%	100%
Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
Stadens ekonomiska resultat (lägst)	0,1 mnkr	0,1 mnkr	0,1 mnkr
Stadens kapitalkostnader per nettodriftskostnader (max)	8%	8%	8%
Stadens nettodriftskostnader per skatteintäkter (max)	100%	100%	100%
Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på kort sikt	30%	30%	30%
Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt	34%	34%	34%
Andel investeringsprojekt vars genomförandebeslut är i god överensstämmelse med inriktningsbeslut	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
Aktivt Medskapandeindex	83%	83%	84%
Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom vård, omsorg och pedagogiska verksamheter	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd

Sjukfrånvaro	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
Sjukfrånvaro dag 1-14	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	90%	92%	92%
3.2 Stockholm genomför klimat-och miljöåtgärder som är ekonomiskt rationella			
Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	100%	100%	100%
Andel matavfall till biologisk behandling	75%	75%	75%
El- och värmeproduktion baserad på solenergi	6 080 MWh	6 830 MWh	7 500 MWh
Köpt energi i stadens verksamheter	1 945 GWh	1 945 GWh	1 945 GWh
Plast till energiåtervinning	11 kg/invånare och år	11 kg/invånare och år	10 kg/invånare och år
Relativ energieffektivisering i stadens verksamheter	5 % effektivisering relativt 2018	5 % effektivisering relativt 2018	6 % effektivisering relativt 2018
Antal nya start-ups inom miljöteknik	Öka	Öka	Öka

Antal patienter med hudcancer på grund över UV-exponering	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
Antal funktionsjuserade levnadsår på grund av överexponering av UV	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
Allmänhetens kännedom om antibiotika resistens	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
Antal funktionsjuserade levnadsår på grund av buller	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
Antal funktionsjuserade levnadsår på grund av luftföroreningar	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
Antal dygn över normvärdet för miljö kvalitetsmålet för PM10 i luft sjunande eller oförändrade halter i slam	Max 35 dygn	Max 35 dygn	Max 35 dygn
Andel badvattenprover med godkänd badkvalitet	94%	95%	95%

6 Peng, schabloner, ersättningsnivåer samt volymer

Förskoleverksamhet

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2022-2025 för det totala antalet barn i förskoleverksamhet.

Verksamhet	2022	2023	2024	2025
Förskoleverksamhet 1-5 år	49 300	48 400	48 200	48 500
<i>varav fristående förskoleverksamhet</i>	<i>18 000</i>	<i>18 200</i>	<i>18 200</i>	<i>18 300</i>

Grundschaablon förskola

Prestation, kr	2022	2023
Grundschaablon 1-3 år*	164 607	174 353
Grundschaablon 4-5 år*	138 182	146 364
Allmän förskoleschaablon	65 675	69 563

* Avdrag för pedagogisk omsorg, 11 000 kr

Stadsdelsnämnderna och förskolenämnden får grundschaablon för förskolan utifrån inskrivna barn i förskoleverksamhet den 31 mars 2022. Slutlig justering av budget 2023 görs utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december. I grundschaablonen för förskola ingår statsbidragsmedel för kvalitetssäkrande åtgärder med anledning av maxtaxereformen. Samtliga förskolor, oavsett regiform, som är anslutna till den stadsgemensamma förskolekön bidrar till att minska kostnaderna för stadens platsgaranti och får därför en ökad grundschaablon med 1 000 kr per inskrivet barn.

Utifrån grundschaablonen ska förskolepengen i egen regi vara minst 80 procent av grundschaablonen för barn i förskola och minst 94 procent för barn i pedagogisk omsorg.

Enligt maxtaxeförordningen (2001:160) indexreglerar Skolverket inkomsttaket i maxtaxan årligen på hösten, vilket ligger till grund för nästkommande års budget och avgifter inom förskola och pedagogisk omsorg. Nedan redovisas peng till fristående utförare med hänsyn tagen till genomsnittliga avgifter.

Peng till fristående anordnare av förskoleverksamhet
Hel och deltid 1-3 år

Stadsdelsnämnd	Schablon*	Momskomp. förskola	Momskomp. pedagogisk omsorg	Genomsnittlig avgift	Peng förskola	Peng pedagogisk omsorg
Rinkeby-Kista	174 353	10 461	9 801	-8 478	176 336	164 676
Spånga-Tensta	174 353	10 461	9 801	-9 424	175 390	163 730
Hässelby-Vällingby	174 353	10 461	9 801	-10 561	174 253	162 593
Bromma	174 353	10 461	9 801	-12 640	172 174	160 514
Kungsholmen	174 353	10 461	9 801	-13 229	171 585	159 925
Norrmalm	174 353	10 461	9 801	-13 509	171 305	159 645
Östermalm	174 353	10 461	9 801	-13 191	171 623	159 963
Södermalm	174 353	10 461	9 801	-13 009	171 805	160 145
Enskede-Årsta-Vantör	174 353	10 461	9 801	-11 482	173 332	161 672
Skarpnäck	174 353	10 461	9 801	-12 217	172 597	160 937
Farsta	174 353	10 461	9 801	-11 591	173 223	161 563
Hägersten-Älvsjö	174 353	10 461	9 801	-12 641	172 173	160 513
Skärholmen	174 353	10 461	9 801	-9 327	175 487	163 827

* Avdrag för pedagogisk omsorg, 11 000 kr

Peng till fristående anordnare av förskoleverksamhet
Hel och deltid 4-5 år

Stadsdelsnämnd	Schablon*	Momskomp. förskola	Momskomp. pedagogisk omsorg	Genomsnittlig avgift	Peng förskola	Peng pedagogisk omsorg
Rinkeby-Kista	146 364	8 782	8 122	-8 478	146 668	135 008
Spånga-Tensta	146 364	8 782	8 122	-9 424	145 721	134 061
Hässelby-Vällingby	146 364	8 782	8 122	-10 561	144 585	132 925
Bromma	146 364	8 782	8 122	-12 640	142 505	130 845
Kungsholmen	146 364	8 782	8 122	-13 229	141 916	130 256
Norrmalm	146 364	8 782	8 122	-13 509	141 636	129 976
Östermalm	146 364	8 782	8 122	-13 191	141 954	130 294
Södermalm	146 364	8 782	8 122	-13 009	142 136	130 476
Enskede-Årsta-Vantör	146 364	8 782	8 122	-11 482	143 663	132 003
Skarpnäck	146 364	8 782	8 122	-12 217	142 929	131 269
Farsta	146 364	8 782	8 122	-11 591	143 554	131 894
Hägersten-Älvsjö	146 364	8 782	8 122	-12 641	142 504	130 844
Skärholmen	146 364	8 782	8 122	-9 327	145 818	134 158

* Avdrag för pedagogisk omsorg, 11 000 kr

Peng till fristående anordnare av allmän förskola

2022	Schablon	Momskomp.	Peng
Allmän förskola	69 563	4 174	73 737

Omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds

Ersättning till utförarna av omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds framgår i tabellen nedan. Ersättning till av staden godkända utförare betalas ut mot

fakturerad uppgift om antal utförda omsorgstimmar. Timersättningen är 295 kr/timmen. För fristående utförare tillkommer momscompensation om sex procent. I ersättningen ingår en beräknad ersättning för en barnskötares lön, täckning för Ob-tillägg oavsett tidpunkt på dygnet, helg och storhelg samt ersättning för driftkostnader för en barngrupp på 1-5 barn. Ersättningen täcker inte lokalkostnader då verksamheten förutsätts bedrivas i en pedagogisk lokal som redan är finansierad genom vanlig schablon/peng.

Ersättning	2 personal 1-10 barn (per timme)	3 personal 11-15 barn (per timme)	4 personal 16-20 barn (per timme) osv
	590 kr	885 kr	1180 kr

Fritidshem

Tabellen nedan visar prognos för antalet schablongrundande elever i fritidshem utifrån prognos i utbildningsnämndens planeringsunderlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025.

Verksamhet, antal elever	2022	2023	2024	2025
Fritidshem 6-12 år (inklusive elever i fritidshem i grundskolor), totalt oavsett regi	40 150	40 060	39 950	39 720
varav fristående fritidshem	7 610	7 490	7 500	7 470

Schablon fritidshem

Prestation, kr	2022	2023
Grundschablon*	52 773	54 305

* 3 600 kr avgår för barn som är inskrivna i pedagogisk omsorg och i skolår 4-6.

Utbildningsnämnden tilldelas grundschablon för fritidshem utifrån inskrivning vårterminen 2022. Slutlig justering av budget år 2023 görs utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2023.

Enligt maxtaxeförordningen (2001:160) indexreglerar Skolverket inkomsttaket i maxtaxan årligen på hösten, vilket ligger till grund för nästkommande års budget och avgifter inom fritidshem och pedagogisk omsorg. Nedan redovisas peng som tilldelas fristående utförare. Pengen är framtagen utifrån en schabloniserad genomsnittlig avgift per stadsdelsområde.

Peng till fristående anordnare av fritidshem

Stadsdelsnämnd	Fritidshem 6-9 år				Fritidshem 10-12 år		Fritidshem pedagogisk omsorg	
	Schablon*	Momskomp.	Genomsnittlig avgift	Peng	Momskomp.	Peng	Momskomp.	Peng
Rinkeby-Kista	55 639	3 338	-5 767	53 210	2 834	44 306	3 122	49 394
Spånga-Tensta	55 639	3 338	-7 164	51 814	2 834	42 910	3 122	47 998
Hässelby-Vällingby	55 639	3 338	-8 095	50 882	2 834	41 978	3 122	47 066
Bromma	55 639	3 338	-8 939	50 039	2 834	41 135	3 122	46 223
Kungsholmen	55 639	3 338	-9 458	49 519	2 834	40 615	3 122	45 703
Norrmalm	55 639	3 338	-9 272	49 705	2 834	40 801	3 122	45 889

Stadsdelsnämnd	Fritidshem 6-9 år				Fritidshem 10-12 år		Fritidshem pedagogisk omsorg	
	Schablon*	Momskomp.	Genomsnittlig avgift	Peng	Momskomp.	Peng	Momskomp.	Peng
Östermalm	55 639	3 338	-9 026	49 951	2 834	41 047	3 122	46 135
Södermalm	55 639	3 338	-9 289	49 688	2 834	40 784	3 122	45 872
Enskede-Årsta-Vantör	55 639	3 338	-8 238	50 739	2 834	41 835	3 122	46 923
Skarpnäck	55 639	3 338	-8 570	50 408	2 834	41 504	3 122	46 592
Farsta	55 639	3 338	-8 468	50 509	2 834	41 605	3 122	46 693
Hägersten-Älvsjö	55 639	3 338	-8 922	50 055	2 834	41 151	3 122	46 239
Skärholmen	55 639	3 338	-6 917	52 060	2 834	43 156	3 122	48 244

* Avdrag med 3 600 kr för barn i pedagogisk omsorg och fritidshem 10-12 år.

Fritidsklubb

Utbildningsnämnden tilldelas schablon för fritidsklubb utifrån inskrivning vårterminen 2022. Slutlig justering av budget år 2023 görs utifrån terminsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2023.

Schablon fritidsklubb

Prestation, kr	2022	2023
Schablon	7 152	8 132

Peng till fristående anordnare av fritidsklubb

Fr.o.m. 1 jan	Schablon	Moms-komp.	Peng
Fritidsklubb	8 132	488	8 620

Grundskola

Tabellen nedan visar prognos för antalet schablongrundande elever i grundskola utifrån prognos i utbildningsnämndens planeringsunderlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025.

Verksamhet, antal elever	2022	2023	2024	2025
Grundskola, totalt oavsett regi	103 820	103 460	103 210	102 650
varav fristående grundskola inkl. resursskolor	24 820	24 410	24 440	24 350

Grundschabloner grundskola

Prestation, kr	2022	2023
Grundschablon skolår 0-3	87 233	93 035
Grundschablon skolår 4-6	90 493	95 096
Grundschablon skolår 7-9	105 247	110 601

Utbildningsnämnden tilldelas grundschabloner för grundskola utifrån inskrivning vårterminen 2022. Slutlig justering av budget år 2023 görs utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2023.

Peng till fristående grundskola och internationella skolor

Prestation, kr	Schablon	Moms komp.	Peng
Peng skolår 0-3	93 035	5 582	98 617
Peng skolår 4-6	95 096	5 706	100 801
Peng skolår 7-9	110 601	6 636	117 237

Grundskola

Tabellen nedan visar prognos för antalet schablongrundande elever i grundskola utifrån prognos i utbildningsnämndens planeringsunderlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025. Av eleverna i grundskolan prognostiseras ungefär 61 procent att gå i fritidshem.

Verksamhet, antal elever	2022	2023	2024	2025
Grundskola, totalt oavsett regi	1 210	1 210	1 210	1 200
varav fristående grundskola	240	240	240	240
Fritidshem i grundskola	740	740	740	730

Grund- och tilläggschablon grundskola

Prestation, kr	2022	2023
Behovsgrupp 1 skolår 0-3	215 911	226 191
Behovsgrupp 2 skolår 0-3	286 917	299 668
Behovsgrupp 3 skolår 0-3	409 265	426 274
Behovsgrupp 4 och 5 skolår 0-3	574 202	596 951
Behovsgrupp 1 skolår 4-6	218 643	227 706
Behovsgrupp 2 skolår 4-6	289 648	301 182
Behovsgrupp 3 skolår 4-6	411 998	427 789
Behovsgrupp 4 och 5 skolår 4-6	576 935	598 466
Behovsgrupp 1 skolår 7-9	233 466	243 282
Behovsgrupp 2 skolår 7-9	304 472	316 759
Behovsgrupp 3 skolår 7-9	426 820	443 365
Behovsgrupp 4 och 5 skolår 7-9	591 759	614 043

Skolskjuttschablon grundskola

Prestation, kr	2022	2023
Behovsgrupp 1 skolår 0-9	11 182	11 367
Behovsgrupp 2 skolår 0-9	25 217	25 633
Behovsgrupp 3 skolår 0-9	69 718	70 869
Behovsgrupp 4 och 5 skolår 0-9	138 638	140 926

Tilläggschablon grundskoleelever i fritidshem

Prestation, kr	2022	2023
Behovsgrupp 1 skolår 0-6	136 135	138 381
Behovsgrupp 2 skolår 0-6	153 855	156 393
Behovsgrupp 3 skolår 0-6	192 994	196 178
Behovsgrupp 4 och 5 skolår 0-6	254 468	258 667

Utöver ovanstående schabloner utgår även grundschablon för fritidshem för de elever som går i fritidshem i grundskola. För elever i behovsgrupp 5 utgår schablon preliminärt enligt samma nivå som behovsgrupp 4. Inför slutlig budgetjustering i december 2023 ska utbildningsnämnden redovisa de faktiska kostnaderna för dessa elever. Efter prövning kompenseras utbildningsnämnden i den mån schablonen inte räcker till.

Utbildningsnämnden tilldelas grund-, tilläggs och skolskjuttschabloner utifrån in-skrivning i mars 2022. Slutlig justering av budget år 2023 görs utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2023.

Gymnasieskola

Tabellen nedan visar prognos för antalet schablongrundande elever i gymnasieskola utifrån Swecos prognos hösten 2021 som tagits fram på uppdrag av stadsledningskontoret.

Verksamhet, antal elever	2022	2023	2024	2025
Gymnasieskola, totalt oavsett regi	29 770	30 720	31 730	32 670
<i>varav fristående gymnasieskola</i>	14 590	15 410	16 150	16 720

Schablon gymnasieskola

Prestation, kr	2022	2023
Grundschablon	105 641	111 140

Utbildningsnämnden tilldelas grundschablon för gymnasieskola baserat på Swecos elevantalsprognos, hösten 2021. Slutlig justering av budget år 2023 görs utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2023.

Gymnasiesärskola

Tabellen nedan visar prognos för antalet schablongrundande elever i gymnasiesärskola utifrån prognos i utbildningsnämndens planeringsunderlag för budget 2022 med inriktning 2023 och 2024.

Verksamhet, antal elever	2022	2023	2024	2025
Gymnasiesärskola, totalt oavsett regi	430	440	450	470
<i>varav fristående gymnasiesärskola</i>	140	150	150	160

Grund- och tilläggschablon gymnasiesärskola

Prestation, kr	2022	2023
Behovsgrupp 1	220 928	231 908
Behovsgrupp 2	285 085	299 117
Behovsgrupp 3	394 500	413 734
Behovsgrupp 4 och 5	543 094	569 394

Skolskjutsschablon gymnasiesärskola

Prestation, kr	2022	2023
Behovsgrupp 1	11 099	11 298
Behovsgrupp 2	25 028	25 479
Behovsgrupp 3	69 196	70 441
Behovsgrupp 4 och 5	137 599	140 076

För elever i behovsgrupp 5 utgår schablon preliminärt enligt samma nivå som behovsgrupp 4. Inför slutlig budgetjustering i tertialrapport 2 ska utbildningsnämnden redovisa de faktiska kostnaderna för dessa elever. Efter prövning kompenseras utbildningsnämnden i den mån schablonen inte räckt till.

Utbildningsnämnden tilldelas grund-, tilläggs och skolskjutsschabloner utifrån inskrivning i mars 2022. Slutlig justering av budget år 2023 görs utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2023.

(SD):250

Svenska för invandrare (SFI)

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2022–2025 för det totala antalet studerande inom sfi.

Verksamhet	2022	2023	2024	2025
Antal heltidsstuderande	9 800	9 000	9 000	9 000

Schabloner sfi

Kr/helårsstudent	2022	2023
Reguljär sfi	28 788	32 521
Anpassad sfi	66 840	67 508

Vuxenutbildning

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2022–2025 för det totala antalet heltidsstuderande i vuxenutbildningen.

Verksamhet	2022	2023	2024	2025
Grundläggande vuxenutbildning	2 800	2 300	2 300	2 300
Gymnasial vuxenutbildning	8 500	7 400	7 400	7 400
Särvux	220	220	220	220

Schabloner vuxenutbildning

Kr/ helårsstudent	2022	2023
Grundläggande vuxenutbildning	44 170	49 424
Gymnasial vuxenutbildning	44 466	49 202

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Schabloner

Samtliga ersättningar är uttryckta i kronor per år. Schablonen för barn- och vuxenboende, daglig verksamhet, korttidsboende och korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år enligt LSS höjs med 1,16 procent netto jämfört med 2022. För servicebostad LSS höjs schablonen med ytterligare 0,6 procent.

Eget boende med boendestöd	82 576
Servicebostad:	
Grundpeng (0-10 poäng)	229 627
Nivå 1 (11-20 poäng)	359 092
Nivå 2 (21-30 poäng)	487 268
Nivå 3 (31-40 poäng)	684 458
Nivå 4 (41-50 poäng)	950 908
Nivå 5 (51-60 poäng)	1 198 573
Nivå 6 (61-70 poäng)	1 377 742
Nivå 7 (71-80 poäng)	1 545 537
Nivå 8 (81-100 poäng)	1 838 568
Gruppboend:	
Grundpeng (0-20 poäng)	351 190
Nivå 1 (21-30 poäng)	608 001
Nivå 2 (31-40 poäng)	804 025
Nivå 3 (41-50 poäng)	1 068 907

Nivå 4 (51-60 poäng)	1 315 111
Nivå 5 (61-70 poäng)	1 493 224
Nivå 6 (71-80 poäng)	1 660 029
Nivå 7 (81-100 poäng)	1 951 334
Nattschabloner - egen regi (per enhet)	522 139
Nattschabloner - köpt plats (per person)	130 471
Barnboende över 12 år	
Grundpeng (0-20 poäng)	368 751
Nivå 1 (21-30 poäng)	638 399
Nivå 2 (31-40 poäng)	844 227
Nivå 3 (41-50 poäng)	1 122 352
Nivå 4 (51-60 poäng)	1 380 867
Nivå 5 (61-70 poäng)	1 567 885
Nivå 6 (71-80 poäng)	1 743 031
Nivå 7 (81-100 poäng)	2 048 901
Nattschabloner - köpt plats (per person)	130 471
Nattschabloner – egen regi (per enhet)	522 139
Familjehem för barn	301 066
Barnboende under 12 år	2 048 901
Daglig verksamhet - heltid:	
Nivå 1 (0-15 poäng)	116 821
Nivå 2 (16-25 poäng)	235 385
Nivå 3 (26-40 poäng)	300 396
Nivå 4 (41-55 poäng)	383 839
Nivå 5 (56-70 poäng)	467 282
Nivå 6 (71-85 poäng)	518 970
Nivå 7 (86-100 poäng)	592 697
Daglig verksamhet - deltid:	
Nivå 1 (0-15 poäng)	93 384
Nivå 2 (16-25 poäng)	188 308
Nivå 3 (26-40 poäng)	240 367
Nivå 4 (41-55 poäng)	307 122
Nivå 5 (56-70 poäng)	373 877
Nivå 6 (71-85 poäng)	415 226
Nivå 7 (86-100 poäng)	474 131
Daglig verksamhet – med personlig assistans, heltid:	
Nivå 1 (0-15 poäng)	72 824
Nivå 2 (16-25 poäng)	146 644
Nivå 3 (26-40 poäng)	187 103
Nivå 4 (41-55 poäng)	239 200
Nivå 5 (56-70 poäng)	291 073
Nivå 6 (71-85 poäng)	323 328
Nivå 7 (86-100 poäng)	369 217
Daglig verksamhet – med personlig assistans, deltid:	
Nivå 1 (0-15 poäng)	58 192
Nivå 2 (16-25 poäng)	117 271
Nivå 3 (26-40 poäng)	149 747
Nivå 4 (41-55 poäng)	191 315
Nivå 5 (56-70 poäng)	232 880
Nivå 6 (71-85 poäng)	258 708
Nivå 7 (86-100 poäng)	295 396

Korttidsvistelse:	
Nivå 1a (0-30 poäng) 1-3 dagar	69 835
Nivå 1b (0-30 poäng) 4-6 dagar	174 447
Nivå 1c (0-30 poäng) 7-9 dagar	279 203
Nivå 1d (0-30 poäng) 10- dagar	383 958
Nivå 2a (31-70 poäng) 1-3 dagar	107 091
Nivå 2b (31-70 poäng) 4-6 dagar	267 660
Nivå 2c (31-70 poäng) 7-9 dagar	428 225
Nivå 2d (31-70 poäng) 10- dagar	588 933
Nivå 3a (71-100 poäng) 1-3 dagar	149 471
Nivå 3b (71-100 poäng) 4-6 dagar	373 610
Nivå 3c (71-100 poäng) 7-9 dagar	597 748
Nivå 3d (71-100 poäng) 10- dagar	822 024
Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år:	
Nivå 1	103 149
Nivå 2	165 038
Nivå 3	247 554
Nivå 4	371 336
Särskild redovisning	
<i>Boende med särskild service barn/vuxna (antal timmar/år)</i>	
1 700-7 999	1 400 000
8 000-9 999	1 600 000
10 000-11 999	1 800 000
12 000<	2 000 000
<i>Daglig verksamhet (antal timmar/år)</i>	
1 700-2 299	600 000
2 300-3 599	800 000
3 600<	1 000 000

Peng

Ersättningarna för vuxen- och barnboende, daglig verksamhet samt korttidsvistelse är uttryckta i kr per dygn eller dag, medan korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt LSS är uttryckt per månad. Pengen för barn- och vuxenboende, daglig verksamhet, korttidsboende och korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år enligt LSS höjs med 1,16 procent netto i jämförelse med 2022. Inom servicebostad LSS höjs pengarna med 44 kronor för privata utförare. Skillnaden i förhållande till 2022 är att privata utförare kompenseras med en hyresschablon för servicebostad från och med 2023.

I de fall en privat utförare av särskilt boende enligt LSS själv vill utföra det ansvar för hälso- och sjukvårdsinsatser som överfördes från Stockholms läns landsting till länets kommuner den 1 oktober 2015 utgår en ersättning på 50 kronor per dygn. Detta är förutom de ersättningar som framgår nedan. Vad gäller daglig verksamhet enligt LSS är denna ersättning 9 kronor per dag för de utförare som vill utföra detta själva.

Ersättningen till utförare i enskild regi av vuxen- och barnboende, daglig verksamhet samt korttidsvistelse är 5,4 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänst, vilket inte enskilda utförare har. Ersättningen till utförare i enskild regi av korttidstillsyn för skolungdom över 12 år är 2,2 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänst, vilket inte enskilda utförare har.

Ersättningen till utförare i privat regi är högre än för utförare i kommunal regi och som drivs på entreprenad inom bostad med särskild service och daglig verksamhet

(LSS). Till privata utförare utgår en hyresschablon som ska kompensera delar av skillnaden i kostnader mellan den hyra som utföraren betalar till fastighetsägaren efter avdrag för hyresintäkter från de boende samt eventuell kompensation för omsorgsoms.

	Kommunal regi	Entreprenad	Övrig privat regi
Servicebostad:			
Grundpeng	594	626	670
Nivå 1	929	979	1 023
Nivå 2	1 261	1 329	1 373
Nivå 3	1 771	1 867	1 911
Nivå 4	2 460	2 593	2 637
Nivå 5	3 101	3 269	3 313
Nivå 6	3 565	3 757	3 801
Nivå 7	3 999	4 215	4 259
Nivå 8	4 757	5 014	5 058
Gruppboend:			
Grundpeng	772	813	956
Nivå 1	1 440	1 518	1 660
Nivå 2	1 950	2 055	2 198
Nivå 3	2 640	2 782	2 925
Nivå 4	3 280	3 458	3 600
Nivå 5	3 744	3 946	4 089
Nivå 6	4 178	4 404	4 546
Nivå 7	4 936	5 203	5 345
Barnboende över 12 år:			
Grundpeng	817	861	1 004
Nivå 1	1 519	1 601	1 744
Nivå 2	2 055	2 166	2 308
Nivå 3	2 779	2 929	3 071
Nivå 4	3 452	3 638	3 780
Nivå 5	3 938	4 151	4 293
Nivå 6	4 394	4 631	4 774
Nivå 7	5 190	5 471	5 613
Barnboende under 12 år	5 190	5 471	5 613
Nattschablon (max 4 schabloner per boende)	340	358	358
Korttidsvistelse:			
Nivå 1	2 408	2 537	2 858
Nivå 2	3 854	4 062	4 384
Nivå 3	5 498	5 797	6 116
Daglig verksamhet - heltid:			
Nivå 1	239	252	420
Nivå 2	672	708	876
Nivå 3	909	959	1 127
Nivå 4	1 214	1 280	1 448
Nivå 5	1 519	1 601	1 769
Nivå 6	1 708	1 800	1 968
Nivå 7	1 977	2 084	2 252
Daglig verksamhet - deltid:			
Nivå 1	191	201	336
Nivå 2	538	567	701
Nivå 3	728	767	901
Nivå 4	971	1 024	1 158
Nivå 5	1 215	1 281	1 415

	Kommunal regi	Entreprenad	Övrig privat regi
Nivå 6	1 366	1 440	1 575
Nivå 7	1 582	1 667	1 802
Daglig verksamhet – med personlig assistans, heltid:			
Nivå 1	94	99	267
Nivå 2	365	385	553
Nivå 3	512	540	708
Nivå 4	703	741	909
Nivå 5	891	939	1 107
Nivå 6	1 010	1 065	1 233
Nivå 7	1 176	1 240	1 408
Daglig verksamhet – med personlig assistans, deltid:			
Nivå 1	76	80	214
Nivå 2	292	308	442
Nivå 3	410	432	566
Nivå 4	562	593	727
Nivå 5	713	751	886
Nivå 6	808	852	986
Nivå 7	941	992	1 126

Korttidstillsyn för skolgång över 12 år enligt LSS:	Kommunal regi	Privat regi
Nivå 1	8 186	8 368
Nivå 2	13 098	13 387
Nivå 3	19 648	20 080
Nivå 4	29 472	30 119

Äldreomsorg

Ersättningsnivåer för hemtjänst i ordinärt boende

Ersättningen är uppräknad med 1,1 procent jämfört med 2022. Ersättningen till utförare i enskild regi är 2,5 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte utförare i enskild regi har.

Insatstyp	Ersättningsbelopp - kommunal regi	Ersättningsbelopp - enskild regi
Insats i ordinärt boende dag, kväll och helg (07.00-22.00)	485 kr/timme	497 kr/timme
Insats i ordinärt boende natt (22.00-07.00)	245 kr/insats	251 kr/insats
Fast månadsersättning per larmkund i ordinärt boende	185 kr/månad	190 kr/månad

Ett arbete pågår med att i mindre skala utforma ersättning till hemtjänstutförare så att hög kvalitet och kontinuitet främjas. En modell för att testa detta samt nivå på denna extra ersättning beslutas av kommunfullmäktige i separat ärende och annonseras i erforderlig tid till utförare.

Hemtjänst som utförs på servicehus respektive av anhörigvårdare

För hemtjänst som utförs på servicehus gäller 412 kronor för kommunala utförare och 422 kronor för utförare i enskild regi per timme/dygnet runt. Ersättningen utgår för *beställd* tid. För hemtjänstinsatser som utförs av anhörigvårdare gäller 339 kronor per timme.

Ersättningsnivåer för avlösning och ledsagning

Ersättningen är uppräknad med 1,1 procent jämfört med 2022. Ersättningen till utförare i enskild regi är 2,5 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte utförare i enskild regi har.

Insattstyp	Ersättningsbelopp - kommunal regi	Ersättningsbelopp - enskild regi
Insats dagtid (07.00-19.00)	408 kr/timme	418 kr/timme
Insats kväll (19.00-22.00)	434 kr/timme	445 kr/timme
Insats natt (22.00-07.00)	470 kr/timme	482 kr/timme
Insatser fredag 19.00 - måndag 07.00	470 kr/timme	482 kr/timme
Storhelger	535 kr/timme	548 kr/timme

Ersättningsnivåer för vård- och omsorgsboende

Ersättningsnivåerna för vård- och omsorgsboende räknas upp i enlighet med omsorgsprisindex (OPI). För 2023 innebär detta en uppräknad av ersättningsnivåerna med 1,9 procent. Ersättningen till utförare i enskild regi är 4,2 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte utförare i enskild regi har. Lokalschablonen räknas upp med differensen i konsumentprisindex (KPI) mellan juni 2021 och juni 2022. Detta innebär för 2023 att lokalschablonen ökar med 8,7 procent. Kompensation för avsaknaden av rätt att återsöka moms för lokaler kompenseras också genom en högre lokalschablon till privata utförare som har kostnader för lokaler.

	Kommunal regi, per dygn	Enskild regi, per dygn
Somatisk inriktning	2 137	2 227
Demensinriktning	2 271	2 367
Tom plats dag 1-7	1 476	1 537
Lokalschablon	125	156

Parboende på vård- och omsorgsboende samt hemtjänstinsatser till medboende

Ersättningsnivåerna för parboende räknas upp i enlighet med omsorgsprisindex (OPI). För 2023 innebär detta en uppräknad av ersättningsnivåerna med 1,9 procent. Ersättningen till utförare i enskild regi är 4,2 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte utförare i enskild regi har. Ersättningen avser den basservice som den medboende kan ta del av, såsom kost, tillgång till personal dygnet runt, trygghetslarm och gemensamma aktiviteter.

	Kommunal regi, per dygn	Enskild regi, per dygn
Medboende vid parboende	588	613

Om den medboende beviljats hemtjänst utgår följande timersättning:

Insats	Kommunal regi	Enskild regi
Beställd hemtjänst till medboende	412 kr/timme	422 kr/timme

Timersättningen utgår från beställd tid och gäller lika oavsett tid på dygnet, vardag och helg.

Ersättningsnivåer för dagverksamhet för äldre

Ersättningen för biståndsbedömd dagverksamhet är uppräknad med 1,1 procent jämfört med 2022. Ersättningen till utförare i enskild regi är 2,5 procent högre för att

kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänst, vilket inte enskilda utförare har. Utöver nedanstående ersättning utgår en schablon till utförare i enskild regi med 82 kr per närvarodag, för verksamhets- och lokalytor. För egen regi och entreprenader hanteras hyran centralt hos beställaren och ingen lokalpeng utgår till utföraren.

Regiform	Demensdagvård kr/dag	Social dagvård kr/dag
Kommunal regi	588	539
Enskild regi	603	552

Hemvårdsbidrag

I Stockholms stad finns möjlighet till ekonomisk ersättning, i form av hemvårdsbidrag, till de personer som utför väsentligt merarbete som annars skulle utföras inom ramen för hemtjänst. Merarbetet ska främst bestå av personlig omvårdnad och tillsyn samt vara av sådan art som man normalt inte hjälper varandra med inom familjen. Hemvårdsbidrag beviljas som bistånd enligt 4 kap 2 § socialtjänstlagen och betalas ut till den som är föremål för hjälpinsatserna.

Grupp	1/12 av andel av prisbasbeloppet	Bidrag /mån	Insatser
1	0,3	1 313	Hjälp dagligen, 1–2 tillfällen, med omvårdnad och tillsyn
2	0,6	2 625	Hjälp flera gånger om dagen, minst tre tillfällen, med omvårdnad och tillsyn
3	0,9	3 938	Hjälp flera gånger om dagen med omvårdnad och tillsyn, även nattetid
4	1,2	5 250	Hjälp med omvårdnad och tillsyn kontinuerligt alla tider på dygnet

Individ- och familjeomsorg

Peng familjerådgivning

Familjerådgivning vänder sig till par, föräldrar och familjer som behöver hjälp i olika samlevnadsfrågor. Den som vill ha familjerådgivning och bor i Stockholms stad kan välja mellan ett antal godkända utförare, både stadens egen familjerådgivning och privata utförare. Familjerådgivning kostar 450 kronor per samtal och samtalstiden är 90 minuter, oavsett regi. Ersättning till utförarna per insatstyp budget 2023:

Insatstyp	Ersättningsbelopp	
	Egen regi	Privat/enskild regi
Rådgivningssamtal, enkel bemanning	1 066	1 104
Rådgivningssamtal, dubbelbemanning	2 131	2 208
Rådgivningssamtal med avgiftsbefrielse	1 516	1 554
Samarbetssamtal, enkelbemanning	1 565	-
Samarbetssamtal, dubbelbemanning	2 631	-
Kund med avgiftsbefrielse	-	-
Kund som uteblir eller lämnar sent återbud	450	-

Socialpsykiatri

Ersättningssystemet för insatserna boende med särskild service och stödboende baseras på intervaller. För insatsen boendestöd innebär att ersättningen till utförarna baseras på beslutade timmar.

Ersättningen till privata utförare är 2,5 procent högre för att kompensera för att utförare i egen regi har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte privata utförare har. Samma ersättning som för privata utförare gäller för verksamhet på entreprenad, förutom för hyresschablonen där verksamhet på entreprenad ersätts på samma sätt som verksamhet i kommunal regi.

Ersättning för insatserna boende med särskild service och stödboende

Ersättning till utförare i egen regi

Ersättning per insatsform	Boende med särskild service 365 dgr (per dygn)		Stödboende 365 dgr (per dag)	
	poäng	ersättning	poäng	ersättning
Nivå 1	0-14	1 186	0-12	347
Nivå 2	16-38	1 442	14-36	457
Nivå 3	40-72	1 564	38-72	574

Ersättning till privata utförare

Ersättning per insatsform	Boende med särskild service 365 dgr (per dygn)		Stödboende 365 dgr (per dag)	
	poäng	ersättning	poäng	ersättning
Nivå 1	0-14	1 215	0-12	355
Nivå 2	16-38	1 478	14-36	467
Nivå 3	40-72	1 600	38-72	587

Ersättning per insatsform	Stödboende
Kväll/natt	381

Ersättning för insatsen boendestöd

Timersättning för boendestöd	Ersättningsbelopp utförare egen regi	Ersättningsbelopp privata utförare
1-7 timmar	498	508
8-18 timmar	444	455
19 timmar -	418	430

Ersättningen inkluderar kvällar och helger.

Ersättning för insatsen sysselsättning

Nivå	Kommunal regi (kr/månad)	Privat regi (kr/månad)
Nivå 1 (1-12 h/vecka)	3 698	3 783
Nivå 2 (10-24 h/vecka)	4 493	4 607
Nivå 3 (22-40 h/vecka)	5 289	5 432

Hyresschablon

Ersättning per insatsform	Boende med särskild service 365 dgr (per dygn)	Stödboende 365 dgr (per dag)	Boendestöd 260 dgr (per månad)	Sysselsättning 365 dgr (per månad)*
Kommunal regi/entreprenad			139	302
Privat regi	60	44	139	379

*Om insatsen börjar i mitten av månaden eller avslutas innan månaden tagit slut, sker beräkning på antal dagar brukaren deltar i sysselsättning.

Lokaler

Bidrag till förskolor med hög hyra

Bidrag utgår med 80 procent av den del av hyreskostnaden som ligger i intervallet XXXX–2 500 kr/kvm och år och med 40 procent av hyreskostnaden i intervallet mellan 2 501 – 3 000 kr/kvm och år. För hyresnivåer över 3 000 kr/kvm och år utgår inget bidrag. Bidrag utgår för högst 10 kvm per inskrivet Stockholmsbarn och bidraget gäller både egen regi och fristående förskolor. Medel för ändamålet reserveras i Central medelsreserv: 2. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov.*

Bidrag för utbyggnad av gruppbestäder LSS och SoL

Stimulansbidrag till nämnderna för utbyggnad av bostäder för personer med funktionsnedsättning samt det riktade bidraget för merkostnader för ny gruppbestadsplats finns kvar 2023. Ny nivå för merkostnader för ny gruppbestadsplats är 340 kronor per dygn, under högst tre år per ny plats i nybyggd gruppbestad. Beslut fattade före 2023 om beviljade bidrag för startkostnader för nya gruppbestäder återtas. Bidraget för merkostnader för ny gruppbestadsplats utgår även till enskilt drivna verksamheter inom LOV med samma belopp. Medel för ändamålen reserveras i Central medelsreserv: 2. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov.*

Bidrag för ny- om och tillbyggnad av vård- och omsorgsboende för äldre

Stimulansbidraget för ny-, om- och tillbyggnad av vård- och omsorgsboenden för äldre liksom hyresbidraget för merkostnader för nya vård- och omsorgsboenden för äldre kvarstår även 2023. Medel för ändamålen reserveras i Central medelsreserv: 2. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov.*

Ersättning för hyresförhandling

Fastighetsnämnden fakturerar berörda nämnder för arbetet med att inom ramen för förhandlingsordning hyresförhandla sådana bostadslägenheter som nämnderna hyr ut i andra hand. Ersättningen beräknas schablonvis till 300 kronor per om- eller nyförhandlad lägenhet.

Ersättning för förvärv av bostadsrätter

För att täcka sina omkostnader fakturerar fastighetsnämnden beställande nämnd 100 000 kronor per förvärvat bostadsrättsobjekt.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Bilaga 6. **Peng, schabloner och ersättningsnivåer samt volymer** godkänns enligt Sverigedemokraternas förslag.

7 Avgifter m.m.

Avgifter för förskola, fritidsverksamhet och omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds

Enligt maxtaxeförordningen (2001:160) indexregleras inkomsttaket i maxtaxan årligen. I enlighet med samma förordning ska Skolverket senast den 1 oktober året före bidragsåret lämna uppgift till varje kommun om högsta avgiftsgrundande inkomst per månad enligt 5 § och det högsta avgiftsbeloppet per månad för det första, andra respektive tredje barnet i förskolan respektive fritidshemmet enligt 3 och 5 §. Förordning (2015:153). Taxan är indelad i hel- och deltidstaxa.

De nya avgiftsnivåerna för år 2023 har inte publicerats av Skolverket. I budget 2023 redovisas därför 2022 års avgiftsnivåer för förskola, fritidshem och omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds. Kommunfullmäktige beslutar om de nya avgifterna i ett särskilt ärende.

Heltidstaxa

Heltidstaxa tillämpas för förskolebarn 1-3 år med en vistelsetid som överstiger 30 timmar per vecka i stadens förskoleverksamhet, fram till och med juli det år barnet fyller tre år.

Barn 1	3 % av hushållets inkomster	dock högst 1 572 kr/mån
Barn 2	2 % av hushållets inkomster	dock högst 1 048 kr/mån
Barn 3	1 % av hushållets inkomster	dock högst 524 kr/mån
Barn 4 och följande	Ingen avgift	

Deltidstaxa

Deltidstaxa tillämpas för förskolebarn 1-3 år med deltidsvistelse om högst 30 timmar per vecka och förskolebarn 3-5 år från och med augusti det år barnet fyller tre år med en vistelsetid som överstiger 15 timmar per vecka. Deltidstaxa tillämpas även för skolbarn i stadens fritidshem.

Barn 1	2 % av hushållets inkomster	dock högst 1048 kr/mån
Barn 2	1 % av hushållets inkomster	dock högst 524 kr/mån
Barn 3	1 % av hushållets inkomster	dock högst 524 kr/mån
Barn 4 och följande	Ingen avgift	

Den högsta avgiften i den för barnet aktuella avgiftsbelagda verksamhetsformen betalas för det yngsta barnet i hushållet och den närmast lägre avgiften i den för barnet aktuella avgiftsbelagda verksamhetsformen betalas för det närmast äldre barnet. Från och med det fjärde barnet i hushållet betalas ingen avgift.

I den avgiftsgrundande inkomsten ingår lön före skatt, inkomst av näringsverksamhet och skattepliktiga transfereringar. Skattefria transfereringar som bostadsbidrag och barnbidrag ingår däremot inte.

Avgift debiteras 12 månader per år för förskoleverksamhet och 12 månader per år för fritidshem, innevarande månad.

Från och med höstterminen det år barnet fyller tre år får avgiften avse bara den del av verksamheten som överstiger 525 timmar om året.

För barn som erbjudits förskola om de av fysiska, psykiska eller av andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola, får avgiften avse bara den del av verksamheten som överstiger 15 timmar i veckan.

För barn över 12 år som, efter beslut av stadsdelsnämnden, har korttidstillsyn enligt 9 § 7p LSS, utgår ingen avgift tidigast från och med månadsskiftet efter det att barnet fyllt 12 år.

Öppen fritidsverksamhet (fritidsklubb)

Medlemsavgiften för barn 10–12 år, som deltar i öppen fritidsverksamhet (fritidsklubb) i kommunal regi är 900 kronor per termin. Avgiften ska inkludera måltider.

Avgift för omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds

Avgiften för barn i omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds oavsett ålder på barnet utgår från samma avgiftsnivåer som maxtaxa för heltid i förskoleverksamheten. Avgiften för endast ett barn i omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds är alltid högsta avgiften, oavsett hur många timmar barnet går i den verksamheten. Har samma vårdnadshavare fler barn i omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds är avgiften den högsta för ett barn och från andra barnet per barn i enlighet med tabell nedan.

Går ett barn deltid i förskole- eller fritidshems-/fritidsklubbsverksamhet och börjar i omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds höjs avgiften per automatik till högsta nivån.

Skrivs ett barn endast in i verksamhet för omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds jämställs den föräldraavgiften per automatik med heltidsavgift i förskole- eller fritidshems-/fritidsklubbsverksamhet. Finns ett barn redan i verksamheten är utgångspunkten att vårdnadshavaren inte betalar mer än en avgift för barnet. Det vill säga betalar man redan högsta avgiften fortsätter man göra så och inte en högsta avgift till.

Barn 1	3 % av hushållets inkomster	dock högst 1 510 kr/mån
Barn 2 osv	2 % av hushållets inkomster	dock högst 1 007 kr/mån

Avgifter för sommarkoloniverksamhet (kollo)

Kollotaxa 2023

	Hushållens sammanlagda månadsinkomst (innan skatt)	Dygnsavgift per barn i kolloverksamhet, kronor			
		1	2	3	4
Nivå 1	> 20 000	Avgiftsfritt			
Nivå 2	20 001-30 000 kr	120 kr	96 kr	72 kr	48 kr
Nivå 3	30 001-42 000 kr	250 kr	200 kr	150 kr	100 kr
Nivå 4	42 001-52 000 kr	350 kr	270 kr	200 kr	140 kr
Nivå 5	52 001 <	370 kr	285 kr	210 kr	150 kr

Avgift för Stockholms stads ateljékö (Dnr KS 2021/755)

Kulturnämnden beslutade den 25 maj 2021 om Stockholms stads ateljékö. Avgift och nya riktlinjer (Dnr KS 2021/755), vilket innebär att en avgift på 200 kronor per år införs för att stå i ateljékön kombinerat med att slopa kravet på uppdatering av köplat-

sen vart tredje år. Syftet med avgiften är att skapa en ateljékö med aktiva sökande. De reviderade riktlinjerna och avgiften föreslås gälla från och med den 1 januari 2022. Ateljékön och ateljébostadskön slås samman till en gemensam kö och reglerna förenklas. Kommunfullmäktige fastställer avgiftens storlek. De reviderade riktlinjerna, som beslutades av kulturnämnden 25 maj 2021, föreslås gälla från den 1 januari 2022 och de ersätter då de riktlinjer som kulturnämnden beslutade den 15 oktober 2007.

Avgift	2023
Årsavgift i ateljékö	200 kr

Avgifter m.m. för äldreomsorg

Avgifter för insatser inom ramen för hemtjänst, särskilt boende, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård regleras i socialtjänstlagen. Avgifterna baseras på prisbasbeloppet och maxavgiften beräknas som en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet (52 500 kronor för år 2023), vilket motsvarar 2 359 kronor.

Förbehållsbelopp avser det belopp den enskilde ska förbehållas innan avgift får tas ut. Förbehållsbeloppet uppgår till summan av den enskildes minimibelopp och dennes boendekostnad. Förbehållsbeloppet, som den enskilde som betalar avgift alltid ska ha rätt att förbehålla sig av sina egna medel, fastställs i enlighet med 8 kap. 7 § socialtjänstlagen.

Ett individuellt tillägg till minimibeloppet avseende fördyrande kostnader för kost ges till alla som bor permanent i vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg samt till de som äter alla måltider i så kallade våningsmatsalar på servicehus. Det individuella tillägget uppgår till mellanskillnaden av Konsumentverkets beräkningar av skäliga kostnader för råvaror för personer 61 år och äldre och vad maten kostar för den enskilde. Ett individuellt avdrag för förbrukningsartiklar görs för alla som bor permanent i vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg. Det individuella avdraget uppgår till 8 procent av en tolfedel av prisbasbeloppet (350 kronor per månad).

Avgift för trygghetslarm, hemtjänst, dagverksamhet, korttidsvård och den omsorg som ges i vård- och omsorgsboende är indelad i sju avgiftsgrupper:

Avgiftsgrupp	1/12 av andel av prisbasbeloppet	Mavavgift kr/mån	Intervaller av olika insatser
1	0,0358	157	Enbart trygghetslarm eller grundavgift i servicehus
2	0,124	543	1,0 – 4,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 17,0-20,5 timmar per månad
3	0,226	989	5,0–10,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 21,0-26,5 timmar per månad och/eller dagverksamhet 1-2 dagar per vecka
4	0,301	1 317	11,0-25,5 hemtjänst och/eller avlösning 27,0-41,5 timmar per månad och/eller dagverksamhet 3-4 dagar per vecka
5	0,416	1 820	26,0-40,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 42,0-56,5 timmar per månad och/eller dagverksamhet 5 dagar per vecka
6	0,472	2 065	41,0-55,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 57 timmar och uppåt per månad och/eller dagverksamhet 6-7 dagar per vecka
7	0,5392	2 359	Mer än 56 timmar hemtjänst per månad. Korttidsvård samt vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg

Timavgift uppgår till 242 kronor/timme (0,46 procent av basbeloppet) och debiteras för avgiftsbeslut som omfattar hemtjänstinsatser upp till högst två timmar per månad om det blir förmånligare för den enskilde.

Avgift för kost i vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg, korttidsvård, våningsmatsalar på servicehus samt hel nutrition (näringspreparat) är 3 207 kronor/månad (en tolfedel av 73,3 procent av basbeloppet). Halv nutrition på servicehus uppgår till 25 procent och kosttillägg till 10 procent av kostnaden för kost och hel nutrition (802 kronor respektive 321 kronor per månad).

Avgift för kost i dagverksamhet är 58 kronor/dag (0,11 procent av basbeloppet).

Personer som beviljats matlåda och/eller dagverksamhet har rätt till ett individuellt tillägg till minimibeloppet vid beräkning av avgiftsutrymme. Det individuella tillägget för matlådor och mat på dagverksamhet baseras på att varje matlåda samt all kost som ges per dag vid dagverksamhet kostar 0,11 procent av prisbasbeloppet (58 kronor).

Avgiftsunderlaget beräknas på den inkomst den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna. Med inkomst avses alla former av inkomstgrundande pensioner, privata pensionsförsäkringar med flera. Vidare beaktas aktuella inkomster av tjänst, näringsverksamhet och livränta samt inkomst av kapital. Den enskildes avgiftsutrymme räknas därefter fram genom att den enskildes förbehållsbelopp (minimibelopp samt boendekostnad) dras från nettoinkomsten.

Avgifter m.m. för stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (19 § LSS) får skäliga avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter tas ut av dem som har hel allmän ålderspension, hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning eller annan inkomst av motsvarande storlek, enligt de grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får inte överstiga kommunens självkostnader och kommunen ska se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov.

Avgifter för insatser inom ramen för hemtjänst, dagverksamhet och bostad med särskild service samt kommunal hälso- och sjukvård regleras i 8 kap. socialtjänstlagen (SoL). Avgifterna bestäms utifrån prisbasbeloppet som uppgår till 52 500 kronor år 2023. Den enskildes avgifter får per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet (2 359 kronor), för bostad med särskild service till högst en tolfedel av 0,50 gånger prisbasbeloppet (2 188 kronor).

Med förbehållsbelopp avses det belopp som den enskilde har rätt att behålla av sina egna medel innan avgift får tas ut. Förbehållsbeloppet utgörs av den enskildes minimibelopp och dennes boendekostnad. Merkostnader för yngre personer med funktionsnedsättning ska beaktas i skälig omfattning. Yngre personer ska därför förbehållas ett minimibelopp som överstiger minimibeloppet för äldre med 10 procent. Förbehållsbeloppet, som den enskilde som betalar avgift alltid ska ha rätt att förbehålla sig av sina egna medel, fastställs i enlighet med 8 kap. 7 § socialtjänstlagen.

I minimibeloppet ingår bland annat livsmedel som en kostnadspost som den enskilde har rätt att behålla utrymme för innan avgift får tas ut. Livsmedelskostnaden är beräknad för personer 61 år. Ett individuellt tillägg för högre normala livsmedelskostnader enligt Konsumentverkets beräkningar för olika åldersgrupper, ges till personer under 61 år som själva står för sina livsmedelsinköp.

Ett individuellt tillägg till minimibeloppet ges till alla som bor i bostad med särskild service enligt SoL där måltider ingår och som betalar kostavgift för dessa. Det individuella tillägget uppgår till mellanskillnaden av Konsumentverkets beräknade skäliga

livsmedelskostnader för personer 61 år och kostavgiften för den enskilde. Ett individuellt avdrag motsvarande 8 procent av en tolfedel av prisbasbeloppet (350 kronor per månad) görs för förbrukningsartiklar för personer i bostad med särskild service enligt SoL.

Ovanstående belopp är uträknade efter fastställt prisbasbelopp för 2023.

Avgift för trygghetslarm, hemtjänst m.m.

Avgift för trygghetslarm, hemtjänst, dagverksamhet, korttidsvård och för de insatser som ges i bostad med särskild service enligt SoL är indelad i sju avgiftsgrupper

Av-gifts-grupp	1/12 av andel av prisbasbeloppet	Matavgift kr/mån	Intervaller av olika insatser
1	0,0358	157	Enbart trygghetslarm eller grundavgift i servicehus
2	0,124	543	1,0–4,5 timmar hemtjänst
3	0,226	989	5,0–10,5 timmar hemtjänst per månad och/eller dagverksamhet 1-2 dagar per vecka
4	0,301	1 317	11,0–25,5 hemtjänst och/eller avlösning 3-4 dagar per vecka
5	0,416	1 820	26,0–40,5 timmar hemtjänst per månad och/eller dagverksamhet 5 dagar per vecka
6	0,472	2 065	41,0–55,5 timmar hemtjänst och/eller dagverksamhet 6-7 dagar per vecka
7	0,5392	2 359	Mer än 56 timmar per månad. Särskilt boende med heldygnsomsorg, korttidsboende/korttidsvård

Timavgift uppgår till 242 kronor/timme (0,46 procent av basbeloppet) och debiteras för avgiftsbeslut som omfattar hemtjänstinsatser upp till högst två timmar per månad om det blir förmånligare för den enskilde.

Avgift för kost

Från och med 2014 upphörde staden med att debitera den enskilde avgiften för kost i daglig verksamhet enligt LSS. I stället betalar numera den enskilde för sina måltider direkt till utföraren. Priset för kost i daglig verksamhet är 32 kronor per dag, vilket motsvarar 0,06 procent av prisbasbeloppet.

Avgiften för kost i dagverksamhet enligt SoL är 58 kronor per dag, motsvarande 0,11 procent av prisbasbeloppet.

- Avgiften för kost i korttidsvistelse enligt SoL och LSS för barn och vuxna är 63 kronor per heldag, motsvarande 0,12 procent av prisbasbeloppet och 32 kronor för halv dag, motsvarande 0,06 procent av prisbasbeloppet.
- Avgiften för kost i korttidsboende enligt SoL för vuxna är 105 kronor per dygn, motsvarande 0,20 procent av prisbasbeloppet.
- Avgiften för kost i boende med heldygnsomsorg, våningsmatsal samt hel nutrition på servicehus är 3 207 kronor per månad, motsvarande en tolfedel av 73,3 procent av prisbasbeloppet. Avgiften för halv nutrition är 25 procent av avgiften för hel nutrition. Halv nutrition (802 kronor per månad) och avgiften för kosttillskott är 10 procent av avgiften för kost i boende med heldygnsomsorg och för hel nutrition (321 kronor per månad).

- Avgiften för kost i bostad med särskild service enligt LSS för barn och ungdomar är 2 100 kronor per månad, motsvarande 4 procent av prisbasbeloppet.

Övrigt

- Högkostnadsskyddet med maxavgift beräknas till 2 100 kronor vilket motsvarar en tolfedel av 48 procent av prisbasbeloppet.
- Avgift för boende i bostad med särskild service enligt LSS för barn och ungdomar från 19 år som har aktivitetsersättning beräknas till 2 188 kronor, vilket motsvarar en tolfedel av 50 procent av prisbeloppet.

Avgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m.

Egenavgiften för vård och behandling av missbrukare i HVB och familjehem är 80 kronor/dygn av sjukpenningen (3 kap 15 § AFL). För personer som saknar eller har låg sjukpenning kan avgiften sänkas helt eller delvis. Om personen genom att betala kostnaden blir beroende av försörjningsstöd ska kostnaden efterges.

Egenavgiften för stöd/omvårdnadsboende, HVB och familjehem består av en avgift för mat och en avgift för boende. Avgiften för frukost, lunch och middag är 0,2 procent av prisbasbeloppet vilket för 2023 motsvarar 105 kronor. Avgiftsnedsättning ska tillämpas när vissa måltider inte intas på institutionen/i familjehemmet. Avgiften reduceras med 20 procent för frukost och 40 procent för lunch respektive middag. En förutsättning är att detta anmälts i förväg till institutionen/familjehemmet.

För stöd/omvårdnadsboende och HVB beräknas egenavgiften till 175 kronor/dygn, varav 70 kronor är avgift för boende och 105 kronor är avgift för mat.

För skyddat boende beräknas egenavgiften för mat till 105 kronor/dygn. Själva boendet är avgiftsfritt.

Vid placering i familjehem är egenavgiften 138 kronor/dygn, varav 33 kronor är avgift för boendet och 105 kronor är avgift för mat.

Egenavgiften för vård och behandling avser endast vuxna missbrukare. Egenavgiften för andra stöd- och hjälpåtgärder (stöd-/omvårdnadsboende) avser samtliga placerade.

Kategori	Vård/boende	Avgift/lagrum	Kostnad för den enskilde
Behandlingshem, LVM-hem (HVB) och familjehem	Vård och behandling för missbruk	80 kr/dag enligt 8 kap. 1 § SoL	Bör efterges helt eller delvis enligt 9 kap. 4 § SoL, om personen saknar betalningsförmåga
Stöd-/omvårdnadsboende, HVB m.fl.	Stödboende/omvårdnad för missbruk och och/eller psykisk problematik, arbetskooperativ, boende med drogtolerans och akutboende dygnet runt.	175 kr/dag (boende 70 kr samt matkostnad 105 kr)	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga
Stödboende med kontrakt	Boende när enskild ej betalar hyra och mat	Boende 70 kr/dag	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga
Skyddat boende	Boende	105 kr per dag (boende avgiftsfritt,	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar

Kategori	Vård/boende	Avgift/lagrum	Kostnad för den enskilde
		matkostnad 105 kr)	betalningsförmåga
Familjehem	Stödboende för missbruk och/eller psykiska problem	138 kr/dag (boende 33 kr samt matkostnad 105 kr)	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga
Nattlogi på akutboende	Boende	50 kr per natt (måltider debiteras inte)	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga

Egenavgift - familjerådgivning

Stockholms stad har kundval för familjerådgivning. Det innebär att den som vill ha familjerådgivning och bor i Stockholm kan välja mellan godkända utförare, både stadens egen familjerådgivning och privata utförare, till samma avgift. Avgiften är 450 kronor/par för 90 minuters samtalstid.

Tillståndsavgift alkohol

Varje år betalar näringsidkare en tillståndsavgift för sitt serveringstillstånd till Stockholms stad. Avgiften bekostar stadens arbete med tillsyn och inspektion. Avgiftens storlek är baserad på omsättningen som redovisas i restaurangrapporten.

Typ av tillstånd	Avgift 2022 per ansökan	Avgift 2023 per ansökan
Nyansökan/ägarskifte	12 000 kr	12 000 kr
Ändring av befintliga tillstånd	3 000 kr	3 000 kr
Tillfälligt utökad serveringstid	600 kr	600 kr
Tillfälligt tillstånd allmänhet	3 000-5 000 kr	3 000-5 000 kr
Tillfälligt tillstånd slutna sällskap	1 100 kr	1 100 kr
Ändrade ägarförhållande	4 000 kr/12 000 kr	4 000 kr/12 000 kr

Avgifter för tillsyn vid försäljning av folköl, tobak, receptfria läkemedel, e-cigarettor och tobaksfria nikotinprodukter

Staden tar ut avgifter för tillsyn vid försäljning av folköl, tobak, receptfria läkemedel, e-cigarettor och tobaksfria nikotinprodukter.

Kategori kontrollavgift	Avgift 2022	Avgift 2023
Försäljning av folköl	2 950 kr	2 950 kr
Försäljning av tobak	6 000 kr	6 000 kr
Försäljning av e-cigarettor	2 950 kr	2 950 kr
Försäljning av receptfria läkemedel	3 540 kr	3 540 kr
Försäljning av tobaksfria nikotinprodukter	-	3 400 kr
Typ av tillstånd		
Stadigvarande tillstånd tobak	9 500 kr	9 500 kr
Tillfälligt tillstånd tobak	6 500 kr	6 500 kr
Ändrade ägarförhållande tobak	7 500 kr	7 500 kr
Ändrade styrelseförhållanden tobak	2 000 kr	2 000 kr

Avgifter för ansökan om godkännande att starta fristående förskola eller fritidshem eller ansökan om godkännande som huvudman i befintlig verksamhet

Staden tar ut avgifter för ansökan om godkännande att starta fristående förskola eller fritidshem och ansökan om godkännande som huvudman för befintlig verksamhet.

Den som ansöker om godkännande som huvudman för en ny fristående förskola eller fritidshem alternativt ansöker om godkännande som huvudman för en befintlig fristående förskola eller fritidshem ska erlägga en startavgift om 5 000 kronor för att ansökan ska tas upp till prövning. Avgiften ska vara betald innan prövning påbörjas.

En prövningsavgift på 20 000 kronor tillkommer om ansökan efter grundläggande prövning är aktuell för fortsatt prövning. Avgiften ska vara betald innan fortsatt prövning påbörjas.

Avgifter för parkering på gatumark

Avgifter för parkering på gatumark fastställs av kommunfullmäktige. Avgifter för besöksparkering och andra parkeringsavgifter (boendeparkering, nyttoparkeringstillstånd m.m.) fastställdes senast av kommunfullmäktige i juni 2016 (Plan för gatuparkering, utl. 2016:112, dnr 171-672/2016). Den 6 maj 2019 beslutade kommunfullmäktige om vissa justeringar (Ändring av parkeringsavgifter för MC och moped klass 1 samt ändring av reducerad avgift för parkering med tillstånd för rörelsehindrad, dnr KS 2019/342).

Avgifter för felparkering

Avgifterna för felparkering fastställdes senast av kommunfullmäktige den 18 mars 2019 (*Ändring av felparkeringsavgifter*, dnr KS 2018/1770).

Avgifter för upplåtelse av offentlig plats exkl. torgplats

Avgifter för upplåtelse av offentlig plats, exklusive torgplats, fastställdes senast av kommunfullmäktige den 12 april 2021. Avgifterna framgår av kommunal författningssamling (Kfs).

Avgifter för färd- och parkeringsdispenser

Avgifter för dispenser för breda, långa och tunga fordon samt för färd- och parkeringsdispenser fastställdes senast av kommunfullmäktige i juni 2016 (utl. 2017:149, dnr 124-720/2017).

Avgifter för upplåtelse av torgplats

Avgifter för upplåtelse av torgplats räknas upp årligen med förändringen i konsumentprisindex (KPI) och fastställs i kommunfullmäktiges budget.

Allmänna bestämmelser för upplåtelse av torgplats framgår av Lokala ordningsföreskrifter för torghandel i Stockholms kommun, senast fastställda av kommunfullmäktige den 30 maj 2022 (dnr KS 2022/361) och publicerade i kommunal författningssamling (Kfs 2022:16).

Avgifter i nedanstående tabeller

Avgifterna ska räknas upp vid varje kommande årsskifte med förändringen i konsumentprisindex, KPI, från föregående år. Maj månad används som bas för indexuppräkningen. Avgiften avrundas enligt gängse avrundningsregler till närmast jämna tiotal kronor. Avgiftsändringen sker från och med den 1 januari efter det att index föranlett omräkning.

Grunder för avgiftsnivå

Torgplatserna indelas i åtta olika avgiftsnivåer. Grund för vilken nivå en torgplats placeras i utgörs av följande faktorer.

Faktorer som ger en högre avgift:

- Goda kommunikationer

- Bra läge: Cityläge, innerstadsläge eller stora centrum med många marknadsaktörer
- Hög besöksintensitet
- Om platsen utrustas med elektricitet
- Om salutorget byggs om till det bättre eller platsen flyttas närmare flödesstråk

Faktorer som ger en lägre avgift:

- Dåliga kommunikationer
- Ytterstadsläge med avsaknad av andra marknadsaktörer
- Låg besöksintensitet
- Avsaknad av elektricitet
- Om salutorgen byggs om till det sämre eller platsen flyttas från befintliga flödesstråk

Faktorer som generellt ska beaktas för avgiftsnivån:

- Kommunens kostnader för upplåtelsen (administrativ, kontrollfunktionen, drift)
- Den på objektiva grunder beräknade vinsten av rörelsen
- Nyttjarens fördel av upplåtelsen
- Övriga omständigheter

Avgifter för upplåtelse av torgplats för Stockholms stad

Lägesbeskrivning	Salutorg	Avgift 2022	Avgift 2023
Cityläge Ytterplatser	Hötorget	4 590 kr/kvm	4 920 kr/kvm
Cityläge Inre saluplatser	Hötorget	4 160 kr/kvm	4 460 kr/kvm
Tillfällig torgplats	Innerstaden Ytterstaden	570 kr/dag 290 kr/dag	610 kr/dag 310 kr/dag
Mycket frekventa handelstorg belägna vid större köpcentrum	Brommaplan Farsta torg Skärholmstorget Vällingby torg Östermalmstorg	3 730 kr/kvm	4 000 kr/kvm
Mycket frekventa handelstorg belägna vid omstigningsplatser eller köpcentrum	Gösta Bohmans plats Liljeholmen Mälartorget Norrmalmstorg Odenplan Ryssgården	3 180 kr/kvm	3 410 kr/kvm
Mer frekventa handelstorg med bra placering av salustånden på stadscentrala salutorg	Gullmarsplan Hornsplan Högdalsgången Kungsholmstorg Medborgarplatsen Rinkeby torg Spånga torg Tensta torg	2 740 kr/kvm	2 940 kr/kvm
Mer frekventa torg med stadscentrala lägen *saknar elektricitet	Fridhemsplan Fruängen Husby södra Husby norra	2 190 kr/kvm	2 350 kr/kvm

Lägesbeskrivning	Salutorg	Avgift 2022	Avgift 2023
	Husby centrum Hässelby torg Hässelby torg vid t-bana Maltesholmstorget Mariatorget Rörstrandsgatan Sjövikstorg Spelbomskans torg S:t Eriksplan Vintertullstorget		
Mindre eller något större stadscentrala torg/platser med frekvent potentiellt kundunderlag *saknar elektricitet	Akalla Blackebergsplan Bredängstorget Dalens allé David Helldéns torg Jungfrugatan* Kista torg Kärrtorp Lagaplan Nytorget Telefonplan Tjärhovsplan	1 530 kr/kvm	1 640 kr/kvm
Mindre stadsdelscentrala torg eller medelstora torg med en något sämre placering *saknar elektricitet	Högdalsplan Lumatorget Skarpnäcks allé Stieg Trenters torg Västertorps torg Årsta torg Älvsjö torg	1 190 kr/kvm	1 280 kr/kvm

Avgifter för vigslar

Vigslar förrättas av vigselförrättare som förordas av Länsstyrelsen i Stockholms län efter förslag från Stockholms stad. Stadens vigselförrättare genomför två typer av vigslar: på plats i Stadshuset och i förekommande fall så kallade privata vigslar på annan plats efter överenskommelse med paren. Stockholms stad tar ut en avgift för vigselförrättning, vilken omfattar kostnader för administration och personal.

Mot bakgrund av den stora efterfrågan på vigslar finns behov av fler vigseltider och av verksamhetsutveckling.

Vigselavgift	2022	2023-2024
Avgift/par	800 kr	1000 kr

Avgift för boutredning

Boutredningsenheten hjälper till med dödsboutredningar och tar hand om dödsbon som saknar kända delägare, samt lämnar in dödsboanmälan till Skatteverket. Stockholms stad tar ut en timavgift för handläggning motsvarande 1 % av prisbasbelopp.

Boutredning	Avgift 2022	Avgift 2023
Timavgift	483 kr/tim	525 kr/tim*

Avgifterna bestäms utifrån prisbasbeloppet som för 2023 uppgår till 52 500 kronor.

Taxor

Idrottstaxor

Kriterier för subventionerad taxa och nolltaxa

Kriterier för subventionerad taxa

En förening som erhåller subventionerad- eller noll-taxa ska vara uppbyggd och fungera enligt demokratiska principer och värderingar. Föreningen ska arbeta efter FN:s barnkonvention som bland annat innebär att barn har rätt till inflytande, inget barn får diskrimineras och att varje barn har rätt till utveckling. Föreningen ska aktivt motverka all form av diskriminering, kränkande behandling och kriminell verksamhet. I stadgarna (godkända och antagna på föreningens årsmöte) ska framgå att alla som instämmer i föreningens målsättningar äger rätt till medlemskap. Det får inte bedrivas verksamhet som främjar våld, rasism eller annan form av extremism. Inte heller får det stimuleras till bruk av alkohol eller andra droger. Idrottsnämnden ska genom uppföljning och kontroll tillse att stadens stöd till föreningslivet inte missbrukas.

Därutöver ska följande kriterier uppfyllas:

- Föreningen/organisationen ska ha ett eget plus- eller bankgirokonto.
- Föreningen har ett organisationsnummer i föreningens namn.
- Föreningen/organisationen ska ha sitt säte i Stockholms stad och minst 50 procent av medlemmarna ska vara mantalsskrivna i Stockholms stad.
- Verksamheten får inte ha kommersiell karaktär.
- Subventionerad taxa ges inte till verksamheter med alkoholförtäring eller vid festverksamhet.
- Medlemsantalet ska uppgå till minst 10 personer.
- Föreningen ska ha lämnat in gällande stadgar och protokoll från senaste årsmötet samt i förekommande fall konstituerande styrelsemöte (firmatecknare ska framgå med namn och personnummer på protokollet), förteckning med kontaktuppgifter till på årsmötet vald styrelse, verksamhets-/ekonomisk berättelse, revisionsrapport samt medlemsförteckning innehållande födelseår, namn och adress. Stadgar behöver endast skickas in första gången och vid förändring. Övriga handlingar ska skickas in årligen senast 6 veckor efter årsmötet.
- Föreningen ska tillhöra godkänd riksorganisation eller specialdistriktsförbund om verksamheten avser kampsport-, skytte- eller bassängverksamhet. Intyg på medlemskap ska skickas till idrottsförvaltningen av nya föreningar samt vid begäran.

Subventionerad taxa beviljas inte ekonomisk eller facklig förening, inte heller sådan förening som är hänvisad till annan kommunal förvaltning. Subventionerad taxa beviljas inte heller för verksamhet under schemalagd skoltid, studiecirkel eller annan verksamhet som anordnas av studieförbund. Studier om trosuppfattning eller politiska ideologier medger inte heller subventionerad taxa.

Kriterier för nolltaxa

- Samtliga kriterier för subventionerad taxa ska vara uppfyllda (gäller inte anonyma missbruksgrupper som använder tolvstegsmetoden).
- För ungdomsverksamhet om föreningen har minst 20 medlemmar (7-20 år). Minst 50 procent av medlemmarna (7-20 år) ska vara mantalsskrivna i Stockholms stad.

- Beviljas inte för seniorlags tävlingsverksamhet oavsett ålder på de som deltar. Vid träning görs en avvägning mellan nolltaxa och subventionerad taxa under förutsättning att en majoritet av de som deltar i aktiviteten är 7-20 år, så att subventionerad taxa erläggs i rätt omfattning i relation till andelen vuxna som deltar.
- För verksamhet för personer med funktionsnedsättning om föreningen har minst 10 medlemmar med funktionsnedsättning.
- Att föreningen är med i "Funktionsrätt Stockholms stad" eller i ett parasportförbund.
- För verksamhet för personer med funktionsnedsättning gäller att minst 50 procent av medlemmarna ska vara mantalsskrivna i Stockholms stad. I de fall regionala samarbetsavtal finns mellan idrottsnämnden och andra kommuner kan avsteg från detta förekomma.
- Att det är en missbruksgrupp som använder tolvstegsmetoden och bokar möten i stadens lokaler.

Övrigt

Vid följande bokningstillfällen kan subventionerad taxa eller nolltaxa erbjudas.

- Nationella och regionala idrottsförbund som arrangerar tillfälliga ungdomsevenemang (7-20 år).
- Stadsdelsförvaltningar när de bokar anläggningar för att anordna så kallad öppenverksamhet, vilket utgörs av kostnadsfria aktiviteter för alla barn och ungdomar (7-20 år) boende i Stockholm. Syftet med aktiviteterna är främst att nå inaktiva ungdomar och uppnå målen i det idrottspolitiska programmet.
- Ungdomar (7-20 år) när de deltar i öppen verksamhet enligt ovan, som anordnas av idrottsförvaltningen på utebad, utegym, idrottsplatser och idrottsbodar, vilket är anläggningar där förvaltningen inte anordnar avgiftsbelagda aktiviteter.

Alla taxor anges nedan i kronor om inget annat anges.

Simhallstaxor

Taxorna avser de simhallar och utomhusbad som idrottsnämnden har driftansvar för. Gäller simhallar och utomhusbad med entréavgift (Nälstabadet, Kampementsbadet och Eriksdalsbadet).

I de fall reducerat pris anges gäller detta för studerande, pensionärer, arbetslösa och Fysisk aktivitet på recept (FaR).

Nedanstående taxor gäller inte förvaltningens kostnadsfria prova på-träningspass med varierande aktiviteter, riktat till 12–19-åringar boende i Stockholm. Dessa aktiviteter anordnas i begränsad omfattning i vissa simhallar under höstlov, sportlov och sommarlov.

Kampanjpris gäller för kunder som köper årskort i samband med kampanjer, normalt vid terminsstart.

Förnyelsepriset gäller för kunder som köper nytt kort senast en månad efter att giltighetstiden på föregående kort gått ut.

Badtaxor

	Fr.o.m. jan-22	Fr.o.m. jan-23
Engångsavgifter		
Vuxna, Eriksdalsbadet och Husbybadet	100	100
Vuxna, övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	80	80
Vuxna reducerat pris, Eriksdals- och Husbybadet	70	70
Vuxna reducerat pris, övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	60	60
Barn och ungdomar 4-19 år, Eriksdalsbadet och Husbybadet	40	40
Barn och ungdomar 4-19 år, övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	20	20
Badtillägg vid inomhusbad sommartid, Eriksdalsbadet	30	30
Familj		
2 vuxna + 2 barn, Eriksdals- och Husbybadet	240	240
1 vuxen + 2 barn, Eriksdals- och Husbybadet	140	140
2 vuxna + 2 barn, övriga simhallar inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad	180	180
1 vuxen + 2 barn, övriga simhallar inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad	100	100
2 vuxna + 3 barn, Eriksdals- och Husbybadet	240	240
2 vuxna + 3 barn, övriga simhallar inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad	180	180
SKIMF och till SKIMF anslutna föreningar		
Engångsavgift bad, Eriksdalsbadet och Husbybadet	60	60
Engångsavgift bad, övriga simhallar	50	50
Rabattkort (entréavgift 10 ggr och 100 ggr)		
Rabattkort 10 ggr, 2 års giltighetstid från inköpsdagen		
Vuxna, Eriksdals- och Husbybadet	900	900
Vuxna, övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	700	700
Vuxna reducerat pris, Eriksdals- och Husbybadet	540	540
Vuxna reducerat pris, övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	370	370
Barn och ungdomar 4-19 år, Eriksdals- och Husbybadet	320	320
Barn och ungdomar 4-19 år, övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	160	160
Rabattkort Företag 100 ggr, två års giltighetstid från inköpsdagen		
Eriksdalsbadet	8 300	8 300
Övriga simhallar	6 400	6 400
Skolans bad, inkl. förskola och fritidshem - barn upp till 19 år		
Rabattkort 100 bad, Eriksdals- och Husbybadet	3 000	3 000
Rabattkort 100 bad, övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	1 500	1 500
Rabattkort 10 bad, Eriksdals- och Husbybadet	320	320
Rabattkort 10 bad, övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	160	160
Pris per barn, Eriksdals- och Husbybadet	40	40
Pris per barn, övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	20	20
<i>Ovanstående priser för förskola gäller även för barn 0-4 år när det kommer barngrupper med ledare. En till två ledare per grupp om fem barn har fri entré.</i>		

	Fr.o.m. jan-22	Fr.o.m. jan-23
Sommarkort på utomhusbad med entréavgift		
Vuxna	800	800
Vuxna reducerat pris	500	500
Barn och ungdomar 4-19 år	160	160
Årskort, 1 års giltighetstid från inköpsdagen		
Vuxna, bad samtliga simhallar och utomhusbad	2 600	2 600
Vuxna, bad samtliga simhallar och utomhusbad, kampanj-/förnyelsepris	2 500	2 500
Vuxna reducerat pris	1 600	1 600
Vuxna reducerat pris, kampanj-/förnyelsepris	1 500	1 500
Barn och ungdomar 4-19 år, samtliga simhallar och utomhusbad	900	900

Taxor för friskvård/träning

	Fr.o.m. jan-22	Fr.o.m. jan-23
Engångsavgifter, gäller även bad vid träningsstillfället		
Gym/gruppträning, Eriksdalsbadet, pris per pass	160	160
Gym/gruppträning, exkl. Eriksdalsbadet, pris per pass	120	120
Gruppträning, ungdom 12-19 år (ej förbokning)	75	75
Gym, ungdom 12-19	75	75
Gym/gruppträning, Eriksdalsbadet (1 barn + 1 vuxen)	190	190
Gym/gruppträning, exkl. Eriksdalsbadet (1 barn + 1 vuxen)	160	160
Gyminstruktion ungdom 12-19 år, återbetalning vid kortköp	110	110
Gyminstruktion vuxna, återbetalning vid kortköp	400	400
<i>En instruktion är inkluderad i priset för halvårs- respektive årskort</i>		
Rabattkort 10 ggr, gym- och gruppträning, gäller även bad vid träningsstillfället, giltigt 2 år		
Samtliga simhallar, gym och gruppträning	1 000	1 000
Övriga simhallar, exkl. Eriksdalsbadet	900	900
Reducerat pris vuxna, samtliga simhallar	750	750
Ungdom 12-19 år, gym- och gruppträning, samtliga simhallar	530	530
Ungdom 12-19 år, gym- och gruppträning, samtliga simhallar, Fysisk aktivitet på recept (FaR)	430	430
Beckomberga simhall, gym- och gruppträning (för personer med funktionsnedsättning)	420	420
Rabattkort 100 ggr, gym- och gruppträning, gäller även bad vid träningsstillfället, giltigt 2 år		
Eriksdalsbadet	9 500	9 500
Övriga	8 400	8 400
Skolor och föreningar, ungdom 12-19 år	4 200	4 200
TRÄNINGSKORT - inkl. bad, gym, gruppträning och bassängbad utomhus		
Årskort samtliga simhallar		
Vuxna	4 600	4 600
Vuxna, kampanj-/förnyelsepris	4 400	4 400
Reducerat pris	3 200	3 200
Reducerat pris, kampanj-/förnyelsepris	3 000	3 000
Ungdom 12-19 år	2 800	2 800
Ungdom 12-19 år, kampanj-/förnyelsepris	2 700	2 700
Ungdom 12-19 år, Fysisk aktivitet på recept (FaR)	2 400	2 400
Årskort, exkl. Eriksdalsbadet		
Vuxna	3 700	3 700
Vuxna, kampanj-/förnyelsepris	3 500	3 500
Reducerat pris	2 600	2 600
Reducerat pris, kampanj-/förnyelsepris	2 400	2 400
Ungdom 12-19 år	2 200	2 200

	Fr.o.m. jan-22	Fr.o.m. jan-23
Ungdom 12-19 år, kampanj-/förnyelsepris	2 100	2 100
Ungdom 12-19 år, Fysisk aktivitet på recept (FaR)	2 000	2 000
Årskort gym- och gruppträning, Beckomberga sim- och idrottshall		
Personer med funktionsnedsättning	2 000	2 000
Halvårskort, samtliga simhallar		
Vuxna	2 900	2 900
Reducerat pris, vuxna	2 100	2 100
Ungdom 12-19 år	1 600	1 600
Ungdom 12-19 år, Fysisk aktivitet på recept (FaR)	1 500	1 500
Halvårskort, exkl. Eriksdalsbadet		
Vuxna	2 300	2 300
Reducerat pris, vuxna	1 700	1 700
Ungdom 12-19 år	1 400	1 400
Ungdom 12-19 år, Fysisk aktivitet på recept (FaR)	1 300	1 300
Halvårskort gym, Beckomberga sim- och idrottshall		
Personer med funktionsnedsättning	1 300	1 300
Sommarkort (vecka 21-34), gäller på bassängbad och de simhallar som har sommaröppet		
Vuxna	950	950
Reducerat pris, vuxna	650	650
Ungdom 12-19 år	550	550
Ungdom 12-19 år, Fysisk aktivitet på recept (FaR)	500	500
TRÄNINGSKORT GYM ELLER TRÄNINGSKORT GRUPPTRÄNING - inkl. bad och bassängbad utomhus		
Årskort, samtliga simhallar		
Vuxna	3 900	3 900
Vuxna, kampanj-/förnyelsepris	3 700	3 700
Årskort exkl. Eriksdalsbadet		
Vuxna	2 900	2 900
Vuxna, kampanj-/förnyelsepris	2 700	2 700
SIMHALLS-/TRÄNINGSKORT - Årskort för stadens anställda. Gäller för bad, gym, gruppträning, samtliga simhallar och bassängbad utomhus	1 900	1 900

Taxor för kursverksamhet

Nedanstående barn- och ungdomspriser gäller för personer till och med 19 år.

Simundervisning	Fr.o.m. jan-22	Fr.o.m. jan-23
Vuxna/45 min lektion	181	181
Vuxna/40 min lektion	161	161
Barn och ungdomar/40 min lektion	117	117
Barn och ungdomar/30 min lektion	88	88
<i>Personer med fysisk aktivitet på recept har rätt till reducerat pris på ovanstående kurser (simundervisning). På simundervisning anpassad för personer med funktionsnedsättning gäller reducerat pris för samtliga deltagare. Reducerade priser gäller endast personer folkbokförda i Stockholm.</i>		
Tilläggsavgift för personer folkbokförda i annan kommun, per kurs	250	250
Privat simundervisning, 45 min per tillfälle, alla simhallar	600	600
Privat simundervisning, 45 min per tillfälle, alla simhallar (barn och ungdomar)	500	500
Simprov cirka 15 minuter, en lärare (exklusive entréavgift)	100	100

Simundervisning	Fr.o.m. jan-22	Fr.o.m. jan-23
Reducerad avgift för hushåll med en sammanlagd hushållsinkomst som understiger 6 prisbasbelopp*		
Barn och ungdomar/40 min lektion (samtliga anläggningar)	33	33
Barn och ungdomar/30 min lektion (samtliga anläggningar)	25	25
* I den avgiftsgrundande hushållsinkomsten ingår lön före skatt, inkomst av näringsverksamhet och skattepliktiga inkomster enligt inkomstskattelagen (SFS 1999:1229). Skattefria inkomster som bostadsbidrag, barnbidrag och försörjningsstöd ingår däremot inte. Det som ska anges är inkomst enligt senast erhållna slutskattebesked från skatteverket. Om det finns två vuxna i hushållet ska bådas inkomst inkluderas. Reduktionen ges endast på simskolor för barn och ungdomar 5-14 år, inga ytterligare rabatter ges på det reducerade priset.		

Skolsim	Fr.o.m. jan-22	Fr.o.m. jan-23
Skolsim 15 ggr, stadens skolor	8 600	8 600
Skolsim 15 ggr, skolor från andra kommuner	12 700	12 700
Övriga kurser, gäller även bad vid träningstillfället		
MåBra-kom i form, vuxna, pris per lektion (1,5 timmar)	200	200
MåBra-kom i form, barn och ungdomar, pris per lektion (1,5 timmar)	88	88
Övriga kurser, vuxna, pris per lektion (55 minuter)	100	100
Övriga kurser bassäng, vuxna, pris per lektion (45 minuter)	100	100
Övriga kurser, barn (till och med 12 år), pris per lektion (45 minuter)	58	58
Övriga kurser bassäng, barn och ungdomar, pris per lektion (45 minuter)	58	58
Övriga kurser, ungdomar (12-19 år), pris per lektion (55 minuter)	58	58
<i>Pensionärer, arbetslösa, studenter och personer med fysisk aktivitet på recept folkbokförda i Stockholm har rätt till reducerat pris på övriga kurser. Personligt intyg krävs. På kurser för personer med funktionsnedsättning gäller reducerat pris för samtliga deltagare folkbokförda i Stockholm. Reducerade priser uppgår till cirka 80 procent av ordinarie pris.</i>		
Tilläggsavgift för boende i annan kommun per kurs	250	250

Taxor för planhyror

Taxor (där inget annat anges avser taxorna kostnad per timme i kronor)

Taxorna gäller i de anläggningar där idrottsnämnden ansvarar för driften.

Taxorna avser hyra av anläggningarna i befintligt skick med ordinarie bemanning. För eventuella tilläggstjänster kommer extra debitering att ske motsvarande förvaltningens självkostnad alternativt marknadspris i de fall tjänsterna säljs på en konkurrensutsatt marknad. Tillägg kan exempelvis debiteras för extra bemanning, anlåtande av hantverkare och extravakter, biljett- och kassakurer, transport av utrustning, plantäckning samt hyra eller inköp av material. Eventuell lagstadgad moms tillkommer.

Subventionerad taxa och nolltaxa gäller för de föreningar som uppfyller av kommunfullmäktige fastställda kriterier.

Nationella idrottsförbund som arrangerar tillfälliga ungdomsevenemang (7–20 år) beviljas motsvarande taxa som en förening eller förbund som uppfyller kraven för subventionerad taxa respektive nolltaxa.

Idrottsförvaltningen arrangerar kostnadsfria aktiviteter, så kallad öppenverksamhet, för alla barn och ungdomar (7–20 år) boende i Stockholm. Aktiviteterna anordnas

exempelvis på utebad, utegym, idrottsplatser och idrottshallar, vilket är anläggningar där förvaltningen inte anordnar avgiftsbelagda aktiviteter. Syftet med aktiviteterna är främst att nå inaktiva ungdomar och uppnå målen i idrottspolitiska programmet. Stadsdelsförvaltningar som bokar anläggningar för liknande verksamhet beviljas motsvarande taxa som en förening eller förbund som uppfyller kraven för subventionerad taxa respektive nolltaxa.

När idrotter utövas under en period som inte har säsong gäller samma taxor som ickesäsong för respektive anläggningskategori. Exempelvis när fotboll utövas i idrottshall under säsong för idrottshallar gäller taxorna för inomhusanläggningar under ickesäsong.

När lag deltar i seriespel i de två högsta nivåerna i fotboll, den högsta nivån i övriga idrotter samt övriga nationella och internationella evenemang på motsvarande nivå gäller fastställda taxor för evenemang i stället för nedanstående taxor. I de fall enbart en riksserie finns, likställs detta inte med spel på högsta nivå utan ordinarie taxor gäller för dessa serier.

Privattaxa tillämpas vid uthyrning av lokaler till privatpersoner, företag med flera som inte uppfyller kraven för nolltaxa eller subventionerad taxa. Privattaxan gäller dels när inhyrningen avser motionsverksamhet, exempelvis för ett företags anställda eller en grupp privatpersoner. Privattaxan tillämpas även vid uthyrning för andra ändamål såsom festivaler och kulturverksamhet utan ekonomiskt vinstintresse.

När huvudsyftet med inhyrningen är kommersiell, avser en verksamhet som har för avsikt att ge intäkter och ekonomisk vinst, gäller taxorna för kommersiell uthyrning. Dessa gäller exempelvis när syftet är filminspelning, reklaminspelning, företagsevent och näringsverksamhet.

Vid bokning av simbassäng tillkommer entré vid privat och kommersiell uthyrning, om inte bokningen avser evenemang, fotografering eller filminspelning.

Vid bokning av tillträde till gymlokal för bedrivande av kommersiell verksamhet som personlig tränare tillkommer entréavgift för kunden/kunderna om de inte innehar ett träningskort. Ingen entréavgift tillkommer för den personliga tränaren.

Inomhusanläggningar säsong (vattensport och gym: året runt, övriga v. 34-v. 21)

Inomhusanläggningar	2022					2023				
	Privat	Kommer-siellt	Före-ning	Före-ning 7-20 år	Skolor*	Privat	Kommer-siellt	Före-ning	Före-ning 7-20 år	Skolor
Eriksdalshallen	800	2 500	380		990	800	2 500	380		990
Idrottshall > 700 kvm	800	2 000	380		990	800	2 000	380		990
Idrottshall > 700 kvm, del av	400	1 000	190		500	400	1 000	190		500
Idrottshall < 700 kvm	680	2 000	290		870	680	2 000	290		870
Idrottshall < 700 kvm, del av	340	1 000	150		430	340	1 000	150		430
Motionsrum/gymnastiksal > 150 kvm	400	1 000	190		610	400	1 000	190		610
Motionsrum/gymnastiksal < 150 kvm	200	1 000	100		270	200	1 000	100		270
Skyttehall	550	1 000	280		680	550	1 000	280		680

(SD):276

Skyttehall, halv	280	600	140		350	280	600	140		350
Åkeshovs- och Mälärhög- dens gymnastikhall	2 000	4 000	1 000		2 480	2 000	4 000	1 000		2 480
Åkeshovs- och Mälärhög- dens gymnastikhall, del av	500	1 000	250		620	500	1 000	250		620
Specialutrustad sal, med cyklar	830	1 390	570	570	1 030	830	1 390	570	570	1 030
Övriga specialutrustade salar	440	1 000	180		550	440	1 000	180		550
Övriga specialutrustade salar, del av	220	500	90		270	220	500	90		270
Omklädningsrum/timme	200	200	100		120	200	200	100		120

Vattensport och gym	2022					2023				
	Privat	Kommer- siellt	Före- ning	Före- ning 7-20 år	Skolor	Privat	Kommer- siellt	Före- ning	Före- ning 7-20 år	Skolor
Simhall, 25 meters bana (pris per bana)	600	1 200	120		260	600	1 200	120		260
Skolbad, 25 meters bana (pris per bana)	350	750	90		200	350	750	90		200
Simhall och utebad, 50 meters bana (pris per bana)	800	2 400	200		500	800	2 400	200		500
Simhall, undervisnings- bassäng	1 400	3 000	370		790	1 400	3 000	370		790
Eriksdalsbadet, hoppbas- säng	2 400	2 400	500		1 500	2 400	2 400	500		1 500
Eriksdalsbadet, hoppbas- säng, natt	-	5 000	-		-	-	5 000	-		-
Simhall, stor bassäng	-	-	-		1 560	-	-	-		1 560
Bassäng, skolbad	1 400	3 000	370		790	1 400	3 000	370		790
Tillträde till gymlokal för bedrivande av kommersi- ell verksamhet som per- sonlig tränare, 1 timme, samtliga simhallar	-	200	-	-	-	-	200	-	-	-
Tillträde till gymlokal för bedrivande av kommersi- ell verksamhet som per- sonlig tränare, per månad, samtliga simhallar	-	4 000	-	-	-	-	4 000	-	-	-
Tillträde till gymlokal för bedrivande av kommersi- ell verksamhet som per- sonlig tränare, per månad, endast en simhall	-	3 000	-	-	-	-	3 000	-	-	-

Övrigt	2022					2023				
	Privat	Kommer- siellt	Före- ning	Före- ning 7-20 år	Skolor	Privat	Kommer- siellt	Före- ning	Före- ning 7-20 år	Skolor
- bordtennis per bord	110	110	70			110	110	70		
- boule	90	90	70			90	90	70		
Eriksdalsbadet, stort konferensrum, per påbör- jat 4-timmarspass	1 200	1 200	300	300	1 200	1 200	1 200	300	300	1 200
Eriksdalsbadet, litet konferensrum, per påbör- jat 4-timmarspass	700	700	250	250	700	700	700	250	250	700
Konferensrum (Hyllan), Eriksdalshallen	500	500	250	250	500	500	500	250	250	500
Press- och VIP-rum,	200	200	140		200	200	200	140		200

Eriksdalshallen										
Konferensrum, övriga anläggningar	200	200	140		200	200	200	140		200

*De nya taxorna 2022 för skolor i idrottshallar gäller från och med 1 juli 2022.

Inomhusanläggningar ickesäsong (v. 22-v.33)

Inomhusanläggningar	2022					2023				
	Privat	Kommer-siellt	Före-ning	Före-ning 7-20 år	Skolor*	Privat	Kommer-siellt	Före-ning	Före-ning 7-20 år	Skolor
Eriksdalshallen	800	2 500	450		990	800	2 500	450		990
Idrottshall > 700 kvm	800	2 000	450		990	800	2 000	450		990
- " - halv eller del av hall	400	1 000	230		500	400	1 000	230		500
Idrottshall < 700 kvm	680	2 000	340		870	680	2 000	340		870
- " - halv eller del av hall	340	1 000	170		430	340	1 000	170		430
Motionsrum/gymnastiksal > 150 kvm	400	1 000	230		610	400	1 000	230		610
Motionsrum/gymnastiksal < 150 kvm	200	1 000	120		270	200	1 000	120		270
Skyttehall	550	1 000	310		680	550	1 000	310		680
Skyttehall, halv	280	600	160		350	280	600	160		350
Åkeshovs- och Mälärhöj-dens gymnastikhall	2 000	4 000	1 200		2 480	2 000	4 000	1 200		2 480
Åkeshovs- och Mälärhöj-dens gymnastikhall, del av	500	1 000	300		620	500	1 000	300		620
Specialutrustad sal, med cyklar	830	1 390	570	570	1 030	830	1 390	570	570	1 030
Övriga specialutrustade salar	440	1 000	220		550	440	1 000	220		550
Övriga specialutrustade salar, del av	220	500	110		270	220	500	110		270
Omklädningsrum/timme	200	200	100		120	200	200	100		120
Övrigt	2022					2023				
	Privat	Kommer-siellt	Före-ning	Före-ning 7-20 år	Skolor	Privat	Kommer-siellt	Före-ning	Före-ning 7-20 år	Skolor
- bordtennis per bord	110		80			110		80		
- boule	90		80			90		80		
Eriksdalsbadet, stort konferensrum, per timme	1 200	1 200	300	300	1 200	1 200	1 200	300	300	1 200
Eriksdalsbadet, litet konferensrum, per timme	700	700	250	250	700	700	700	250	250	700
Konferensrum Eriksdalshallen	500		250	250	500	500		250	250	500
Konferensrum Stadion	500		250	250	500	500		250	250	500
Konferensrum, övriga inomhusanläggningar	200		140		200	200		140		200

*De nya taxorna 2022 för skolor i idrottshallar gäller från och med 1 juli 2022.

Utomhusanläggningar vinteridrotter, säsong (ishallar v. 39-v.11, utomhusbanor v.44-v.9)

Konstfrusna banor	2022					2023				
	Privat	Kommer-siellt	Före-ning	Före-ning 7-20 år	Skolor	Privat	Kommer-siellt	Före-ning	Före-ning 7-20 år	Skolor
Isrink	610	2 000	330		610	610	2 000	330		610
Ishall	1 440	3 000	780		1 440	1 440	3 000	780		1 440
Bandybana	1 500	6 000	780		1 500	1 500	6 000	780		1 500

(SD):278

Konstfrusna banor	2022					2023				
	Privat	Kommer-siellt	Före-ning	Före-ning 7-20 år	Skolor	Privat	Kommer-siellt	Före-ning	Före-ning 7-20 år	Skolor
Rundbana	1 500	6 000	780		1 500	1 500	6 000	780		1 500
Skridsko- och bandyhall, halv plan	1 400	3 000	750		1 400	1 400	3 000	750		1 400
Skridsko- och bandyhall, hel plan	2 800	6 000	1 500		2 800	2 800	6 000	1 500		2 800
Naturisbanor										
Bandybana	Ej bokningsbar									

Utomhusanläggningar vinteridrotter, ickesäsong (ishallar v.12-v.38, utomhusbanor v.10-v.43)

Konstfrusna banor	2022					2023				
	Privat	Kommer-siellt	Före-ning	Före-ning 7-20 år	Skolor	Privat	Kommer-siellt	Före-ning	Före-ning 7-20 år	Skolor
Isrink	610	2 000	610		610	610	2 000	610		610
Ishall	1 460	3 000	1 440		1 460	1 460	3 000	1 440		1 460
Ishall, utan is	800	2 000	450		800	800	2 000	450		800
Bandybana, utan is	1 000	1 500	200		1 000	1 000	1 500	200		1 000
Skridsko- och bandyhall, halv plan	1 500	3 000	1 400		1 500	1 500	3 000	1 400		1 500
Skridsko- och bandyhall, hel plan	3 000	6 000	2 800		3 000	3 000	6 000	2 800		3 000

Utomhusanläggningar sommaridrotter, säsong (övriga: v.14-v.43*)

Nedanstående taxor gäller inte för Stockholms stadion. Stockholms stadions taxor anges under *Taxor för evenemang*.

	2022					2023				
	Privat	Kommer-siellt	Före-ning	Före-ning 7-20 år	Skolor	Privat	Kommer-siellt	Före-ning	Före-ning 7-20 år	Skolor
Gräsplan	850	2 000	500			850	2 000	500		
Konstgräs 11-spel	700	2 000	380			700	2 000	380		
Konstgräs 11-spel, halv	350	1 000	190			350	1 000	190		
Konstgräs 7-spel	350	1 000	190			350	1 000	190		
Konstgräs 7-spel, halv	180	500	100			180	500	100		
Konstgräs 5-spel	180	500	100			180	500	100		
Grusplan 11-spel	350	800	200			350	800	200		
Grusplan 11-spel, halv	180	400	100			180	400	100		
Grusplan 7-spel	180	400	100			180	400	100		
Grusplan 7-spel, halv	90	200	50			90	200	50		
Grusplan 5-spel	90	200	50			90	200	50		
Friidrott	680	1 500	390			680	1 500	390		
Sportfält, sandlådan för beachvolleyboll och beachfotboll	1 500	2 000	1 000			1 500	2 000	1 000		
Gärdets sportfält,	15 000	15 000	15 000			15 000	15 000	15 000		

	2022					2023				
	Privat	Kommer- siellt	Före- ning	Före- ning 7-20 år	Skolor	Privat	Kommer- siellt	Före- ning	Före- ning 7-20 år	Skolor
badområdet (under period när badet är stängt), per dygn										
Utebadsområdet Gärdets sportfält, längre bokningar, exklusive bassänger, under period när badet är stängt, per dygn	5 000	5 000	5 000			5 000	5 000	5 000		
Sportfält, cricketplan	200	200	200			200	200	200		
Sportfält, fotbollsplan	850	2 000	500			850	2 000	500		
Sportfält, tältområde, per dygn	-	5 000	-			-	5 000	-		
Sportfält, övriga ytor	1 000	1 500	200			1 000	1 500	200		

Övrigt										
Omklädningsrum/timme	200	200	100			200	200	100		
Konferensrum	200	200	140		200	200	200	140		200

* Friidrott har säsong året runt

Utomhusanläggningar sommaridrotter, ickesäsong (v.44-v.13)

Nedanstående taxor gäller inte för Stockholms stadion. Stockholms stadions taxor anges under *Taxor för evenemang*.

	2022					2023				
	Privat	Kommer- siellt	Före- ning	Före- ning 7-20 år	Skolor	Privat	Kommer- siellt	Före- ning	Före- ning 7-20 år	Skolor
Vinterfotbollsplan grus	380	800	250		320	380	800	250		320
Konstgräs 11-spel	720	2 000	460		600	720	2 000	460		600
Konstgräs 11-spel, halv	360	1 000	230		300	360	1 000	230		300
Konstgräs 7-spel	360	500	230		300	360	500	230		300
Konstgräs 5-spel	180	300	120		150	180	300	120		150
Konstgräs uppvärmd	1 460	6 000	1 260		1 460	1 460	6 000	1 260		1 460

Övrigt										
Omklädningsrum/timme	200	200	100			200	200	100		
Konferensrum	200	200	140		200	200	200	140		200

Fotbollshallen

	2022					2023				
	Privat	Kommer- siellt	Före- ning	Före- ning 7-20 år	Skolor	Privat	Kommer- siellt	Före- ning	Före- ning 7-20 år	Skolor
Ordinarie säsong (v.14-v. 43)	800	2 000	190		230	800	2 000	190		230
Ej säsong (v.44-v.13)	800	2 000	800	230	230	800	2 000	800	230	230

Regionala anläggningar

	2022					2023				
	Privat	Kommer- siellt	Före- ning	Före- ning 7-20 år	Skolor	Privat	Kommer- siellt	Före- ning	Före- ning 7-20 år	Skolor

				år					år	
Sollentuna friidrottshall (träningkort)*										
Kategori 1, ungdom 16-17 år och vuxna	-	-	2 000		-	-	-	2 000		-
Kategori 2, ungdom 16-17 år och vuxna	-	-	1 500		-	-	-	1 500		-
Kategori 3, ungdom 13-15 år	-	-	-		-	-	-	-		-
Kategori 4, senior från 35 år	-	-	1 500	-	-	-	-	1 500	-	-

*Opersonliga träningkort som föreningarna kan köpa för sina aktiva. Korten gäller olika dagar och tider. Kategori 1 gäller samtliga dagar och inkluderar dagtid. Kategori 2 gäller endast 6 dagar och kortare tid per dag.

Tilläggsavgifter i förvaltningens anläggningar

	2022	2023
Tillägg för extra personalkostnad per person och timme vid bokning efter stängning eller utanför säsong, samt för extra städning när kunden inte städat efter genomförd aktivitet enligt avtal/bokningsregler.	500	500
Passerkort per styck	100	100
Bandy/innebandysarg, ej borttagen	1 500	1 500
Öppen ytterdörr	500	500
Öppet fönster	500	500
Gymnastikbänk/övrigt material ej återställda	500	500
Tänd belysning i idrottshall och motionsrum	500	500
Larmutryckning, larmad dörr öppnas alt. ytterdörr öppen för länge	Självkostnad	Självkostnad
Utryckning av ambulering tillsyn (gäller ej vid driftstörning)	500	500
Verksamhet på ej bokad tid eller annan verksamhet på bokad tid än det bokningen avser (exempel vuxenverksamhet på tid bokad för nolltaxa, idrott som inte har säsong på bokad tid för idrott som har säsong)	Privattaxa	Privattaxa
Tillägg ej nyttjad tid eller ej använt kort för inpassering, per timme. Tas ej ut av fullt betalande kunder om återbud meddelats innan tidens början.	500	500
Ej nyttjad tid, samt även för ej använt kort vid inpassering för 0-taxa och subventionerade föreningar	se ovan	se ovan
Ej nyttjad tid, samt även för ej använt kort vid inpassering för skolor		
Ej nyttjad tid, samt även för ej använt kort vid inpassering för ej subventionerade kunder		
Bokad noll-taxetid där avbokning inte inkommit till förvaltningen tidigare än tre kalender dagar före nyttjandedagen. För arrangemang gäller tidigare än 30 kalenderdagar.	Subventionerad föreningstaxa	Subventionerad föreningstaxa

Taxor för evenemang

Där inget annat anges avser taxorna kostnad per timme.

Taxorna gäller i de anläggningar idrottsnämnden ansvarar för driften.

Taxorna gäller samtlig verksamhet på Stockholms stadion samt på övriga anläggningar när lag deltar i seriespel i de två högsta nivåerna i fotboll, den högsta nivån i övriga idrotter samt övriga nationella och internationella evenemang på motsvarande nivå. I de fall enbart en riksserie finns, likställs detta inte med spel på högsta nivå utan ordinarie taxor gäller för dessa serier.

När hela dagar bokas, debiteras timmar motsvarande anläggningens ordinarie öppettider respektive dag. För Stockholms stadion utgörs en dag av 14 timmar.

Taxorna avser hyra av anläggningarna i befintligt skick med ordinarie bemanning. För eventuella tilläggstjänster debiteras extra motsvarande förvaltningens självkostnad alternativt marknadspris i de fall tjänsterna säljs på en konkurrensutsatt marknad. Tillägg kan exempelvis debiteras för extra bemanning, anlåtande av hantverkare och extravakter, biljett- och kassakurer, transport av utrustning, plantäckning samt hyra eller inköp av material. Eventuell lagstadgad moms tillkommer.

Vid kvalificeringsspel gäller taxan för den division kvalificeringsspelet gäller.

Vid cupmatcher och liknande gäller den nivå som arrangörsklubben tillhör.

Inomhusanläggningar (inklusive bassängbad)

Eriksdalshallen

Objekt	2023	
	Förening och förbund	Föreningar från andra kommuner
Stora hallen, nationella och internationella matcher/evenemang nivå 1	1 000	2 500
Stora hallen, nationella och internationella evenemang nivå 1, vid bokningar tre dagar och mer sammanhängande.	800	2 500
<i>Tillägg till ovanstående priser</i>		
Videotavla per arrangemang (exkl. bemanning)	500	500

Bokas ytterligare lokaler i samband med evenemanget, till exempel konferensrum, pressrum med mera, tillkommer ordinarie timtaxa för dessa objekt.

Övriga idrottshallar

Objekt	2023	
	Förening och förbund	Föreningar från andra kommuner
Stora hallen, herrar och damer nivå 1 och internationella matcher	800	2 000
Stora hallen, nationella och internationella evenemang nivå 1, vid bokningar tre dagar och mer sammanhängande	600	2 000

Bokas ytterligare lokaler i samband med evenemanget, till exempel konferensrum, pressrum med mera, tillkommer ordinarie timtaxa för dessa objekt.

Simhallar och bassängbad

Objekt	2023	
	Företag och privat personer	Förening och förbund
Eriksdalsbadet, 50 m bassäng, nationell och internationell nivå	-	2 000
Eriksdalsbadet, 25 m bassäng, nationell och internationell nivå	-	2 000
Eriksdalsbadet, hoppbassäng nationell och internationell nivå	-	650
Eriksdalsbadet, sommarbassäng ute nationell och internationell nivå	-	1 000
Utebadområdet, längre bokningar, exklusive bassänger, under period när badet är stängt (per dygn)	5 000	5 000
Utebadområdet exklusive bassänger, under period när badet är stängt (per dag)	10 kr per betalande åskådare, minst 20 000 kr/dag	20 000/dag plus 10 kr per betalande åskådare

Bokas ytterligare lokaler i samband med evenemanget, till exempel konferensrum, pressrum med mera, tillkommer ordinarie timtaxa för dessa objekt.

Utomhusanläggningar (inklusive ishallar)

Stockholms stadion

Tid för att iordningställa före evenemanget och återställa efter evenemanget ingår i bokade timmar. Städning, elektriker, vakter, läktare, tält, arenapersonal med mera bokas av idrottförvaltningen till självkostnadspris.

Objekt	2023			
	Företag och privatpersoner	Förening och förbund	Förening från andra kommuner	Skolor
Fotboll herrar nivå 1 (inklusive träningsmatcher nationell och internationell nivå)*	-	12 000	15 000	-
Fotboll herrar nivå 2 (inklusive träningsmatcher)		6 000	8 000	
Fotboll, nivå 1 damer*	-	1 250	3 000	-
Fotboll, nivå 2 damer*	-	850	2 000	-
Landslagsträning fotboll*	-	2 500	-	-
Fotboll, övrigt*	5 000	3 400	5 000	-
Friidrott, internationell och nationell nivå*	-	1 800	5 000	-
Friidrott övriga, inklusive gräsplan*	5 000	1 200	5 000	-
Friidrott övriga, exklusive gräsplan*	2 000	1 000	2 000	-
Övriga idrotter, inklusive gräsplan*	5 000	3 350	5 000	-
Konserter per konsert (inklusive iordningställande, plantäckning, städning m.m.), hela anläggningen	1 200 000**	-	-	-
Mindre konserter per konsert (inklusive iordningställande, plantäckning, städning m.m.), halva anläggningen	600 000	-	-	-
Mindre filminspelning, reklamfotografering och liknande (exklusive fotbollsplan)/dag	20 000	-	-	-
Större filminspelning, reklamfotografering och liknande (inklusive fotbollsplan)/dag	40 000	-	-	-
Skolidrott	-	-	-	600
Tillägg till ovanstående priser				
Hyra av fiberduk, inklusive utläggning och uppläggning, per evenemang	100 000	-	-	-
Hyra av golv, inklusive utläggning och uppläggning, per evenemang	400 000	-	-	-
Tillägg ljustavla inklusive personal	2 500	2 500	2 500	2 500

*Beroende på för- och efterarbete är timpriset baserat på att anläggningen bokas minst nedanstående antal timmar:

Fotboll herrar nivå 1:	10 timmar
Fotboll damer nivå 1:	6 timmar
Fotboll damer nivå 2:	6 timmar
Landslagsträning fotboll:	5 timmar
Fotboll, övrigt:	6 timmar
Friidrott, internationell och nationell nivå:	14 timmar
Friidrott, övriga arrangemang:	8 timmar
Arrangemang, övriga idrotter:	6 timmar

**Om fler än en konsert av samma artist/artister arrangeras vid samma tillfälle erhålls 100 000 kr rabatt per konsert från och med konsert nummer två.

Zinkensdamms idrottsplats och Östermalms idrottsplats

Objekt	2023
	Företag och

	privatpersoner
Konserter per konsert (inklusive iordningställande, plantäckning, städning med mera), hela anläggningen*	600 000
Zinkensdamms IP, per timme	3 500
Östermalms IP, per timme	5 000
Hyra av fiberduk, inklusive utläggning och uppläggning, per evenemang	100 000
Hyra av golv, inklusive utläggning och uppläggning, per evenemang	400 000
Östermalms IP, per timme	5 000

*Om fler än en konsert av samma artist/artister arrangeras vid samma tillfälle erhålls 100 000 kr rabatt per konsert från och med konsert nummer två.

Grimsta idrottsplats

Objekt	2023	
	Förening och förbund	Förening från andra kommuner
Konstgräs 11-spel, fotboll herrar nivå 1, per match	120 000	150 000
Konstgräs 11-spel, fotboll herrar nivå 2, per match	60 000	80 000
Konstgräs 11-spel, fotboll herrar nivå 3	1 250	2 000
Konstgräs 11-spel, fotboll träningsmatch med entré herrar nivå 1 och 2	6 000	8 000
Konstgräs 11-spel, fotboll damer nivå 1	1 250	3 000
Konstgräs 11-spel, fotboll damer nivå 2	850	2 000

Kanalplans idrottsplats

Objekt	2023	
	Förening och förbund	Förening från andra kommuner
Konstgräs 11-spel, fotboll damer nivå 1	1 250	3 000
Konstgräs 11-spel, fotboll damer nivå 2	850	2 000
Konstgräs 11-spel, herrar nivå 3	1 250	2 000

Gärdets sportfält

Objekt	2023	
	Företag	Förening
Sportfältet, evenemang	10 kr/betalande åskådare, minimihyra 20 000 kr/dag	10 kr/betalande åskådare, minimihyra 20 000 kr/dag

Övriga anläggningar

Objekt	2023	
	Förening och förbund	Förening från andra kommuner
Konstgräs 11-spel fotboll, herrar nivå 3	1 250	2 000
Speedway	850	-
Ishall, ishockey damer nivå 1	1 460	3 000
Bandybana, bandy herrar nivå 1	1 800	5 000
Amerikansk fotboll herrar nivå 1	1 250	2 500

Bokas ytterligare lokaler i samband med evenemanget, till exempel konferensrum, pressrum med mera, tillkommer ordinarie timtaxa för dessa objekt.

Övriga taxor

Taxor för övernattnig i stadens skolor

Lagstadgad moms (12 procent) tillkommer på nedanstående taxor.

Objekt	2022		2023	
	Bokningsavgift per uthyrnings-tillfälle och skola*	Avgift per dygn	Bokningsavgift per uthyrnings-tillfälle och skola*	Avgift per dygn
1 klassrum	6 500	1 550	6 500	1 550
2 klassrum, samma skola	6 700	1 550	6 700	1 550
3 klassrum, samma skola	7 000	1 550	7 000	1 550
4 klassrum, samma skola	7 200	1 550	7 200	1 550
5 klassrum eller fler, samma skola	7 400	1 550	7 400	1 550
Idrottshall/motionsrum	5 200	1 550	5 200	1 550

*1 300 kr av bokningsavgiften, exklusive moms, avseende uthyrning av klassrum tillfaller utbildningsnämnden, resterande avgifter tillfaller idrottsnämnden.

Ovanstående taxor gäller på bokningar upp till sju nätter. Vid bokningar av fler än sju nätter lämnas en prisoffert.

Övriga avgifter

Ambulerande tillsyn	Ingår i avgiften
Matsal med befintlig utrustning	Ingår inte i hyran, avtalas separat med respektive skola
Skadegörelse	Full kostnadstäckning
Städning	Förhyrare förutsätts i egen regi städa uthyrda lokal. I annat fall debiteras förhyraren full kostnadstäckning för sådant uppdrag
Falsklarm	5 000 kr
Depositionsavgift	Tas ut av förhyrare enligt av idrottsnämnden utfärdade allmänna villkor.

Taxor för övriga skollokaler

Samma kriterier gäller för subventionerad taxa och nolltaxa som för idrottstaxor ovan. För andra gäller privat taxa. Privat taxa avser övriga ideella föreningar samt under vissa förutsättningar även privatpersoner, andra icke vinstdrivande organisationer samt företag. Skollokaler upplåts till ändamål som t.ex. föreningsaktiviteter, studiecirkel, kursverksamhet, informationsmöten, medlemsmöten, styrelsemöten och liknande. I tillämpliga delar gäller samma villkor och regler som för övriga upplåtelser via Interbook. I de fall lokalerna hyrs för Kulturskolans verksamhet gäller särskild överenskommen taxa.

Lokaltyp	Subventionerad taxa per timme	Privat taxa per timme
Klassrum	100	250
Specialsal*	200	600
Aula/matsal, liten (max 200 personer)	250	750
Aula/matsal, mellan (201-500 personer)	500	1 500
Aula/matsal, stor (fler än 500 personer)	750	2 250

*Med specialsals avses till exempel. musikal, slöjdsal, bildsal, danssal, hemkunskapssal, bibliotek

Skolkostnadsersättning för övriga skollokaler

Idrottsnämnden ersätter utbildningsnämnden med så kallad skolkostnadsersättning per upplåtelsetillfälle för nolltaxeföreningar enligt tabellen nedan. Vid uthyrning av övriga

skollokalerna till nolltaxeföreningar är skolkostnadsersättningen begränsad till ersättning för max sju salar per uthyrningsdag.

Lokaltyp	Skolkostnadsersättning, lokal <u>med</u> kodlös per upplåtelse tillfälle	Skolkostnadsersättning, lokal <u>utan</u> kodlös per upplåtelse tillfälle
Klassrum och specialsalar*	75	150
Aula/matsal (oavsett storlek)	150	300
Gymnastiksal (i enlighet med beslut i tertiärrapport 2 2017)	100	200
* Med specialsalar avses till exempel musiksal, slöjdsal, bildsal, danssal, hemkunskapsal, bibliotek		

Övrigt

	2022	2023
Avgift för allmän båtplats		
Avgift för allmän båtplats per säsong (inkl. moms)	3 900	3 900
Köavgift per år för att få allmän båtplats	200	200
Dygnshyra ishallsföreningar (v.12-v.38)		
Dygnshyra, under ickesäsong (Brinken)	2 500	2 500
Dygnshyra under ickesäsong (övriga)*	5 000	5 000
*Undantag Mälarhöjden-Bredäng betalar dygnshyra under v.11 - v.40		
Kortlös (skolors gymnastiksalar)		
Drift och administration per år	8 000	8 000
Hyra friluftsutrustning för nolltaxe-berättigade föreningar/förbund		
(Verksamheter som inte är anläggningsbunden, till exempel orientering)	0	0

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Bilaga 7. Avgifter m.m godkänns enligt Sverigedemokraternas förslag

8 Regler för ekonomisk förvaltning

Inledning

Kommunernas ekonomiska förvaltning regleras i 11 kapitlet i Kommunallag (2017:725). Där stadgas bland annat att kommunfullmäktige ska meddela närmare föreskrifter om medelsförvaltningen. Kommunstyrelsen och övriga nämnder ska även tillämpa Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning. Olika regler gäller för verksamheter med beställaransvar och utföraransvar.

För stadens bolagsstyrelser och stiftelser gäller även Bokföringslag (1999:1078), för bolagsstyrelserna gäller Aktiebolagslag (2005:551), Årsredovisningslag (1995:1554) och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3), och för stiftelser gäller Stiftelselag (1994:1220). Såvida inte dessa lagar stadgar annat, gäller vad som nedan stadgas om nämnd även för stadens stiftelser och bolagsstyrelse. Vad som stadgas om förvaltningschef ska även gälla för verkställande direktör (bolagschef/stiftelsechef). Varje bolagsstyrelse har att besluta härom.

Kommunstyrelsen får medge undantag från vad som stadgas nedan om det föreligger särskilda skäl.

1 kap BUDGET och UPPFÖLJNING

Kommunfullmäktiges budget

1 §

Kommunstyrelsen meddelar riktlinjer för nämnders budgetarbete.

Kompletterande anvisningar utfärdas av stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB.

2 §

Nämnd inger i samband med sin verksamhetsberättelse sitt budgetförslag och sina treårsberäkningar till kommunstyrelsen som underlag för kommunstyrelsens förslag till budget och treårsberäkningar. Förslaget omfattar driftbudget och investeringsbudget. Investeringsbudgeten ska utgå från kommunfullmäktiges inriktnings- och verksamhetsmål. Stadens investeringsstrategi utgör underlag för att ta fram berörda nämnders och bolags investeringsplaner, uppdelade på planerade och beslutade projekt. Budgeten ska omfatta fem år och vara uppdelad på planerade och beslutade projekt. Driftkostnader, inklusive kapital- och lokalkostnader, till följd av investering ska rymmas inom nämndens driftbudget, om inte annat beslutats.

Nämnd ska ta fram underlag till förslag för budget och treårsberäkningar i enlighet med kommunstyrelsens riktlinjer och utfärdade anvisningar.

3 §

Budgeten fastställs av kommunfullmäktige. Den ska upprättas i enlighet med kommunallagens balanskrav. Budgeten omfattar nämnder och bolagsstyrelser.

a) Nämnder

1. Plan över verksamheten
 - Planen ska omfatta mål, riktlinjer och anslagsvillkor med en översikt för treårsperioden.
2. Driftverksamhet
 - Verksamhet med utföraransvar får resultatbudget med avkastningskrav.

- Övrig verksamhet, inklusive sådan med beställaransvar, får ett eller flera anslag. Anslag kan, beroende på ändamål, meddelas brutto eller netto.
- 3. Investeringar
 - Plan och anslag för investeringsverksamheten med beräknade drift- och kapitalkostnadseffekter samt intäktsmöjligheter.
- 4. Stora projekt
 - Projektplan med redovisning av projektets syfte och innehåll samt ekonomiska konsekvenser.

b) Stadens finansiering och ställning

- En plan för finansiering av stadens totala utgifter inklusive försäljningsbeting samt uppgift om stadens budgeterade ställning vid budgetårets slut.

c) Bolagsstyrelser

1. Plan över verksamheten
 - Planen ska omfatta mål och riktlinjer med resultatkrav samt en översikt för treårsperioden.
2. Plan över omsättning och resultat
3. Investeringar
 - Plan för investeringar avseende all anläggningsverksamhet.

Nämndens budget

4 §

Nämnd ska, med utgångspunkt från kommunfullmäktiges fastställda budget, upprätta en genomförandeplan för det kommande årets verksamhet (nämndens budget/verksamhetsplan). I budgeten ska redovisas uppställda mål för verksamheten och hur tilldelade resurser ska användas.

Nämnderna får sina medel för drift tilldelade som ett anslag. Inom ramen har nämnderna frihet att disponera anslaget och prioritera mellan verksamheterna, så länge de följer de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt.

Nämndens budget för nästkommande år ska fastställas av nämnden senast under december. År då val till kommunfullmäktige ägt rum, eller vid andra av kommunfullmäktige beslutade särskilda skäl, senast under januari året därpå.

Stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB kan utfärda kompletterande anvisningar och tidsplan för budgeten.

5 §

Nämnd ska i samband med att budgeten upprättas redovisa förändrad omslutning hos kommunstyrelsen till följd av ökade externa intäkter för statsbidrag till olika projekt samt olika ersättningar. Nämnd ska även redovisa förändrad omslutning till följd av ökad försäljning av överskottskapacitet till andra nämnder.

Omslutningsförändringar av principiell betydelse ska föras upp till kommunfullmäktige för beslut.

Nämnd ska lämna sin budget till stadsledningskontoret för sammanställning.

Budgetansvar

6 §

Nämnder är ansvariga för att anslag inte överskrids, budgeterade intäkter inflyter, avkastnings- och resultatkrav uppnås, investeringsutgifter och inkomster disponeras för

beslutade objekt inom anvisad ram samt att budgeterade försäljningsbeting uppfylls. Nämnder och styrelser ansvarar också för hur verksamheten bedrivs och att kommunfullmäktiges mål uppnås.

Uppföljning

7 §

Uppföljning ska ge underlag för att styra verksamheterna. Ansvaret för uppföljning ligger hos nämnderna.

Förvaltningschefen ska kontinuerligt följa upp verksamheten, upprätta erforderliga underlag till nämnden och redovisa om risk för budgetavvikelse föreligger och därvid föreslå erforderliga åtgärder.

Verksamheter med beställaransvar ska styras genom regelbunden uppföljning och avstämning mot nämndens budget, redovisa prognostiserad behovs- och prestationsutveckling samt kostnads-/utgifts- och intäkts-/inkomstutveckling.

Verksamheter med utföraransvar ska styras genom regelbunden uppföljning mot beslutade resultatplaner samt fastställt avkastningskrav.

Nämnd ska besluta om former och tidpunkter för redovisning av erforderliga beslutsunderlag för sin styrning.

Förvaltningschefen ska tillse att budgetansvaret iakttas vid varje resursanskaffning (anställning, upphandling med mera).

Finner nämnd med beställaransvar att anslag kommer att bli otillräckligt, eller att intäkter inte inflyter i budgeterad omfattning, ska nämnden vidta åtgärder för att rymma sådant överskridande eller intäktsunderskott inom nämndens budget respektive beslutade anslag och av kommunfullmäktige angivna mål och anslagsvillkor.

Finner nämnd med beställaransvar att förutsättningarna ändrats i förhållande till underlaget för kommunfullmäktiges budgetbeslut samt att mål och anslagsvillkor till följd av detta behöver ändras ska begäran härom underställas kommunfullmäktige.

Driftprojekt (verksamhetsprojekt)

7a §

För projekt som finansieras inom driftbudget (nedan kallat verksamhetsprojekt) och som innebär en verksamhetspåverkan i form av förändringar i organisation eller arbetssätt gäller att särskild uppmärksamhet måste ägnas åt uppföljningen av medelsförbrukning, tidsplaner, prestationer, nyttorealiserings samt de politiska målen.

För verksamhetsprojekt där kostnaderna bedöms överstiga 50 mnkr, som har betydande påverkan på stadens ekonomi eller berör frågor som är av strategisk vikt, ska ett *inriktningsbeslut* fattas av ansvarig nämnd.

För verksamhetsprojekt där kostnaderna bedöms överstiga 50 mnkr, som har betydande påverkan på stadens ekonomi eller berör frågor som är av strategisk vikt, ska ett beslutsunderlag för *genomförandebeslut* lämnas till kommunfullmäktige i ett särskilt ärende.

Inför inriktnings- och genomförandebeslut ska *samråd* ske med kommunstyrelsen genom stadsledningskontoret. Stadsledningskontoret rapporterar genomförda samråd till kommunstyrelsens ekonomiutskott.

Den nämnd som planerar och genomför verksamhetsprojekt har ett ansvar för att projektets innehåll samt ekonomiska åtaganden överensstämmer med vad som har beslutats. Eventuella avvikelser hanteras av nämnden genom att vidta åtgärder i projektet genom omprioriteringar. Beroende på fas och avvikelsernas storlek kan en hemställan till kommunfullmäktige behövas.

Nämnder och bolagsstyrelser ska tillämpa av kommunfullmäktige beslutad styrmodell för verksamhetsprojekt. Uppföljning ska ske tertialvis där även avvikelser rapporteras. Uppföljning ska ske både mot kommunfullmäktiges budget (årets ram och prognos för kommande år) och mot genomförandebeslut.

Stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB utfärdar tillämpningsanvisningar för styrning, prioritering och rapportering av verksamhetsprojekt.

Investeringar

7b §

För investeringar och stora projekt gäller att särskild uppmärksamhet måste ägnas åt styrning, planering, prioritering och uppföljning av medelsförbrukning, tidsplaner, prestationer samt de politiska målen.

För investeringar där investeringsutgiften bedöms överstiga 50 mnkr för stadens nämnder respektive 300 mnkr för stadens bolag eller är av strategisk eller principiell vikt, ska ett *utredningsbeslut* fattas av ansvarig nämnd respektive bolagsstyrelse. För investeringar där investeringsutgiften bedöms överstiga 300 mnkr ska utredningsbeslutet anmälas till berörda nämnder samt till kommunstyrelsens ekonomiutskott. Om beslutet kommer att påverka bolagens verksamhet ska beslutet anmälas till berörd styrelse. Bolagen ska anmäla sina utredningsbeslut till koncernstyrelsen. För utredningsbeslut som endast avser nämndens/bolagsstyrelsens beslut om reviderad utredningsutgift behöver ingen anmälan ske.

Utredningsbeslut för mycket stora investeringar där utredningsutgifterna beräknas överstiga 50 mnkr för staden totalt ska godkännas av kommunfullmäktige.

Utredningsbeslut för investering där utgiften bedöms överstiga 300 mnkr, som avser uppdrag till fastighetsnämnden att utreda utveckling och/eller upprustning av fastighet eller anläggning för annan nämnds räkning, ska beslutas av kommunstyrelsens ekonomiutskott.

Utredningsbeslut för fastighetsutvecklingsprojekt som anses vara av strategisk, stadsövergripande karaktär där investeringsutgiften bedöms överstiga 300 mnkr ska beredas av stadsledningskontoret i samråd med berörda förvaltningar och beslutas av kommunstyrelsens ekonomiutskott. Grunden för att klassa ett projekt som strategiskt kan vara att det uppfyller ett eller flera av kriterierna för uppföljning av större investeringar som medför höga investeringsutgifter, höga driftskostnader, är komplext och/eller involverar flera nämnder och/eller bolag.

För investeringar där investeringsutgifterna bedöms överstiga 300 mnkr ska ett beslutsunderlag för *inriktningsbeslut* lämnas till kommunfullmäktige i ett särskilt ärende.

För investeringar där investeringsutgifterna bedöms överstiga 50 mnkr för stadens nämnder respektive 300 mnkr för stadens bolag, eller är av strategisk eller principiell vikt, ska ett beslutsunderlag för *genomförandebeslut* lämnas till kommunfullmäktige i ett särskilt ärende.

Inför utredningsbeslut ska *samråd* ske med kommunstyrelsen genom stadsledningskontoret för investeringar där investeringsutgifterna bedöms överstiga 300 mnkr eller är av annan strategisk vikt. Inför inriktnings- och genomförandebeslut ska samråd ske för investeringar där investeringsutgifterna bedöms överstiga 50 mnkr eller är av annan strategisk vikt.

Stadsledningskontoret rapporterar genomförda samråd till kommunstyrelsens ekonomiskott.

Investeringar i verksamhetslokaler

Vid investeringar i verksamhetslokaler ska inhyrande nämnd följa de regler som framgår av kapitel 7, Lokaler.

Vid investeringar i verksamhetslokaler ska fastighetsnämnden och inhyrande nämnd lämna ett gemensamt beslutsunderlag för utrednings-, inriktnings-, och genomförandebeslut enligt beloppsgränserna ovan.

Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) och utbildningsnämnden ska lämna ett gemensamt beslutsunderlag för utrednings-, inriktnings-, och genomförandebeslut där investeringsutgifterna bedöms överstiga 300 mnkr.

Uppföljning

Visar uppföljningen att ett objekt kan medföra större utgifter, mindre inkomster, högre framtida kostnader eller lägre framtida intäkter än vad som ursprungligen kalkylerades, eller att andra förutsättningar ändrats i väsentlig mån, ska detta omgående redovisas för nämnden. Nämnden ska snarast vidta åtgärder för att förhindra fördyringar eller göra omprioritering inom ramen för sin totala investeringsbudget. Avvikelse mot investeringsbeslut överstigande 15 procent, dock minst 20 mnkr, av investeringens nettoutgift för stadens nämnder och nettonuvärde för stadens bolag eller annan avvikelse av strategisk vikt, ska tillställas kommunfullmäktige. För bolagen SISAB och Micasa gäller gränsvärdet 15 procent av nettoutgiften för investeringar i lokaler där staden är eller ska bli hyresgäst.

Nämnder och bolagsstyrelser ska tillämpa av kommunfullmäktige beslutade regler för styrning, prioritering och rapportering av investeringar.

Stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB utfärdar tillämpningsanvisningar för styrning, prioritering och rapportering av investeringar.

8 §

Nämnd ska lämna de rapporter avseende utfall och prognoser, beslutade och föreslagna åtgärder, som stadsledningskontoret eller revisionskontoret begär.

Resultatenheter

9 §

Huvudregeln är att respektive nämnd beslutar om nya resultatenheter ska inrättas, förändras eller avvecklas i samband med nämndens ordinarie verksamhetsplan. Nämnden ska i denna definiera vilka enheter som ska utgöra resultatenheter och hur resultatet ska mätas. Samtliga resultatenheter anmäls till kommunstyrelsen i samband med ärendet Avstämning av mål och budget. Varje nämnd har ansvar för att utforma interna överenskommelser med sina resultatenheter.

För att skapa ett trovärdigt och långsiktigt stabilt system, bör nämnden inte upphäva eller ändra förutsättningarna för resultatenheterna under året. Det är viktigt att göra en

helhetsbedömning, då en förändring av en resultatenhet kan påverka andra resultatenheter. Enheterna ska verka i enlighet med gjorda överenskommelser.

Nämnden kan endast i undantagsfall upphäva eller ändra förutsättningarna under pågående år. Detta gäller då resultatenheten inte har verkat eller kunnat verka i enlighet med gjorda överenskommelser och detta inte kunnat förutses i samband med upprättandet av verksamhetsplanen. Nämnden kan under vissa speciella förutsättningar, till exempel om enheten genom upphandling i konkurrens övergår till så kallad intraprenad, korrigera sin verksamhetsplan med avseende på avvikelsen. Samråd ska alltid ske med stadsledningskontoret innan beslut tas om ändring. Ändring ska godkännas av kommunstyrelsen.

Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott, till följande år som uppkommer till följd av enhetens eget handlande, med maximalt 5 procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett överskott med maximalt 10 procent av enhetens bruttobudget. En förutsättning för att resultatenheterna ska få föra över ett överskott är att åtaganden för enhetens verksamhet har uppfyllts.

Verksamhet som upphandlas i konkurrens med externa entreprenörer, så kallade intraprenader, ska överföra 100 procent av sina resultat för att säkerställa konkurrensneutralitet under den tid som överenskommelsen gäller.

Resultatenhet som avvecklats under innevarande år kan inte föra över resultat till nästkommande år. Enhetens utfall kommer därmed att ingå i nämndens samlade resultat för innevarande år.

Om en resultatenhet visar över- eller underskott som ska föras mellan åren, ska nämnden i samband med bokslutet avsätta resultatet till en resultatfond. Uppkomna underskott ska täckas i samband med nästkommande års bokslut. Om underskottet inte har kunnat täckas under nästkommande år ska nämnden upplösa resultatenheten i samband med bokslut, varvid underskottet täcks i bokslutet av nämnden. Ansvar för att täcka underskottet ligger därmed ytterst på nämnden. Om en resultatenhet har vidtagit åtgärder för att eliminera ett underskott men inte helt lyckats med detta under nästkommande år, kan resultatenheten få vara kvar efter kommunstyrelsens prövning av åtgärdernas trovärdighet.

Överfört överskott ska användas i verksamheten till kostnader av engångskaraktär och inte till löpande drift.

Nämnden ska i samband med sin budget/verksamhetsplan redovisa hur planerade över- eller underskott från föregående år avses behandlas. Med över-/underskott avses bättre/sämre resultat än budgeterat.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för resultatfonder.

Taxor, avgifter och nämndernas internprissättning

10 §

Beslut om taxor, avgifter, prestationsrelaterade ersättningar till privata utförare (så kallad peng), investering, försäljning av mark och anläggningar samt andra ärenden, som anges i lag, fattas av kommunfullmäktige. För de verksamheter där kommunfullmäktige har beslutat om införande av pengsystem ska ersättningsnivåerna vara samma för alla utförare oavsett egen regi, entreprenad eller privat utförare. Vid köp och försäljning mellan stadsdelsnämnder ska de ersättningsnivåer som kommunfullmäktige beslutat om gälla, inga extra påslag ska göras.

Kommunfullmäktige kan ge uppdrag åt nämnd att besluta i sitt ställe i den omfattning som följer av kommunallagen.

Vid internprissättning mellan nämnder finns ett behov av grundläggande, för alla verksamheter gemensamma, principer. Dessa principer utgår från kommunallagens bestämmelser om självkostnad och stadens allmänna riktlinjer på området vid upphandling.

Köp av verksamhet inom staden behöver inte föregås av någon form av upphandling eftersom staden räknas som en juridisk person, om än uppdelad på olika nämnder.

Kommunallagens bestämmelser om självkostnad bör vara styrande vid all prissättning. Enligt kommunallagen får priset för en vara eller en tjänst avse kostnaderna för enbart denna klart urskiljbara tjänst. Ett lägre pris på en tjänst får inte kompenseras med ett för högt pris på en annan tjänst.

En förutsättning för en effektiv hushållning med resurser är möjligheten till långsiktighet i nämndernas planering. Vid ändring av priset ska de nämnder som berörs informeras skyndsamt. Eventuellt kan ändringar av väsentlig natur ske under året till följd av beslut i kommunfullmäktige eller av kommunstyrelsen som kan påkalla behov av förändrade priser. Prisändringar under året ska alltid beslutas av nämnden och gälla för resterande del av budgetåret.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för nämndernas internprissättning.

2 kap REDOVISNING

Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för tillämpningen av reglerna i detta kapitel.

Kommunal redovisningslag

1 §

Stadens nämnder ska tillämpa Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning och reglerna i detta kapitel.

Nämndens löpande redovisning

2 §

Nämnden ansvarar för att fullständiga räkenskaper fortlöpande förs över förvaltningens verksamhet i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning och reglerna för ekonomisk förvaltning samt utfärdade anvisningar.

Nämnden ansvarar vidare för att förvaltningen tillämpar det löne- och redovisningssystem som kommunstyrelsen beslutat om.

Servicekommittén svarar för löne- och ekonomiadministrationen enligt av kommunstyrelsen beslutat gränssnitt. Förändringar i gränssnitt fastställs av kommunstyrelsen.

Nämnden utfärdar anvisningar för redovisningen inom nämndens resultatenheter.

Nämnden ansvarar för att förvaltningen upprättar månadsbokslut i enlighet med de tillämpningsanvisningar som utfärdas av stadsledningskontoret.

3 §

Nämnden ska på uppmaning tillhandahålla kommunstyrelsen och stadsrevisionen rapporter och ekonomiska uppgifter.

Nämndens bokslut och verksamhetsberättelse

4 §

Nämnden ansvarar för att räkenskaperna avslutas snarast efter räkenskapsårets utgång och att bokslut upprättas. Varje nämnd ska snarast efter årets slut fastställa bokslut för varje redovisningsenhet med en avräkning mot budget som fastställts av kommunfullmäktige, och därefter inom tid och på det sätt som kommunstyrelsen bestämmer insända bokslutsärendet till stadsledningskontoret. Förslag till eventuella dispositioner med anledning av årets resultat ska lämnas till kommunstyrelsen.

Dispositioner som sammanhänger med resultatenheter anmäls i enlighet med detta reglemente 1 kap. 9 §.

För nämnd ska budgetavräkning, resultaträkning och balansräkning ingå i bokslutet.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för specifikationer till balansräkningen samt avstämning av interna mellanhavanden.

5 §

Varje nämnd ska årligen avge en verksamhetsberättelse med redogörelse för sin verksamhet under närmast föregående räkenskapsår. Till berättelsen ska nämndens bokslut med kommentarer till stora förändringar bifogas.

Verksamhetsberättelsen ska innehålla en beskrivning av årets verksamhet utifrån resultaträkningen/budgetavräkningen, måluppfyllelse, indikatorer och nyckeltal för nämndens verksamhet och en jämförelse med föregående räkenskapsår. Vidare ska verksamhetsberättelsen innehålla en redogörelse för mer betydande avvikelser från mål, indikatorer, riktlinjer och anslagsvillkor som angivits i budgeten samt förslag till dispositioner.

Nämnd och bolag ska särskilt redovisa pågående och avslutade investeringsprojekt i samband med nämndens verksamhetsberättelse för respektive år. Detta gäller även andra stora projekt.

I verksamhetsberättelsen ska nämnden redovisa hur den fullgjort sådana uppdrag som kommunfullmäktige har lämnat till den med stöd av 5 kap 2 § och 5 kap 4 § kommunallagen. Redovisningen ska lämnas i den omfattning som närmare kan anges i nämndernas reglemente och i enlighet med anvisningar från stadsledningskontoret. Verksamhetsberättelsen ska i övrigt innehålla en beskrivning av hur fullmäktiges beslut om nämndens verksamhet efterlevts och hur nämnden bedrivit verksamheten.

Kompletterande anvisningar för verksamhetsberättelsen utfärdas av stadsledningskontoret.

Berättelsen ska, enligt fastställd tidsplan, överlämnas till revisorerna för beredning av frågan om ansvarsfrihet för nämnden.

Nämndens verksamhetsberättelse och revisionsberättelse lämnas till kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige beslutar om ansvarsfrihet ska beviljas för nämnden.

Stadens huvudbokslut och årsredovisning

6 §

Stadens huvudbokslut är en sammanställning av de nämndvisa boksluten. Kommunstyrelsen ansvarar för att huvudbokslutet upprättas och redovisas i stadens årsredovisning.

Årsredovisningen upprättas i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning och med iakttagande av god redovisningssed. Årsredovisningen ska i enlighet med den kommunala redovisningslagen innehålla sammanställda räkenskaper som, utöver staden, även omfattar övriga juridiska personer där staden har ett röstetal på minst 20 procent. Uppllysning ska lämnas om flöden mellan de olika ingående juridiska personerna.

I årsredovisningen ska redovisas stadens åtaganden gentemot andra samägda företag där stadens röstandelar understiger 20 procent. Även av staden använda entreprenader och verksamhetsstiftelser ska redovisas.

Årsredovisningen ska överlämnas till revisorerna för beredning av frågan om ansvarsfrihet före kommunfullmäktiges behandling av den.

Årsredovisningen ska överlämnas till kommunfullmäktige och revisorerna snarast möjligt och senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Delårsrapport

7 §

Kommunstyrelsen ansvarar för att en delårsrapport årligen sammanställs. Delårsrapporten ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret. Delårsrapporten ska upprättas i enlighet med god redovisningssed. Underlag för delårsrapporten ska lämnas av nämnderna enligt anvisningar från stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret utfärdar kompletterande anvisningar för delårsrapporter.

Anläggningstillgångar

8 §

Med en investering avses all anläggningsverksamhet, inklusive om- och tillbyggnad, samt anskaffning av utrustning till ett värde av ett prisbasbelopp eller därutöver med en nyttjandeperiod på tre år eller mer.

9 §

Varje nämnd ansvarar för att det fortlöpande förs ett register över nämndens anläggningstillgångar.

10 §

Anläggningstillgångar ska årligen belastas med kapitalkostnader. Räntesatsen för interna ränteersättningar fastställs årligen i samband med budget.

11 §

Vid försäljning och köp av anläggningstillgångar gäller, som huvudregel, att transaktionen bokförs till dagen för tillträdet.

När planer finns på försäljning av kommunal verksamhet, ska redovisningen för verksamheten, som avses avyttras, ordnas så att samtliga kostnader och intäkter kan särredovisas.

Vid försäljning av anläggningstillgångar i mark och fastigheter redovisas realisationsvinsten alternativt realisationsförlusten av nämnden under kommunstyrelsens finans-

förvaltning. Stadens bolagsstyrelser redovisar försäljningar i enlighet med gällande regler så att försäljningar kan särskiljas från drift. Försäljning av mark och fastigheter bidrar till kommunkoncernens finansiering av investeringar i enlighet med investeringsstrategin.

Den nämnd som förvaltar tillgången redovisar en försäljningsinkomst som motsvarar det bokförda värdet på den försålda tillgången. Nämnden ersätts av kommunstyrelsen för verifierade externa försäljningskostnader. Samma bestämmelser gäller exploateringsfastigheter.

Vid försäljning av goodwill-värde redovisas realisationsvinsten, alternativt realisationsförlusten, under kommunstyrelsens finansförvaltning.

Stadsledningskontoret respektive Stockholms stadshus AB utfärdar tillämpningsanvisningar för redovisning av investeringar med mera.

Dokumentation av ekonomisystem, kontoplan med mera

12 §

Kommunstyrelsen ansvarar för att det årligen upprättas en beskrivning över tillämpade förvaltningsgemensamma delar av ekonomisystemet i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning (gemensam ekonomimodell).

Nämnden ansvarar för att det årligen upprättas en beskrivning över förvaltningsspecifika delar av ekonomisystemet.

Kommunstyrelsen utfärdar årligen Centrala krav för kodplan (omfattande kontoplan, verksamhetskoder, motparter och projektrelationer).

Riktlinjer för resultatutjämningsreserv

Nedan följer Stockholms stads lokala riktlinjer för tillämpning av kommunallagen 11 kap 14 § regler om resultatutjämningsreserver (RUR) för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel med lydelsen "Reservering får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar enligt 11 kap 10 § lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning som överstiger

- 1. en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, eller*
- 2. två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, om kommunen eller regionen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser."*

Kommunfullmäktige kan besluta om reservering eller disposition ur en resultatutjämningsreserv om besluten är i överensstämmelse med lagar och nedanstående lokala riktlinjer.

13 §

En reservering till RUR kan göras om följande villkor är uppfyllda utöver lagkraven:

- Vid reservering till RUR ska undantas, utöver lagkravet, den del av resultatet som uppstått till följd av utdelning enligt allbolagslagen.
- Stadens soliditet exklusive RUR, exklusive gjorda inteckningar, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser uppgår till lägst 25 procent.
- RUR efter reservering får inte överstiga femtio procent av summan av skatteintäkter och generella statsbidrag.

14 §

En disposition ur RUR kan göras om följande villkor är uppfyllda:

- Om tecken på en konjunkturnedgång med åtföljande vikande skatteunderlag finns i form av att:
 - prognosen⁴ för den procentuella förändringen av rikets skatteunderlag eller förändringen av utfallet för riket understiger den genomsnittliga procentuella förändringen de senaste tio åren⁵, *eller*
 - den procentuella förändringen av Stockholms stads skatteunderlag understiger den genomsnittliga förändringen för Stockholms stad de senaste tio åren⁶
- Och balanskravet är negativt
- Och ingen skattesänkning genomförts aktuellt år

15 §

Om skattesänkning har genomförts ett år och bokslutet visar ett negativt balanskravsresultat och kriterierna i övrigt för disposition ur RUR är uppfyllda ska en beräkning göras av balanskravsresultatet om skattesänkningen inte genomförts. Är även detta balanskravsresultat negativt får disposition ur RUR göras, men maximalt med det belopp som det konstruerade balanskravsresultatet visar.

16 §

Om beslut om disposition ur RUR har fattats vid budgeteringstillfället på grundval av att reglerna för disposition är uppfyllda vid budgeteringstillfället gäller följande vid bedömningen vid beslutstillfället:

- Grunderna för om kriterierna är uppfyllda eller inte ska göras med samma måttidpunkt som vid budgeteringstillfället med undantag av balanskravsresultatet. Avseende balanskravsresultatet ska detta vara negativt vid bokslutstillfället.

17 §

Disposition ur RUR får utgöra högst 50 procent av reserven per räkenskapsår.

18 §

Kommunfullmäktige kan fatta beslut om reservering och disposition till en RUR i samband med budget, tertialrapport och bokslut. Det slutliga beslutet tas alltid i samband med bokslut.

19 §

Om avsatt RUR medför att vid mätning i samband med bokslut kravet på en soliditet på minst 25 procent exklusive RUR, exklusive gjorda inteckningar, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser inte uppfylls, ska en överföring från RUR till övrigt kapital göras.

3 kap PENNINGHANTERING och VÄRDEHANDLINGAR

Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för tillämpningen av regler för penninghantering och värdehandlingar samt för finansiella redovisningsprinciper.

Uppbörd och inkomstkontroll

1 §

⁴ Vid budgeteringstillfället används samma prognos som används i slutversion av budget, vanligtvis SKR:s prognos. Avseende utfall används SCB:s siffror.

⁵ Genomsnittlig procentuell förändring beräknas genom att rikets skatteunderlag eller prognos över skatteunderlag summeras och divideras med tio. Detta genomsnittliga skatteunderlag sätts i relation till motsvarande genomsnittligt skatteunderlag med ett års förskjutning bakåt i tiden.

⁶ Beräkning enligt not 2 avseende stadens skatteunderlag. Prognos gäller enligt not 1.

Varje nämnd ansvarar inom sitt verksamhetsområde för uppbörd, kontroll och redovisning av stadens pengar.

Nämnden ansvarar för att inbetalda pengar omedelbart sätts in på anvisat bank- eller plusgirokonto och i övrigt använder sig av anvisade förmedlingstjänster för betalningsströmmar.

Vad som stadgats ovan gäller även för pengar som staden får och har hand om för annans räkning.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för egna medel.

Fakturering, krav och inkasso

2 §

Varje nämnd ansvarar för sin fakturering och krav- och inkassoverksamhet.

1. Fakturering

Fakturor ska snarast möjligt utfärdas och föras upp i kundreskontran.

2. Krav och inkasso

- a) En fordran anses som osäker om kunden inte betalat den då betalningstiden enligt inkassokravet löpt ut. En osäker fordran ska bokföras som en befarad kundförlust.
- b) En osäker fordran ska skrivas ned i bokföringen då alla inkassoåtgärder vidtagits och senast efter ett år och absolut senast efter två år. En fordran som uppenbarligen inte kommer att kunna drivas in kan skrivas av direkt utan att först bokföras som osäker. Om åtgärder avseende en fordran är vidtagna i stadens ekonomisystem skrivs fordran ned först när åtgärderna är avslutade (till exempel pågående avbetalningsplan). Nämnd eller delegat beslutar om nedskrivning av fordran. Nedskrivning av fordran ska bokföras som en konstaterad kundförlust.
- c) Indrivning av en fordran får avbrytas om ytterligare indrivningsförsök är utsiktslösa eller inte är försvarliga med hänsyn till kostnaderna och inte krävs ur allmän synpunkt.

3. Överlåtande av krav och inkassoverksamhet

Stadens nämnder ska anlita det inkassoföretag som staden centralupphandlat för kravverksamhet. Ett sådant uppdrag får inte innefatta överlåtelse av fordringar.

Inkassoföretaget utför enbart de nödvändiga krav- och inkassoåtgärderna, medan respektive nämnd behåller beslutanderätten i alla ärenden.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för fakturering, krav och inkasso.

Leasing

3 §

Nämnd eller bolag får ingå avtal om operationell leasing av utrustning i de fall avtalet innebär en lägre kostnad för staden, sett över utrustningens hela nyttjandeperiod, än om utrustningen anskaffats genom köp. Hyra/leasing kan vara en ofördelaktig finansieringsform jämfört med andra tillgängliga finansieringsformer. Kostnaderna för hyra/leasing ska därför jämföras med kostnaderna för köp.

Nämnd eller bolag får ingå avtal om finansiell leasing avseende fordon, med en totalvikt under 3,5 ton med undantag för lätta lastbilar med separat flak, om rätt till moms-

avlyft finns. Gällande momsregler gör att finansiell leasing är ekonomiskt mer fördelaktigt än köp under förutsättning att rätt till momsavlyft finns.

Om det samlade värdet av framtida betalningsförpliktelser inte kan anses ringa i förhållande till nämndens balansomslutning, eller om dessa betalningsförpliktelser överskrider av ekonomiutskottet fastställd beloppsgräns ska de underställas kommunstyrelsen.

Alla avtal om hyra eller hyrköp (leasing) i syfte att endast finna en alternativ finansieringsform ska underställas kommunstyrelsen. Finansiell leasing med ovanstående undantag avseende fordonsköp är att betrakta som en ren finansieringsform och ska därmed underställas kommunstyrelsen.

Vad som sägs ovan gäller även avtal med annan rubricering, men med verklig innebörd av hyra, hyrköp eller leasing.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för redovisning av leasingavtal.

Kontroll och attest

4 §

Omfattning och definition

Paragrafen gäller för stadens samtliga ekonomiska händelser, inklusive interna transaktioner samt medel som staden ålagts eller åtagit sig att förvalta eller förmedla. Med ekonomiska transaktioner avses bokföringsposter i stadens samtliga bokföringssystem som omfattas av lagen om kommunal redovisning.

Attest innebär att intyga att kontroll utförts utan anmärkning. Kontroll utförs av attestant.

Syfte

Syftet med reglerna för kontroll av ekonomiska händelser är att säkerställa att transaktioner som bokförs är korrekta avseende:

<i>Prestation</i>	Att varan eller tjänsten har levererats till eller från staden, och/eller att transaktionen i övrigt stämmer med avtalade villkor.
<i>Bokföringsunderlag</i>	Att verifikationen uppfyller kraven i den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.
<i>Betalningsvillkor</i>	Att betalning sker vid rätt tidpunkt.
<i>Bokföringstidpunkt</i>	Att bokföring sker vid rätt tidpunkt och i rätt redovisningsperiod.
<i>Kontering</i>	Att transaktionen är rätt konterad.
<i>Beslut</i>	Att transaktionen överensstämmer med beslut av behörig beslutsfattare.

Ansvar

Kommunstyrelsen ansvarar för utfärdandet av för staden gemensamma anvisningar till denna paragraf. Kommunstyrelsen ansvarar också för övergripande uppföljning av dessa anvisningar.

Stadens nämnder ansvarar för att fastställa regler och anvisningar för kontroll och attest. Nämnderna kan till regler för kontroll och attest enligt § 4 och 5 besluta om kompletteringar för sitt verksamhetsområde.

Varje nämnd utser attestanter samt ersättare för dessa. Kontrollansvar knyts till person eller befattning och kopplas till kodplan med angivande av eventuella begränsningar. Varje nämnd svarar för att det upprätthålls aktuella förteckningar över utsedda attestanter.

Förvaltningschefen ansvarar för att vid behov aktualisera beslut om attestanter. Förvaltningschefen ansvarar inom nämndens verksamhetsområde för att handläggarna är informerade om reglerna och anvisningarnas innebörd. Nämnden kan genom beslut om delegation ge ansvaret till fler befattningshavare än förvaltningschefen. En sådan delegation ska omfatta högst fem befattningshavare. Detta ska framgå av nämndens delegationsordning.

Attestanternas ansvar är att tillämpa fastställda anvisningar samt när brister upptäcks rapportera dessa till närmast överordnad chef, annan överordnad eller till ansvarig för intern kontroll. Det åligger förvaltningschefen eller annan delegat att ansvara för att samtliga attestanter är informerade om rapporteringsvägar vid brister.

Kontroller

Följande kontrollmoment, som attesteras, finns i staden. Kontrollerna ska i tillämpliga fall utföras.

<i>Prestation</i>	Vara eller tjänst har mottagits eller levererats.
<i>Kvalitet</i>	Mottagen eller levererad tjänst håller avtalad kvalitet.
<i>Pris</i>	Pris överensstämmer med avtal, taxa, bidragsregler eller beställning.
<i>Villkor</i>	Betalningsvillkor med mera är uppfyllda.
<i>Beslut</i>	Behöriga beslut finns.
<i>Behörighet</i>	Nödvändiga kontroller (attester) har skett av behöriga personer.
<i>Kontering</i>	Konteringen är korrekt.
<i>Formalia</i>	Verifikationen uppfyller krav enligt lagstiftningen.

Kontrollernas utformning

Kontrollåtgärderna ska utformas så att den interna kontrollen inom respektive nämnd är tillräcklig och att kontrollkostnaden står i rimlig proportion till riskerna. Vid utformningen av kontrollåtgärderna ska följande krav beaktas:

<i>Ansvarsfördelning</i>	Ansvarsfördelningen ska vara tydlig. Ingen person ska ensam hantera en transaktion från början till slut.
<i>Kompetens</i>	Den som har rollen att utföra en kontrollåtgärd ska ha kompetens för uppgiften.
<i>Integritet</i>	Den som utför kontroll av en annans persons transaktioner ska ha en självständig ställning gentemot den kontrollerade.
<i>Jäv</i>	Den som utför kontrollen får inte kontrollera in- och utbetalningar till sig själv eller närstående. Detsamma gäller utgifter av personlig karaktär. Detta innefattar också bolag och föreningar där den kontrollansvarige eller närstående har ägarintressen eller ingår i ledningen.
<i>Dokumentation</i>	Vidtagna kontrollåtgärder (attester) ska dokumenteras på ändamålsenligt sätt.
<i>Kontrollordning</i>	De olika kontrollmomenten ska utföras i en logisk ordning så att effekten av en tidigare kontrollåtgärd inte föras av en senare kontrollåtgärd.

Vid automatisk attest ska uppsatt regelverk vara attesterat av behörig attestant.

Genomförda kontroller

Obligatoriska manuella kontroller som utförts med godkänt resultat ska dokumenteras genom attest. Attest dokumenteras i enlighet med anvisningarna. Maskinellt utförda kontroller ska framgå av systemdokumentation och behandlingshistorik. Om attestanten inte kan godkänna en ekonomisk transaktion, ska den som beslutat om transaktionen underrättas. Kan inte rättelse uppnås ska underrättelse ske enligt fastställd rutin. Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för kontroll, attest samt begäran om utbetalningar av pengar.

Begäran om utbetalning av pengar

5 §

Varje nämnd ska utse person med befogenhet att på nämndens vägnar beordra utbetalning av pengar. Nämnden ska ge denna befogenhet till förvaltningschefen samt till förvaltningschefen för serviceförvaltningen.

Förvaltningschefen ska utse ett lämpligt antal ställföreträdare med befogenhet att begära utbetalning av pengar. Rätten att begära utbetalning av pengar ska ges till namngivna personer. Person med rätt att begära utbetalning av pengar ska innan sådan begäran säkerställa att nödvändiga kontroller har skett av behöriga personer (behörighetskontroll).

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för kontroll, attest samt begäran om utbetalningar av pengar.

Fullmakter till stadens bankkonton

6 §

Respektive nämnd ansvarar för att fullmakter och behörigheter avseende stadens bankkonton till personal inom staden är korrekt utfärdade genom signering enligt delegationsordning. Fullmakten undertecknas därefter av kommunstyrelsens delegat. Det åligger respektive nämnd att kontinuerligt meddela borttagande av fullmakter/behörigheter till stadsledningskontoret.

Förskottskassa med mera

7 §

Kommunstyrelsen beslutar på nämndens begäran om limit för förskottskassa.

Nämnden ansvarar för att förvaltningschefen utser person med ansvar för förskottskassan. Förvaltningschefen ska se till att utnyttjandet av förskottskassan redovisas och kontrolleras enligt gällande regler och anvisningar.

Förvaltningschefen kan fördela förskottskassan på flera underförskottskassor. Summan av underförskottskassorna får inte överstiga förskottskassans limit. Underförskottskassorna ska redovisas, kontrolleras och inventeras enligt gällande regler och anvisningar.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för förskottskassor.

Betalkort

8 §

Se kommunstyrelsens policy avseende betalkort.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för betalkort.

Utbetalning**9 §**

Kommunstyrelsen svarar för alla utbetalningar om kommunstyrelsen inte medgett undantag. Stadsledningskontoret verkställer stadens utbetalningar.

Likviditetshantering**10 §**

Kommunstyrelsen ansvarar för stadens likviditetshantering, upplåning och skuldförvaltning, utlåning samt tecknande av stadens borgen i enlighet med vad som föreskrivits i instruktionen för stadsledningskontoret och i Stockholms stads finansiella policy samt i andra beslut av kommunfullmäktige.

Nämnden ska på anmodan av kommunstyrelsen upprätta en likviditetsprognos.

Förvaring av värdehandlingar**11 §**

Nämnden svarar för att värdehandlingar förtecknas och förvaras tillfredsställande. Nämnden kan anlita stadsledningskontoret för förvaring av värdehandlingar, som nämnd innehar för stadens räkning.

4 kap UPPHANDLING OCH INKÖP

Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för tillämpningen av reglerna i detta kapitel.

Övergripande**1 §**

Stadens nämnder och bolagsstyrelser ska tillämpa Lag (2016:1145) om offentlig upphandling samt övrig upphandlingslagstiftning som kompletterar eller ersätter denna lag.

Stadens nämnder och bolagsstyrelser ska tillämpa kommunfullmäktiges program för upphandling och inköp med tillhörande anvisningar.

Organisering av upphandlingsverksamheten**2 §**

Som upphandling räknas en transaktion som innebär ömsesidiga ekonomiska förpliktelser för de inblandade parterna. Som ekonomisk förpliktelse räknas motprestation såsom ekonomisk ersättning, arbetsinsats eller upplåtelse av någon annan slags nytthet. Exempel på upphandling är köp av en vara, tjänst, verksamhet eller entreprenad. Även hyra och leasing av varor faller under begreppet upphandling.

Upphandlingar i staden kan ske lokalt för den egna nämnden, gemensamt mellan flera nämnder eller via centrala upphandlingar som gäller alla nämnder.

Central upphandling

Upphandling där samtliga nämnders ansvar för upphandling överförs till en nämnd som i enlighet med beslut i kommunfullmäktige genomför upphandling för hela stadens behov. Deltagande i central upphandling är tvingande för stadens nämnder såvida kommunfullmäktige inte beslutat om undantag för viss nämnd. Stadens bolagsstyrelser deltar genom fullmakt till den upphandlande nämnden, så som vid gemensam upphandling.

Gemensam upphandling

Upphandling som genom samverkan mellan två eller flera nämnder genomförs för att lösa behov inom samtliga deltagande nämnders ansvarsområde. Deltagande i sådan upphandling är frivillig och beslutas av respektive nämnd eller tjänsteman inom nämnden som med stöd av delegation äger rätt att fatta sådant beslut.

Lokal upphandling

Upphandling som utförs av en upphandlande myndighet för att lösa behovet av en viss vara eller tjänst inom nämnden.

Upphandlande myndighets ansvar för behovstäckning och avtalsförsörjning

3 §

Varje nämnd och bolagsstyrelse utgör en upphandlande myndighet. Den upphandlande myndigheten ansvarar för planering av behovstäckning, avtalsförsörjning och uppföljning av ingångna avtal.

Varje upphandlande myndighet ska bedriva ett aktivt och strategiskt arbete för att, utifrån kommunfullmäktiges mål, uppnå en ändamålsenlig inköpsverksamhet.

Varje upphandlande myndighet svarar för att inköp sker i enlighet med de avtal som har ingåtts och som den upphandlande myndigheten är bunden av.

Varje upphandlande myndighet ska ha funktioner och roller för upphandlings- och inköpsprocessen samt efterlevnad av lagstiftning och regler samt samordning av frågorna.

Varje upphandlande myndighet ska använda det upphandlingssystem som kommunstyrelsen tillhandahåller för elektronisk upphandling.

Avtalsuppföljning

4 §

Genom aktiv förvaltning och uppföljning av ingångna avtal ska den upphandlande myndigheten säkerställa att ingångna avtal efterlevs och att varor och tjänster levereras med efterfrågad kvalitet och till rätt pris. Den nämnd eller bolagsstyrelse som ansvarar för ett avtal ska säkerställa att aktiv avtalsförvaltning planeras och genomförs. I aktiv avtalsförvaltning ingår bland annat att följa upp att leverantören fullgör avtal samt hur samverkan med leverantören utvecklas. I avtalsuppföljning ingår också att följa upp och vidta åtgärder för att upprätthålla avtalstrohet.

Alla nämnder ska använda det avtalssystem som kommunstyrelsen tillhandahåller och registrera lokala och gemensamma avtal. Centrala avtal registreras av den nämnd som genomför upphandlingen.

Direktupphandling

5 §

Direktupphandling definieras i upphandlingslagarna och får endast användas under de omständigheter som föreskrivs där. Varje upphandlande myndighet ska besluta om riktlinjer för användningen av direktupphandling inom sin organisation. Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för miniminivåer avseende innehåll och omfattning av riktlinjerna.

Direktupphandling får normalt inte förekomma inom områden där ramavtal finns.

Dokumentation

6 §

Information om alla beställningar som görs genom avrop eller upphandling ska dokumenteras. Kraven på dokumentation styrs dels av lag, dels av stadens behov av att kunna analysera och förklara sitt agerande i upphandlingsärenden.

Grundregeln är att alla beslut om genomförande av upphandling, direktupphandling eller avrop ska dokumenteras på ett sådant sätt att det framgår vem som fattat beslutet, i vilket syfte samt det ungefärliga värdet av den gjorda beställningen. Utöver detta ska dokumentation upprättas i enlighet med vad reglerna för respektive upphandlingsförfarande kräver.

Systemstöd för inköp

7 §

Alla nämnder ansvarar för att tillämpa det systemstöd som kommunstyrelsen tillhandahåller för inköpsprocessen.

5 kap DONATIONSMEDEL

Mottagande av donation

1 §

Mottagande av donation ska underställas kommunfullmäktige för prövning då det är fråga om ett stiftelseförordnande. Även gåva ska underställas kommunfullmäktige när gåvans värde överstiger 500 000 kr och gåvan är förenad med ett betydande framtida åtagande för nämnden. När gåvans värde överstiger 500 000 kr ska den anmälas till kommunstyrelsen. I övriga fall beslutar respektive nämnd.

Placering av fondtillgång

2 §

Tillgångar tillhörande stadens anknutna stiftelser ska placeras i enlighet med av kommunstyrelsen beslutade placeringsföreskrifter.

Förvaltning av fondtillgång

3 §

Förvaltas fond eller stiftelse av nämnd ska denna anlita kommunstyrelsen för handhavande av fondens eller stiftelsens tillgångar i den mån stiftelseförordnandet inte föreskriver annat.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för donationer och gåvor.

6 kap INTERN KONTROLL

Nämnderna ska enligt kommunallagen 6 kap. 6 § var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Nämnderna ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när skötseln av en kommunal angelägenhet med stöd av kommunallagen 10 kap. 1 § har lämnats över till någon annan.

Revisorernas uppgift är enligt kommunallagen 12 kap. 1 § att pröva om bland annat den kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar som förtydligar reglerna i detta kapitel om nämndernas arbete med intern kontroll. I tillämpliga delar gäller reglerna i detta kapitel och tillämpningsanvisningarna även bolagsstyrelserna.

Följande regler gäller för internkontrollarbetet:

1 §

Den interna kontrollen inom en nämnd ska bygga på en helhetssyn på den kommunala verksamheten. Detta betyder att den ska omfatta mål och strategier, styrning och uppföljning samt skydd av tillgångar. Inom dessa områden ska det finnas inbyggda uppföljnings- och kontrollsystem som säkrar en effektiv förvaltning och förebygger allvarliga fel eller förluster.

Nämnd ansvarar för att ett system för intern kontroll upprättas inom respektive verksamhetsområde med övergripande riktlinjer, regler och anvisningar i syfte att säkerställa att

- verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt
- lagar, avtal och andra för nämnden gällande regler, föreskrifter och beslut följs
- anskaffningen och användningen av resurser är effektiv och ändamålsenlig
- stadens tillgångar skyddas
- redovisningen och uppföljningen av verksamhet och ekonomi är rättvisande, tillförlitlig och ändamålsenlig samt att
- säkerheten i redovisningsrutiner, administrativa rutiner och it-system är tillfredsställande.

Nämnden ansvarar för att internt kontrollsystem för nämnden upprättas och ska se till att konkreta regler och anvisningar utformas för att upprätthålla en god intern kontroll inom alla verksamhetsområden.

Verksamhetsansvariga chefer på olika nivåer i organisationen ska bidra till utformningen av konkreta regler och anvisningar för en god intern kontroll inom sina verksamhetsområden och ska informera övriga anställda om reglernas och anvisningarnas innebörd.

Samtliga anställda är skyldiga att följa gällande regler och anvisningar för intern kontroll.

2 §

Nämnd ska årligen genomföra en väsentlighets- och riskanalys (VoR) samt utifrån denna fastställa en internkontrollplan för att följa upp att det interna kontrollsystemet fungerar tillfredsställande inom nämndens verksamhetsområden.

Väsentlighets- och riskanalysen genomförs i flera steg. Nämnden ska identifiera de viktigaste processerna/arbetssätten för att uppnå kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena. Utifrån arbetssätten ska oönskade händelser identifieras. Dessa ska värderas (1-5) utifrån hur allvarliga konsekvenserna blir om händelsen inträffar samt hur sannolikt det är att händelsen inträffar. Utifrån riskvärdet beslutas om den oönskade händelsen/risken ska hanteras i internkontrollplanen. I internkontrollplanen planerar nämnden hur de löpande kontrollerna/arbetssätten ska följas upp i syfte att verifiera att mål uppnås samt att riktlinjer (styrdokument) och fastlagda kontroller upprätthålls/genomförs.

Internkontrollplanen fastställs i samband med verksamhetsplanen och följs upp i samband med verksamhetsberättelsen.

Förvaltningschef ska se till att en väsentlighets- och riskanalys genomförs och dokumenteras och med denna som underlag upprätta förslag till internkontrollplan för nämnden.

3 §

Nämnd ska försäkra sig om att internkontrollplanen genomförs och vid behov vidta åtgärder som säkerställer att den interna kontrollen är tillräcklig.

Förvaltningschef ska rapportera till nämnden om hur internkontrollplanen genomförs, hur den interna kontrollen fungerar samt föreslå nämnden nödvändiga åtgärder för att säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig. Detta ska ske minst en gång per år i samband med verksamhetsberättelsen.

Brister i den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till närmast överordnad.

Vid misstanke om brott av förmögenhetsrättslig karaktär ska nämnden utan oskäligt dröjsmål vidta åtgärder. Förvaltningschef ska omgående informera nämnden och revisionskontoret om det hos förvaltningen uppdagas förhållanden som medför misstanke om att sådant brott föreligger. Förvaltningschef ska också se till att nämnden och revisionskontoret informeras om de åtgärder som vidtas.

7 kap LOKALER

1 §

Nämnder och bolagsstyrelser ska i första hand hyra lokaler av staden eller stadens egna fastighetsbolag givet att det är ekonomiskt fördelaktigt ur ett kommunkoncernperspektiv.

2 §

Beslut om inhyrningar av lokaler och lägenheter kan medföra bindning av stora kostnader under lång tid för staden. Vid högre hyresnivåer, större investeringar och/eller långa hyrestider, ska inhyrningar godkännas av kommunstyrelsens ekonomiutskott, KSEKU. Detta gäller även om en fastighetsförvaltande nämnd är hyresvärd.

För att minska detaljstyrningen och fokusera på större ärenden gäller, var för sig eller tillsammans, följande för vilka inhyrningar eller hyrespåverkande förändringar som i samband med genomförandebeslut ska godkännas av kommunstyrelsens ekonomiutskott, KSEKU:

(Belopp med fet stil gäller kostnadsbaserade inhyrningar/förändringar från stadens fastighetsförvaltande nämnder eller inom samverkansavtal med stadens bolag. Belopp inom parentes gäller övriga inhyrningar/förändringar.)

- Om den sammanlagda hyran under kontraktstiden (hyrestiden) överstiger **15** (10) mnkr, räknat i hyresnivå år 1. Om hyrestiden är tills vidare, kortare än tre år, eller längre än fem år, sker beräkningen motsvarande en tid om fem år.
- Om den hyresgenererande investeringsutgiften vid ny- och tillbyggnad överstiger **30** (20) mnkr, samma gäller förvärv av bostadsrätter.
- Om kontraktstiden (hyrestiden) är 10 år eller längre och hyresvärden inte är en fastighetsförvaltande nämnd som erbjuder ett kostnadsbaserat hyresförhållande eller inhyrningen inte sker inom ett samverkansavtal med ett av stadens bolag.
- Om avstående från besittningsskydd tecknas avseende befintliga hyresavtal.

Vid mycket stora inhyrningar är det väsentligt att beslutsprocessen ger möjlighet till samordning och prioritering i ett tidigt skede. Nämnderna ska förbereda sådana inhyrningar via ett inriktningsärende som ska anmälas och godkännas av kommunstyrelsens ekonomiutskott.

Detta gäller:

- Om den sammanlagda hyran under kontraktstiden (hyrestiden) beräknas överstiga **75 (50) mnkr** räknat i hyresnivå år 1. Om hyrestiden är tills vidare, kortare än tre år, eller längre än fem år, sker beräkningen motsvarande en tid om fem år.
- Om den hyresgenererande investeringsutgiften vid ny- och tillbyggnad överstiger **150 (100) mnkr**
- Om nämnden vill pröva möjligheten att i samband med inriktningsbeslut förbereda så att inhyrningen inte behöver prövas av KSEKU för genomförande.

Vad som sagts ovan om inhyrningar gäller även om-, ny- och tillbyggnader med motsvarande hyreskostnadsökningar. Om investeringsutgifterna för investerande nämnd bedöms ligga i intervallet 50 mnkr till 300 mnkr ska samråd hållas med stadsledningskontoret även om investeringen. I detta fall sker ett samråd som behandlar såväl hyresfrågan som investeringen. Såväl investerande nämnd som inhyrande nämnd aktualiserar att samråd ska hållas.

Om investeringsutgifterna för investerande nämnd bedöms överstiga 300 mnkr hemställs inriktningsärendet i sin helhet till kommunfullmäktige.

Vad som sagts om inhyrningar/förändringar ovan gäller inte för *anläggningar* som bollplaner, läktare med mera som ingår i idrottsnämndens långsiktiga prioriteringar och återfinns i nämndens verksamhetsplan.

För socialnämndens beställning av bostäder för annan nämnds räkning ska gemensamt ärende upprättas som anmäls till kommunstyrelsen.

Av 1 kap. Budget och uppföljning, 7b§ Investeringar framgår att utbildningsnämnden och Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) ska lämna ett gemensamt beslutsunderlag under vissa förutsättningar.

För fastighetsnämndens investeringar i lokaler överstigande 300 mnkr ska ett utredningsbeslut godkännas av kommunstyrelsens ekonomiutskott (se 1 kap. Budget och uppföljning, 7b§ Investeringar). Fastighetsnämnden och beställande (initierande hyresgäst) nämnd(er) ska lämna ett gemensamt beslutsunderlag till ekonomiutskottet.

3 §

Beslut om avveckling/omstrukturering av lokaler fattas av ansvarig nämnd. Utbudet av biståndsbedömda boenden är en gemensam resurs för hela staden. För att säkerställa den centrala samordningen i samband med avveckling/omstrukturering av dessa boenden ska kommunstyrelsens ekonomiutskott, efter begäran av respektive nämnd, godkänna större avvecklingar/omstruktureringar av särskilda boenden för äldre och bostäder med särskild service.

4 §

För att få en effektiv hantering av lokalärenden som ska godkännas av kommunstyrelsens ekonomiutskott ska samråd ske med kommunstyrelsen, genom stadsledningskontoret, innan beslut fattas i egen nämnd. Slutfört samråd ska redovisas i underlaget och är en förutsättning för vidare beredning av ärendet.

5 §

I stadens samverkansavtal med SISAB regleras hur kapitalkostnaderna årligen ska bestämmas. Räntan ska beräknas utifrån stadens internränta plus påslag. Påslaget beräknas som den marginal inklusive omkostnadsersättning som gäller för SISAB i ok-

tober året innan aktuellt år. Samtliga räntekostnader mellan staden och stadens samtliga bolag, rörande hyrestillägg för lokalanpassningar, ska beräknas till stadens internränta plus påslag motsvarande SISAB:s marginal inklusive omkostnadsersättning i oktober året innan aktuellt år. Mellan staden och fastighetsförvaltande nämnder utgår endast internränta för hyrestillägg för lokalanpassningar.

6 §

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för lokalfrågor.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Bilaga 8. **Regler för Ekonomisk förvaltning**, godkänns enligt Sverigedemokraternas förslag.

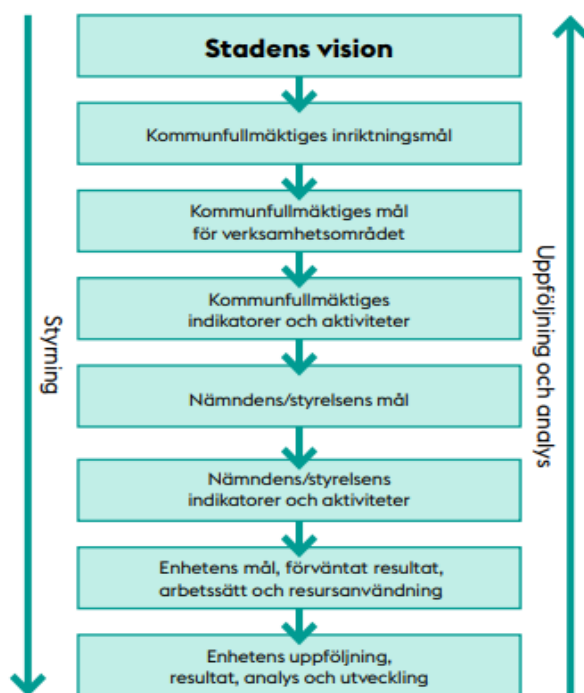
9 Stadens ledning och styrning

I stadens vision fastställer kommunfullmäktige en gemensam långsiktig vision för hur staden ska utvecklas. I visionen redovisas stadens långsiktiga mål, vilka utmaningar staden står inför samt strategier för en långsiktig och hållbar utveckling.

Kommunfullmäktige fastställer årligen budget för staden. I budgeten beslutar kommunfullmäktige om inriktningsmål, mål för verksamhetsområdena samt indikatorer och aktiviteter som tillsammans mäter måluppfyllelse. För varje indikator fastställer kommunfullmäktige ett årsmål. Nämnderna och bolagsstyrelserna konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena genom egna mål i verksamhetsplanen. Där det är relevant ska nämnder och bolagsstyrelser integrera ett jämställdhetsperspektiv. Budgeten är styrande för stadens alla verksamheter och överordnad övriga, av kommunfullmäktige beslutade, styrdokument.

Staden tillämpar målstyrning och uppföljning av resultat mot mål. All planering och uppföljning sker i enlighet med stadens styrmodell, ILS, integrerat system för styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi, se bild nedan. ILS omfattar hela koncernen Stockholms stad, vilket innebär att ILS gäller för såväl nämndernas som bolagsstyrelsernas verksamheter. Som stöd i arbetet på alla organisatoriska nivåer i staden finns ett webbaserat verktyg (ILS-webb). ILS-webb är det huvudsakliga verktyget för att styra mot och följa upp kommunfullmäktiges mål, indikatorer och aktiviteter.

Stadens styrning enligt ILS

Utöver att styrmodellen ILS hjälper staden att arbeta med styrning och uppföljning, stödjer modellen det systematiska kvalitetsarbetet, som omfattar arbetet med ständiga förbättringar, innovation och digitalisering. Kvalitetsarbetet ska vägledas av förhållningssätten stockholmarnas fokus, helhetssyn, hållbarhet, handlingsutrymme, lärande och öppenhet. En viktig del i kvalitetsarbetet och stadens styrning är också dialog och delaktighet såväl inom organisationen som med stockholmarna. Dialogen och delaktigheten ska präglas av tillit och ett förtroendefullt förhållningssätt.

Styrning och uppföljning på kommunfullmäktigenivå

Stadens vision

Stadens vision är det dokument som samlat redovisar stadens långsiktiga mål, vilka utmaningar staden står inför och strategier för en långsiktigt hållbar utveckling. Tidsperspektivet är långsiktigt.

Budget

Budgeten är det övergripande och överordnande styrdokumentet för stadens nämnder och bolagsstyrelser. I den läggs följande fast:

- kommunfullmäktiges inriktningsmål
- kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet
- kommunfullmäktiges indikatorer
- kommunfullmäktiges obligatoriska nämndindikatorer
- kommunfullmäktiges aktiviteter

Tidsperspektivet är treårigt med fokus på budgetåret.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål är verksamhetsövergripande och tydliggör vad som är viktigt att nämnder och bolagsstyrelser uppfyller. Tidsperspektivet är en mandatperiod.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheter som bedrivs i staden. Arbetet med att uppnå jämställdhet ska integreras inom alla kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål. Tidsperspektivet är en mandatperiod.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer fastställs i budgeten. De mäter hur nämnder och bolagsstyrelser uppfyller KF:s mål. För varje indikator fastställer kommunfullmäktige ett årsmål, som är det målvärde som förväntas uppnås under aktuellt år. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna avser det målvärde kommunfullmäktige har för hela staden. Nämnderna och bolagsstyrelserna fastställer nämndens/bolagsstyrelsens årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Under året kan det ske förändringar av definitioner och årsmål till följd av nya beslut i kommunfullmäktige/kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktiges obligatoriska nämnd- och bolagsstyrelseindikatorer

Kommunfullmäktige kan besluta om nämnd- och bolagsstyrelseindikatorer som är obligatoriska för respektive nämnd och bolagsstyrelse att följa upp. Dessa redovisas i nämndens/bolagsstyrelsens verksamhetsberättelse som lämnas till kommunfullmäktige. Till varje obligatorisk nämnd- och bolagsstyrelseindikator fastställer nämnden/bolagsstyrelsen ett årsmål.

Kommunfullmäktiges aktiviteter

En aktivitet är en riktad insats under en begränsad tidsperiod under budgetåret. Aktiviteter tas fram för att bidra till måluppfyllelsen, och ska ha start- och slutdatum samt en ansvarig nämnd eller bolagsstyrelse. Aktiviteterna följs upp i tertiärrapporterna och

verksamhetsberättelsen. Aktiviteter är inte ordinarie arbetsätt för att genomföra nämndens eller bolagsstyrelsens uppdrag.

Direktiv till nämnder och bolagsstyrelser

I kommunfullmäktiges budget finns direktiv till nämnder och bolagsstyrelser. Dessa förtydligar prioriterade områden som är gemensamma och där det finns ett särskilt stort behov av utvecklade processer och samverkan mellan flera av stadens nämnder och bolagsstyrelser.

Övrig uppföljning

Nyckeltal

Ett antal nyckeltal för stadens verksamheter används för analyser, jämförelser och för att följa trender. Nyckeltalen redovisas i samband med stadens årsredovisning. Kommunstyrelsen ansvarar för en sammanhållen process med att hålla nyckeltal uppdaterade och av god kvalitet. Nyckeltalen kan förändras efter beslut i kommunstyrelsen.

Kompletterande uppgifter

Stadsledningskontoret begär in kompletterande uppgifter från nämnder och bolagsstyrelser. Uppgifterna används för att fördjupa uppföljningen inom vissa områden.

Kompletterande styrdokument

Utifrån de mål som kommunfullmäktige fastställer i budgeten finns kompletterande styrdokument inom olika områden. Dessa stadsövergripande styrdokument är angelägna för hela staden och beslutas av kommunfullmäktige. De ska förtydliga vad staden behöver göra, vem som ansvarar och hur det ska göras. Nämnderna och bolagen ska beakta de kompletterande styrdokumenterna i verksamhetsplanering och uppföljning.

Beslut om framtagande av nya eller revidering av stadsövergripande styrdokument fattas i kommunfullmäktiges budget. Under arbetet med att ta fram/revidera styrdokument ska kontinuerlig avstämning ske med stadsledningskontoret. För att åstadkomma en högre grad av helhetsperspektiv i stadens styrning är ambitionen att styrdokument, där så är möjligt, ska samordnas och bli färre. Styrdokument som är angelägna för ett fåtal nämnder/bolagsstyrelser kan beslutas i respektive berörd nämnd och bolagsstyrelse.

Uppföljning av kompletterande styrdokument inordnas i kommunfullmäktiges budget eller i nämndens/styrelsens verksamhetsplan. Därigenom säkerställs genomförande och uppföljning på adekvat nivå.

För att underlätta en ändamålsenlig styrning och tydliggöra begrepp för styrdokument benämner staden styrdokument huvudsakligen i termer av strategi, program eller riktlinjer. Styrdokument som utarbetas och beslutas är i normalfallet antingen strategi, program eller riktlinjer utifrån de definitioner som beskrivs nedan. Därutöver kan kommunfullmäktige i vissa fall fatta beslut om policys och handlingsplaner. En del styrdokument, till exempel översiktsplan och biblioteksplan, regleras enligt särskild lagstiftning.

Strategi

Stadsövergripande strategier identifierar gemensamma fokusområden för flera nämnder och bolagsstyrelser för att nå kommunfullmäktiges mål. Med strategierna gör sta-

den ett vägval, pekar ut handlingsriktning och långsiktiga mål, men går inte in på hur staden praktiskt ska agera. Strategin behöver inte säga något om vilka medel eller metoder som ska användas.

Program

Program är måldokument som är långsiktiga och stadsövergripande. Därav följer att de övergripande målen som anges i programmen kan sträcka sig över mandatperioder, men att aktiviteter och indikatorer kan komma att förändras utifrån förändringar av budgetens inriktning. Programmen syftar inte till att slå fast detaljerade åtgärder, men kan innehålla förslag på aktiviteter och indikatorer samt metoder för hur programmets mål ska nås. Stadens nämnder och bolagsstyrelser ska följa de program som finns inom respektive verksamhetsområde. Kommunfullmäktige kan ange enskilda nämnder och bolagsstyrelser som uppföljningsansvariga för hela eller delar av programmet. I de fall uppföljningen av programmen ska integreras i ILS ska nämnden eller bolagsstyrelsen fastställa indikatorer och aktiviteter i sina verksamhetsplaner.

Riktlinjer

Riktlinjer anger hur verksamheten ska agera för att nå kommunfullmäktiges mål. Ändringar som inte påverkar själva riktlinjen, exempelvis beskrivande sammanhangstext, länkar, hänvisningar och dylikt som blivit inaktuella kan beslutas av förvaltningschef enligt gällande delegationsordning. Information om händelser som kan påverka en riktlinje kan ges genom ett tillfälligt tillägg till riktlinjen. Exempel på sådana händelser är prejudicerande rättsfall, beslut från nämnd eller andra påverkansfaktorer som tillkommit som kräver förändring av riktlinjerna. Tillägg, som beslutas av ansvarig nämnd, ska innehålla en notering att riktlinjen kan komma att revideras och beslutas av kommunfullmäktige men i väntan på att revideringen verkställts läggs informationen in för kännedom.

Styrning och uppföljning på nämnd- och bolagsstyrelsenivå

Nämndens/bolagsstyrelsens mål

Nämndens och bolagsstyrelsens mål konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet, och beskriver vilket resultat som ska uppnås under året (förväntat resultat).

Nämndens/bolagsstyrelsens indikatorer

Nämnden och bolagsstyrelsen kan fastställa egna indikatorer för att mäta hur nämnden/bolaget uppfyller sitt mål.

Nämndens/bolagsstyrelsens aktiviteter

Aktiviteter tas fram för att bidra till måluppfyllelsen. Aktiviteterna ska ha start- och slutdatum.

Styrning och uppföljning på enhetsnivå

Stadens styrmodell för styrning och uppföljning, ILS, stödjer också kvalitetsarbetet på enhetsnivå, vilket ska leda till att verksamheten utvecklas och skapar värde för stockholmarna. Genom ett systematiskt kvalitetsarbete med tydliga mål, arbetssätt, uppföljning och analys får enheten svar på vad som leder till hög kvalitet. Därmed kan enheten fatta välgrundade beslut om utveckling av verksamheten.

Mål

Enheten konkretiserar nämndens/bolagsstyrelsens mål genom egna mål som fastställs årligen i enhetens verksamhetsplan. Målen ska utgå från nämndens mål och ha fokus på målgruppens behov och önskemål. Målen ska vara tydliga, fånga syftet med verksamheten, fokusera på väsentliga kvalitetsaspekter och rymmas inom enhetens ekonomiska ram. Innan målen fastställs ska trovärdigheten i dem bedömas av respektive nämnd/bolagsstyrelse eller förvaltnings-/bolagsledning.

Förväntat resultat

Till varje mål ska enheten beskriva det förväntade resultatet under året. Vad har enheten för målvärde/målbild, och vilket tillstånd/förbättring ska uppnås under året? Förväntat resultat kan exempelvis formuleras som indikatorer eller aktiviteter.

Arbetssätt

Enheten ska ha tydliga arbetssätt som säkerställer att målen uppfylls och de förväntade resultaten nås, en utveckling av kvaliteten och ett effektivt resursutnyttjande. Arbetssätt och metoder ska så långt som möjligt vara kunskapsbaserade.

Resursanvändning

Enhetens användning av sina resurser ska vara effektiv för att nå målen och de förväntade resultaten. Genom att utveckla arbetssätt och uppföljning, samt analys av resultat kan enhetens resurser såsom budget, lokaler, it-stöd, material, medarbetarnas kompetens och energi användas på bästa sätt.

Uppföljning

Enheten ska ha metoder för att löpande följa upp sitt arbete. Uppföljningen ger underlag för att säkerställa att målen och de förväntade resultaten uppnås. Genom uppföljningen kan erfarenheter tas tillvara för lärande och utveckling samt ge underlag för beslut om åtgärder när resultat visar att valda arbetssätt inte ger önskad effekts. Enheten ska följa upp hur väl den lever upp till mål, förväntat resultat, arbetssätt, resursanvändning och ekonomiskt utfall.

Enhetens indikatorer

Enheten kan fastställa egna indikatorer för att mäta måloppfyllelsen.

Enhetens aktiviteter

Enheten kan ta fram aktiviteter som ska bidra till att enhetens mål uppnås. Aktiviteterna ska ha start- och slutdatum.

Resultat, analys och utveckling

För all verksamhetsuppföljning och framgångsrik utveckling är det av yttersta vikt att regelbundet analysera sina resultat och sitt arbete, samt om det leder till en effektiv verksamhet som skapar värde för målgruppen. För att nå hög kvalitet i verksamheten måste varje nämnd/bolagsstyrelse och enhet säkerställa att de prioriterar rätt områden i förhållande till avsatt budget, befintliga resurser samt målgruppens behov och önskemål. Genom att följa upp och analysera sina resultat uppnås en insikt om vad som leder till hög kvalitet. Med kunskapen kan verksamheten agera och fatta beslut om förbättringar som leder till utveckling av verksamheten och hög kvalitet. Denna kunskap underlättar också för politiker och tjänstemän att utarbeta relevanta mål, men även att utveckla effektiva arbetssätt och ett optimalt resursutnyttjande. Analyserna av nämndernas, bolagens och enheternas resultat ska ha ett jämförbarhetsperspektiv. Det innebär att nämnder, bolag och enheter ska synliggöra och analysera eventuella kunskapskillnader inom verksamheten samt föreslå hur dessa skillnader kan jämnas ut.

Dialog

En viktig del i stadens styrning, uppföljning och systematiska kvalitetsarbete är kontinuerlig dialog inom organisationen för att säkerställa en samsyn om mål, förväntningar, resultat, upplevd kvalitet och utveckling i hela organisationen. Dialogen ska präglas av tillit och ett förtroendefullt förhållningssätt.

Kommunstyrelsen ska ha en strukturerad dialog med nämnderna och bolagsstyrelserna om utformning och uppföljning av nämndernas mål kopplade till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och direktiven till nämnder.

Stadens nämnder och bolagsstyrelser ska ha en strukturerad dialog i organisationen om enheternas arbete med mål, förväntat resultat, arbetssätt, resursanvändning, uppföljning, resultat, analys och utveckling kopplade till nämndens/bolagsstyrelsens mål.

Stadens verksamheter ska ha strukturer för dialog med stockholmarna och målgrupperna för att kunna ta tillvara deras synpunkter, erfarenheter och behov. Verksamheten behöver förstå och möta stockholmarna och dem som verksamheten är till för och involvera dem i utvecklingen av verksamheten. Genom dialog och delaktighet får verksamheten del av värdefulla synpunkter samt möjlighet att testa idéer och nya tjänster för att få kunskap om behov och önskemål. Det är särskilt viktigt att ge prioriterade och röstsvaga grupper förutsättningar och möjlighet till inflytande. Verksamhetens resultat ska också synliggöras för stockholmarna genom till exempel Hitta på start.stockholm.

Internkontroll

Nämndernas interna kontrollarbete är centralt för att säkerställa att staden har en ändamålsenlig styrning och uppföljning. I *Regler för ekonomisk förvaltning* (Bilaga 8:19-20) och i tillhörande tillämpningsanvisningar (KS 2020/1446) preciseras hur nämnder ska arbeta med intern kontroll. I tillämpliga delar gäller även tillämpningsanvisningarna stadens bolagsstyrelser.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Bilaga 8. **Stadens system för integrerad styrning och uppföljning**, godkänns enligt Sverigedemokraternas förslag.

10 Stadsövergripande dokument

Under budgetåret ska nedanstående styrdokument revideras i enlighet med riktlinjerna i Sverigedemokraternas förslag till budget 2023.

Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande
Övergripande styrdokument			
Stockholms stads budget Inkluderar följande bilagor - Investeringsstrategi - Regler för ekonomisk förvaltning (ink. riktlinjer för resultatutjämningsreserv) - Stadens ledning och styrning - Fastighets- och lokalpolicy för kommunkoncernen Stockholms stad	KF	KF 2022-12-13	KS 2022/1045
Reglementen för kommunstyrelsen och nämnder	KF		
Vision 2040 - Möjligheternas Stockholm	KF	2020-06-15	KS 2019/483
Stockholms stads kvalitetsprogram – Utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering Inkluderar underliggande styrdokument - Riktlinjer för informationssäkerhet	KF	2022-02-21	KS 2021/866
Riktlinjer för lokalt utvecklingsarbete	KF	2015-10-19	171-1405/2015, 319-858/2014
Riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter	KF	2018-06-11	2018/000069
Strategi för romsk inkludering 2018-2022	KF	2018-06-11	2018/000070
Program för ett jämställt Stockholm 2018-2022	KF	2017-12-11	434-21/2017 2017:256
Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2022	KF	2017-11-27	171-116/2017 2017:237
Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018-2022	KF	2017-12-11	171-1526/2016 2017:254
Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023	KF	2018-05-28	2016/001831
Strategi för en äldrevänlig stad	KF	2018-05-28	2017/001979
Handlingsplan för en äldrevänlig stad	KF	2021-05-03	KS 2020/1712
Riktlinjer avseende förenings- och kulturstöd – demokrativillkor	KF	2021-05-21	KS 2020/410
Riktlinjer avseende lokalupplåtelser – demokrativillkor	KF	2021-05-21	KS 2020/415
Barn, unga och utbildning			

Revidering av regler för intagning och plats i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad	KF	2019-01-28	KS 2018/1451
Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande
Riktlinjer för barnsäkerhet i Stockholms stads kommunala förskolor	KF	2018-06-11	2017/002058
Riktlinjer för barnomsorg på obekvämt arbetstid	KF	2018-01-29	171-803/2017 2017:266
Riktlinjer för övergångar mellan förskola och skola i Stockholms stad	KF	2013-10-14	322-90/2013
Skolbiblioteksplan för skolor och förskolor i Stockholms stad 2021-2024	KF	2021-02-15	KS 2020/1413
Skolprogram för Stockholms stads förskolor och skolor	KF	2018-02-19	2017/001435
Handlingsplan för kommunens aktivitetsansvar i Stockholms stad 2022–2024	KF	2022-06-13	KS 2021/1518
Riktlinjer för samverkan mellan skola och socialtjänst för barn/ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa	KF	2010-06-21	325-2740/2009 2010:60
Riktlinjer för familjehemsvård för barn och unga	KF	2022-05-30	KS 2021/892
Riktlinjer för handläggning och dokumentation av ärenden gällande barn och unga inom individ- och familjeomsorgen	KF	2020-11-02	KS 2020/255
Riktlinjer för familjerätt faderskap och föräldraskap, vårdnad, boende och umgänge samt adoption	KF	2012-02-01	KS 2020/20
Samordnad grundskoleplanering i Stockholm, SAMS – planeringsinriktning 2019	KS	2019-06-19	KS 2019/541
Ensamkommande barn och ungdomar - Riktlinjer för handläggning av ärenden gällande ensamkommande barn och ungdomar	KF	2011-03-14	333-1354/2010
Överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm om Uppdrag och samverkan avseende ungdomsmottagningarna i länet	KF	2020-11-30	KS 2020/829
Ekonomi			
Försäkringspolicy för Stockholms stad	KF	2004-03-01	009-4489/2003 2004:22
Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad	KF	2021-11-08	KS 2021/1051
Placeringspolicy för Stockholms stads samförvaltade donationsstiftelser	KS/EKU	2022-03-30	årsnummer
Placeringspolicy för Stockholms stads samförvaltade donationsstiftelser	KS/EKU	2022-03-30	årsnummer

Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande
Information och kommunikation			
Kommunikationsprogram för Stockholms stad 2017 – 2022	KF	2017-10-02	179-2103/2016 2017:209
Utomhusreklam på stadens mark - etiska riktlinjer	KF	2018-06-11	2017/002028
Policy för Stockholms stads konton i sociala medier	KF	2020-05-04	KS 2018/1303
Infrastruktur och stadsutveckling			
Översiktsplan för Stockholms stad	KF	2018-02-19	2017/001867
Arkitekturpolicy	KF	2021-10-04	KS 2021/735
Stockholms byggnadsordning	KF	2020-09-28	KS 2020/798
Riktlinjer för bostadsförsörjningen 2021-2024	KF	2020-11-30	KS 2020/791
Framkomlighetsstrategi	KF	2022-06-13	KS 2021/1699
- Strategi för offentliga rum 2018-2021	KF	2018-06-11	KS 2018/749
- Trafiksäkerhetsplan	KF	2022-06-13	KS 2022/536
Kajstrategi för Stockholms stad	KF	2022-06-13	KS 2022/256
Strategi för ökad cykling i Stockholms stad	KF	2014-06-16	329-49/2014
Cykelplan	KF	2022-05-30	KS 2022/535
Program för City, Norrmalm och Östermalm	KF	2018-05-28	KS 2018/402
Program för hållbar stadsutveckling Norra Djurgårdsstaden visar vägen mot en hållbar framtid	KF	2021-09-06	KS 2020/1750
Internationellt arbete			
Internationell strategi för Stockholms stad	KF	2021-05-03	KS 2021/154
Stockholms stads EU-policy	KF	2021-11-08	KS 2021/216
Idrott, kultur, fritid			
Idrottspolitiskt program för Stockholms stad 2018-2022	KF	2018-06-11	KS 2018/228
Strategi för idrottsanläggningar 2022-2026	KF	2022-06-13	KS 2022/21
Stockholms stads strategi för det rörliga friluftslivet 2018–2022	KF	2018-06-11	2017/001764
Handlingsplan för främjande av psykisk hälsa genom fysisk aktivitet bland ungdomar i Stockholms stad	KF	2022-06-13	KS 2022/20
Kulturvision 2030	KF	2012-06-11	328-1850/2011 2012:91
Kulturstrategiskt program för Stockholms stad	KF	2021-05-31	KS 2020/1109
Biblioteksplan för Stockholms stad 2022-2025	KF	2021-12-13	KS 2021/850
Stockholms stads filmstrategi	KF	2017-05-15	171-1711/2015
Stockholms stads strategi för nattklubbar och livescener	KF	2021-12-13	KS 2021/754

Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar	KF	2022-06-13	KS 2022/243
Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande
Kris- och säkerhetsfrågor			
Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023	KF	2020-03-23	KS 2019/1543
Stockholms stads trygghetsprogram 2020-2023	KF	2021-04-12	KS 2019/1939
Stadens arbete mot våldsbejakande extremism – riktlinjer till Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram	KF	2016-05-16	155-943/2015
Övergripande samverkansöverenskommelse mellan Stockholms stad och Polisregion Stockholm	KF	2019-11-04	KS 2019/656
Miljö och klimat			
Miljöprogram för Stockholm 2020-2023 med underliggande handlingsplaner:	KF	2020-05-25	KS 2019/1040
– Åtgärdsprogram buller Stockholms stad 2019-2023 enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller	KF	2019-05-06	KS 2019/145
– Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus	KF	2015-03-09	304-253/2014
– Plan för Stockholms stads klimatanpassningsarbete	KS	2016-05-04	303-945/2014
– Klimathandlingsplan 2020-2023 - För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040	KF	2020-05-25	KS 2019/1041
– Stockholms stads kemikalieplan 2020-2023	KF	2020-04-20	KS 2019/1510
– Stockholms stads handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020-2024	KF	2020-01-27	KS 2019/710
– Riktlinjer för förnybar energi i stadens egna fastigheter	KF	2014-06-16	310-1382/2013
– Handlingsplan för biologisk mångfald i Stockholms stad	KF	2020-11-30	KS 2020/931
– Handlingsplan för klimatanpassning av Stockholms stad 2022-2025	KF	2021-12-13	KS 2020/1033
– Handlingsplan för hållbar plastanvändning 2022-2026	KF	2022-02-21	KS 2021/1121
– Avfallsplan för Stockholm 2021-2024	KF	2021-03-22	KS 2020/1714
– Reviderade föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun	KF	2022-02-21	KS 2021/1 369
– Handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten	KF	2022-05-30	KS 2021/794

Riktlinjer för fossilbränslefri organisation 2030	KF	2018-10-01	2018/000015
Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande
Dagvattenstrategi - Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering	KF	2015-03-09	315-1075/2002 2015:18
Fordonsstrategi för kommunkoncernen Stockholms stad	KF	2017-03-20	129-1092/2016 2017:59
Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat	KF	2019-05-27	KS 2018/430
Dagvattenstrategi - Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering	KF	2015-03-09	315-1075/2002 2015:18
Näringsliv, arbetsmarknad och omvärld			
Stockholms stads program för evenemang	KF	2016-11-07	171-1710/2015
Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP)	KF	2017-11-27	171-84/2017 2017:240
Stockholms stads näringslivspolicy	KF	2020-05-25	KS 2019/273
Stockholms stads strategi för arbetsmarknadsinsatser	KF	2021-06-14	KS 2020/904
Personalpolitik			
Reviderad Personalpolicy för Stockholms stad	KF	2019-12-16	KS 2019/988
Rökfri arbetstid i Stockholms stads verksamheter	KF	2010-04-12	219-1255/2009 2010:43
Riktlinjer om mutor och representation	KF	2015-12-02	160-1416/2015
Socialtjänst			
Stockholms stads program för stöd till anhöriga 2021-2024	KF	2021-06-14	KS 2020/923
Stockholms stads program mot hemlöshet 2020-2025	KF	2021-06-14	KS 2020/353
Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relationer 2021-2025	KF	2021-06-14	KS 2020/924
Stockholms stads strategi 2019 – 2022 för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet	KF	2020-06-15	KS 2019/1507
Handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB) familjehem m.m. Riktlinjer	KF	2004-01-19	325-2794/2003
Riktlinjer för kontaktverksamhet enligt SoL, LSS och LVU	KS	2008 reviderade 2015-11	3.1.1-581/2015
Riktlinjer för budget- och skuldrådgivning	KF	2018-05-28	2017/001651
Riktlinjer för handläggning av dödsboärenden	KF	2018-01-29	150-1652/2017 2018:3
Överenskommelse om samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom-/funktionsnedsättning	KS	2012-08-22	326-570/2012

(SD):320

Överenskommelse om samverkan kring personer med missbruk/beroende	KS	2017-01-18	154-1131/2016
Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande
Riktlinjer serveringstillstånd	KF	2016-03-21	KS 2017:37
Riktlinjer för lex Sarah	KF	2013-06	325-1033/2012
Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021 (Program för ANDT-politiken)	KF	2018-06-11	2017/002048
Riktlinjer för vuxna med missbruks-/beroendeproblem	KF	2013-06-12	325-1789/2010
Riktlinjer för utredning, dokumentation m.m. inom stadens socialpsykiatri	KF	2012-03-15	325-1788/2010
Riktlinjer för handläggning av försöks- och träningslägenheter	KF	2014-01-14	325-1787/2010
Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd	KF	2017-10-16	150-2129/2016 2017:222
Riktlinjer för ärendeansvar mellan stadsdelsnämnderna inom individ- och familjeomsorgen, omsorgen om äldre personer och personer med funktionsnedsättning	KF	2017-02-13	152-1057/2016
Riktlinjer för tobaks- och folkölstillsyn samt för kontroll av vissa receptfria läkemedel	KF	2014-05-26	329-1800/2013
Riktlinjer för våld i nära relationer	KF	2014-03-24	325.679/2013
Stadsmiljö			
Handlingsplan för minskat klotter	KF	2021-11-29	KS 2021/445
Handlingsplan för skadedjursbekämpning	KF	2021-11-29	KS 2021/444
Grönare Stockholm, Riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden	KF	2017-02-13	171-1292/2016
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning			
Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad om hälso- och sjukvårdsansvar för äldre samt personer med fysisk funktionsnedsättning, utvecklingsstörning eller autismspektrumstillstånd samt för personer med förvärvad hjärnskada eller annan kognitiv svikt	KF	2010-02-22	327-2157/2009 2010:16
Riktlinjer KBF - kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning	KF	2016-12-12	151-1933/2015
Riktlinjer för medföljare till semesterresor utomlands	KF	2016	3.1.1-847/2015
Stockholms stads avgiftssystem för insatser enligt SoL till personer med funktionsnedsättning under 65 år	KF	2010-10-29	113-2157/2010)
Riktlinjer för riksfärdtjänst	KF	2017-11- 06	151-673/2017 2017:228

Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande
Reviderade riktlinjer för ledsagning och ledsagarservice samt riktlinjer för handläggning av insatser enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) och bistånd enligt SoL (socialtjänstlagen) till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning	KF	2018-06-11	KS 2018/585
Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad om hälso- och sjukvårdsansvar för äldre samt personer med fysisk funktionsnedsättning, utvecklingsstörning eller autismspektrumstillstånd samt för personer med förvärvad hjärnskada eller annan kognitiv svikt	KF	2010-02-22	327-2157/2009 2010:16
Upphandling			
Program för upphandling och inköp	KF	2020-08-31	KS 2019/799
Program för verksamhet som utförs av privata utförare	KF	2021-11-08	KS 2021/1045
Äldreomsorg			
Principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen	KF	2017-06-12	152-2128/2016
Mat- och måltidspolicy för äldreomsorgen i Stockholms stad	KF	2019-09-30	KS 2019/415
Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg	KF	2021-04-12	KS 2020/1362
Gemensam värdegrund för äldreomsorg i Stockholms stad	KF	2011-03-14	327-1325/2010 2011:35
Huvudöverenskommelse om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg	KF	2022-06-13	KS 2021/1272
Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och kommunerna i Stockholms län om utveckling av samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård	KF	2018-01-29	111-1102/2017 2018:4
Regional överenskommelse om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i Stockholms län	KF	2019-12-02	KS 2019/1039
Överenskommelse mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län gällande IT-stöd inom förvaltningsobjektet "Samverkan vid vårdövergångar" inför nytt IT-stöd för utskrivning från slutna hälso- och sjukvård	KF	2020-11-30	KS 2020/973
Uppdragsbeskrivningar för stadsdelsnämndernas dagverksamhet och vård- och omsorgsboenden inom stadens valfrihetssystem	KF	2022-03-14	KS 2021/1084

11 Ärenden som avslutats eller besvaras i samband med budgeten

Dnr 2022/590

Ändring av de Allmänna lokala ordningsföreskrifterna gällande förorening efter hund

Skarpnäck stadsdelsnämnd har till kommunfullmäktige hemställt om att de lokala ordningsföreskrifterna ändras så att förorening efter hund ska plockas upp på offentlig plats även i ytterstaden.

I vissa fall gäller olika ordningsföreskrifter i inner- respektive ytterstaden. För att samma krav ska gälla i hela staden behöver en översyn göras av de lokala ordningsföreskrifterna. Förslaget har remitterats och synpunkter har inkommit från berörda remsinstanser, se ärende KS 2022/590.

Ärendet avslutas med hänvisning till kommunfullmäktiges budget 2023, avsnittet för kommunstyrelsen.

Dnr KS 2022/632

Underlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025 samt framställan om sociala merkostnader år 2023 för SHIS kärnverksamhet samt uppdraget om nyanlända

Styrelsen för stiftelsen SHIS bostäder har till kommunstyrelsen och socialnämnden överlämnat underlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025 samt till kommunfullmäktige framställt om ett tilläggsanslag för sociala merkostnader år 2023.

Styrelsen hemställer hos kommunstyrelsen och socialnämnden om oförändrad ram om 105,5 mnkr för 2023 gällande SHIS uppdrag om bostäder för nyanlända samt därtill kostnadstäckning enligt avtal, vilket avser avvecklingskostnader gällande lägenheter som inte kan ställas om till uthyrningsverksamhet.

Styrelsen framställer till kommunfullmäktige om ett tilläggsanslag om 5,0 mnkr för trygghetsskapande åtgärder. SHIS bostadssociala verksamhet är central i stadens arbete med social hållbarhet där särskilt prioriterade grupper är hemlösa barnfamiljer, äldre över 65 år och våldsutsatta. SHIS behöver förstärka det trygghetsskapande arbetet i verksamheten genom fortsatt teknisk uppgradering och ökad bemanning med mobilt team som arbetar dagtid i de fastigheter som är särskilt utsatta. För närvarande finns ett Trygghetsteam som arbetar kvällstid och helger.

Ärendet avslutas med hänvisning till kommunfullmäktiges budget 2023, avsnittet för socialnämnden.

Dnr KS 2022/759

Beslut om arbetsmarknadsinsats för vissa målgrupper som nås via arbetsmarknadsnämndens uppsökande uppdrag

I Stockholms stads budget 2022 gav kommunfullmäktige arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att arbeta uppsökande för att nå och erbjuda insatser till unga i åldrarna 19-29 år som varken arbetar eller studerar (UVAS) samt till kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden. Uppdraget syftade till att fler individer ska etablera sig på arbetsmarknaden eller påbörja studier.

Individinsatser som innebär att någon beviljas förmåner ska föregås av ett individuellt beslut som har stöd i lagstiftningen. Utgångspunkten för stadens insatser på arbetsmarknadsområdet är främst socialtjänstlagen (SoL). Mot bakgrund av detta föreslår arbetsmarknadsnämnden att insats i form av särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier för UVAS och för kvinnor med en svag ställning på arbetsmarknaden ska föregås av en individuell biståndsprövning. Genom biståndsprövning och beslut läggs grund till en rättssäker handläggning som följer bestämmelser om dokumentation och uppföljning i SoL. Insatsen bedöms vara utöver socialtjänstens ansvar enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen, men bedöms kunna omfattas av 4 kap. 2 § SoL.

Arbetsmarknadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige uppdrar åt arbetsmarknadsnämnden att, från och med 2023-01-01, fatta biståndsbeslut om särskilt individanpassad stödinsats för att underlätta arbete eller studier enligt 4 kap. 2 § SoL för socialt utsatta i de ovan nämnda målgrupperna. Enligt förslaget ska personer som uppbär försörjningsstöd inte ha rätt till insatsen, eftersom de omfattas av samma insatser via Jobbtorgs verksamhet i ett arbetsrehabiliterande arbete inom ramen för deras behov av försörjningsstöd från stadsdelsförvaltningen. Förslaget har remitterats och synpunkter har inkommit från berörda remissinstanser, se ärende KS 2022/759.

Ärendet avslutas med hänvisning till kommunfullmäktiges budget 2023, avsnittet för arbetsmarknadsnämnden.

Dnr 2022/959

Utredning gällande svenska för invandrade (sfi) – En genomlysning av sfi med fokus på studieväg 1 och 2

I Stockholms stads budget 2022 gav kommunfullmäktige arbetsmarknadsnämnden i uppdrag dels att göra en genomlysning av svenska för invandrade (sfi) i egen och upp-handlad regi för att föreslå åtgärder som höjer kvaliteten i undervisningen, utvecklar möjligheten till kvalitetskontroll av samtliga skolor och bidrar till ökad motivation och genomströmning av elever, dels att utreda hur sfi i större utsträckning kan ske inom sammanhållna grupper och med antagning med regelbundna intervall.

Arbetsmarknadsnämnden har med anledning av uppdragen genomfört en utredning som lämnar förslag gällande förstärkt uppföljning, utveckling av studievägledning 1 och 2, tillgängliga lärmiljöer, ökad kompetens hos lärare, digitalisering, intag i längre intervall och utveckling av formerna för sfi flex. Förslagen som presenteras kan även tas i beaktande vid analys och utveckling av stadens övriga vuxenutbildning.

Ärendet avslutas med hänvisning till kommunfullmäktiges budget 2023, avsnittet för arbetsmarknadsnämnden.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Bilaga 11. Ärenden som avslutas eller besvaras i samband med kommunfullmäktige beslut om budget 2022 för Stockholms stad godkänns

12 Basnyckeltal

Kommunfullmäktige har beslutat om nyckeltal för stadens verksamheter. Dessa förändras inte över tid om inte synnerliga skäl föreligger. Nyckeltalen redovisas löpande och i samband med stadens årsredovisning. Nyckeltal som ska redovisas könsuppdelat är markerat med #

Pedagogisk verksamhet

Förskola	
Inskrivningsgrad i förskoleverksamhet (2-5 år), oavsett regi	1
Antal förskolebarn per anställd (fristående regi)	4
Andel legitimerade förskollärare av anställda (fristående regi)	204
Antal barn per grupp (fristående regi)	205
Andel nöjda föräldrar (fristående regi)	206
Andel förskollärare av totalt antal anställda	211

Fritidshem

Antal inskrivna barn per årsarbetare i fritidshem	5
---	---

Grundskola

Andel elever i fristående grundskolor	6
Antal elever per lärare i årskurs 1-9	7
Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3 #	NY
Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i matematik i årskurs 3 #	NY
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen i grundskolan	8
Genomsnittligt meritvärde i årskurs 9 #	9
Andelen elever i årskurs 9 som uppnått kravnivån på de nationella proven #	10
Andel elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen #	11
Andel elever i årskurs 9 som är behöriga till nationellt program #	12

Gymnasieskola

Andel elever i fristående gymnasieskolor	17
Antal lärare med pedagogisk högskoleexamen i gymnasieskolan	18
Andel elever som slutfört gymnasiet med examen inom tre år #	20
Avgångselevers genomsnittliga betygspoäng i gymnasieskolan #	21
Andel elever med grundläggande behörighet till universitet och högskola	22

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Kostnad, kr	
Funktionsnedsättning 0-64 år, per år	31
Gruppbostad och barnboende, per dygn	32
Daglig verksamhet, per dag	33
Assistansersättning, per timme	34
Hälsa och sjukvård, per brukare/år	212
Antal färdigställda bostäder med särskild service	NY

Äldreomsorg

Andel av befolkningen med insats per månad	37
Genomsnittligt antal hemtjänsttimmar per person och månad	38
Kostnad (netto) per timme för hemtjänst, kr	39
Kostnad per vårddygn samt vårddygn/person i vård- och omsorgsboende	40
Antal medarbetare per chef inom äldreomsorgen	41
Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar	NY

Individ- och familjeomsorg

Dygnetruntvård för barn och unga - kostnad per dygn, per barn och per invånare, dygn per barn samt antal barn med insats som andel av befolkning 0-19 år	55
Dygnetruntvård inom vuxen missbruk – kostnad per vårdform, dygn, person och invånare (inkl Enheten för hemlösa)	50
Andel biståndsbedömda insatser med genomförandeplaner inom socialpsykiatri (inkl Enheten för hemlösa)	51
Boende och boendestöd - kostnad per vårdform, dygn, person och invånare (vuxna missbruk och socialpsykiatri)	52
Sysselsättning/arbetsträning inom socialpsykiatri, kostnad per person, kr	53
Antal hemlösa (mätning vartannat år) #	54
Antal familjer och antal barn som saknar stadigvarande bostad	201
Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt #	208

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad

Andel biståndstagare av befolkningen i genomsnitt per månad	56
Andel barn och ungdomar som lever i hushåll som är beroende av ekonomiskt bistånd, respektive ungdomar som är beroende av ekonomiskt bistånd, i befolkningen i genomsnitt per månad	64a/64b
Andel hushåll med ekonomiskt bistånd avslutade till annan försörjning	57
Medelbidrag för ekonomiskt bistånd för vuxen biståndstagare och hushåll per månad	58
Summa ekonomiskt bistånd i relation till befolkningen	59
Vuxna biståndstagare med försörjningshinder arbetslöshet i befolkningen	60
Utrednings- och väntetid vid ansökan om ekonomiskt bistånd	61
Kostnad per utredning om ekonomiskt bistånd	62
Andel beslut om ekonomiskt bistånd som ändras av Förvaltningsrätten	63
Andel vuxna personer med långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd av vuxna biståndstagare per månad	65
Andel aspiranter som är självförsörjande tre månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm per månad	66
Andel inledda utredningar om felaktig utbetalning av ekonomiskt bistånd i relation till antal biståndshushåll	67
Andel invånare, 20 år, med fullföljd gymnasial utbildning	19
Andelen unga som varken arbetar eller studerar 20-24 år	207
Felaktigt utbetalt försörjningsstöd som upptäcks av stadens FUT-handläggare.	230

Stadsmiljö

Kostnad per kvadratmeter, kr	
Vinterväghållen yta	68
Barmarksrenhållning för parkmark	69
Parkdrift/Parkunderhåll	70a-b

Kultur och fritid

Öppen fritidsverksamhet - nettokostnad per öppethållandetimme	80
Kostnad per invånare för fritidsverksamhet	85
Kostnad per besök (inklusive lokalkostnader) - publik verksamhet (Liljevalchs, bibliotek, museum och Kulturhuset)	81
Antal besök per invånare – stadsbiblioteket, Kulturhusets bibliotek inkl. webb-besök	82
Bruttokostnad per invånare för kommunala bibliotek	83
Antal lån totalt i kommunala bibliotek per invånare #	84
Antal elevplatser i Kulturskolans avgiftsbelagda verksamhet för barn och unga (6-22 år) #	86
Antal besökande barn och ungdomar i kulturinstitutionernas alla verksamheter (0-20 år)	87
Antalet besök av barn och ungdomar i Stadsteaterns verksamhet	91

Idrott

Nyttjandegrad idrottshallar, stora hallar och övriga hallar	92
Nettokostnad per besök vid simhallar samt simhallsdelen vid sim- och idrottshallar	95
Föreningsdrivna anläggningar	97

Exploatering

Markanvisningar	71
Direktavkastning av mark	72

Trafik

Drift- och underhållskostnader	109
Andel rätt parkerade fordon	110
Framkomlighet buss och bil	111-112
Procentuell förlängning av restiden	113
Total variation i restid	114
Antal meter nyanlagda cykelvägar och övriga cykelåtgärder i staden	202
Antal skadade cyklister i staden	203
Lastbilstrafik i innerstaden	216
Cykeltrafik i innerstaden	217
Gångflöde på ett urval gator	218

Begravning

Nettokostnad för begravningsverksamhet per invånare	98
Kostnad för skötsel av enskilda gravplatser per gravyta	99

Miljö- och hälsoskydd

Intäktsfinansieringsgrad	101
Utförd tillsyn i förhållande till planerad	226

Stadsbyggnad

Omloppstid från ansökan till beslut	102
Bostadsbyggande	103
Kostnadstäckningsgrad per verksamhetsområde	104
Godkända/antagna detaljplaner	105
Antal bygglov som överklagats och som ändrats av högre instans	106
Genomsnittlig tid för att hantera bygglovsärenden	107
Bygglovsavgift för normalvilla och tillbyggnad under 15 kvm	108
Bostadsbyggande i enlighet med statliga infrastrukturförhandlingar	210
Andel av ny bebyggelse som förläggs inom 500 meter till spår-bunden eller stomnätstrafik	215

Fastighet

Räntabilitet på totalt kapital	73
Vakansgrad	74
Hysesnivå	75-76
Underhållskostnad	77
Driftkostnadsnivå	78
Drift-/underhållskostnad för idrottsanläggningar	93-94
Antal olovliga andrahandsuthyrningar som leder till uppsägning av hyresavtal i stadens bostadsbestånd	229

Personal

Andel tillsvidareanställda	122
Andel heltidstjänster	123
Personalomsättning	124
Andelen kvinnliga chefer i förhållande till andelen kvinnor bland de anställda (kvot)	125
Andelen utrikes födda chefer i förhållande till andelen utrikes födda medarbetare (kvot)	126
Korttidsfrånvaro	127
Långtidsfrånvaro	128
Kostnad för korttidsfrånvaro per årsarbetare (exklusive personalförsäkring (PF))	129

Avfall

Kostnad för avfallshantering	115
Mängd restavfall	116
Mängd matavfall som går till biologisk behandling	117
Mängd farligt avfall	118
Mängd grovavfall som samlats in via återvinningscentralerna	119
Mängd grovavfall som samlats in via entreprenörerna	120
Andel farligt avfall	121

Näringsliv

Nystartade (nyregistrerade) företag i staden	130
Företagskonkurser i staden	131
Antal utländska direktinvesteringar i Stockholm	132
Företagens nöjdhet med information från staden	219

Företagens nöjdhet med tillgänglighet från staden	220
Företagens nöjdhet med bemötande från staden	221
Företagens nöjdhet med kompetens från staden	222
Företagens nöjdhet med rättssäkerhet från staden	223
Företagens nöjdhet med effektivitet från staden	224
Antal gästnätter	225

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Bilaga 12. Basnyckeltal godkänns

13 Utveckling av centrala it-kostnader

Utöver finansiering i budget fördelas centrala it-kostnader för gemensamt it-stöd till nämnder och bolagsstyrelser. Fördelningen sker via kommunstyrelsen genom den så kallade it-prislistan. Utnycklingen baseras på respektive systemområdes kostnader för till exempel drift, förvaltning, support och löpande underhåll (för mer information, se riktlinjerna för it-prislistan, dnr 419-1011/2017).

It-prislistan fastställs av stadsdirektören och tillställs samtliga nämnder och bolagsstyrelser i anslutning till att budgetförutsättningarna publiceras. För 2023 fastställs utnycklingen till maximalt 828,6 mnkr, samt systemgemensamma komponenter (Citrix, Microsoft, Oracle och SQL samt det nytillkomna området: SIKT centrala kostnader) till maximalt 46,9 mnkr.

Följande systemområden ingår i it-prislistan 2023 (mnkr):

#	Område	2022	2023
1	Arbetsplatssystem	78,7	88,9
2	Plattform för applikationsserverdrift	12,8	12,3
3	Programvarulicenser för infrastruktur	51,9	53,5
4	Datakommunikation och säkerhet	72,0	66,8
5	Sammanhållet användarstöd inom IT	88,2	85,3
6	Stockholm Webb	29,3	24,8
7	Sociala system	75,0	68,2
8	Infosoc	0,2	0,2
9	Stockholms stads geografiska informationssystem (SGIS)	17,7	15,9
11	Applikationsplattformar (E-tjänster, Integration, CRM)	55,0	58,1
12	Identitets- och åtkomsthantering	27,7	28,5
13	eDok/Diabas	18,7	14,3
14	LOIS	2,9	3,6
15	Agresso	38,6	38,6
16	Beslutsstöd och statistik (tidigare LIS)	18,1	16,8
17	Löne- och PA-system	30,1	30,2
18	E-arkivet	8,8	9,0
20	ILS	4,3	5,0
21	Nationella e-hälsotjänster	3,9	4,0
22	Öppna data	1,7	1,0
24	Metodstöd	3,6	5,8
25	Inköp	17,4	17,4

26	E-vald	1,0	1,1
27	SSIP (systemstöd för stora investeringar)	0,7	0,7
28	Skolplattformen	134,7	127,6
29	GSIT2 Centrala Leverantörskostnader	38,7	40,7
31	E-tjänster för Förskolan	1,9	1,9
32	Utbildningsplattform	4,9	5,5
33	Stadsövergripande informationssäkerhet*	-	3,0
	Totalt	838,5	828,6

*Nytt område 2023

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Bilaga 13. Utveckling av centrala IT-kostnader godkänns

14 Fastighets och lokalpolicy

Bakgrund

Fastighets- och lokalpolicyn definierar övergripande inriktning och ansvarsområden för stadens lokalförsörjning samt hur stadens fastighets- och lokalinnehav ska utvecklas på kort och lång sikt. Stadens innehav av fastigheter och lokaler samt hyresavtal är betydande varför staden kontinuerligt behöver se över innehav, organisation och arbetssätt när staden växer.

Stockholms stads investeringsplaner för kommunkoncernen kräver stora resurser. Under kommande år kommer de kommunala investeringarna i offentliga fastigheter öka till följd av exempelvis behov av fler bostäder, vård- och omsorgsboenden och idrottsanläggningar. På samma sätt behöver investeringar i framkomlighet och trygghet förstärkas. Även underhållet av kommunala fastigheter behöver stärkas för att undvika kapitalförstöring. Hur investeringarna finansieras får effekt på stadens ekonomi direkt i form av skuldnivåer och räntekostnader men även långsiktigt genom att utfallet för finansiella mål påverkas liksom stadens bedömda kreditvärdighet och därmed utrymmet att hantera verksamhetens behov. Staden ska pröva hur finansieringen av investeringar sker mest ändamålsenligt och hur staden kan få bästa möjliga kreditvillkor.

Stadens innehav av fastigheter och lokaler behöver utvecklas på ett sätt som bidrar till att planerade investeringar kan genomföras med bibehållen finansiell styrka och med låg finansiell risk samtidigt som stadens kapacitet och förmåga att tillhandahålla effektiva lokaler som är underhållna och ändamålsenliga utifrån verksamheternas behov utvecklas.

Staden behöver samarbeta med externa aktörer på marknaden som vill investera i infrastruktur och bostäder, bland annat då det finns begränsningar i stadens marktillgång. Samverkan med externa aktörer ska utgå från stadens behov enligt de planer som ansvariga nämnder tar fram, där utgångspunkten alltid är att skapa en bättre verksamhet för de medborgare som tar del av den. Staden ska däremot inte sälja samhällsfastigheter som skattefinansierade verksamheter har behov av på kort eller lång sikt och ingen försäljning eller ombildning av allmännyttan ska förekomma. I äldreomsorg, delar av den sociala verksamheten samt skol- och förskolesektorn behöver stadens egen-regi-verksamhet stärkas. Vid nationella och internationella företagsetableringar eller omlokaliseringar ska staden samordnas för att gemensamt och tidigt möta aktuella företag. Småföretagen är Stockholms kugghjul och ska därmed prioriteras.

Syfte och omfattning

Fastighets- och lokalpolicyn behandlar hanteringen av fastigheter och lokaler för verksamheter som staden har ansvar för. Syftet med policyn är att bidra till utveckling, samordning och effektivisering genom att:

- Ge övergripande mål och grundläggande principer för fastighetsinnehav och hantering av fastigheter och lokaler
- Förtydliga roller och ansvar
- Identifiera viktiga planeringsprocesser och forum för samverkan

Policyn gäller för Stockholms stad och Stockholms Stadshus AB; främst Micasa Fastigheter i Stockholm AB (Micasa), Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) och S:t Erik Markutveckling AB. Policyn gäller för övriga verksamheter och bolag i kommunkoncernen i tillämpliga delar.

Policyn beslutas av kommunfullmäktige och förvaltas av stadsledningskontoret. Uppdateringar genomförs och beslutas tillsammans med stadens årliga budget. En tydlig koppling ska finnas mellan policyn och stadens regler för ekonomisk förvaltning med tillhörande tillämpningsanvisningar.

Inledning

Lokaler och bostäder för stadens verksamheter

Staden har ett stort bestånd av verksamhetslokaler och bostadslägenheter som förvaltas av fastighetsnämnden och av stadens fastighetsförvaltande bolag. Därutöver tillkommer lokaler och lägenheter som hyrs av externa fastighetsägare.

Markförsörjning

Staden ska bedriva en aktiv markförsörjning för att säkerställa ett mark- och fastighetsbestånd som bedöms vara av strategisk betydelse för stadens långsiktiga utveckling. För att kunna styra stadens utveckling och möta behovet av bostäder, pedagogiska lokaler, omsorgsboenden, kultur- och idrottslokaler m.m. är det viktigt att staden har tillgång till markreserver för framtida behov. När nya områden, inklusive förändringsområden, exploateras ska mark reserveras för stadens verksamhetsbehov. Staden ska bedriva en långsiktigt hållbar markpolitik för att underlätta för kommande behov av stadsutveckling och möta behov av mark för stadens verksamheter.

Framtida lokalbehov och investeringar

Den demografiska utvecklingen och kommunfullmäktiges bostadsmål kommer att öka behoven av exploatering för bostäder och anskaffning av lokaler för kommunens verksamheter. Staden ska planera utifrån ett helhetsperspektiv med målet att tidigt säkra fastighetsinvesteringar. Stundande tider av lågkonjunktur och en pressad fastighetsmarknad möjliggör för strategiska uppköp från privata fastighetsbolag. När ny bebyggelse planeras ska god samhällsservice, så som skolor och idrottshallar med mera, vara en självklar del av den grundläggande planeringen. Behovet av fastigheter och lokaler ska i huvudsak tillgodoses med eget ägande och inhyrning alltid prioriteras i av staden befintliga lokaler. Om valet står mellan eget ägande och extern inhyrning eller arrende, ska alltid extern inhyrning föregås av en risk- och konsekvensanalys och får inte leda till ökade kostnader i ett livscykelperspektiv.

Ett växande Stockholm och växande nyinvesteringsbehov, reinvesteringsbehov samt behovet av ökad flexibilitet och effektivitet i lokalanvändningen innebär att kommun-

koncernen kan komma att behöva öka egenfinansieringsgraden. Detta säkerställs genom starka ekonomiska resultat, bland annat genom försäljningsinkomster av icke strategiska lokaler. Bristen på byggbar mark innebär att samverkan med externa aktörer behövs för att till viss del kunna tillgodose behovet av att effektiva lokaler för verksamhet i egen regi. Därutöver behövs även samverkan med externa utförare i egna lokaler som bedriver verksamhet inom det kommunala uppdraget.

När samarbeten med externa parter görs ska staden skapa förutsättningar för långsiktighet och låg risk med ändamålsenliga avtal där stadens intressen tas tillvara på ett bra sätt och där rollfördelningen är tydlig.

Definitioner

Anskaffning

Med anskaffning avses förvärv, byggande, extern inhyrning, arrende eller leasing av fastighet eller lokal och till lokalen hörande inventarier och utrustning.

Avveckling

Med avveckling avses försäljning, rivning, avyttring eller uppsägning av externt hyres-, arrende- eller leasingavtal.

Strategiska investeringar

Med strategiska investeringar avses framtidsinriktade investeringar som skapar en större nytta än vad staden har i dag.

Ersättningsinvesteringar

Med ersättningsinvesteringar avses investeringar som ger en uppgradering av anläggningar till minst den tidigare fastställda tekniska nivån eller nya miljöbetingelser. Utgångspunkten är att de behåller samma nytta.

Lokalförsörjning

Med lokalförsörjning avses åtgärder för att försörja stadens verksamheter med lokaler, mark och anläggningar.

Lokalresursplanering

Med lokalresursplanering avses att långsiktigt kontinuerligt planera för att anpassa stadens lokalbestånd till den förväntade efterfrågan av verksamhetslokaler.

Lokaleffektivitet

Ett effektivt nyttjande av lokaler innebär att kärnverksamheten har funktionella och rätt mängd lokaler i förhållande till andra resurser, givet ekonomin på kort och lång sikt. Lokaleffektivitet förutsätter en avvägning mellan nytta och kostnad som erhålls genom rätt mängd lokaler, i rätt tid, på rätt plats. Detta kräver god planering och samordning för en resurs som är kapitalintensiv, långlivad och lägesfixerad.

Fastighet

Med fastighet avses enligt jordabalken jord som är indelad i fastigheter. Till en fastighet hör allmänna fastighetstillbehör, byggnadstillbehör och industritillbehör som tillförts fastigheten för stadigvarande bruk.

Byggnad

En byggnad definieras i plan- och bygglagen så som en varaktig konstruktion som består av tak eller av tak och väggar och som är varaktigt placerad på mark eller helt eller delvis under mark eller är varaktigt placerad på en viss plats i vatten samt är avsedd att vara konstruerad så att människor kan uppehålla sig i den.

Extern fastighetsägare

Med extern fastighetsägare avses fastighetsägare utanför kommunkoncernen.

Drift

Med drift avses tekniska åtgärder som syftar till att upprätthålla funktionen hos ett objekt samt tillsyn och skötsel.

Underhåll

Med underhåll avses tekniska åtgärder som syftar till att återställa funktionen hos ett objekt. Underhåll innefattar planerat underhåll och avhjälpande underhåll.

Övergripande mål och grundläggande principer

Kommunfullmäktiges mål

Stadens verksamheter ska bedrivas i ändamålsenliga, kostnads-, area- samt energieffektiva lokaler som bidrar till hög produktivitet, kvalitet och effektivitet hos stadens verksamheter.

Både nämnder och bolagsstyrelser ska medverka till att målet uppfylls. De ska med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål, fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för lokalanvändningen och lokalförsörjningen och utforma de indikatorer som krävs för att följa upp dessa mål och åtaganden. Staden ska således aktivt arbeta med kopplingen mellan översikts- och detaljplaneringen, befolkningsprognos och verksamheternas lokalbehov för att i strategiskt syfte kunna fatta beslut om anskaffning eller avveckling av fastigheter och lokaler. Vidare ska anskaffningar och avvecklingar av fastigheter och lokaler samrådats, utvärderas och avvägas i förekommande fall utifrån stadens investeringsstrategi.

Stadens nämnder och bolagsstyrelser ska utveckla sin kapacitet och förmåga att tillhandahålla effektiva lokaler som är underhållna och ändamålsenliga utifrån verksamheternas behov. Vidare ska nämnder och bolagsstyrelser överväga att avyttra fastigheter för att hålla nere kostnader för underhåll och/eller åstadkomma ett effektivare nyttjande. Olika former av tillfälliga lokaler är en integrerad del av lokalförsörjningsarbetet och stadsplaneringen.

Fastighetsinnehavet ska utvecklas med fokus på verksamheternas behov och stadens utveckling. Att avyttra objekt som inte används för den egna verksamheten eller som inte är av strategiskt intresse för nämndernas ansvarsområden bör alltid övervägas. En avyttring måste alltid prövas utifrån en helhetsbedömning.

Stadens nämnder och bolag ska verka för fler långsiktiga och ansvarstagande fastighetsägare i områden där staden är stor fastighetsägare. Att åstadkomma fler bostäder är ett av stadens högst prioriterade mål, och därför ska möjligheten att åstadkomma utveckling av bostäder alltid prövas innan eventuella avyttringar och försäljningar.

Fastigheter och lokaler ska bidra till kommunkoncernnyttan

För att klara stadens framtida utmaningar och uppfylla kommunfullmäktiges mål, behövs en effektiv lokalförsörjning och lokalanvändning som utgår från den gemensamma kommunkoncernnyttan. Med kommunkoncernnytta menas att beslut kring fastigheter och lokaler ska utgå från ett stadsövergripande perspektiv där nyttan ska optimeras för staden som helhet. Planeringen av lokalanvändningen och lokalförsörjningen ska ske i nära samverkan och med kommunkoncernnyttan i fokus. Utan strategiska beslut som bygger på en helhetssyn på stadens utveckling och framtida resursbehov ökar risken för suboptimeringar och felprioriteringar som motverkar utveckling och optimala fastighets- och lokallösningar.

Vikten av optimal lokaleffektivitet

Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska erbjuda kostnadseffektiva verksamhetslokaler och underlätta lokaleffektivisering, omstrukturering och avveckling. Lokalbeståndet bör vara utformat för en effektiv och flexibel användning för att möjliggöra effektiva verksamhetsprocesser – givet fastighetsekonomiska förutsättningar. Vidare åligger det alla verksamheter i staden att ha en hög kostnadsmedvetenhet samt att aktivt söka möjligheter att effektivisera lokalanvändningen och medverka till att beslutade lokaleffektiviseringar genomförs.

För att uppnå en optimal lokaleffektivitet krävs också en lokalresursplanering, vilket avser en långsiktigt kontinuerlig planering för att anpassa stadens lokalbestånd till den förväntade efterfrågan av verksamhetslokaler.

Principer för stadens innehav av fastigheter och hyrda lokaler

Stadens fastighetsinnehav är ett resultat av stadens över tiden samlade behov av ägda fastigheter och lokaler för kärnverksamheter, reservmark för stadsplanering, byggnader med stora kulturhistoriska värden med mera. Utöver de ägda fastigheterna kompletteras behovet av en omfattande inhyrning av lokaler och bostäder. De samlade lokalresurserna utgör en viktig förutsättning för stadens verksamhet och uppfyllandet av kommunfullmäktiges mål. Anpassningar som säkerställer effektiviteten inom fastighetsområdet är därför kritiska.

Äga eller hyra

Behovet av fastigheter och lokaler kan tillgodoses med eget ägande eller externa inhyrningar och arrenden. I valet mellan eget ägande och extern inhyrning eller arrende, ska det alternativ väljas som bäst tillgodoser stadens behov och som uppfyller kommunfullmäktiges mål. Valet ska ske utifrån ett helhetsperspektiv och i ett livscykelperspektiv avseende kommunkoncernens finansiella och organisatoriska förmåga att säkerställa den samlade förmågan att tillhandahålla effektiva lokaler för verksamheten.

Fördelning mellan nämnder och bolag

Stadens ägande och inhyrningar kan handhas i förvaltningsform eller av staden ägda bolag. Huvudsyftet med innehavet avgör vilken nämnd eller vilket bolag som bör förvalta ägandet eller inhyrningen. Den grundläggande fördelningen innebär att: Fastigheter och inhyrda lokaler som är avsedda för stadens verksamheter och som inte hanteras av annan nämnd eller bolag, samt bostadsrätter, hanteras av fastighetsnämnden.

- Fastigheter som är avsedda för exploatering hanteras av exploateringsnämnden

- Skolor och förskolor hanteras av SISAB. Gäller såväl ägda som inhyrda friliggande lokaler.
- Boenden för äldre och boenden för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning hanteras av Micasa. Gäller såväl ägda som inhyrda lokaler.
- Fastigheter som anskaffats genom förvärv av bolag, samt bebyggda exploateringsfastigheter med kommersiella hyresgäster med en fortsatt lång förvaltningsfas, hanteras av S:t Erik Markutveckling AB.

Principer för anskaffning

Nämnderna ansvarar själva för planering av lokalbehov, vilket också innebär ett ansvar att över tid bära sina lokalkostnader. Beslut om större eller strategiskt betydelsefulla lokalärenden ska dock fattas, eller godkännas, av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen eller kommunstyrelsens ekonomiutskott (KSEKU).

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar vad rör lokalfrågor utifrån stadens Regler för ekonomisk förvaltning. Tillämpningsanvisningarna är samordnade med stadens anvisningar för beslut, styrning och uppföljning av större investeringar som också utfärdas av stadsledningskontoret. Anvisningarna i fråga uppdateras utifrån eventuella revideringar i stadens regler för ekonomisk förvaltning.

Utökade eller förändrade lokalbehov

Beslut om investeringar i form av ny-, om- och tillbyggnad av verksamhetslokaler binder kapital på lång sikt. Även inhyrningar av lokaler från externa fastighetsägare innebär ofta att staden binds vid kostnader för lång tid och innebär ett långsiktigt ekonomiskt åtagande. Inhyrande nämnder ska vara restriktiva med egna investeringar i lokaler.

Utökade eller förändrade lokalbehov bör alltid prövas inom befintligt bestånd. Investeringar eller nya inhyrningar kan genomföras om de bedöms vara nödvändiga för att:

- Tillgodose behov av lokaler för verksamheter som staden har ansvar för
- Uppfylla lagar och myndighetskrav
- Genomföra stadsutvecklingsprojekt
- Uppfylla stadens mål för energianvändning, miljöpåverkan och tillgänglighet
- Upprätthålla en fastighetsfunktioner
- Effektivisera resursanvändningen

Extern inhyrning ska prövas som alternativ till investering om:

- Staden eller stadens bolag inte kan erbjuda ändamålsenliga lokaler
- Behoven bedöms vara kortsiktiga i relation till ett långsiktigt åtagande
- Det råder osäkerhet om verksamhetens lokalbehov
- Extern inhyrning bedöms vara mest ändamålsenligt ur ekonomisk eller organisatorisk synvinkel.

När staden hyr verksamhetslokaler av en extern aktör vid nybyggnad eller ombyggnad utifrån verksamhetens krav måste i regel upphandling ske enligt lagen om offentlig upphandling, LOU. Inför en extern inhyrning krävs en analys av upphandlingsrättsliga och därmed sammanhängande frågor som otillåtet statsstöd, otillåtet gynnande av enskild, olika fastighets- och hyresrättsliga frågor, avtalsfrågor kopplade till plangenomförande med mera.

Stadens planeringsinriktning är att kapacitet i tillfälliga lokaler inte automatiskt ska omvandlas till permanenta lokaler. Nämndernas lokalplanering ska säkerställa att så få

tillfälliga lokaler som möjligt övergår i ett behov av permanenta lokaler. Låg andel tillfälliga lokaler innebär inte hög lokaleffektivitet.

Olika former av tillfälliga lokaler är en integrerad del av lokalförsörjningsarbetet och stadsplaneringen.

Vid lokalförändringar inom exempelvis förskola och skola förordas utredning av samordnad köksfunktion inom den egna nämnden eller med andra nämnder och verksamheter.

Vid nybyggnation projektera utifrån krav att certifiera förskolor och skolor med motsvarande Miljöbyggnad lägst silver.

Beslut om anskaffning

Lokalförsörjningen till verksamheterna sker genom inhyrning. I första hand ska nämnderna, givet kommunfullmäktiges övergripande mål och grundläggande principer, hyra lokaler av staden eller stadens fastighetsbolag. Vid nya större inhyrningar av externa aktörer bör inhyrningen gå via ordinarie fastighetsförvaltande nämnder och bolagsstyrelser. Större nya inhyrningar av pedagogiska lokaler och omsorgsbostäder prövas i samråd med kommunstyrelsen.

Anskaffningar av fastigheter och lokaler för stadens verksamheter ska hanteras med stort fokus på kommunfullmäktiges mål och investeringsstrategi samt de behov som uttrycks av nämnderna. Samtliga anskaffningar bör vara prioriterade och dokumenterade i nämndernas lokalförsörjningsplaner.

Generellt ska nybyggnationer eller förvärv av byggnader endast ske när det finns ett stadigvarande behov av nya lokaler och där andra alternativ kan uteslutas. Beslut om anskaffningar ska fattas enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning med tillhörande tillämpningsanvisningar

Vid investeringar och andra stora projekt ska särskild uppmärksamhet ägnas åt uppföljning av medelsförbrukning, tidsplaner, prestationer samt de politiska målen.

Administrativa lokaler

Staden ska prioritera att etablera sig i stadsdelar i ytterstaden och verka för att statliga myndigheter gör detsamma samt att lokalytorna effektiviseras utifrån bland annat hyresnivå, area, funktionalitet och samutnyttjande/lokalisering i noder. Samlokalisering av huvudkontor i kluster eller noder kan möjliggöra effektivt nyttjande, samt möjlighet att göra geografiska insatser som stärker ett områdes utveckling. Kommunstyrelsen ska därför ha ett övergripande ansvar att styra förvaltningslokalernas utveckling och placering.

På sikt finns vinster i att klustra lokalerna områdesvis, i noder, och att vissa, inte alla, områden ska ha ett antal nedslagsplatser där det i förlängningen ska vara möjlighet att arbeta i stadens lokaler, utan att det är den egna förvaltningens lokaler.

När lokalförändringar inom administrativa lokaler genomförs framöver måste dessa inkludera samlokalisering, samnyttjande och i övrigt långtgående samverkan mellan olika nämnder och bolagsstyrelser inom kommunkoncernen samt central förankring med stadens ledning. Alla lokalförändringar måste motiveras samt förankras med stadsledningskontoret.

Investeringar för framtida behov

Investeringar som syftar till att säkra den framtida tillgången till fastigheter och lokaler men som staden inte har behov av under de närmaste åren, kan genomföras om investeringen är av särskilt strategiskt intresse. Till exempel för att uppfylla målen i kommunfullmäktiges investeringsstrategi eller för att säkra tillgången till mark och lokaler för stadens verksamheter. I stadsutvecklingsprojekt är det viktigt att stadens utbyggnadsbehov beaktas.

Investeringar för framtida behov som hanteras av exploateringsnämnden eller fastighetsnämnden ska, i samråd med berörda nämnder, beredas av stadsledningskontoret för beslut i kommunstyrelsens ekonomiutskott, kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige.

Investeringar för framtida behov som hanteras av de fastighetsförvaltande bolagen ska, i samråd med berörda bolag, beredas gemensamt av stadsledningskontoret och Stadshus AB för beslut i koncernstyrelsen och kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige utifrån stadens projektstyrningsmetodik.

Förvaltningen av fastigheter som anskaffats för att säkra stadens framtida behov, ska planeras så att staden har rådighet över fastigheterna när behov uppstår.

Förvärv av bostadsrätter

Staden skaffar sig i ökande omfattning lokaler och bostadslägenheter för olika ändamål, till exempel förskolor, gruppboheter med mera, via köp av andelar i nyproducerade bostadsrättsföreningar. Jämfört med att hyra lokaler så ökar stadens rådighet över resursen vid innehav via köp av andelar i bostadsrättsföreningar. Förvärv av bostadsrätter för ändamål som staden ansvarar för, ska utföras av fastighetsnämnden, som därefter upplåter resursen till berörd nämnd. Om staden är hyresgäst i en fastighet som är föremål för bostadsrättsomvandling är dock huvudinriktningen att staden ska fortsätta att vara hyresgäst.

Principer för avveckling

Huvudprincipen är att byggnader och lokaler som inte behövs långsiktigt för stadens verksamheter eller är av strategiskt intresse för nämndernas uppdragsområden ska avvecklas. Försäljning av mark ska i normalfallet avse exploaterad mark som inte bedöms komma att ändra nyttjande under överskådlig tid.

Planerade avvecklingar ska i normalfallet vara prioriterade i stadens långsiktiga lokalresursplanering. Samråd ska alltid ske med stadsledningskontoret inför större avvecklingar, samt om avvecklingen avser särskilda boenden för äldre eller bostäder med särskild service.

Anvisningar för samråd och beslut om avveckling finns i stadens regler för ekonomisk förvaltning och tillämpningsanvisningar.

Inför uppsägning av hyresförhållande/avveckling av lokal ska nämnderna alltid stämma av om annan nämnd har behov av att ta över hyreskontraktet/lokalen. Det finns många nämnder som har liknande verksamhet, exempelvis pedagogisk, där nytan av informationsutbytet kan underlätta den andra nämndens lokalplanering.

Principer för förvaltning, drift och underhåll

Staden ska ha en långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning som bedrivs med hög effektivitet och ambitionsgrad. Underhållet av stadens fastigheter ska stärkas för att tillhandahålla funktionella lokaler och undvika kapitalförstöring. En aktiv förvaltning av den

samlade fastighetsportföljen innebär både strategiska försäljningar och förvärv av fastigheter. Fastighetsförvaltningen ska organiseras så att utförandet kan bedrivas kostnadseffektivt och av personal med rätt kompetens.

Vad rör kulturhistoriskt värdefulla byggnader inom stadens nämnder ska dessa förvaltas med hög kompetens och ambition. Ett bevarande av dessa prövas från fall till fall där stadens inriktningsmål vägs samman med stadsplaneringen i stort. Även fastighets- och exploateringsekonomiska aspekter måste beaktas i relation till bevarandevärdet.

Huvudprincipen är att fastighetsägaren ansvarar för fastighetens drift och underhåll. Överenskommelser som innebär att inhyrande nämnder utför drift och underhåll bör undvikas. Undantag kan ske om det finns starka skäl för att nämnderna utför vissa fastighetsförvaltande uppgifter. Till exempel om utförandet ingår som en integrerad del i verksamheten, vid vissa andrahandsuthyrningar eller om det innebär lägre kostnader för staden totalt. Stadsledningskontoret avgör vad som är mest fördelaktigt med hänsyn till kommunkoncernnyttan.

Överenskommelser som innebär att staden sköter drift och underhåll åt externa fastighetsägare bör undvikas.

Långsiktiga underhållsplaner bör finnas för samtliga byggnader. Invändiga och utvändiga åtgärder bör vara anpassade till den tid som det finns ett dokumenterat behov av fastigheten eller till den tid som det finns beslut om att fortsatt äga fastigheten inför en framtida försäljning eller avyttring.

Utgångspunkten är att befintliga lokaler underhålls. Nya lokaler ska inte byggas eller hyras in för att ersätta slitna, men fungerande lokaler. Nya lokaler kan övervägas när de samlade underhållskostnaderna bedöms överstiga kostnaden för nybyggnation eller nyinhyrning, sett i ett livscykelperspektiv.

Dokumentation

Ägda och hyrda fastigheter ska vara dokumenterade i system som stödjer en effektiv fastighetsförvaltning och som underlättar planering, uppföljning och administration. Beslutade och planerade projekt ska vara dokumenterade så att det ger överblick över fastighetsbeståndets utveckling och planerade förändringar i areor, kapacitet och kostnader.

Fastighetsanknutna tjänster

Fastighetsanknutna tjänster kan utföras i egen regi eller handlas upp externt. I valet mellan egen regi och extern upphandling ska det alternativ väljas som bäst tillgodoser stadens behov till lägst kostnad. Upphandling av fastighetsanknutna tjänster bör hantteras samordnat och följa branschöverenskommelser. Ramavtal ska finnas. Överenskommelser om utförande av fastighetsanknutna tjänster ska vara dokumenterade.

Hållbarhet

Staden ska bedriva en långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning som minskar den totala energianvändningen och miljöpåverkan från fastigheter och lokaler. Byggnaderna ska vara energieffektiva och leverera en sund inomhusmiljö samt vara fria från miljö- och hälsostörande ämnen. Ägda byggnader bör långsiktigt utvecklas för att minska miljöbelastningen. Stadens miljöprogram ska följas. Tillgången till lokaler för föreningsliv och kulturliv ska säkras i alla områden.

Planeringsprocesser och forum för samverkan

När staden växer följer fler utmaningar som behöver mötas på ett ansvarsfullt sätt, kraven på uppdaterad planering och högre grad av samordning höjs. Den ökade bostadsproduktionen måste följas av fler pedagogiska lokaler, omsorgsboenden, kultur- och idrottslokaler med mera. Förverkligandet av stadens utbyggnad innebär stora investeringar vilket kräver god samordning i både övergripande frågor och i enskilda projekt samt ekonomisk och tidsmässig prioritering.

Byggbar mark i staden blir alltmer en bristvara. I takt med att staden växer behöver olika former av service byggas ut vilket konkurrerar med andra angelägna ändamål. Via detaljplan finns möjlighet att bestämma markens användning. För att inte riskera kapitalförstöring och för att långsiktigt säkra stadens resurser i form av olika verksamhetslokaler bör inriktningen vara att bakomliggande detaljplaner ska begränsa alternativ användning utöver den verksamhet som stadens inhyrning avser. Innan en prövning inleds att ändra befintliga detaljplaner ska stadsbyggnadsnämnden alltid, om befintlig plan stöder olika former av verksamhet som är stadens ansvar, stämma av med berörda nämnder om det finns nuvarande och framtida behov som svarar mot aktuell bestämelse.

För att över tid få en bättre flexibilitet i lokalanvändningen, men också för att minska investeringsbehovet i dubbla funktioner, som exempelvis kök, ska förskolan vara helt integrerad i skolbyggnaden om verksamheterna vid nybyggnationsprojekt samlokaliseras på samma tomt. Vid särskilda skäl kan undantag medges.

Utifrån behovet av förskoleplatser ska stadsdelsnämnderna alltid samplanera sina behov geografiskt där ny bostadsbyggnation förläggs mellan, eller i nära anslutning, till en eller flera stadsdelsnämndsområden. Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser ska medverka och möjliggöra samplaneringen.

Lokalresursplanering

Den stadsövergripande lokalresursplanen tas fram årligen av kommunstyrelsen och är styrande för nämnderna. Lokalresursplanen syftar till att säkerställa en framsynt och ekonomiskt hållbar utveckling av verksamhetslokaler och bidrar till att upprätthålla en hög effektivitet och kommunkoncernnytta. Lokalresursplanen ska redovisa stadens lokalbehov på kort, medel och lång sikt och med hänsyn tagen till stadens långsiktiga utveckling, kommunfullmäktiges mål och investeringsstrategi samt de behov som uttrycks av nämnderna. Nämnderna genomför behovsanalyser och tydliggör sina lokalbehov i sin lokalförsörjningsplan. Nämndernas lokalförsörjningsplaner ligger därefter till grund för den stadsövergripande lokalresursplanen. Lokalförsörjningsplanerna ska vara utformade så att de kan användas som instrument för en effektiv ekonomisk- och verksamhetsmässig styrning. Planerna ska innehålla inledning, behov och efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler, kapacitetsbeskrivning, förändringar i lokalbeståndet, kostnadsutveckling, effektiviseringsmöjligheter samt övriga kommentarer. Anvisningar för utformningen av planerna utarbetas av stadsledningskontoret.

Forum för samverkan och samplanering

Staden bör ha fasta forum för löpande samverkan och samplanering mellan inhyrande nämnder, berörda facknämnder och bolag. Forumen bör bland annat ges i uppdrag att yttra sig över nämndernas lokalförsörjningsplaner, och inför beslut om utredning, inriktning och genomförande av större lokalprojekt.

Planeringsinriktningen för stadens skolutbyggnad utgår från stadens samordnade grundskoleplanering (SAMS) som sträcker sig till 2040. Arbetet leds och samordnas av kommunstyrelsen. Syftet med en samordnad planering är att säkerställa att relevanta aktörer i staden har en gemensam bild av utmaning och angreppssätt för att klara skolförsörjningen i ett växande Stockholm. På ett tidigt stadium definieras vilka skolprojekt som ska initieras i samverkan med idrottsnämnden och fastighetsnämnden. Där samplanering sker av skola och idrottshall måste aktuella skolor säkras tillgång för sitt idrottsbehov i hallen. Avsteg kan därmed ske från den närhetsprincip som annars gäller vid upplåtelse av idrottshallar under skoltid. Avsteget från närhetsprincipen görs på projektnivå genom att idrottsnämnden initierar ett sådant beslut hos kommunstyrelsen oavsett fastighetsägare. Styrgrupp och arbetsgrupp för SAMS bevakar, följer upp och svarar i övrigt för den övergripande samordningen. Inriktningen är att en gång per år redovisa planeringsläget för kommunstyrelsen i samband med den stadsövergripande lokalresursplanen. Förutsättningarna för planeringen kan dock komma att ändras löpande under året i takt med exempelvis ökad kunskap om bostadsvolymer och platser för bostadsbyggande. Ur ett samplanerings- och fastighetsekonomiskt perspektiv integreras också gymnasieplaneringen i SAMS-arbetet. Idrotts- och förskolelokaler samplaneras inom SAMS där det finns vinster i ekonomi, resursutnyttjande och genomförandetid.

Planeringsinriktningen för stadens utbyggnad av vård- och omsorgsboenden utgår från stadens årliga långsiktiga boendeplan med utblick mot 2040. Äldreboendeplaneringen samordnas av en styrgrupp under ledning av kommunstyrelsen. Stadsdelsnämnderna/regionerna tar årligen ta fram ett gemensamt förslag till plan för att klara behovet av vård- och omsorgsboende. Äldrenämnden bearbetar förslagen och föreslår beslut om åtgärder utifrån en långsiktig bedömning för staden som helhet. Äldrenämnden ska även beakta behovet av seniorbostäder. Planen beslutas av kommunstyrelsen och är styrande för samtliga nämnder gällande planering och förändringar av äldreboendebeståndet. Kommunfullmäktige ger enligt planeringen nämnderna uppdrag om igångsättning av konkreta utbyggnadsprojekt.

Stadsdelsnämnderna/regionerna tar årligen ta fram en plan för att klara behovet av särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL. Boendeplaneringen samordnas av en styrgrupp under ledning av kommunstyrelsen. Socialnämnden bearbetar förslagen utifrån ett stadsövergripande perspektiv och en samlad plan beslutas av kommunstyrelsen och är styrande för samtliga nämnder.

Stadsledningskontoret ska pröva om samplaneringsfunktionen även för andra lokalkategorier kan utvecklas och organiseras med utgångspunkt från de forum som i dag finns för samplanering av skolor och äldreboenden. Till följd av utmaningar i samordning kring samhällsservice i takt med den ökade bostadsbyggnaden i staden är ett gemensamt stadsövergripande synsätt avseende exempelvis förskoleplaneringen i nybyggnadsområden av stor vikt.

Lokalprojekt

Staden ska ha en dokumenterad och enhetlig arbetsprocess för genomförande av lokalprojekt. Arbetsprocessen ska säkra att projekten drivs med kommunkoncernnyttan i fokus och att beslut fattas på kvalitetssäkrade underlag.

Arbetsprocessen ska tydliggöra roller, ansvarsfördelning, projektsteg, beslut och krav på beslutsunderlag. Den bör kunna tillämpas i alla typer av lokalprojekt och anpassas till projektets omfattning och komplexitet.

Arbetsprincipen ska vara anpassad till regler för ekonomisk förvaltning och samordnad med stadens anvisningar för beslut, styrning och uppföljning av större investeringar.

Stadsledningskontoret ska definiera en metodik och utfärda anvisningar för genomförande av större lokalprojekt.

Hyresfrågor

Grundläggande principer

Vid extern in- och uthyrning är det viktigt att staden uppträder enhetligt och med hög kompetens.

Staden ska verka för långsiktighet och transparens i hyressättningen för respektive lokalkategori.

Nya inhyrningar ska godkännas av kommunstyrelsens ekonomiutskott om inhyrningen medför höga kostnader eller långa hyrestider. Godkännande ska även inhämtas vid omförhandlingar av befintliga hyresförhållanden, samt ny-, om- och tillbyggnader med motsvarande ekonomisk effekt.

Bestämmelser om in- och uthyrning finns i regler för ekonomisk förvaltning samt i tillämpningsanvisningarna till dessa.

Interna hyresförhållanden

Omfattning och villkor för hyresförhållanden inom kommunkoncernen regleras i ramavtal och objektsvisa hyresavtal. Inhyrningar som omfattar bostäder som hyrs ut i andra hand regleras i stor omfattning enligt kontrakt för blockuthyrning.

Intern hyressättning

Stadens inriktning är att interna hyressättningar ska vara förutsägbara vad gäller hyressättning och ansvarsfördelning. Inom olika segment förekommer både kostnadsbaserade och marknadsmässiga hyresprinciper.

Inriktningen är att hyressättningen av boenden till brukare fastställs i förhandlingsöverenskommelse med hyresgästföreningen.

Ny-, om- och tillbyggnader ska i princip alltid genomföras av hyresvärden och betalas via hyra eller hyrestillägg.

Tekniska åtgärder för att upprätthålla eller effektivisera en byggnads funktioner ska normalt, genomföras utan att belasta inhyrande nämnd med höjda hyror eller hyrestillägg.

Verksamhetsanpassningar ska normalt ersättas via hyra eller hyrestillägg. Tjänster som utförs utöver vad som omfattas av hyresavtalet, ska regleras i separata avtal.

Extern uthyrning och andrahandsuthyrning

Huvudprincipen är att externa hyresgäster tecknar förstahandskontrakt direkt med fastighetsnämnden (i sina ägda lokaler) eller bolagen. Om inhyrande nämnd eller bolag i sin tur upplåter lokalen i ett andrahandshyresförhållande bör fastighetsnämnden

ansvara för andrahandsuthyrningen. Insprängda lokaler som endast utgör en mindre del av en verksamhetslokal kan hyras ut direkt av en nämnd till extern part.

Vid uthyrning i andra hand ska momsfrågan samt avstående från besittningsskydd särskilt beaktas. Om staden är förstahandshyresgäst till en lokal som är inne i det frivilliga moms-systemet ska, om staden hyr ut lokalen i andra hand, andrahandshyresgästen bedriva momspliktig verksamhet i lokalerna.

Villkor för andrahandsuthyrning av lokaler och boenden som staden äger, bör regleras i ramavtalet eller hyresavtalet mellan parterna.

Vid andrahandsuthyrning till annan nämnd bör kostnadsbaserad hyra tillämpas. Ytterligare bestämmelser för extern uthyrning finns i regler för ekonomisk förvaltning samt i tillämpningsanvisningarna till dessa.

Ansvarsfördelning

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen genom stadsledningskontoret leder och samordnar stadens lokalförsörjning och stadens processer för lokalresursplanering. I uppgiften ingår att initiera och samordna strategiska fastighetsutvecklingsprojekt.

Stadsledningskontoret har ett övergripande ansvar för strategiska, mark-, exploaterings-, fastighets- och lokalfrågor samt bedömningar av förslag till större investeringar, inhyrningar och avvecklingar av lokaler. Ansvaret omfattar bland annat följande uppgifter:

- Samordna stadens processer för lokalförsörjning och sammanställa den stadsövergripande lokalresursplanen
- Utfärda tillämpningsanvisningar för hanteringen av byggnader och lokaler
- Följa upp lokalförsörjningen mot kommunfullmäktiges mål och prioriteringar
- Föreslå prioriteringar till mål- och budgetprocessen
- Bereda fastighets- och lokalärenden inför beslut i kommunstyrelsens ekonomiskutskott, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige
- Initiera och styra större fastighetsutvecklingsprojekt av strategisk stadsövergripande karaktär. Det vill säga projekt som medför höga investeringsutgifter, höga driftskostnader, är komplext eller involverar flera nämnder och bolagsstyrelser. För projekt som ska beslutas av koncernstyrelsen sker detta i samarbete med Stockholms Stadshus AB
- Utgöra ett strategiskt stöd gentemot nämnder och bolag i samband med strategiskt betydelsefulla hyresförhandlingar
- Den stadsgemensamma hyresförhandlingsfunktionen hos servicenämnden
- Ha det övergripande uppdraget att åstadkomma en effektiv samverkan mellan berörda parter gällande planeringen av stadens skolutbyggnad
- Pröva och utveckla ett övergripande forum för övriga lokalkategorier
- I samråd med berörda nämnder och bolagsstyrelser löpande utveckla styrtal för lokalförsörjningen.

Stadsledningskontoret har uppdraget att bedöma vad som utgör den största kommunkoncernnyttan då olika förvaltningsintressen ställs mot varandra.

Nämnderna

Gemensamt för alla inhyrande nämnder

Inhyrande nämnder ansvarar för sin lokalförsörjning och bär kostnaderna för hyrda och arrenderade lokaler och anläggningar.

Nämnderna ansvarar för att lokalerna utnyttjas effektivt och för att lokalförsörjningen motsvarar verksamheternas behov. Nämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen löpande utvärdera hyresförhållanden gällande inhyrning av lokaler där stadsinterna andrahandsuthyrningar förekommer och om det är motiverat ur ett kommunkoncernperspektiv föreslå justeringar.

Nämnderna har en strategisk roll i stadens lokalförsörjning och ska delta i stadens forum för samverkan och samplanering.

Nämnderna ska årligen sammanställa en lokalförsörjningsplan som redovisas i samband med nämndernas underlag till budget.

Inhyrande nämnder kan initiera lokalutredningar och projekt, som utförs i samverkan med hyresvärderna. Genomförande ska ske enligt stadens modell för projektstyrning och beslutas enligt reglerna för ekonomisk förvaltning.

Inhyrande nämnder bör undvika att bygga upp egna utförarorganisationer för fastighetsdrift – såvida kommunfullmäktiges mål och grundläggande principer inte åsidosätts.

Stadsdelsnämnderna

Stadsdelsnämndernas lokalinhyrningar omfattar bland annat förskolor, äldreboenden, LSS-boenden, lokaler för kultur, aktivitetslokaler och administrativa lokaler.

Stadsdelsnämndernas lokalförsörjning ska vara samordnad med den stadsövergripande planeringen för bland annat skolor, äldreboenden och sociala boenden. Därför är det viktigt att planeringen bygger på enhetliga principer och tolkningar av befolkningsprognoser och andra planeringsunderlag.

Planeringen av förskolelokaler ska utföras så att alla barn har tillgång till förskoleverksamhet och att platsgarantin uppfylls. Vid utökade lokalbehov för förskola ska alltid möjligheten att utnyttja skollokaler undersökas.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden ansvarar för planeringen och försörjningen av lokaler för stadens grundskolor, grundsärskolor, fritidshem, gymnasieskolor och gymnasiesärskolor.

Utbildningsnämnden har en ledande roll i skollokalförsörjningsplaneringen och ansvarar för upprättandet av årlig lokalförsörjningsplan för detta verksamhetsområde.

Utbildningsnämnden har också ansvar för att tillsammans med SISAB, stadsdelsnämnderna och övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser, utveckla arbetet i stadens samverkansforum för skollokaler.

Utbildningsnämnden ska samverka med idrottsnämnden, SISAB, och fastighetsnämnden, för att samplanera användningen och utbyggnaden av idrottsanläggningar och

genomföra åtgärder för att tillgängliggöra, skolidrottshallar och idrottsytor för andra nyttjare efter skoltid.

Socialnämnden

Socialnämnden har beställansvar för grupp- och servicebostäder/stödboenden LSS och SoL.

Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden

Ansvarsområden

Exploateringsnämnden ansvarar bland annat för markförvaltning och markexploatering samt för frågor om förvärv, överlåtelse eller upplåtelse av fastigheter, tomträtter och andra nyttjanderätter. Undantaget förvärv som hanteras av S:t Erik Markutveckling AB. Nämnden ansvarar även för mark utanför stadens gräns i det fall den ska avyttras eller exploateras.

Exploateringsnämnden ska delta aktivt i stadens forum för samverkan och samplanering och tillhandahålla underlag för lokalförsörjningsplaner och fastighetsutvecklingsprojekt.

Anskaffningar för framtida behov

Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden ska tillsammans med övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser säkerställa att staden på ett tidigt stadium planerar för offentlig service i stadsutvecklingsområden. I planeringen ska kommunfullmäktiges prioriteringar och stadens investeringsstrategi särskilt beaktas. Genom stadens markanvisningspolicy kan krav ställas på byggherrar att upplåta specialbostäder, lokaler för barn- och äldreomsorg samt vissa kategoribostäder. I samband med markupplåtelseavtal ska förutsättningar och stadens villkor klargöras vad gäller tredimensionell fastighetsbildning, förhyrning eller förvärv av lokaler och bostäder för stadens räkning. Innan exploateringsavtal tecknas ska en bindande avsiktsförklaring upprättas gällande villkoren i fråga.

Drift och underhåll

Förvaltningen av fastigheter som hanteras av exploateringsnämnden utförs i huvudsak av trafiknämnden och fastighetsnämnden. Omfattningen av förvaltningsuppdragen ska vara dokumenterade. Förvaltningen ska planeras så att staden har rådighet över fastigheterna.

Fastighetsnämnden

Ansvarsområden

Fastighetsnämnden förvaltar och utvecklar fastigheter för i första hand stadens egna verksamheter. Uppdraget omfattar fastigheter inom stadens gräns som inte passar in i de fastighetsförvaltande bolagens bestånd samt viss mark utanför stadens gräns. Fastighetsnämnden förvärvar och förvaltar även bostadsrätter som används för bland annat särskilt boende och förskolor. Vid köp av bostadsrätter för pedagogiska ändamål är inriktningen att detta ska ske utifrån en i förväg bestämd kostnadsberäkningsmodell.

Uthyrning

Vid uthyrning ska i första hand stadens egna verksamheter prioriteras. Lokaler kan hyras ut till externa hyresgäster om de inte behövs för stadens egna verksamheter eller är aktuella för avveckling. Fastighetsutveckling och förändringar i fastighetsbeståndet Fastighetsnämnden ska ha en aktiv fastighetsutvecklingsplanering i syfte att optimera lokalerna utifrån verksamhetens behov. Nämnden ska i huvudsak fokusera på åtgärder som syftar till att uppgradera och anpassa befintligt fastighetsbestånd efter hyresgästernas lokalbehov och fastighetens tekniska status.

Större fastighetsutvecklingsprojekt som uppfyller ett eller flera kriterier för uppföljning av större investeringar ligger inom kommunstyrelsens ansvar att initiera. Det operativa ansvaret att utreda, planera och genomföra dessa projekt kan åläggas fastighetsnämnden.

Verksamhetsanpassningar utförs i normalfallet efter beställning från inhyrande nämnd. Ersättningsinvesteringar och andra fastighetsrelaterade investeringar utförs i normalfallet efter beslut i fastighetsnämnden.

Genomförande av projekt ska följa stadens projektstyrningsmetod för stora investeringsprojekt (SSIP) och utföras i samverkan med inhyrande nämnd. Beslutsprocessen ska följa reglerna för ekonomisk förvaltning och dess tillämpningsanvisningar.

Drift och underhåll

Fastighetsnämnden ansvarar för att nämndens byggnader och anläggningar upprätthålls i enlighet med lagar, myndighetskrav och kommunfullmäktiges mål. Byggnadernas underhåll ska långsiktigt hålla en god nivå. Fastighetsförvaltningen ska organiseras och planeras för en kostnadseffektiv hantering.

Fastighetsnämnden ska vidta åtgärder för att begränsa miljöpåverkan från nya och befintliga fastigheter, minska energianvändningen och tillgängliggöra nämndens publika lokaler för personer med funktionsnedsättning. Nämnden ska bidra till att miljöprogrammets mål för energianvändning och utsläpp kan upprätthållas.

Servicenämnden

Servicenämnden genom verksamhetsområdet Lokalplanering är stadens beställarstöd i lokalfrågor och erbjuder resurseffektiva lösningar utifrån beställarens behov. Vidare deltar man i stadens kontrakts- och hyresadministration och är systemförvaltare av det lokaladministrativa systemet LOIS (Lokaler i Stockholm), även det på uppdrag av stadsledningskontoret. LOIS möjliggör rationell och samlad hantering av stora fastighetsdata. Stadens samtliga inhyringar av lokaler och lägenheter, även från fastighetsförvaltande nämnder och internt mellan nämnder i andra hand, ska registreras i LOIS. Inriktningen är även att samtliga uthyrningar av lokaler och lägenheter ska administreras via systemet.

Lokalplanering hanterar och administrerar den stadsgemensamma hyresförhandlingsfunktionen på uppdrag av kommunstyrelsen. Hyresförhandlingsfunktion ska underställas samtliga lokalhyresavtal som berörs av funktionens omfattning, direkt av nämnderna eller indirekt i form av tredjepartsinhyring av stadens bolag för bedömning. Dessutom ska funktionen underställas samtliga uppsägningar av lokalhyresavtal för kvalitetssäkring.

I övrigt kan samtliga inhyrande nämnder vid behov avropa tjänster från Lokalplanering. Verksamheten tillhandahåller expertkompetens och tjänster till inhyrande nämnder i frågor som bland annat rör:

- Beställarstöd och projektledning vid ny-, om- och tillbyggnader
- Lokalresursplanering
- Hyresförhandlingar och upprättande av hyresavtal
- Underlag till beställningar och tjänsteutlåtanden
- Upprättande av funktionsprogram
- Lokalsökning
- Utbildningar om stadens lokaladministrativa frågor

Servicekommittén svarar även för administration av stadens andrahandsuthyrning av lägenheter för bostadsändamål. Vidare erbjuds tjänsten registrering av inhyrningsavtal avseende lokaler och lägenheter i LOIS.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Ansvarsområden

Bolaget äger och förvaltar servicehus, vård- och omsorgsboenden, seniorbostäder, LSS-boenden, samt temporära studentbostäder och bostäder för grupper med svag ställning på bostadsmarknaden.

Bolagets uppgifter specificeras i ägardirektiven. Huvudsakliga uppgifter är att tillhandahålla välskötta, trygga och tillgängliga bostäder med rimliga hyror till stadens äldre, personer med funktionsnedsättning samt till av staden prioriterade grupper med svag ställning på bostadsmarknaden.

Hyreskostnaderna ska hållas nere

Hyreskostnaderna ska aktivt hållas nere, genom återhållsamhet med standardhöjningar, effektiva lokallösningar för gemensamma utrymmen och kostnadseffektiv fastighetsförvaltning. Bolaget ska även eftersträva area- och kostnadseffektiva lösningar i ny-, om- och tillbyggnation.

Samplanering och samverkan

Bolaget ska ha en aktiv roll i stadens lokalresursplanering och forum för samverkan och samplanering. Bolaget ska samverka med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna i upprättandet av lokalförsörjnings- och områdesplaner. Bolaget ska även delta i den årliga regionala och stadsövergripande planeringen för olika boenden inom bolagets målgrupp samt i utvecklingen av respektive boendeform. Bolaget ska vidare delta i genomförandet av stadens åtgärdsplan för att säkerställa behovet av äldreboendeplatser under perioden 2020–2040. Bolaget har en viktig roll att säkerställa att det framtida behovet av vård- och omsorgsboende samt andra bostäder för äldre tillgodoses.

Bolaget ska vara delaktigt i stadens utbyggnad av vård- och omsorgsboenden för äldre, respektive gruppboenden för personer med funktionsnedsättning samt medverka aktivt i stadsutvecklingsprojekt och utredningar av lokalprojekt.

Fastighetsutveckling och förändringar i lokalbeståndet

Bolaget ska ha en aktiv fastighetsutvecklingsplanering i syfte att optimera fastighetsbeståndet utifrån stadens verksamheters utveckling och behov. Bolaget ska analysera möjligheterna att öka kapaciteten inom befintligt bestånd, och föreslå lösningar som ökar verksamhetsnyttan och bidrar till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges mål. Fastighetsbeståndet ska planeras för flexibla boendelösningar som klarar efterfrågeförändringar över tid. Åtgärder i fastigheterna ska planeras i samverkan med berörda verksamheter. Bolaget ska tillhandahålla evakueringslägenheter vid renovering i bolagets fastigheter.

Förändringar i fastighetsbeståndet bör vara baserade på redovisade behov i stadens äldreboendeplanering och lokalförsörjningsplan. Beslutsprocessen vid anskaffning och avveckling ska följa reglerna för ekonomisk förvaltning. Bolaget ska genom en aktiv fastighetsförvaltning identifiera möjligheter till strategiska förvärv av fastigheter för att tillgodose framtida behov. Strategiska förvärv bereds gemensamt av stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB för beslut i koncernstyrelsen och kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige.

Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)

Ansvarsområden

Bolaget ska tillhandahålla ändamålsenliga, flexibla och kostnadseffektiva lokaler för stadens skol- och förskoleverksamhet. Bolagets uppgifter specificeras i ägardirektiven.

Den förväntade ökningen av antalet elever kommer att ställa stora krav på bolaget för att klara av den stora utbyggnad som krävs. Därför är det angeläget att SISAB har en ledande roll i planeringsarbetet för fortsatt utbyggnad av skolor och förskolor och tar ansvar för att söka lämpliga lokaler och markanvisningar för att tillgodose det prognosticerade utbyggnadsbehovet.

Samplanering och samverkan

Bolaget ska ha en aktiv roll i stadens lokalförsörjning och forum för samverkan och samplanering. Bolaget ska ha en ledande roll i planeringen och genomföra utbyggnaden av förskolor och skolor samt samverka med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna i upprättandet av lokalförsörjnings- och områdesplaner.

Områdesplaner ska vara baserade på redovisade behov och prioriteringar utifrån kommunstyrelsens övergripande skolplanering och utbildningsnämndens lokalförsörjningsplaner.

Fastighetsutveckling och förändringar i lokalbeståndet

Bolaget ska ha en aktiv fastighetsutvecklingsplanering i syfte att optimera beståndet utifrån stadens prognosticerade behov. Bolaget ska aktivt föreslå lösningar som ökar verksamhetsnyttan och bidrar till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges mål. Åtgärder i fastigheterna ska planeras i samverkan med berörda verksamheter.

Beslutsprocessen vid anskaffning ska följa reglerna för ekonomisk förvaltning. Bolaget ska genom en aktiv fastighetsförvaltning identifiera möjligheter till strategiska förvärv av fastigheter för att tillgodose framtida behov. Strategiska förvärv bereds

gemensamt av stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB för beslut i koncernstyrelsen och kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige.

När SISAB hyr in lokaler i första hand från extern aktör ska i inhyrningsavtalen följa stadens anvisningar för inhyrande nämnder i tillämpliga delar. Detta för att säkerställa att staden agerar enhetligt gentemot externa aktörer.

S:t Erik Markutveckling AB

Bolagets huvuduppgift är att äga, förvalta och utveckla fastigheter eller aktier i fastighetsbolag i avvaktan på omvandling av fastigheterna till bostäder och arbetsplatser eller andra funktioner. Bolagets uppgifter preciseras i ägardirektiven.

Bolagets verksamhet ska vara inriktad på förvaltning, uthyrning och utveckling till så god avkastning som möjligt med hänsyn tagen till stadens utveckling. Bolaget ska i samverkan med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen söka strategiska utvecklingsprojekt och förvärv för stadens framtida behov.

Bolagets uppgifter sammanfaller delvis med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden och övriga fastighetsförvaltande bolag. Principer för gränsdragningen gentemot dessa är att bolaget i huvudsak ska förvärva och förvalta fastigheter där följande kriterier uppfylls:

- Förvärvet innebär fastighetsköp i bolagsform
- Förvärvet omfattar bebyggda fastigheter med främst kommersiella hyresgäster
- Förvärvet är av strategisk betydelse för staden, men där stadsutveckling eller annan användning kan inte bli aktuell förrän tidigast om 10–15 år

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Bilaga 14. Fastighets- och lokalpolicy godkänns

15 Ansvarsfördelning Agenda 2030

Stockholms stad ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030. Genomförandet ska präglas av lärande och utgå från analyser om synergier och hävstångseffekter samt utveckla relevanta arbetssätt som bidrar till en ekonomiskt, miljömässig och socialt hållbar stad.

För varje mål har en eller flera nämnder eller bolagsstyrelser utsetts som målsvariga vilket framgår av direktiven till respektive nämnd/bolagsstyrelse samt i tabellen nedan. Målsvarig nämnd och/eller bolagsstyrelse ska vara drivande för att staden ska uppnå hållbarhetsmålet och samverka brett med berörda verksamheter i staden.

Mål Agenda 2030	Ansvarig nämnd
1. Avskaffa fattigdom	Arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden
2. Ingen hunger	Äldrenämnden, utbildningsnämnden
3. God hälsa och välbefinnande	Idrottsnämnden, socialnämnden
4. God utbildning för alla	Arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden
5. Jämställdhet	Kommunstyrelsen
6. Rent vatten och sanitet	Stockholm Vatten och Avfall AB
7. Hållbar energi för alla	Kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	Kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden
9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	Kommunstyrelsen, trafiknämnden
10. Minskad ojämlikhet	Kommunstyrelsen
11. Hållbara städer och samhällen	Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden
12. Konsumtion och produktion	Miljö- och hälsoskyddsnämnden
13. Bekämpa klimatförändringarna	Kommunstyrelsen
14. Hav och marina resurser	Miljö- och hälsoskyddsnämnden
15. Ekosystem och biologisk mångfald	Exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden
16. Fredliga och inkluderande samhällen	Kommunstyrelsen, kulturnämnden
17. Genomförande och globalt partnerskap	Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Bilaga 15. Ansvarsfördelning Målansvar Agenda 2030 godkänns

16 Ansvarsfördelning inköpskategorier

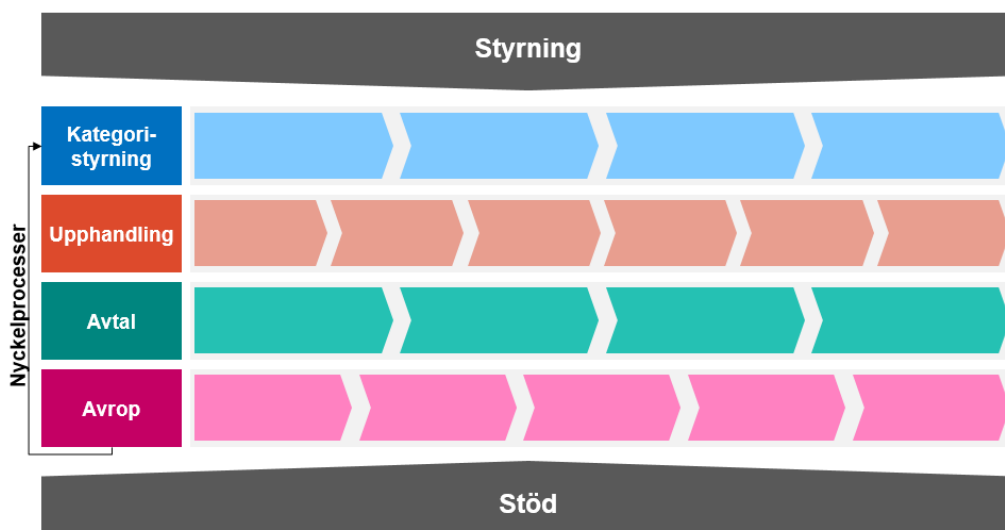
Kommunfullmäktige i Stockholms stad beslutade 2017 att staden, som ett led i att stärka inköpsorganisationen, ska införa kategoristyrning som arbetssätt. Arbetssättet omfattar samtliga nämnder och bolagsstyrelser, där alla bidrar på olika sätt. Ansvar för att leda arbetet inom de tvärfunktionella inköpskategorier som är etablerade, eller är under etablering är fördelat på olika nämnder och bolagsstyrelser efter beredning i stadsdirektörens inköpsråd. Ansvar för respektive inköpskategori fördelar sig enligt följande:

Inköpskategori	Ansvarig nämnd/bolag
Fordon	Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Elkraft	Serviceämnden
Måltider och livsmedel	Serviceämnden
Inredning	Serviceämnden
Lokalvård	Utbildningsnämnden
Vitvaror och storköksutrustning	AB Svenska Bostäder
IT-konsulter	Kommunstyrelsen
Tekniska konsulter – Bygg- och projektledningstjänster	Trafiknämnden
Park, Gata och Parkering	Trafiknämnden
LSS-boenden	Socialnämnden
Bemanningsstjänster	Östermalms stadsdelsnämnd

Stadens processramverk för inköp

Stadens gemensamma inköpsprocess består av inköpsarbetets nyckelprocesser samt processer för styrning och stöd relaterat till inköpsarbetet. Dessa utgör tillsammans stadens gemensamma processramverk för inköpsarbetet.

Stadens inköpsprocess

Med inköp och inköpsarbete avses hela processen för att anskaffa varor, tjänster och entreprenader. Detta omfattar analys och strategisk planering inför ett inköp, upphandling, avrop och en aktiv avtalsförvaltning.

Kategoristyrning

Kategoristyrning är en del av stadens gemensamma inköpsprocess. Det kategoristyrda inköpsarbetet innebär att inköp inom olika områden (kategorier) planeras och genomförs med utgångspunkt i analys av behov, inköpsmönster samt affärs- och marknadsförhållanden. Arbetet sker faktabaserat, tvärfunktionellt och kommunkoncernövergripande för att skapa effektivitet, utveckling och innovativa lösningar vid inköpen inom respektive kategori.

Kategoriträd och inköpskategorier

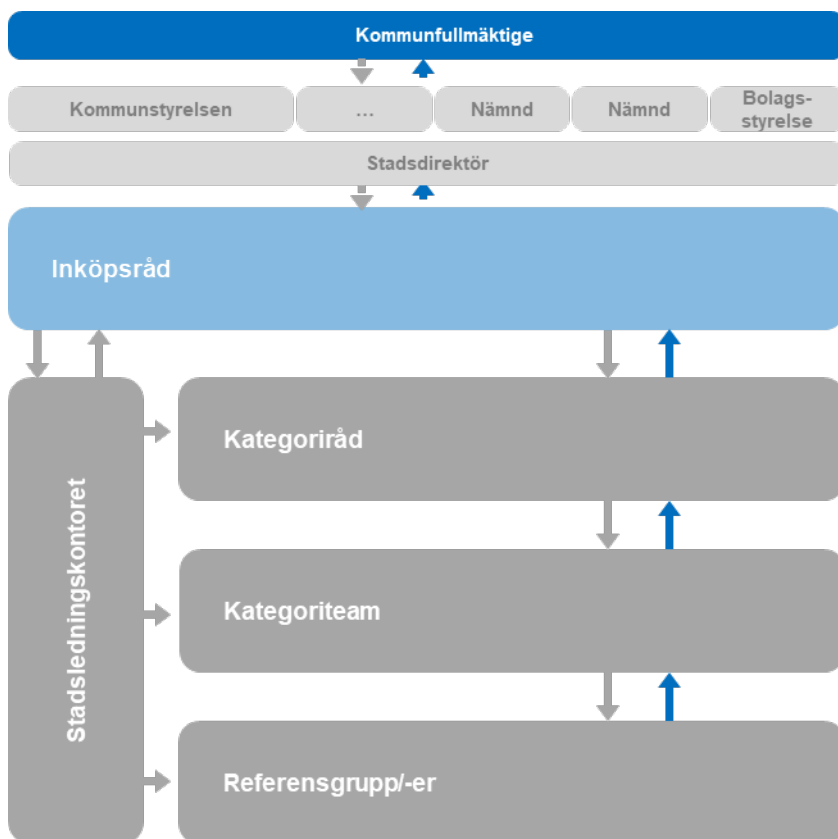
Stadens totala inköpsvolym har delats in i kategorier som tillsammans bildar ett kategoriträd i fyra nivåer, där kategorifamilj är den mest övergripande nivån. Tillsammans omfattar dessa hela kommunkoncernens externt genererade köp. Under kategorifamiljerna finns kategoriklasser, som i sin tur är uppdelade i kategorier, se illustrativ bild nedan. En del kategorier har även detaljerats i underkategorier.

Kategoriägare

När en kategori ska etableras utses en nämnd eller bolagsstyrelse till kategoriägare. Kategoriägaren utser ordförandeposten i kategorirådet samt en kategoriledare. Kategoriägaren ansvarar även för att en tvärfunktionell och kommunkoncernövergripande bemanning av kategorirådet och kategoriteamet kommer till stånd, samt att kategorirådet uppfyller sin funktion som beslutsfattande och vägledande forum åt kategoriteamet. Kategoriägaren och kategorirådet ska också tillse att implementering av teamets kategoristrategier kan genomföras med tillgängliga resurser inom teamet.

Kategoriorganisation

Inköpsråd

Inköpsrådet är stadsdirektörens forum för övergripande styrning, uppföljning och samordning av kommunkoncernens inköpsarbete. Stadsdirektören utser rådets medlemmar samt ordförande. Inköpschefen vid stadsledningskontoret är föredragande i rådet. Inköpsrådet har i ansvar att planera och prioritera genomförande av kategorier och utifrån planen föreslå för kommunfullmäktige etablering av kategorier och kategoriorganisationer som en del av den årliga budgeten. Rådet får ansvar för att godkänna kategoristrategier, som kategorirådet valt att lyfta till inköpsrådet, samt i förekommande fall rekommendera kategoristrategier för beslut i aktuella nämnder eller kommunfullmäktige där så bedöms påkallat. Inköpsrådet stöts av stadsledningskontoret.

Kategoriråd

Det är kategorirådets ansvar att kategorin arbetar i enlighet med kategoriprocessen. Kategorirådet ansvarar även för att följa upp kategoriarbetets framdrift mot uppsatta mål, fatta nödvändiga beslut gällande prioritering av arbetet, vid behov lyfta beslut till inköpsrådet, samt hjälpa till när beslut utanför kategoriorganisationen behöver fattas. Kategorirådet ska även stötta kategoriledaren och tillse att teamet har en ändamålsenlig bemanning.

Kategoriledare/kategoriteam

För varje kategori etableras ett tvärfunktionellt kategoriteam. Kategoriteamet ansvarar för att arbetet inom inköpskategorin utförs i enlighet med kategoriprocessen. För att leda teamet utses en kategoriledare, det vill säga en medarbetare som är huvudansva-

rig för att arbetet inom kategorin fortlöper. Oftast har kategoriledaren sin hemvist i den organisation som utsetts som kategoriägare.

Kategoriteam och kategoriråd förväntas bland annat:

- Arbeta enligt stadens gemensamma kategoriprocess
- Upprätthålla aktuella behovs- och marknadsanalyser
- Upprätta stadsövergripande försörjningsplan
- Upprätthålla aktuellt dataunderlag för inköpsutgifter inom kategorin
- Identifiera förbättringspotential och definiera mål och strategier för att nå bästa nytta för staden
- Mäta effekterna av kategorins mål och strategier
- Kommunicera och informera berörda verksamheter inom kommunkoncernen.

Nämnder/bolagsstyrelsers ansvar

Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att säkerställa att resurser avsätts för att delta i kategoriråd och kategoriteam samt att de strategier som beslutas i kategorirådet fullföljs och bidrar till att effektivisera stadens inköpsarbete.

Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen ansvarar för stadens gemensamma kategoriprocess och för införandet av kategoristyrning som arbetssätt. Kommunstyrelsen ansvarar bland annat för process-, metod- och analysstöd till kategoriarbetet samt ansvarar för kategorietableringens planering. Kommunstyrelsen har även det samordnande ansvaret för uppföljning och effektmätning av stadens hela kategoriarbete.

Kommunstyrelsen ansvarar för att kategoriråd och kategoriteam får introduktion till och utbildning i kategoriprocessen, samt tillgång till nödvändiga verktyg för arbetets genomförande.

Fördelning av kostnader för ersättning till kategoriansvarig nämnd/bolagsstyrelse.

Nämnd och/eller bolagsstyrelse som av kommunfullmäktige utses som kategoriägare erhåller under år 2023 ersättning med 0,5 mnkr. Den sammanlagda kostnaden för ersättning till kategoriägare fördelas utifrån respektive nämnds/bolagsstyrelsens inköpsutgifter inom de aktuella kategorierna enligt nedan tabell.

Nämnd/Bolag	Fördelad kostnad för kategoriägare
AB Bostadsförmedlingen i Sthlm AB	11 361 kr
AB Familjebostäder	268 735 kr
AB Micasa Fastigheter i Sthlm AB	107 252 kr
AB S:t Erik Försäkrings AB	2 485 kr
AB S:t Erik Kommunikation AB	1 339 kr
AB S:t Erik Markutveckling AB	22 750 kr
AB SGA Fastigheter	2 624 kr
AB Skolfastigheter i Stockholm AB	315 992 kr
AB Stockholm Business Region AB	3 949 kr
AB Stockholms Hamn AB	78 883 kr
AB Stockholms Stads Parkerings AB	37 583 kr
AB Stockholms stadshus AB	691 kr
AB Kulturhuset Stadsteatern AB	14 742 kr
AB Stockholmshem	499 392 kr
AB Svenska Bostäder	194 173 kr
AB Stockholm Vatten och Avfall AB	430 081 kr
Arbetsmarknadsnämnden	24 140 kr
Exploateringsnämnden	186 760 kr
Fastighetsnämnden	148 470 kr
Idrottsnämnden	55 696 kr
Kulturnämnden	68 410 kr
Kyrkogårdsnämnden	50 246 kr
Miljö- och hälsoskydds-nämnden	12 766 kr
Revisorskollegiet	280 kr
Service-nämnden	7 575 kr
Socialnämnden	89 853 kr
Stadsarkivet	7 019 kr
Stadsbyggnadsnämnden	14 260 kr
Stadsdelsnämnd Bromma	136 156 kr
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör	141 033 kr
Stadsdelsnämnd Farsta	100 091 kr
Stadsdelsnämnd Hägersten-Älvsjö	160 469 kr
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällin	176 781 kr
Stadsdelsnämnd Kungsholmen	84 901 kr
Stadsdelsnämnd Norrmalm	158 700 kr
Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista	112 737 kr
Stadsdelsnämnd Skarpnäck	86 050 kr
Stadsdelsnämnd Skärholmen	70 571 kr
Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta	75 993 kr
Stadsdelsnämnd Södermalm	137 151 kr
Stadsdelsnämnd Östermalm	73 007 kr
Kommunstyrelsen	274 571 kr
Trafiknämnden	125 300 kr
Utbildningsnämnden	922 072 kr
Valnämnden	34 kr
Äldrenämnden	6 401 kr
Överförmyndarnämnden	476 kr
SUMMA	5 500 000 kr

*Slutligt underlag kan komma att revideras/fastställas i T1

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige
Bilaga 16. Ansvarsfördelning inköpskategorier godkänns